

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΗ' - ΤΕΥΧΟΣ 8 - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2001
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διευθυντῆς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος Χαραμαντίδης

Διευθυντῆς Συντάξεως τοῦ Δελτίου
Εὐάγγελος Θεοδώρου
Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Τακτικὸν μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

Ἀρχισυντάκτης
Εὐάγγελος Π. Λέκκος, θεολόγος, νομικὸς
Διευθυντῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας
Ἀρχιμ. Νεκτάριος Παρασκευάκος
Πρωτοπρ. **Δημήτριος Τζέροπος**

Συλλογὴ ὕλης
Ἀριστομένης Ματσάγγας, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Χρῆστος Καραγιάννης, M. Th.

Ἰω. Γενναδίου 14 - 115 21 Ἀθῆναι
Τηλ.: 72.18.308. Fax: 72.18.336
<http://www.ecclesia.gr>
e-mail: iera-synodos@ath.forthnet.gr

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου
τῆς Ἑταιρείας Γραφικῶν Τεχνῶν “**ΑΒΕΛ**”
Μενελάου 2, Ἡλιούπολη, Τηλ. 97.11.877. Fax: 97.61.274

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΚΚΛ. ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Αί απόψεις της Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν διμερῶν συνομιλιῶν (5-6 Ἀπριλίου 2001) μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου	647
Τό Α' Γράμμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχοῦ (ἀρ. πρωτ. 789/3.9.1999)	655
Ἡ ἀπάντησις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος	658
Τό Β' Γράμμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχοῦ (ἀρ. πρωτ. 983/30.9.1999)	662
Ἡ ἀπάντησις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος	666
Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Χρυστοδούλου, Ἀνακοινώσεις ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Δημοψηφισματικῆς πρωτοβουλίας τῆς Ἐκκλησίας γὰρ τὴν ἀναγραφὴν τοῦ θρησκευματος στὶς ταυτότητες – Ἀθῆναι, 28 Αὐγούστου 2001	683
Μητροπ. Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου Τερσοθέου, Ἀνακοινώσεις γὰρ τὶς ταυτότητες (28.8.2001)	688
Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς 145ης Συνοδικῆς Περιόδου	694

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἀρχιμ. Τιμοθέου Ἀνθῆ, Ἐκθεοὶς πεπραγμένων τῆς Σ.Ε. Κοιν. Προνοίας ἀπὸ Ὀκτ.2000 ἕως καὶ Αὐγ.2001	699
Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Δ. Σωτηριάδη, Χρονικὸν τῆς Α' εἰς Βρυξέλλας εὐρωαποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (24-27 Ἰουνίου 2001).....	701

Τερᾶς Συνόδου,

Τελικὸς «Πίναξ τῶν ὑποψηφίων» δι' ἐγγραφὴν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων.....	702
---	-----

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ - ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ - ΔΙΑΦΟΡΑ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἀναξωπύρῃσις τοῦ ζητήματος τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας	705
Ε.Δ.Θ., Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια	708
Ε.Π.Α. (ἐπιμέλεια), Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικὰ	712
ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ	719

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛ. ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Κανονισμὸς Ἑσωτερικῆς λειτουργίας τῆς Ἱ. Μονῆς Παναγίας Γουμενίσσης	720
---	-----

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΙΣ

Ἀναστασίου Ν. Μαρίνου, Γνωμοδότησις περὶ τῆς τηλεοπτικῆς ἐκπομπῆς «Ὁ μεγάλος ἀδελφός»	731
--	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Προκηρύξεις πληρώσεως κενῶν θέσεων	734
--	-----

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΔΙΜΕΡΩΝ ΣΥΝΟΜΙΛΙΩΝ (5-6 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2001) ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Άριθμ. Πρωτ. 2992

Άριθμ. Διεκπ. 1324

Αθήνησι τῇ 22α Αυγούστου 2001

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὴ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὴ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Βαρθολομαῖε, τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερῆδιστα προσαγορεύομεν.

Μετὰ τὴν ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἡμῶν ἀναπτυχθεῖσαν, κατὰ τὴν Συνεδρίαν Αὐτῆς τῆς 7ης Ἰουνίου ἐ.ἔ., Ἐκθεσιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκοπίου, τοῦ ἐπὶ κεφαλῇ τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας περὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πραγματοποιηθεισῶν Διμερῶν Συνομιλιῶν μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ἥτοι τοῦ καθ' Ὑμᾶς Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς καθ' Ἑλλάδα Ἐκκλησίας κατὰ τὴν 5ην καὶ 6ην ἀποικομένου μηνὸς Ἀπριλίου ἐ.ἔ., ἡ περὶ τὴν ἡμετέραν Μετριότητα Ἱερὰ Σύνοδος, ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 31ης Ἰουλίου ἐ.ἔ., μετὰ καὶ τὴν μελέτην τῶν ἀπομαγνητοφωνηθέντων Πρακτικῶν, ἔγνω ἐπιστεῖλαι τὴν παροῦσαν, ἵνα κατ' ἀρχὴν ἐκφράσῃ τὰς θερμὰς εὐχαριστίας Αὐτῆς διὰ τε τὴν δοχὴν καὶ τὴν φιλοξενίαν, ὧν φιλοφρόνως ἔτυχον παρὰ τῆς Ὑμετέρας Σεπτῆς Κορυφῆς καὶ τῶν περὶ Ὑμᾶς Σεβασμιωτάτων Ἀδελφῶν Ἀρχιερέων, οἱ τὴν Ἀντιπροσωπεῖαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἀπαρτίσαντες ἀδελφοὶ ἡμῶν καὶ συνεργάται κατὰ τὸν χρόνον τῆς παρ' Ὑμῖν διατριβῆς αὐτῶν.

Συγχρόνως ὁμως, ἡ Ἱερὰ ἡμῶν Σύνοδος, φρόνιμον καὶ ἐπιβεβλημένον ἡγήσατο, ἵνα σχολιάσῃ ἐν νηφαλιότητι, τὰ σημαντικώτερα ἐξ

ὧσων διημερίθησαν καὶ ἐξ ὧσων συνέβησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὡς εἴρηται Διμερῶν Συνομιλιῶν, τοῦτο μὲν ἵνα μὴ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν παραπικρασμὸν νὰ δηλητηριάσῃ τὰς σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, τοῦτο δὲ ἵνα καὶ γραπτῶς ἐπαναλάβῃ ὅσαπερ ἐπὶ ἀμφιλεγομένων τινῶν ζητημάτων κατέθεσαν ἐπὶ τάπητος οἱ Ἀντιπρόσωποι Αὐτῆς καὶ ἔχουσι καταγραφῇ εἰς τὰ Πρακτικά.

1. Ἡ Ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν προσήλθεν εἰς τὰς Διμερεῖς Συνομιλίας μετὰ χρηστῶν ἐλπίδων καὶ ἐν πνεύματι ἀγάπης ἐπιθυμοῦσα, ἵνα συζητήσῃ μετὰ τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας Ὑμῶν, ὅσα θέματα ἔχουσι κυρίως τεθῇ ὑφ' Ὑμῶν διὰ τῶν ἐξαπολυθέντων ἀπὸ διετίας περίπου ὑπ' ἀριθμοὺς 789/3.9.1999 καὶ 983/30.9.1999 Σεπτῶν Ὑμετέρων Πατριαρχικῶν Γραμμάτων. Δὲν ἐπεδίωκεν ἀντιπαράθεσιν ἢ σύγκρουσιν μετὰ τοῦ Σεπτοῦ Κέντρου. Καθὼς δὲ καλῶς γνωρίζομεν, ἐν τῷ κλίματι τούτῳ ἀνέπτυξεν, ὅσον τῇ ἐπετράπη, τὰ ἐπιχειρήματα αὐτῆς καὶ διελέχθη, εἰ καὶ οὐχὶ ἄνευ ἀδικαιολογῆτων προσκομμάτων, μετὰ τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ καθ' Ὑμᾶς πατριαρχικοῦ Θρόνου.

Οἱ Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί, οἱ ἐλθόντες πρὸς Ὑμᾶς ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι Συνοδικοὶ Σύεδροι ὄντες κατὰ τὴν παροῦσαν Συνοδικὴν Περίοδον, τὸν καθ' Ὑμᾶς Πατριαρχικὸν Θρόνον καὶ σέβονται καὶ τιμῶσιν ὡς τὴν Μητέρα καὶ Πρωτόθρονον Ἐκκλησίαν εἰς τὸ σύστημα τῶν τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀναπτύσσουσιν τὴν ἐξέχουσιν ἀποστολὴν καὶ διακονίαν Αὐτῆς. Ἀλλ' οἶδασιν ὁμοίως, ὅτι ἀνήκουσι καὶ

εἰς Ἐκκλησίαν ἔχουσιν τὴν αὐτὴν μετ' Αὐτῆς ἀποστολὴν, ἀλλὰ καὶ ἀντιμετωπίζουν τὰ Ἐαυτῆς ποιμαντικὰ προβλήματα μετὰ φιλοθέου συνέσεως καὶ λιπαρᾶς καταρτίσεως καὶ καλλιερگوῦσαν ἐν τοῖς Ἐαυτῆς κόλποις ἐν εὐθύνῃ καὶ παρρησίᾳ τὴν ἀπαράτρεπτον καὶ ἀκαινοτόμητον ἐμμονὴν εἰς τὰς ἱερὰς ἐπιταγὰς τῶν τε Θεῶν Γραφῶν καὶ τῶν θεοπνεύστων Πατέρων. Τοῦτο δέον ὅπως μὴ παρερμηνεύηται. Οὐδόλως πρόκειται περὶ ἀποβλήτων προσχημάτων εὐσεβείας ἢ περὶ ἑτεροκλήτων σκοπιμοτήτων, ἀλλὰ περὶ ἐμπόνων ἀγώνων διὰ τὴν περιφρούρησιν τοῦ θησαυροῦ, τῆς «ἅπαξ παραδοθείσης»¹ ἡμῖν πίστεως. Ὑπὸ τὸ πρῶτον δὲ τοῦτο δέον ὅπως ἐξετάζονται καὶ ὅσα οἱ Σεβασμιώτατοι Ἀδελφοὶ διατυποῦσιν ἐν ἱερᾷ κυρίως συνάξεσιν ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων. Οὕτως ἔχουσι τὰ πράγματα.

Αἱ Ἐκκλησίαι ἡμῶν, εἶναι δύο τοπικαὶ Ἐκκλησίαι, ἔχουσαι ἐκάστη ἐξ αὐτῶν ἰδίαν εὐθύνην διὰ τὸν εὐαγγελισμόν τοῦ κόσμου καὶ τὴν διαποίμανσιν τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς πνευματικῆς εὐθύνης καὶ δικαιοδοσίας Αὐτῶν. Ἦλθε, λοιπόν, πρὸς Ὑμᾶς ἡ ἡμετέρα Ἀντιπροσωπεῖα ἐπὶ χρησταῖς ταῖς ἐλπίσι καὶ μετὰ τῆς αὐτοσυνειδησίας, ὅτι ὀφείλει, ἵνα διαχειρισθῇ τὰ ἐκκρεμῇ θέματα ἐκ προσώπου μᾶς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, ἐχούσης τοὺς γνωστοὺς δεσμούς, πνευματικούς τε καὶ ἄλλους, παλαιόθεν σμιλευθέντας ἐν ὠδίναις, εὐλογίαις καὶ περιστάσεσι ποικίλαις, μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐπ' ὀφελείᾳ ἀμφοτέρων πρὸς δόξαν Θεοῦ.

2. Ἡμεῖς κραταιὰν ἔχομεν πάντοτε τὴν πεποίθησιν περὶ τῆς χρησιμότητος, τῆς ἀναγκαιότητος καὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν Διμερῶν Συνομιλιῶν, αἵτινες μεγάλως συμβάλλουσιν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν διεκκλησιαστικῶν σχέσεων καὶ εἰς τὴν περαιτέρω σύσφιγξιν τῶν ὑφισταμένων ἀμφοτέρωθεν πνευματικῶν δεσμῶν ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν - διευθέτη-

σιν θεμάτων ἀφορώντων εἴτε εἰς ἀμφοτέρας τὰς Ἐκκλησίας, εἴτε εἰς μίαν ἐκάστην κεχωρισμένως. Αἱ ἀπόψεις ἡμῶν αὗται περιείχοντο καὶ εἰς τὴν γενομένην προσφώνησιν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Συμπροέδρου καὶ Ἀγαπητοῦ ἡμῖν Ἀδελφοῦ κατὰ τὰς Διμερεῖς Συνομιλίας Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκοπίου.

Ὅθεν, ἐν ἀπορίᾳ, οἱ ἡμέτεροι Ἀντιπρόσωποι ἤκουσαν τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπεῖας εἰς τὰς ἐκείσε διεξαχθείσας Διμερεῖς Συνομιλίας, Σεβασμιώτατον Γέροντα Μητροπολίτην Ἐφέσου κ. Χρυσόστομον ἐξαίροντα μὲν τὴν σημασίαν καὶ τὴν ἀναγκαιότητα τῶν Διμερῶν Συνομιλιῶν, ἔστω καὶ ἀτύπων, ἐν ταύτῃ δὲ δηλοῦντα ἀπεριφράστως, ὅτι ἀποκλείεται πᾶσα συζήτησις ἐπὶ θεμάτων θιγόντων τὰ ὅσα προβλέπουσιν ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος τοῦ 1850, δι' οὗ ἐδόθη τὸ Αὐτοκέφαλον εἰς τὴν καθ' Ἑλλάδα Ἐκκλησίαν, καὶ ἡ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξις τοῦ 1928, δι' ἧς ἀνετέθη «ἐπιτροπικῶς» εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἡ διοίκησις τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῶν περιφερειῶν τῆς ἀπελευθερωθείσης τότε Ἑλληνίδος Πατρίδος, ἥτοι τῆς Μακεδονίας, Θράκης, Ἠπείρου καὶ τῶν Νήσων τοῦ Ἀνατολικοῦ Αἰγαίου. Καθὼς ἐπίσης καὶ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διεξαχθῇ συζήτησις ἐπὶ ζητημάτων τεθέντων διὰ Πατριαρχικῶν Γραμμάτων καὶ μῆπω ἀπαντηθέντων.

Τί ἐφοβεῖτο καὶ τί φοβεῖται ἄρα τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐκ τῶν Συνομιλιῶν; Μῆπως, ὅτι διὰ τῆς συζητήσεως θὰ ἐπέβαλεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τὰς ἀπόψεις Αὐτῆς εἰς Αὐτό; Τοῦτο καθ' ἡμᾶς δὲν ἐπιτυγχάνεται στανικῶ τῷ τρόπῳ, διὰ τῆς βίας, ἀλλὰ διὰ τῆς πειθοῦς καὶ τοῦ ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ διαλόγου, ἐπὶ θεολογικῶς τεκμηριωμένων ἐπιχειρημάτων. Μῆπως τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον εἶχεν ἀδυναμίαν ὅπως στηρίξῃ περαιτέρω τὰς θέσεις Αὐτοῦ; Καὶ τοῦτο ἀποκλειστέον, ἀφοῦ συμπεριέλαβεν εἰς τὴν Ἀντιπροσωπεῖαν Αὐτοῦ ἱκανοὺς καὶ διαπρεπεῖς Συνομιλητὰς δυναμένους, ὅπως ὑποστηρίξωσι τὰς θέσεις καὶ τὰ δίκαια τοῦ Θρόνου.

1. Τοῦδ. 3

Μήπως εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν διείδεν ἀντίπαλον καὶ ἀνταγωνιστὴν, τὴν μείωσιν ἐπιζητοῦντα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, καὶ τὰ σπλάγχνα συστείλασα προέκρινεν ἀντὶ τοῦ διαλόγου τὴν φίμωσιν καὶ τὴν ἄρνησιν;

Δὲν εὐρίσκομεν εὐλογον ἀπάντησιν, ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ ἀποκρούομεν τὴν δυσοίωνα σκέψιν, ὅτι ἐνδεχομένως ὁ διάλογος ἐπρόκειτο νὰ ἀποκαλύψῃ «ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμούς»².

3. Τὰ θέματα, ἅτινα προϋτίθετο, ὅπως συζητήσῃ καὶ δι' ἃ εἶχε δεόντως προετοιμασθῇ ἡ ἡμετέρα Ἀντιπροσωπεία ἔχουσι τεθῇ, ὡς προϋλέχθη, ἐν τοῖς ἀναφερθεῖσι ἀνωτέρω Ὑμετέροις Σεπτοῖς Πατριαρχικοῖς Γράμμασι. Τούτου ἕνεκεν καὶ πρὸ τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν ἐδηλοῦμεν, ὅτι δὲν εἶχομεν ἐπείγοντα καὶ ἐκκρεμῇ θέματα πρὸς συζήτησιν εἰς τὰς Διμερεῖς Συνομιλίας. Ἀφ' οὗτου ὁμως ἀπεστάλησαν ταῦτα καὶ ἐρρῦθμιζον μονομερῶς θέματα ἀφορῶντα καὶ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἔδει, ὅπως τύχωσιν τῆς δεούσης ἀπαντήσεως τιθέμενα πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων. Προϋκρίναμεν, ὅτι, ὑπὸ τὰς διαμορφωθείσας νέας συνθήκας, λυσιτελεστέρα δι' ἀμφοτέρους τὰς Ἐκκλησίας θὰ ἦτο ἡ προσωπικὴ ἐπικοινωνία καὶ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων, ὡς ἐμπρέπει εἰς ἀδελφούς πεφιλημένους ἐν Χριστῷ καὶ ὁμαίμονας καὶ ὡς ἔχομεν διδαχθῇ ὑπὸ τοῦ Κυρίου λέγοντος: «...ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου» (Ματθ. ε' 24), ὅπερ τελικῶς ἀπερρίφθη ὑφ' Ὑμῶν καὶ ἐπελέγη ἡ δι' ἐπισήμων Γραμμάτων ἐπικοινωνία.

4. Κατὰ τὰς διεξαχθείσας αὐτόθι ἐν τέσσαρσι Συνεδρίαις Συνομιλίας μεταξὺ τῶν μελῶν τῶν Ἀντιπροσωπειῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ ἐν Χριστῷ Ἀδελφὸς Γέρον Μητροπολίτης Ἐφέσου κ. Χρυσόστομος ἐπεκαλέσθη τὴν Ὑμετέραν Προσφώνησιν, ἐν ἣ τὰ κείμενα τοῦ Πατριαρχικοῦ Τόμου τοῦ 1850 καὶ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνο-

δικῆς Πράξεως τοῦ 1928 χαρακτηρίζονται «*ἰερά*», «*θεμελιώδη*», «*συνταγματικῶς κατοχυρωμένα*», «*διατηροῦντα ἀμείωτον τὴν ἰσχὺν αὐτῶν*».

Ἐπ' αὐτῶν προαγόμεθα ὅπως θέσωμεν ὑπ' ὄψει τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ τῶν περι Ὑμῶν Μελῶν τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τὰ κάτωθι:

α. Ἐπὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν κειμένων τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου καὶ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως, ὡς «*ἱερῶν*».

Ἐπειδὴ ἀνεφέρετε εἰς τὴν Ὑμετέραν Προσφώνησιν, ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος τῶν δύο κειμένων, ὡς «*ἱερῶν*», ἐλέχθη ὑφ' ἡμῶν κατὰ τὴν ἐκείσε εἰρηνικὴν ἐπίσκεψιν ἡμῶν, κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1998, προβαίνομεν εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ χαρακτηρισμοῦ τούτου, ὅτι δὲν ἐκλαμβάνομεν τὰ κείμενα ταῦτα ὡς ἱερά, ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον ἔννοιαν, ἣν ἔχει ὁ ὅρος καὶ ἀποδίδεται εἰς τὸ κείμενον τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τοὺς Ὅρους καὶ τὰ Σύμβολα τῶν Συνόδων, καθ' ἣν ἔννοιαν τὰ κείμενα ταῦτα ὡς καὶ τὸ κείμενον τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ οἱ Ὅροι τῶν Συνόδων δὲν ἐπιδέχονται ἀλλαγὰς, τροποποιήσεις, βελτιώσεις, ἀναθεωρήσεις. Οὕτως, ἡ ἔννοια τοῦ δοθέντος χαρακτηρισμοῦ ὑφ' ἡμῶν εἰς αὐτά, ὅτι ἀποτελοῦν κείμενα «*ἱερά*», σημαίνει, ὅτι ὡς κείμενα διέποντα τὰς σχέσεις δύο Ἐκκλησιῶν δέον, ὅπως ἀντιμετωπίζονται μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ τοῦ ὀφειλομένου σεβασμοῦ, καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ παραβιάζωνται ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου, ἀλλὰ νὰ τηρῶνται. Τοῦτ' αὐτὸ σημαίνει ὁμως, ὅτι καὶ τροποποιήσιν ἐπιδέχονται καὶ ἀλλαγὰς, ὅπως συνέβη κατὰ τὸ παρελθὸν κοινῇ συμφωνίᾳ.

β. Ἐπὶ τοῦ δευτέρου χαρακτηρισμοῦ αὐτῶν ὡς «*θεμελιωδῶν*» κειμένων.

Ἡμεῖς ἀντιλαμβανόμεθα τὸν ὅρον τοῦτον ὡς σημαίνοντα, ὅτι τὰ κείμενα ταῦτα εὐρίσκονται εἰς τὰ θεμέλια καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐρείδονται αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἐν ταύτῳ ὁμως τὰ κείμενα ταῦτα ἔχουσι καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν συνετάγησαν καὶ διμορφώθησαν ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν δεδομένων.

2. Λουκ. β' 35.

Οὕτως, ἐπηρεάσθησαν ὑπὸ τῆς περιορροῦσης ἀτμοσφαίρας, τῶν ἐπικρατουσῶν συνθηκῶν, τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐποχῆς ἐνὸς ἐκάστου καὶ τέλος ὑπὸ τῶν πνευματικῶν, ποιμαντικῶν καὶ ἐθνικῶν προβλημάτων, ἐν οἷς ἕξῃ ἐκάτερα τῶν ἡμετέρων Ἐκκλησιῶν. Πάντα ταῦτα, ὡς συνακολουθήματα τῷ ρέοντι χρόνῳ μεταβάλλονται. Οὕτε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον εὐρίσκειται εἰς τὴν θέσιν, ἣν εἶχεν τὸ 1928, πολλῶ δὲ μᾶλλον τὸ 1850. Ὅποῖαι ἐπῆλθον ἀλλαγαί! Οὕτε ἐπίσης ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος παρέμεινεν εἰς τὸ 1850 ἢ εἰς τὸ 1928. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι τὰ κείμενα ταῦτα ἔνεκα τῶν ἐπελθουσῶν καιρικῶν καὶ λοιπῶν μεταβολῶν, καθὼς τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου, ἐν ᾧ διαβιούμεν, παράγεται, εἶναι δεκτικὰ ἐρμηνειῶν ἢ καὶ τροποποιήσεων, ἵνα ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς συγχρόνους ἀνάγκας, ὅπως καὶ ὅτε συνετάγησαν καὶ ἐτέθησαν ὡς βάσις τῶν διεκκλησιαστικῶν σχέσεων.

Ἐπομένως, ἐὰν τὰ κείμενα ταῦτα ἐπιθυμῶμεν, ἵνα ὧσι «θεμελιώδη» καὶ ἀρραγῇ ὀφείλομεν, ὅπως ἐξετάσωμεν αὐτά, εἰς τρόπον ὥστε, ἵνα προσδιορίζωσιν ἐπ' ἀληθεία τὰς μεταξὺ ἡμῶν σχέσεις ἐναρμονιζόμενα καὶ ἀνταποκρινόμενα εἰς τὰς συγχρόνους ἀνάγκας.

γ. Ἐπὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ «**συνταγματικῶς κατοχυρωμένα**».

Ἡ ἔντιμος Ἑλληνικὴ Πολιτεία, ἣτις περιέβαλε τὰ κείμενα ταῦτα, προτάσει τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τοῦ κῦρους τόσο τοῦ Συντάγματος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, ὅσον καὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἰδία δι' ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἔκρινεν, ὅτι τὰ κείμενα ταῦτα δὲν τυγχάνουσιν συνταγματικῆς κατοχυρώσεως ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν, ἀλλὰ μόνον αἱ διατάξεις αὐτῶν αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὸν τρόπον τῆς συγκροτήσεως τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου (Σ.τ.Ε. 3178/1976, 545, 546/1978).

Ἐπὶ τοῦτοις δικαιούμεθα ἐν προκειμένῳ, ὅπως παρατηρήσωμεν ἐν ἀπορίᾳ, ὅτι καὶ τὸν τύπον τοῦ μνημοσύνου τοῦ Ὄνόματος Ὑμῶν ρυθμίζει τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὃν δὲν ἀποδέχε-

σθε. Διερωτώμεθα, διατί δύο μέτρα καὶ δύο σταθμά; Διατί ἐπικαλεῖσθε τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, τυπικῶς ὄντα πολιτικὸν Νόμον τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, ὁσάκις διευκολύνει τὰς θέσεις Ὑμῶν, ὁσάκις δὲ δὲν διευθετεῖ τὰ θέματα κατὰ τρόπον εὐπρόσδεκτον ὑφ' Ὑμῶν, ἀπορρίπτете αὐτόν, ὡς νομικὸν κείμενον μὴ δυνάμενον, ὅπως ἀρθῇ εἰς τὸ ὕψος τῆς θεολογίας; Δὲν ἀντιλέγομεν ἐπ' αὐτοῦ. Διερωτώμεθα μὴ κατὰ τινὰ τρόπον αἱ διατάξεις ἐρμηνεύονται κατὰ τὰς ἐκάστοτε θελήσεις καὶ οὐχὶ κατ' ἀλήθειαν.

Δὸς δ' εἰπεῖν, τέλος, ἐπ' αὐτοῦ, ὅτι ἡ Ἱερά ἡμῶν Σύνοδος πρὶν ἢ θέσῃ τὰ θέματα εἰς τὰς συζητήσεις Αὐτῆς μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, ἠγήσατο χρέος Αὐτῆς, ὅπως συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τοῦτο ὅμως ἀπέκλεισε τὸν διάλογον ὅπερ καὶ διαπιστοῦμεν μετὰ πολλῆς θλίψεως καὶ ἀπορίας.

δ. Τέλος καὶ ἐπὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ «**διατηροῦντα ἀμείωτον τὴν ἰσχὺν αὐτῶν**».

Ὑμεῖς κάλλιον καὶ τελεώτερον παντὸς ἑτέρου γινώσκετε, ὅτι τὰ μόνον κείμενα τὰ διατηροῦντα ἀμείωτον ἰσχύν, ὧν τὸ κῦρος μένει εἰς τὸν αἰῶνα, εἶναι, ὡς προαναφέρθη, ἡ Ἁγία Γραφή, οἱ Ὅροι καὶ τὰ Σύμβολα τῶν Συνόδων. Τὰ λοιπὰ μεταβάλλονται. Πολλῶ δὲ μᾶλλον καὶ τὰ δι' ἃ ὁ λόγος κείμενα. Βεβαίως δὲν ἀμφισβητοῦμεν, ὅτι ἰσχύουσι ταῦτα ἄχρι τοῦ νῦν, ὡς ρυθμίζοντα τὰς σχέσεις τῶν ἐκατέρωθεν Ἐκκλησιῶν. Δὲν συμφωνοῦμεν ὅμως εἰς τὸ ὅτι δὲν ἐπιδέχονται νέαν ἐρμηνείαν ἢ καὶ τροποποιήσεις εἰς τὰ σημεῖα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἀπαιτοῦσιν οἱ καιροί.

5. Πρὸς δὲ τοῦτοις προαγόμεθα ἵνα καὶ ἐπισήμως δῶμεν ἀπαντήσεις εἰς τινὰς θέσεις ἐκφρασθείσας κατὰ τὰς διεξαχθείσας καὶ ᾧδε διεκτραγωδουμένας Διμερεῖς Συνομιλίας:

α) «**Μία Ἐκκλησία - Ἐν Γένος**».

Ἐρρέθη ὑπὸ τινος Μέλους τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας, ὅτι ἀποτελοῦμεν «**Μίαν Ἐκκλησίαν - Ἐν Γένος**». Τῷ ὄντι. Ἡ θέσις ὅμως αὕτη χρήζει διευκρινήσεως, διότι φοβοῦμεθα,

ὅτι εἰ ἤθελε παραμείνῃ οὕτως, ἐνδεχομένως ἀποβήσεται αἰτία τριβῶν.

Βεβαίως ἀποτελοῦμεν ἐν Γένος ἄλλ' ὑπὸ δύο ἐννοίας. Πρῶτον εἴμεθα ὁμαίμονες καὶ ὁμόγλωσσοι. Μετέχομεν τῆς αὐτῆς παιδείας καὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν παραδόσεως κληρονόμοι ἐσμέν. Ἔχομεν τὴν συνείδησιν ὅτι ἀνήκομεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Γένος, τὸ ἀπὸ αἰώνων συμπορευόμενον τῇ Ἀγίᾳ ἡμῶν Πίστει. Δεύτερον ἀνήκομεν καὶ εἰς τὸ ἐν Γένος τῶν Ὁρθοδόξων καὶ εἴμεθα συνυπεύθυνοι εἰς τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν διακονίαν τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ, εἴμεθα ἐκ τῆς αὐτῆς αὐλῆς καί, ἵνα κατὰ Παῦλον εἴπωμεν, «*Ἐν Σῶμα καὶ ἐν Πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθημεν ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ἡμῶν. Εἰς Κύριος. Μία Πίστις. Ἐν Βάπτισμα. Εἰς Θεὸς καὶ Πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν*»³. Βεβαίως καὶ συναπαρτίζομεν τὴν Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν. Οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν καὶ ἐπ' αὐτοῦ. Ταύτην τὴν αὐτοσυνειδησίαν ἡμῶν ἐκφράζουσιν ἐπισήμως τὸ ἄρθρον 3ον παράγρ. 1 τοῦ Συντάγματος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ τὸ ἄρθρον 1ον παράγρ. 1 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν τούτοις εἶναι ἀληθές, ὅτι ἀποτελοῦμεν καὶ δύο Τοπικὰς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ ἔτους 1850 καὶ ἐντεῦθεν. Ἡμεῖς καὶ Πατέρας καὶ Ἀδελφούς Ὑμᾶς ἔχομεν καὶ συγχαίρομεν Ὑμῖν καὶ συμπάσχουμεν μεθ' Ὑμῶν κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τοῦ καὶ Ἰδρυτοῦ τῆς καθ' Ἑλλάδα Ἀγιοπάτης Ἐκκλησίας, κηρύσσοντος: «*Καθὰ περ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἐστὶ καὶ μέλη ἔχει πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἐνός, πολλά ὄντα, ἐν ἐστὶ σῶμα, οὕτω καὶ ὁ Χριστός· καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ Πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι καὶ πάντες εἰς ἐν Πνεῦμα ἐποτίσθημεν. Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστὶν ἐν μέλος, ἀλλὰ πολλά... Τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖα ἐστὶ, καὶ*

ἀ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τοῦ τοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρειαν ἔχει· ἀλλ' ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν δούς τιμὴν, ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μερμνῶσι τὰ μέλη καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη, εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. Ὑμεῖς δὲ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους»⁴.

Ἐθεωρήσαμεν ἐπάναγκες, ὅπως διατυπώσωμεν ταῦτα, ἐπὶ τῆς, ἐκ τοῦ κοινοῦ ἡμῶν Γένους ἀπορρεούσης ἐνότητος ἡμῶν. Ἀλλ' ὅμως φρονεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ Ἑλληνικὸν Γένος ἀνήκει εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν Ὑμῶν. Τότε πῶς ἐρμηνεύεται τὸ φαινόμενον καθ' ὃ εἰς τὸ σύστημα τῶν Τοπικῶν Ἀγίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ Γένους ὁμαίμονες καὶ ὁμόγλωσσοι Ἀδελφοὶ ἡμῶν τυγχάνουσιν καὶ οἱ ἐν τοῖς παλαιφάτοις Πατριαρχείοις Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ οἱ ἐν ταῖς Αὐτοκεφάλαις Ἐκκλησίαις τῆς Κύπρου καὶ τῆς Ἀλβανίας ἐν μέρει, οἵτινες καὶ οὗτοι ἀνήκουσιν εἰς Μίαν, διάφορον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοπικὴν Ἐκκλησίαν; Καυχόμεθα ἐν Κυρίῳ ὅτι τὸ εὐσεβὲς Γένος τῶν Ἑλλήνων ἔχει τὴν πρωτόθρονον Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, τὰ περίκλυτα Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων, τὴν πεφιλημένην Ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου καὶ ἐκείνην τῆς Ἀλβανίας, Τοπικὰς Ἐκκλησίας εἰς τὸν στέφανον τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡμεῖς δέ, ὡς Τοπικὴ Αὐτοκεφαλὸς Ἐκκλησία, ἀναγνωρίζομεν τοὺς ὑφισταμένους ἰδιαίτερους πνευματικὸς δεσμοὺς μετὰ τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς μετὰ τῶν λοιπῶν ὁμαμιόνων καὶ ὁμογλώσσων Ἀδελφῶν.

β) Ἡ «Ὁμότιμος πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Ἑλληνικὴ Πολιτεία».

Ξενίζοντά τινα ἠκούσθησαν ἐπίσης κατὰ τὴν

3. Ἐφεσ. δ' 4-6.

4. Α' Κορινθ. ιβ' 12-14, 22-27.

διάρκειαν τῶν Διμερῶν Συνομιλιῶν, ὡς λ.χ. ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον συνδιαλέγεται μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας «ἐν ὁμοταξίᾳ». Θεωρεῖτε τῷ ὄντι μόνον τὴν Ἑλληνικὴν Πολιτεῖαν ὁμότιμον Ὑμῶν; Φρίττομεν εἰς μόνην τὴν σκέψιν ταύτην, πολλῷ δὲ μᾶλλον, ὅτε τὴν ἀκούομεν ὡς ἐπιχείρημα διὰ τὸν ἀποκλεισμόν τοῦ διαλόγου μεθ' ἡμῶν. Εἶναι ἄραγε ταῦτα ἐπίσημοι ἀπόψεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου;

Ἐρχομένη ἡ Ἀντιπροσωπεῖα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας πρὸς τὸ Πάνσεπτον Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἵνα συνδιαλεχθῇ μετὰ Μητροῦς τε καὶ Ἀδελφῆς καὶ Ὁμοτίμου Ἐκκλησίας, ἐκκλησιαστικὸς ἤκουσεν ὅτι δὲν ἀναγνωρίζεται ὡς τοιαύτη. Ἐὰν τοῦτο ἐλέγχθῃ, ἵνα ἐπιστηθῇ ἡ προσοχὴ ἀπάντων, εἰς τὸ ὅτι δι' ἕνια θέματα τῶν σχέσεων ἡμῶν εἶναι συναρμοδιὰ καὶ ἐμπλέκεται καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία, ἡ σύστασις δὲν ἐγένετο ἐπιτυχῶς, ὅτε μάλιστα κατὰ τὴν συζητήσιν ἐπανελήφθη τοῦτο οὐχὶ ὑφ' ἑνὸς ἀλλὰ ὑπὸ πλειόνων ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἀντιπροσωπεῖας Ὑμῶν.

Ἐπειδὴ ὡς θέμα ὑφίσταται, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία ἔχει λόγον εἰς τινὰ θέματα τῶν μεταξὺ ἡμῶν σχέσεων, ἀπαντῶμεν, ὅτι κατὰ τὸ παρελθόν, κοινῇ ἀποφάσει ἡμῶν, ἐρρυθμίσθησαν θέματα ἐκκλησιολογικά, δι' ἃ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία δὲν ἠρωτήθη, ὡς μὴ διαθέτουσα ἀναλόγους θεολογικὰς προϋποθέσεις. Ἄλλωστε, ἡ ἰδίᾳ ἔχει κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθόν διακηρῶσει τὴν περὶ «διακριτῶν ὁρίων» θεωρίαν, ἥτοι τὴν μὴ ἀνάμειξιν αὐτῆς εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας, μηδὲ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ τῆς Πολιτείας, ὡς τοῦτο ἐμφατικῶς ἀπὸ τοῦ Δ' αἰῶνος καὶ πρωτοποριακῶς διευτύπωσαν οἱ μεγάλοι Πατέρες καὶ δὴ καὶ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος εἰπών: «Ἄλλοι οἱ ὅροι τῆς Βασιλείας καὶ ἄλλοι οἱ ὅροι τῆς Ἱερῶς - σύννης», ἀποκλείοντες τὴν κατὰ τὸν μεγαλόφρονα Βασιλέα Ἰουστινιανὸν «ὑπέρβασις τῶν οἰκείων ὁρίων».

Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει κατὰ τὴν παροῦσαν φάσιν τοῦ μεταξὺ ἡμῶν διαλόγου ἐζητήθησαν παρ' ἡμῶν αἱ ἀπόψεις τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας καὶ ἐφ' ὅσον εἰς τὸ μέλλον ἀχθησόμεθα εἰς συμ-

φωνίαν, δὲν ἤθελεν ἀσφαλῶς παραθεωρηθῇ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία.

γ) Αἱ δεσμεύσεις ἐκ τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Δὲν ἀγνοοῦμεν, ὅτι τὸ ἰσχύον σύστημα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς, ρυθμίζεται τόσον ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, ὅσον καὶ ὑπὸ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι γνωστὰ ἐπίσης αἱ διατάξεις αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὸν Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Τόμον τοῦ 1850 καὶ εἰς τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Πρᾶξιν τοῦ 1928. Δὲν συμφωνοῦμεν ὅμως, ὡς ἤδη προελέχθη, μετὰ τὴν ἀποψιν, ὅτι ταῦτα δὲν ἐπιδέχονται νέαν ἐρμηνείαν ἢ καὶ τροποποιήσεις.

Τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας προσφάτως ἐτροποποιήθη διὰ δευτέραν φορὰν. Κοινῇ δὲ συμφωνίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας τὰ σχετικὰ πρὸς τὰ ἐν λόγῳ θέματα ἄρθρα δὲν ἐτροποποιήθησαν. Δὲν ἀποκλείεται νὰ συμβῇ τοῦτο εἰς τὸ μέλλον. Ὁμοίως καὶ ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προβλέπει περὶ αὐτῶν. Εἰς τὸ μέλλον δὲ ἐνδεχομένως, ἵνα μὴ προβλέπη. Ἐξαρτᾶται. Τότε τίνι τρόπῳ θὰ κατοχυροῦται ὁ Τόμος καὶ ἡ Πρᾶξις;

Πρὸς δὲ τοῦτοις ἐπισημειοῦμεν καὶ ὅτι ὁ Τόμος ἔχει ἤδη τροποποιηθῇ διὰ τῆς ἀνυψώσεως τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἐπισκόπων εἰς Μητροπολίτας. Ἡ δὲ Πρᾶξις ἐν συνεχείᾳ τῆς διεξαχθείσης μεταξὺ ἡμῶν ἀλληλογραφίας εἰς τὸ θέμα τῆς μνημονεύσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν τῶν διαποιμαίνοντων τὰς Μητροπόλεις Ἡπείρου, Μακεδονίας, Θράκης καὶ ἀνατολικοῦ Αἰγαίου. Σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτο ρητέον ὅτι τὸ καθ' Ὑμᾶς Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, προσφάτως προήλθεν εἰς ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τοῦ Καταστατικοῦ

Χάρτου τῆς Ἡμιαντονόμου Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης.

Ὅθεν, δικαίως καὶ εὐλόγως διερωτώμεθα διατί ἐκεῖ συζητοῦνται θέματα τροποποιήσεων καὶ βελτιώσεων ἐπὶ κειμένων ἐξ ἴσου ἱερῶν μετὰ τοῦ ἡμετέρου Τόμου περὶ τοῦ Αὐτοκεφάλου καὶ τῆς Πράξεως τοῦ 1928 καὶ οὐχὶ καὶ ἐδῶ; Ὅποια δέσμευσις ὑφίσταται; Ἐκτὸς καὶ ἐὰν Ὑμεῖς γνωρίζητε τι περισσότερον, ὅπερ ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν, καὶ ἐννοοῦμεν τὴν θέλησιν τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας.

δ) *Ἡ ἐπικοινωνία μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν δι' Ὑμῶν.*

Ὅτε ἡ ἡμετέρα Ἀντιπροσωπεία ἀνεφέρθη εἰς τὸ παράπονον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δὲν ἐστηρίξεν Αὐτὴν ἐπαρκῶς εἰς τὰς ληφθείσας ὑπ' Αὐτῆς ἀποφάσεις διὰ τὸ θέμα τῆς ἀπαλείψεως τοῦ Θρησκεύματος ἐκ τῶν νέου τύπου ἐκδοθησομένων Ἀστυνομικῶν Ταυτοτήτων, ἠκούσθη, ὡς δικαιολογία, ὅτι δὲν ἐνηργήσαμεν ὡς θὰ ἔδει, κατὰ τὴν ἐνημέρωσιν καὶ ἀλληλογραφίαν μετὰ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Τοῦτ' ἔστιν καθ' Ὑμᾶς θὰ ἔδει, ὅπως ἀναφερθῶμεν ἡμεῖς εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ Ἐκεῖνο διαπέμψῃ τὸ αἶτημα ἡμῶν εἰς τὰς λοιπὰς Ἀδελφὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας.

Τοῦτο πάλιν πῶς ἤθελε ἐρμηνευθῇ;

Ὅτι ἐγκαινιάζεται νέος τρόπος διορθοδόξου ἐπικοινωνίας; Ὅτι ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τοιοῦτον δικαίωμα ἀλληλογραφεῖν μετὰ τῶν Ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν;

Εὐλόγως διερωτώμεθα.

Ποῦ καὶ πότε ἀπεφασίσθη πανορθοδόξως ὁ κανὼν οὗτος, ὅτι δηλαδὴ αἱ Τοπικαὶ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἐπικοινωνοῦσι μετ' ἀλλήλων μέσφ' Ὑμῶν; Ἡ ἡμεῖς δὲν ἀναγνωρίζομεθα ὡς Αὐτοκέφαλος Τοπικὴ Ἐκκλησία, ἀλλ' Ἐπαρχία τις ἄλλης δικαιοδοσίας;

Θεωροῦμεν, ὅτι τὰ καινοφανῆ καὶ σκολιὰ ταῦτα θεωρήματα ἐκθέτουσι καὶ τὸν θεσμὸν καὶ τὰ πρόσωπα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Εἴ γε ἡ ἀπαίτησις Ὑμῶν αὕτη ἐστηρίχθη εἰς τὸν Ὅρον τοῦ Συνοδικοῦ Τόμου τῆς Αὐτοκεφαλίας, καθ' ὃν «ἐν τοῖς συμπύπτονσιν ἐκκλησιαστικαῖς πράγμασι, τοῖς δεομένοις συσκέψεως καὶ συμπράξεως πρὸς κρείττονα οἰκονομίαν καὶ στηριγμὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἤρρεσεν, ἵνα ἡ μὲν ἐν Ἑλλάδι Ἱερὰ Σύνοδος ἀναφέρεται πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὴν περὶ Αὐτὸ Ἱερὰν Σύνοδον, ὁ δὲ Πατριάρχης μετὰ τῆς περὶ Αὐτὸν Ἱερᾶς Συνόδου παρέχει προθύμως τὴν ἑαυτοῦ σύμπραξιν, ἀνακοινῶν τὰ δέοντα πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἀπαντῶμεν, ὅτι καὶ ἡμεῖς τοῦτο ἐπράξαμεν. Ἡ ἀναφορὰ αὕτη, ὡς εἰκός, ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν συνεργασίαν καὶ τὴν συνεννόησιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἡμῶν ἐπὶ γενικωτέρων ζητημάτων καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ὑποταγὴν καὶ ὑποτελείαν τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην. Παραλλήλως πρὸς τὸ καθ' Ὑμᾶς Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀπηρθύνθημεν διὰ τὸ προκῦψαν θέμα καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, τοῦτ' ὅπερ ὁ ἀναφερθεὶς ἐν τοῖς πρόσθεν Ὅρος τοῦ Τόμου δὲν ἀπαγορεύει, ἀλλ' οὔτε καὶ προβλέπει τὴν δι' Ὑμῶν ἐπικοινωνίαν μετ' αὐτῶν.

ε) *Τὸ ἐφαρμοστέον δίκαιον.*

Ἐναρμόνις τῶν κειμένων μετὰ τῶν Ἱερῶν Κανόνων.

Ἐχει γραφῇ καὶ οὐχὶ μόνον ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐγκρίτων κανονολόγων καὶ νομομαθῶν, ὅτι τὰ κείμενα τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1850 καὶ τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928 πάσχουσι νομοκανονικῶς. Ἀναφέρομεν ἔνια παραδείγματα διὰ τὸν Τόμον. Δὲν ὑπάρχει Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία χωρὶς «*Πρῶτον*». «*Πρῶτος*» χωρὶς μνημόσυνον. Καὶ οὐδαμοῦ εἰς τὰς πηγὰς ἀναγνωρίζεται ὡς τρόπον τινὰ «*Πρῶτος*», «*Σύνοδος Ἀρχιερέων Διαρκῆς*». Διὰ δὲ τὴν Πρᾶξιν, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν Ἐκκλησιαστικαὶ Ἐπαρχίαι νὰ ἀνήκωσιν εἰς δύο δικαιοδοσίας. Πρόκειται διὰ προφανεῖς ἀντικανονικότητας.

Τὸ ζητούμενον εἰς τὴν περίπτωσιν ἡμῶν

εἶναι, ἵνα ἑναρμονισθῶσιν τὰ κείμενα μετὰ τῶν Ἱερῶν Κανόνων. Τίτι τρόπῳ; Αὐτὸ ἤλθομεν ἵνα συζητήσωμεν. Τὸ ἐφικτὸν ἵνα ἀνεύρωμεν. Τὸ δίκαιον ἵνα πράξωμεν.

στ. «Μητρολοῖαι», «ἐλλαδικὸς ἐπαρχιωτισμός».

Καὶ τοῦτο λεκτέον ἐπίσης:

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐκ τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐν μέσῃ Μεγάλῃ Ἑβδομάδι, τὸ Σεπτὸν καὶ Σεβάσμιον Στόμα Ὑμῶν ἔφη δύο σκληροὺς καὶ βαρεῖς χαρακτηρισμοὺς. Ὅτι τινὲς ἐκ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἀρχιερέων γίνονται «μητρολοῖαι» καὶ ὅτι ἕτεροι διακατέχονται ὑπὸ πνεύματος «ἐκκλησιαστικοῦ ἐπαρχιωτισμοῦ».

Δὲν σχολιάζομεν αὐτοὺς. Δὲν ἀπαντῶμεν εἰς αὐτοὺς. Καταγράφομεν αὐτοὺς μόνον ἀναμένοντες τὴν ἀνάκλησιν αὐτῶν.

Ταῦτα, Παναγιώτατε Δέσποτα, ἐν ἀγάπῃ καὶ προσευχῇ προαγόμεθα, ὅπως ὑποβάλωμεν τῇ

Ὑμετέρᾳ Σεπτῇ Κορυφῇ διὰ τὴν εἰρήνευσιν τῶν διαλογισμῶν, τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀγάπης, τὴν σύσφιγξιν τῶν πνευματικῶν δεσμῶν ἡμῶν, τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ, δεόμενοι τοῦ Κυρίου, ὡς τῆς Μιᾶς Κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως περιφρουρῇ τὰ διανοήματα πάντων ἡμῶν καὶ διατηρῇ πάντας ἡμᾶς ἐν τῇ ἐνότητι τῆς Πίστεως καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Περὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς ἀνωτέρω μνημονευθεῖσι Γράμμασιν Ὑμῶν διαλαμβανομένων, ἀκολουθήσουσι λεπτομερεῖς ἡμετέραι ἀπαντήσεις.

Ἐπὶ δὲ τοῦτοις καὶ αὐθις τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα κατασπασζόμενοι φιλήματι ἀγάπης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ Σωτῆρι ἡμῶν διατελοῦμεν,

Ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεραρχίατεὺς
Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

ΤΟ Α' ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Ἀριθμ. Πρωτ. 789

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργε τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Χριστόδουλε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπασζόμενοι, ὑπερῆδιστα προσαγορεύομεν.

Περιῆλθον εἰς χεῖρας ἡμῶν ἡ ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 2528/798/12.6.1998 «Ἐγκύκλιος 2651» «Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας, τοὺς Θεοφιλεστάτους Βοηθοὺς καὶ Τιτουλαρίους Ἐπισκόπους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τὸ ὑπ' ἀριθμ. 4478/1478/19.10.1998 «Ἐγκύκλιον Σημείωμα» τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Πρὸς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις» αὐτῆς, ἐν οἷς διευκρινεῖται «διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν, ὅτι... ὁ ἀκριβὴς τρόπος μνημονεύσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου... ἔχει οὕτως: “Ἐν πρώτοις μνησθῆτι, Κύριε, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἡμῶν (δεῖνος)”, κατὰ διάταξιν τοῦ Ν. 590/1977».

Ὡς εἰκός, ἡλγήσαμεν βαθύτατα, διαπιστοῦντες ὅτι διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προβαίνει εἰς λήψιν ἀποφάσεως σχέσιν ἐχούσης ἄμεσον καὶ οὐσιώδη πρὸς τὸ ἡμέτερον ταπεινὸν πρόσωπον καὶ τὴν Μητέρα Ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἄνευ τῆς ὀφειλομένης πρὸς αὐτὴν ἐπικοινωνίας καὶ ἐκζητήσεως τῆς γνώμης αὐτῆς. Καὶ εὐλόγως διηπορήσαμεν, ἐπὶ τίνι τάχα λογισμῷ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἦχθη εἰς τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν εἰκοσαετίαν ἤδη ὅλην μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ ἐαυτῆς Καταστατικοῦ Χάρτου!

Διηπορήσαμεν δὲ διερωτώμενοι, τί ἐκ τῆς παραδεδομένης μνημονεύσεως «τοῦ Ἀρχιεπισκόπου (καὶ Πατριάρχου) ἡμῶν» ἀπαρέσκει τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ καὶ διὰ ποῖον λόγον καὶ ἔξακολουθοῦμεν διαποροῦντες, ἐπειδὴ, ἅμα τῷ ἀκού-

σματι τοῦ προτεινομένου ὡς ἄνω τρόπου μνημονεύσεως, δημιουργεῖται ἀκόμη καὶ εἰς τὸν παντελῶς ἄγευστον λειτουργικῆς τινος παιδείας καὶ συνηθείας, πολλῷ δὲ μᾶλλον εἰς τὸν εἰδότα τὰς λεπτὰς ἐπιταγὰς τῆς τε παραδόσεως καὶ τῆς ἐκκλησιολογίας, ἡ αἴσθησις, ὅτι ἡ τοιαύτη ὑποδεικνυμένη μνημόνευσις διὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους, τοὺς ὁποίους δὲν ὁκνοῦμεν νὰ παραθέσωμεν φρονήματι ἀδελφικῷ, τὸ συμφέρον τῇ Ἐκκλησίᾳ προμνύμενοι καὶ τὰ τῆς εἰρήνης διώκοντες, δὲν συνάδει πρὸς τὴν παραδεδομένην ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπευλογηθῇ.

Καὶ πρῶτον μὲν θέτομεν ὑπ' ὄψιν τῆς φίλης ἡμῖν Ὑμετέρας Μακαριότητος, ὅτι ἡ τοιαύτη διατύπωσις «τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἡμῶν», πᾶσχει καὶ λογικῶς καὶ νοηματικῶς καὶ γραμματικῶς, καθ' ὅσον αἱ δύο λέξεις-ὄροι ἐκκλησιολογικοὶ («Οἰκουμενικοῦ» καὶ «ἡμῶν») δὲν δύνανται νὰ συνυπάρχουν ἐν τῇ αὐτῇ, ὡς ἡ ὡς ἄνω, συναφεία.

Γραμματικῶς, λογικῶς καὶ νοηματικῶς εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπιλέξωμεν τὴν μίαν: ἢ «ἡμῶν», ἢ «Οἰκουμενικοῦ», καθ' ὅσον διὰ μὲν τοῦ «ἡμῶν» γίνεται ἐκκλησιολογικῶς ἡ ἀπαραίτητος ἀναφορὰ εἰς τὸν Προκαθήμενον τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας (μία δὲ τῶν τοπικῶν τυγχάνει, εἰ καὶ Μεγάλη ἀποκαλεῖται καὶ πρωτόθρονος, καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία, ἴσῃ ἐχουσα ψῆφον καὶ ἴσα δικαιώματα κατὰ τὰς κοινὰς καὶ πανορθόδοξους διαβουλεύσεις)· ἐνῷ διὰ τοῦ ὄρου «Οἰκουμενικοῦ» ἐκφράζεται ἄλλη τις διάστασις, ἣς μετέχει ὁ Προκαθήμενος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὡς Πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας. Κατὰ ταῦτα φρονοῦμεν, ὅτι ἡ προτεινομένη μνημόνευσις θὰ εἶχε θέσιν καὶ δὴ ἄνευ, τότε, τοῦ προσδιορισμοῦ «ἡμῶν» μόνον εἰς περίπτωσιν καθιερώσεως τῆς μνημονεύσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καθ' ἀπάσας τὰς Ὁρθόδοξους Τοπικὰς Ἐκκλησίας· ὅπερ ὅμως ξένον ἐστὶν καὶ ἀνένδεκτον εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησιολογίαν καὶ Παράδοσιν.

Τὸ κυριώτερον ὅμως θεολογικὸν καὶ λειτουργ-

γικόν ἐπιχείρημα εἶναι ὅτι ὁ καθιερωμένος τύπος μνημονεύσεως Ἀρχιερέως τινὸς εἶναι οὐχὶ ὁ διὰ τῶν διοικητικῶν αὐτοῦ τίτλων Πατριάρχης, Μητροπολίτης, κ.λπ., οἵτινες ποικίλλουν κατὰ τὰ ἐκάστοτε ἱστορικά δεδομένα, ἀλλὰ μόνον ὁ διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ βαθμοῦ τῆς ἱερωσύνης (Ἐπίσκοπος ἢ Ἀρχιεπίσκοπος). Σημειωτέον, τοῦτο δὲ δέον ὅπως ὑπογραμμισθῇ ὅλως ἰδιαίτερος, ὅτι καὶ ὁσάκις προΐσταται τῆς Θείας Λειτουργίας Μητροπολίτης, εἴτε ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἐπαρχίᾳ εἴτε ἐν ἐτέρᾳ ἐπαρχίᾳ, οὐδαμοῦ οὐδέποτε μνημονεύεται οὗτος διὰ τοῦ διοικητικοῦ τούτου τίτλου αὐτοῦ, ἀλλὰ ὡς «ἀρχιεπίσκοπος»: «Ἐν πρώτοις μνήσθητι, Κύριε, τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν (δεῖνος)».

Ἄλλωστε, ἡ Ἁγία ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῆς παραδόσεως καὶ τῆς ἀπλότητος. Ἡ παράδοσις αὐτῆς καὶ διδάσκει καὶ ἀπαιτεῖ ἀπλότητα. Εἶναι δὲ γνωστόν, ὅτι ἀκόμη καὶ οἱ Προκαθήμενοι τῶν πρωτοθρόνων Ἐκκλησιῶν καὶ προσεφωνοῦντο καὶ κατεχωρίζοντο ἐν ταῖς πλέον ἐπισήμοις τῆς Ἐκκλησίας δέλτοις, ἥτοι εἰς τὰ Πρακτικά τῶν Συνοδικῶν συνάξεων, εἴτε ἀπλῶς ὡς «ὁ Ἐπίσκοπος» (Ρώμης ἢ Κωνσταντινουπόλεως), ἢ τὸ πολὺ ὡς «ὁ Ἀρχιεπίσκοπος» καὶ τοῦτο διῆκει καθ' ὅλην τὴν πορείαν τῆς Ἐκκλησίας (μέχρι καὶ τῆς ἐπὶ Ἀγίου Ἰγνατίου ἐν ἔτει 867 μ.Χ. συγκροτηθείσης Συνόδου)· καθ' ὅσον εἰς τοὺς καταλόγους τῶν εἰς τὰς Συνόδους συμμετεχόντων Ἀρχιερέων ὁ τῆς μεγαλωνύμου καὶ βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης ὀνομάζεται ἀπλῶς «Ἀρχιεπίσκοπος». Εἶναι δὲ γνωστὴ ἡ αὐστηρὰ προσήλωσις, μεθ' ἧς ἡ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ἐκκόπτουσα πάντα ματαιόδοξον λογισμόν ἐνέμενε καὶ ἐμμένει, ὅπως εἰς τὰ στενὰ τῆς «Ἀρχιεπισκοπῆς» ὅρια ὁ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεῶν μνημονεύηται ὑπὸ τῶν λειτουργούντων Ἀρχιερέων τε καὶ ἱερέων ἀπλῶς καὶ μόνον ὡς «Ἀρχιεπίσκοπος». Τὰ προνόμια τοῦ τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως Ἀρχιερέως ὑφίστανται ὁλόκληρα ἀπὸ τῆς Β' καὶ τῆς Δ' Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὅτε οὗτος ὠνομάζετο, ὡς καὶ ἅπαντες οἱ ἀνά τὴν οἰκουμένην Ἱεράρχαι, ἀπλῶς Ἐπίσκοπος ἢ τὸ πολὺ Ἀρχιεπίσκοπος. Ὁ τίτλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, χρησιμο-

ποιούμενος ἀπὸ τοῦ Στ' αἰῶνος, οὐδόλως δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ ἱερᾷ στιγμῇ τῆς Εὐχαριστιακῆς Ἀναφορᾶς. Καὶ κατὰ ταῦτα φρονοῦμεν, ὅτι, τό γε νῦν ἔχον, καλὸν ἐστὶν ἐκτρέπεσθαι τὰς τοιαύτας ἀφορμὰς καὶ μὴ προκαλεῖν διὰ τοιούτων πρωτοβουλιῶν οὐδὲν ἐνεχουσῶν ἐν ἑαυταῖς στοιχεῖον ἐλπίδος τινὸς ἀγαθῆς.

Ὁ τύπος τῆς παραδεδομένης παρ' Ὁρθόδοξοις μνημονεύσεως εἶναι, ὡς ἐρρέθη, ἀπλοῦς. Καὶ εἰς αὐτὸν ἔχομεν χρέος νὰ ἐμμένωμεν, ὡς ἐνέμειναν καὶ ἐμμένουσιν ἅπαναι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, ἔτι δὲ καὶ ἅπαναι αἱ κατὰ Ἀνατολὰς ἀπ' αὐτῶν ἀποσχισθεῖσαι κατὰ καιροὺς ἐκκλησιαστικαὶ ὁμάδες καὶ παρατάξεις, ἢ καὶ ἐθνικαὶ ὁλότητες (Κόπται, Αἰθίοπες, Σῦροι, Ἀρμένιοι). Παρέκκλινον (παράδειγμα οὐχὶ πρὸς μίμησην) ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ τούτου κανόνος συνιστᾷ ἢ ἐπ' ἐσχάτων πράξεις τῆς ἐν Ρωσσίᾳ Ἐκκλησίας εἰσαγωγούσης πομπώδη τινὰ μνημόνευσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ ἑαυτῆς Προκαθημένου Μακαριωτάτου Πατριάρχου, δικαίως ἡμᾶς ξενίζουσιν.

Ἡμεῖς, ὡς τε πρόσωπα καὶ ὡς Ἐκκλησία, θέλομεν νὰ εἴμεθα πιστοὶ τηρηταὶ καὶ φρουροὶ τῆς παραληφθείσης παραδόσεως, μηδὲν ἐπιτρέποντες εἰς ἑαυτοὺς νὰ ἐπινοῶμεν ἀλλαγὰς καὶ ἀλλοιώσεως εἰς τὸ ὁ,τιοῦν, ἐπειδὴ παρελάβομεν, ὅτι οὕτω πως τηρεῖται τὸ ὀρθόδοξον ἥθος καὶ φρόνημα ἀδιαλώβητον, ἀπολύτως καὶ κατηγορηματικῶς ἀντιτιθέμενοι εἰς πᾶσαν μεταβολὴν τοῦ τρόπου μνημονεύσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, πολλῶ μᾶλλον ὅταν ὁ εἰσαγόμενος νέος τρόπος κνήθῃ ἀκοὰς καὶ τέρπη ματαιοδοξίας.

Καὶ βεβαίως ἡ ὑφ' Ὑμᾶς Ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ διὰ τοῦ ἐν μακαριστοῖς προκατόχου Ὑμῶν Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ ἀπέστειλεν ἐγκαίρως τὸ σχέδιον Καταστατικοῦ Χάρτου ἐνταῦθα. Ἀπὸ ἡμετέρας πλευρᾶς τὸ θέμα τῆς μνημονεύσεως ἡμῶν διήλθεν ἀπαρατήρητον, διότι δὲν ἦτο ποτε δυνατόν νὰ φαντασθῇ τις, ὅτι μία Ἐπιτροπὴ καταρτίσεως νομικοῦ κειμένου θὰ προέβαινε εἰς τελετουργικὰς ἀλλαγὰς, καὶ δὴ ἐπὶ ἐνὸς τόσο σοβαροῦ θέματος τοιαύτας προεκτάσεις ἔχοντος, οἷας νέος τύπος μνημονεύσεως τοῦ Πατριάρχου, καὶ μάλιστα ὑπὸ Ἱεραρχῶν

κανονικῶς ὑπ' αὐτὸν ὑπαγομένων. Προφανῶς, λοιπόν, ἡ εἰς τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Νόμου 590/1977 διατύπωσις δὲν σκοπεῖ νὰ ὀρίσῃ τὸν ἀκριβῆ τύπον τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ μνημοσύνου τοῦ Πατριάρχου ὑπὸ τοῦ ἱερουργουῦντος Ἀρχιερέως, ἀλλὰ προσέθεσε τὸν ὅρον «Οἰκουμενικοῦ» μόνον πρὸς διάκρισιν τοῦ μνημονευτέου ἀπὸ τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν καὶ Προκαθημένων. Διότι προφανῶς, ἀπὸ ἀπόψεως θεολογικῆς, ἐκκλησιολογικῆς, κανονικῆς καὶ λειτουργικῆς δὲν εἶναι νοητὸν τοιαῦτα θέματα νὰ ρυθμίζωνται διὰ νομικῶν διατάξεων καὶ διατυπώσεων, εἰς κείμενα καθαρῶς νομικά, καὶ δὴ ὑπὸ τινος δι' ἄλλον γενικώτερον σκοπὸν συγκροτηθείσης Ἐπιτροπῆς.

Κατόπιν πασῶν τῶν ὡς ἄνω σκέψεων καὶ θέσεων ἡμῶν, ἐκφράζομεν τὴν γνώμην, ὅτι ἡ διάταξις αὕτη τίθεται ἐν ἴσῃ μοίρᾳ πρὸς τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1833 ὑπὸ ἄλλης ἀναλόγου Ἐπιτροπῆς, ἐξ Ἀρχιερέων καὶ εἰδικῶν κανονολόγων καὶ νομικῶν, διατυπωθεῖσαν καὶ εἰς τὴν «Διακήρυξιν περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας» εἰς τὰ ἄρθρα 1 καὶ 24 περιληφθεῖσαν διάταξιν, καθ' ἣν εἰς τὸ «ἐν πρώτοις» οἱ Ἀρχιερεῖς ὀφείλου νὰ μνημονεύωσι πρῶτον τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος ὡς «ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας» καὶ εἶτα, δεύτερον, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου!... Καὶ τοῦτο, οὐχὶ διότι θέλομεν τὸν ἴδιον λόγον στῆσαι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ μνημόνευσις τῶν Πατριαρχῶν καὶ τῶν Ἀρχιερέων ποτὲ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ θέμα ἐπαφιέμενον οὔτε εἰς τὴν ἀρέσκειαν τῶν μνημονευόντων, οὔτε εἰς τὴν φιλοτιμίαν τῶν μνημονευομένων· εἶναι θέμα βαθύτατα ἐκκλησιολογικόν. Καὶ διὰ τοῦτο, οὐ δεῖ οὔτε καινοτομεῖν τι ἐν τούτῳ, οὔτε προστιθεῖναι, οὔτε ἀφαιρεῖν, ἀλλὰ τηρεῖν αὐστηρῶς τὴν παραδοθεῖσαν τάξιν.

Ἐχάρημεν ἀκούσαντες κατὰ τὴν ἐν Ἀθῆναις συλλειτουργίαν ἡμῶν (Κυριακῇ, κγ' Μαΐου ἐ.ἔ.) τῶν Ἱερωτάτων ἀδελφῶν Ἀρχιερέων τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τῶν «Νέων Χωρῶν» νὰ μνημονεύουσιν ἅπαντες κατὰ τὴν ἀνέκαθεν κρατήσασαν πρᾶξιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Καταγγέλλεται, ὅτι εἷς τινὰς ἄλλας περιπτώσεις παρατηρεῖται ἄλλοπρόσαλλος πρᾶξις, κατὰ παρέκκλισιν ἀπὸ τοῦ ὀρθοῦ τρόπου μνημονεύσεως.

Ὅθεν, θὰ ἡδύνατο κάλλιστα διὰ τῶν ἀνωτέ-

ρω ἐγγράφων τῆς Ἱερᾶς Ὑμῶν Συνόδου νὰ ὑπομνησθῇ ὁ παραδοσιακὸς τρόπος μνημονεύσεως ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ Ἱεραρχῶν τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὡς Ἀρχιεπισκόπου αὐτῶν, χωρὶς τοῦτο νὰ θεωρηθῇ οὔτε νὰ εἶναι ἀντίθετον πρὸς τὴν ρηθεῖσαν νομικὴν διάταξιν, ἣτις προφανῶς δὲν ρυθμίζει τὸν *τύπον* τῆς ἐκφωνήσεως, ἀλλὰ προσδιορίζει *τίνος τὸ ὄνομα* θὰ μνημονεύεται, κατὰ τὸν παραδεδομένον ὁμῶς λειτουργικὸν τύπον.

Τούτων πάντων δοθέντων, περιττὸν νὰ εἰπώμεν ὅτι ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς ὑφ' Ὑμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας καὶ τὸ ἄρθρον αὐτοῦ 28, καθ' ὃ νομικῆς φύσεως κείμενον, δὲν δύναται νὰ ὑπερισχύσῃ τῆς θεολογικῆς, λειτουργικῆς καὶ κανονικῆς γλώσσης καὶ παραδόσεως.

Διὸ καὶ παρακαλοῦμεν φιλαδέλφως ὅπως διαβιβάσῃτε ἐκ νέου πρὸς τοὺς Ἱερωτάτους Μητροπολίτας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῶν «Νέων Χωρῶν» ὅτι ὁ μόνος λειτουργικῶς ὀρθὸς τρόπος τοῦ μνημονεύειν τὸν πρῶτον αὐτῶν εἶναι «...τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν δεῖνος», καὶ διὰ νὰ διασαφηνίζηται ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τοῦ Προέδρου τῆς Ἀγιωτάτης Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ περὶ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, δηλοῦμεν ὅτι οἱ μνημονευθέντες Ἱεράρχαι τῶν «Νέων Χωρῶν», κατ' οἰκονομίαν, καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν ὡς ἄνω ἐκτεθεῖσαν καὶ προτιμητέαν ἀκριβείαν, δύνανται νὰ μνημονεύουν «...τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ Πατριάρχου ἡμῶν δεῖνος».

Κατακλείοντες τὸν λόγον δηλοῦμεν, ὅτι τὸ ἐφ' ἡμῖν ἄλλην μνημόνευσιν, οὔτε θὰ ἐγκρίνωμεν, οὔτε θὰ δεχθῶμεν, ὡς, καθ' ἃ ἐλέχθη, τὴν παραδοθείση καὶ παραληφθείση τάξει πολυειδῶς ἀντικειμένην.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, εὐελπιστοῦντες ὅτι αἱ ἀνωτέρω κανονικαί, ἐκκλησιολογικαί, θεολογικαὶ καὶ λειτουργικαὶ θέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας θέλουσιν ἰσχύσει καὶ ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος περιπτώσει, διατελοῦμεν μετὰ βαθείας τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καὶ τιμῆς.

α-λ-θ' Σεπτεμβρίου γ'

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 2993

Ἀριθμ. Διεκπ. 1325

Ἀθήνησι τῇ 27ῃ Αὐγούστου 2001

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικῆ Πατριάρχᾳ, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριοτήτος, κύριε Βαρθολομαῖε, τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερῆδιστα προσαγορεύομεν.

Κοιμώμενοι τὸ ὑπ' ἀριθμ. 789 καὶ ἀπὸ γ' Σεπτεμβρίου ἔτους 1999 Ὑμέτερον Πατριαρχικὸν Γράμμα ἀφορῶν εἰς τὸν τύπον τῆς ἐπ' ἐκκλησιαίαις μνημονεύσεως τοῦ Ὑμετέρου Προσώπου ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν τῶν διαπομαινόντων Ἱερὰς Μητροπόλεις ἐν ταῖς λεγομέναις «*Νέαις Χώραις*» καὶ ἀναγνόντες τοῦτο ἐν τῇ Ἱερᾷ ἡμῶν Συνόδῳ, κατὰ τὴν Συνεδρίαν Αὐτῆς τῆς 8ης παρελθόντος μηνὸς Ἰουνίου τοῦ διανομένου ἔτους 2001, προαγόμεθα, Ἀποφάσει Αὐτῆς, τῆς 31ης Ἰουλίου ἐ.ἔ., ἐπὶ τὴν ἀπάντησιν καὶ γνωρίζομεν Ὑμῖν φιλαδέλφως τὰ κάτωθι:

1. Κατ' ἀρχὴν ἐντυπωσιάζει τὸ γεγονός, ὅτι δὲν προήλθομεν εἰς ἀπάντησιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος εὐθὺς ὥς ἐκοιμώμεθα αὐτό, ἀλλ' ἀνεμείναμεν τὴν παρέλευσιν διετίας ὅλης ἵνα ἀποστείλωμεν τὴν ἀνὰ χεῖρας ἀπάντησιν ἡμῶν τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι. Τοῦτο καθηκόντως καὶ ἐνσυνειδήτως ἐπράξαμεν, ἵνα μὴ ἐπιβαρύνωμεν τὸ κλῆμα ἐν ταῖς μεταξὺ τῶν Ἀγιωτάτων Ἐκκλησιῶν ἡμῶν σχέσεσιν κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας καὶ ἵνα μὴ ἐπιτείνωμεν τὴν ταραχὴν ἐκ τῶν δημοσιευμάτων τοῦ Τύπου καὶ δυσχεράνωμεν οὕτω τὴν ἀμοιβαίαν κοινωνίαν τῶν ἡμετέρων Ἐκκλησιῶν. Ἀπεφύγομεν ἐπιμελῶς, ὅπως

συντηρήσωμεν τὴν ἐπὶ τοῦ τεθέντος θέματος γλωσσαλγίαν τινῶν. Καὶ τανῦν μετὰ καὶ τὴν ῥηματικὴν δῆλωσιν τοῦ Προέδρου τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας εἰς τὰς διμερεῖς συνομιλίας τῶν δύο ἡμετέρων Ἐκκλησιῶν Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γέροντος Ἐφέσου κ. Χρυσοστόμου, ὅτι δὲν συζητοῦνται θέματα τεθειμένα διὰ τῶν Πατριαρχικῶν Ἐπιστολῶν, καὶ μὴ ἀπαντηθέντα, ἐν ἡρεμίᾳ καὶ νηφαλιότητι ἐκθέτομεν τὰς ἀπόψεις ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς, εὐθύνης καὶ παρησίας, ἀρετῶν οὐ μόνον ἀείποτε τὴν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν συμπεριφορὰν χαρακτηρίζουσῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀμοιβαίας ἡμῶν σχέσεις διεποουσῶν.

2. Ἐξεπλάγημεν, Παναγιώτατε Δέσποτα, ἀναγνόντες ἐν τῷ Ὑμετέρῳ Γράμματι, ὅτι ἡλγήσατε βαθύτατα «*διαπιστοῦντες διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν, ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προβαίνει εἰς λήψιν ἀποφάσεως σχεσιν ἐχούσης ἄμεσον καὶ οὐσιώδη πρὸς τὸ ἡμέτερον (τὸ Ὑμέτερον δηλονότι) ταπεινὸν πρόσωπον καὶ τὴν Μητέρα Ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἄνευ τῆς ὀφειλομένης πρὸς αὐτὴν ἐπικοινωνίας καὶ ἐκζητήσεως τῆς γνώμης αὐτῆς*».

Ὅμως ἐπισημαίνομεν ἐν πρᾶτῃ καρδίας, ὅτι οὐδεμία **νέα** ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπόφασις ἐλήφθη καὶ οὐδεμία ρύθμισις ἐγένετο ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου **νέα** ἐπὶ τοῦ τεθέντος τούτου θέματος, τῆς μνημονεύσεως δηλονότι τοῦ Ὑμετέρου Σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Ὄνόματος ὑπὸ τῶν ὥς εἴρηται Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, ὥστε νὰ παραπονήσθε, ὅτι αὕτη ἐλήφθη ἄνευ προηγουμένης μεθ' Ὑμῶν ἐπικοινωνίας καὶ Ὑμετέρας συγκαταθέσεως.

Ἀπλῶς ὑπεμνήσθη, δι' οὓς λόγους παρακατιόντες παραθέτομεν, ὁ ὑπὸ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Νόμος 590/1977) προβλεπόμενος ἐν ἄρθρῳ 28 τύπος τῆς μνημονεύσεως τοῦ Ὑμετέρου Ὄνόματος. Διὸ καὶ δὲν δικαιολογεῖται οὔτε βαθύ

άλλος ούτε παραπικρασμός τις και συνεπώς ή διαμαρτυρία Ὑμῶν διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 2528/798/12.6.1998 σχετικῆς Ἐγκυκλίου (ὑπ' ἀριθμ. 2651) τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας, τοὺς Θεοφιλεστάτους Βοηθοὺς καὶ Τιτουλαρίους Ἐπισκόπους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 4478/1478/19.10.1998) Ἐγκυκλίου Σημειώματος τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου πρὸς τὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Αἱ ἀνωτέρω ἐνέργειαι τυγχάνουσι βεβαίως ἐπιβαλλόμεναι ἐν τοῖς πλαισίοις τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου ἐχοῦσης, ἐκ τε τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ καθ' Ὑμᾶς Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς δ' Σεπτεμβρίου 1928 τὸ δικαίωμα τοῦτο ὡς οὔσης «Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἐν τῷ συνόλῳ Αὐτῆς (ἄρθρον 3 παρ. 1 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος).

3. Διευκρινίζομεν περαιτέρω, Ὑμῶν διαπνυθνομένου, διαποροῦντος καὶ ἐπερωτῶντος «*τί νι τάχα λογισμῷ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἤχθη εἰς τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν εἰκοσαετίαν ἤδη ὄλην μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ ἐαυτῆς Καταστατικοῦ Χάρτου*», ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος παρατηρήσασα τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐν τῇ λειτουργικῇ πράξει ἀνομοιομορφίαν εἰς τὸν τύπον μνημονεύσεως τοῦ Ὑμετέρου Ὄνόματος ὑπὸ τῶν ἐχόντων τὴν τοιαύτην ὑποχρέωσιν Σεβασμιωτῶν Μητροπολιτῶν τῶν λεγομένων «*Νέων Χωρῶν*» καὶ ἀποβλέψασα εἰς τὴν τήρησιν ἐνιαίου τρόπου μνημονεύσεως Τοῦτου, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τινων ἐξ αὐτῶν παρακινηθεῖσα πρὸς ἀποκατάστασιν ἐνιαίας τάξεως ἐν προκειμένῳ καὶ ἀξιοχρέως προνοοῦσα, ἵνα μὴ ἐγερθῇ τις σάλος, καὶ ἐπιβλαβῆς τῷ ἥθει τῆς Ἐκκλησίας ταραχῇ, ἐπεκαλέσθη τὴν ἰσχύουσαν σχετικὴν διάταξιν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Ὅτι λοιπόν, ἐν τῷ Καταστατικῷ Χάρτῃ ἀναγράφεται καὶ καθορίζεται τοῦτο ἀκριβῶς καὶ συνέστησεν ἡ Ἱερὰ ἡμῶν Σύν-

οδος ἀρμοδίως καὶ καθηκόντως. Οὐδένα νέον τύπον εἰσήγαγε μνημονεύσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Ὄνόματος.

Οὐκ ὀκνοῦμεν, λοιπόν, καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀδελφικῶ φρονήματι ἐπαναλάβωμεν, ὅτι ἡ σχετικὴ διάταξις προβλέπει ἐπακριβῶς καὶ τὸν τύπον καὶ τὸ πρόσωπον τῆς μνημονεύσεως προληπτικῶς καὶ δῆ καὶ μάλιστα πρὸς ἀποτροπὴν ματαίων κενοφωνιῶν, εἰ καὶ Ὑμεῖς ἀντιλέγετε ἐπ' αὐτοῦ.

4. Περαιτέρω, εἰς τὸ ὕφ' Ὑμῶν προβαλλόμενον θεολογικὸν καὶ λειτουργικὸν ἐπιχείρημα, κατὰ τῆς διατάξεως τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἀγιοτάτης Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν τῆς καθορίζουσας τὸν τύπον τῆς μνημονεύσεως τοῦ Σεπτοῦ Ὄνόματος Ὑμῶν ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτῶν Μητροπολιτῶν τῶν διαπομιαινόντων Ἱερᾶς Μητροπόλεις τοῦ Ὑμετέρου Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἐν Ἑλλάδι, καθ' ἣν οὔτοι μνημονεύουσιν οὕτως: «*Τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἡμῶν δεῖνος...*», «*ὅτι ὁ καθιερωμένος τύπος μνημονεύσεως Ἀρχιερέως τινὸς εἶναι οὐχὶ ὁ διὰ τῶν διοικητικῶν αὐτοῦ τίτλων Πατριάρχης, Μητροπολίτης, κ.λπ., οἷτινες ποικίλλουν κατὰ τὰ ἐκάστοτε ἱστορικὰ δεδομένα, ἀλλὰ μόνον ὁ διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ βαθμοῦ τῆς Ἱερῶς σύνης (Επίσκοπος, Ἀρχιεπίσκοπος)*», ἔχομεν ἵνα παρατηρήσωμεν ὅτι:

α) Κατὰ τὴν ὕφισταμένην ἀνὰ τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας σήμερον λειτουργικὴν προᾶξιν ἅπαντες οἱ Πατριάρχαι μνημονεύονται εἰς τὸ «*Ἐν πρώτοις μνήσθητι Κύριε...*» μετὰ τῶν διοικητικῶν αὐτῶν τίτλων, τοῦτέστιν ὡς Πατριάρχαι. Τοῦτο ἐπληροφορήθημεν ὑπ' αὐτῶν τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἃς ἐξ ἄλλης ἀφορμῆς ἠρωτήσαμεν περὶ τοῦ τύπου μνημονεύσεως τοῦ ἐαυτῶν Πρώτου καὶ ἐλάβομεν γραπτῶς τὰς ἀπαντήσεις αὐτῶν, αἵτινες κατακεχώρηται ἐν τῇ μελέτῃ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου: «*Περὶ τῆς Μνημονεύσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ Πρώτου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος*» σελ. 66 - 67.

β) Ἐν τῷ προμνημονευθέντι Ὑμετέρῳ Πατριαρχικῷ Γράμματι δέχεσθε, ὅτι οἱ μνημονευθέν-

τες Ἱεράρχαι δύνανται, κατ' οἰκονομίαν, ὅπως μνημονεύωσι «τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ Πατριάρχου ἡμῶν δεῖνος...». Ἐπομένως δέχεσθε, ἵνα μνημονεύησθε μετὰ τοῦ διοικητικοῦ τίτλου Ὑμῶν κατ' οἰκονομίαν καὶ διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ ἐκτιθεμένους λόγους. Πέραν τούτου καὶ οἱ λοιποὶ Ἱεράρχαι τοῦ καθ' Ὑμᾶς Πατριαρχικοῦ Κλίματος τὴν αὐτὴν τάξιν τηροῦσι μνημονεύοντες.

γ) Εἰς τὸν θ' ὅρον τῆς Πράξεως τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ καθ' Ὑμᾶς Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῆς δ' Σεπτεμβρίου 1928 περὶ «*Ἀναθέσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος*» ἀναφέρεται ὅτι: «Οἱ ἐν Ἑλλάδι Μητροπολῖται τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μνημονεύουσι τοῦ Ὄνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου» ἄνευ ἐτέρας τινὸς προσθήκης ἢ διευκρινήσεως ὡς αὐτὴ ἢ περὶ «*Ἀρχιεπισκόπου*».

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, λοιπόν, πιστεύομεν, ὅτι οὐδεμίαν καινοτομίαν εἰσηγάγομεν καὶ ὅτι εἴμεθα ἀπολύτως ἐνηρμοτισμένοι τῇ ἀκολουθουμένῃ ὑφ' ἀπασῶν τῶν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν σήμερον λειτουργικῇ πράξει.

5. Εὐλόγως ὅμως διαποροῦμεν καὶ ἡμεῖς πῶς, ὡς ὁμολογεῖτε ἐν τῷ Ὑμετέρῳ Πατριαρχικῷ Γράμματι πρὸς ἡμᾶς, «*δηλθεν ἀπαρσῆρητον*» τὸ θέμα τοῦτο καὶ διέλαθε τῆς προσοχῆς Ὑμῶν, ὅτε ἐστάλη αὐτόθι τὸ σχέδιον τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸ τῆς ψηφίσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, ὅτι ἡ ἐν λόγῳ διάταξις δὲν διευπλώθη τότε καλῶς, ἥτις καὶ κεφαλαιώδης τυγχάνει καὶ ἀφορᾷ εἰς θέμα βαθύτατα ἐκκλησιολογικόν; Ἐκ τῶν ὑστέρων κρίνεται ἐσφαλμένη ἐννοιολογικῶς, γραμματικῶς, θεολογικῶς καὶ λειτουργικῶς; Διατί ὅτε ὑπῆρχε καιρὸς καὶ δυνατότης διορθώσεως δὲν ἐπενέβητε καθ' ὃ «*φύλακες τῆς τάξεως καὶ τῆς παραδόσεως*»; Ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν εἰκοσαετίας καὶ πλέον διατυποῦτε παρατηρήσεις ἐπὶ κεκμένου σχόντος τὴν ἔγκρισιν καὶ συναίνεσιν Ὑμῶν, ἰσχύοντος καὶ ἐφαρμοζομένου ἔκτοτε εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς ἄνευ τινὸς ἀντιρρήσεως καὶ διακηρύξετε ἀξιοματικῶς τῷ τρόπῳ

ὅτι «*τὸ ἐφ' ἡμῖν ἄλλην μνημόνευσιν οὔτε θὰ ἐγκρίνωμεν, οὔτε θὰ δεχθῶμεν, ὡς καθ' ἃ ἐλέχθη, τῇ παραδοθείσῃ καὶ παραληφθείσῃ τάξει πολυειδῶς ἀντικειμένην*».

Θεωροῦμεν, ὅτι ἡ διακήρυξις Ὑμῶν αὕτη εἶναι ἄδικος καὶ ἀνεπίτρεπτος, δι' ὃν λόγον Ὑμεῖς ἐγκαλεῖτε τὴν Ἱερὰ Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Πειρᾶσθε, δηλονότι, ἵνα ὀνθυμίσητε μονομερῶς καὶ ἄνευ τῆς ἡμετέρας συναινέσεως θέμα ἀφορῶν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

6. Ἐνοχλεῖ τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἡ ἐν λόγῳ διάταξις καὶ ἀπορρίπτεται διαρρηδην, ἐπειδὴ ἀντίκειται, ὡς γράφετε, εἰς τὴν λειτουργικὴν παράδοσιν καὶ κανονικὴν τάξιν τῆς καθ' ἡμᾶς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὅμως διερωτώμεθα, διατί δὲν ἐνοχλεῖ καὶ τὸ συναρτώμενον μετ' αὐτῆς γεγονός, ὅτι οἱ ἐν λόγῳ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται τῶν λεγομένων «*Νέων Χωρῶν*» ὀφείλουσι νὰ μνημονεύωσι δύο Ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχῶν, τοῦ τε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπερ καὶ ἄλλοις ἀσφαλῶς τὴν λειτουργικὴν παράδοσιν καὶ τάξιν;

7. Ἀποκρούετε τὸν τύπον τῆς προβλεπομένης ὑπὸ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μνημονεύσεως Ὑμῶν, ἐπειδὴ εἰσῆχθη, ὡς ἰσχυρίζεσθε, διὰ νομικοῦ κεκμένου καὶ «*ὅτι ἀπὸ ἀπόψεως θεολογικῆς, ἐκκλησιολογικῆς, κανονικῆς καὶ λειτουργικῆς δὲν εἶναι νοητόν τοιαῦτα θέματα νὰ ὀνθυμίζωνται διὰ νομικῶν διατάξεων καὶ διατυπώσεων εἰς κείμενα καθαρῶς νομικὰ καὶ δὴ ὑπὸ τινος δι' ἄλλον γενικότερον σκοπὸν συγκροτηθείσης Ἐπιτροπῆς*».

Θὰ ἡδυνάμεθα νὰ συμφωνήσωμεν μεθ' Ὑμῶν, ἐὰν δι' ἕτερον θέμα κανονικὸν καὶ δικαιοδοσιακόν, αὐτὸ δηλαδὴ τῶν ὁρίων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Ἀρτης καὶ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, δὲν προεβάλετε τὰς γνωστὰς ἀποφάσεις 534/1999, 603/1999 τοῦ Γ' Τμήματος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας τῆς Ἐντίμου Ἑλληνικῆς Πολιτείας καὶ δὲν ἤξιούτε τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν αὐτῶν, εἰ καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διετύπωσεν ἐμπεριστατωμένην διάφορον γνώμην μετ' ἐπιχειρημάτων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω λοιπόν, διαπιστοῦται πλήρης ἀντίφασις καὶ ἀνακολουθία ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι, ὅτε μὲν τὰ κείμενα τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ὑποβαθμίζονται καὶ χαρακτηρίζονται ἀνίσχυρα, ἵνα ῥυθμίσωσι τὸ θέμα τῆς μνημονεύσεως τοῦ Τιμίου Ὄνόματος Ὑμῶν, ὅτε δὲ ἐξαίρονται, ἐφ' ὅσον συμφωνοῦσι μετὰ τῶν ἀπόψεων Ὑμῶν, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ὁρίων τῶν δύο ἀναφερθεισῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Οὕτε δεχόμεθα τὸ ἀναγραφόμενον ἐν τῷ Ὑμετέρῳ Πατριαρχικῷ Γράμματι, ὅτι ἡ συντάξασα τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἐπιτροπὴ δὲν ἦτο ἐγκρατὴς τῆς τε λειτουργικῆς καὶ κανονικῆς παραδόσεως, ὥστε νὰ πλανηθῇ εἰς τὸ θέμα τοῦτο. Ἀντιθέτως μάλιστα εἰς αὐτὴν μετέσχον καὶ Ἱεράρχαι καὶ Πανεπιστημιακοὶ Διδάσκαλοι τῆς ἱερᾶς Ἐπιστήμης, οἵτινες λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὰ δικαιοδοσιακὰ δεδομένα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐπικρατείᾳ καθώρισαν

οὕτως τὸν τύπον τῆς μνημονεύσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Ὄνόματος ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν τῶν «Νέων Χωρῶν».

Ταῦτα ἀδελφικῶς ἐπιστέλλοντες καὶ ἐπὶ τούτοις κανονικῶς ἐμμένοντες ὡς εὖ τε καὶ καλῶς τεθεσπισμένοις καὶ τὴν ὁμοιόμορφον Λειτουργικὴν Πράξιν καὶ ἐνότητα τῆς πνευματικῆς καὶ κανονικῆς ἡμῶν δικαιοδοσίας διασφαλίζουσι, ἐπὶ τὸν κοινὸν ἡμῶν Σωτῆρα καὶ Κύριον τὴν καθόλου ἡμῶν μέριμναν ἐπιρρίπτομεν καὶ τὴν ἀδελφικὴν Ὑμῶν συναντίληψιν ἐπιζητοῦμεν.

Ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ αὐθις τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα κατασπαζόμενοι φιλήματι ἀγάπης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ Σωτῆρι ἡμῶν διατελοῦμεν,

Ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεραρχίατεὺς
Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

ΤΟ Β' ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Ἀριθμ. Πρωτ. 983

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργε τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Χριστόδουλε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπασζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἐκ τῶν μέσων γενικῆς ἐνημερώσεως πληροφορούμεθα ὅτι κατὰ τὴν προσεχῇ Συνέλευσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρόκειται νὰ τεθοῦν πρὸς συζήτησιν καὶ λήψιν ἀποφάσεων θέματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀμεσον σχέσιν πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς Μητέρα Ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ τὴν κανονικὴν τάξιν γενικώτερον.

Εἰδικώτερον πληροφορούμεθα, ὅτι ἐπιδιώκεται ἐσχάτως μεταβολὴ τοῦ διὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1850 καὶ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928 καθιερωθέντος καὶ ἔκτοτε ἰσχύοντος «μνημοσύνου» ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, βάσει «θεολογικῶν» τινων κριτηρίων, τὰ ὁποῖα ὁμως δὲν εὐσταθοῦν δι' οὓς καὶ ἐν συνόψει φιλαδέλφως ἐκθέτομεν λόγους.

Α. Ἐσφαλμένως γίνεται ἐπίκλησις τοῦ ἱεροῦ ΛΔ' Ἀποστολικοῦ Κανόνος, τοῦ διακελευομένου, ὅτι «τοὺς ἐπισκόπους ἐκάστου ἔθνους εἶδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐταῖς πρῶτον καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν», διότι ὁ κανὼν οὗτος οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἐφαρμογὴν εἰς τὸ πρὸς συζήτησιν θέμα, ἅτε τῶν κατοικούντων τὴν περιοχὴν τῆς δικαιοδοσίας τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὴ συνιστῶντων «ἔθνος» ἕτερον, ἥτοι διάφορον ἐκείνου τὸ ὁποῖον συνιστοῦν οἱ ἀποτελοῦντες τὸν λαὸν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἧς ὁ Προκαθήμενος οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ εἶναι ὁ Πρῶτος τῶν Ἐπισκόπων τοῦ συνόλου Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, εἰ καὶ διὰ λόγους ἱστο-

ρικῶν συνθηκῶν τμήματα τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ διὰ Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν Τόμων κατεστάθησαν Ἐκκλησίαι, εἴτε αὐτοκέφαλοι, εἴτε αὐτόνομοι, εἴτε καὶ πατριαρχικά, δι' ἀποφάσεων πάντοτε συνοδικῶν καὶ ἐπὶ ὅροις, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἰσχὺν ἱερῶν κανόνων, καὶ συνεπῶς δέον νὰ ᾧσιν ἀπαράβατοι.

Β. Μελέτη τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου, δι' οὗ ἀνεκηρύχθη τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πείθει ὅτι:

Δυνάμει καὶ βάσει τοῦ Τόμου τοῦ 1850, κεφαλὴ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἥτοι ὑπέρτατον διοικητικὸν αὐτῆς ὄργανον κατεστάθη Σύνοδος Ἀρχιερέων ἐκ περιτροπῆς καὶ κατὰ πρεσβεΐα λαμβανομένη. Ἰστέον δέ, ὅτι τῆς Συνόδου ταύτης, τῇ ὁποίᾳ ἐδαψιλεύθησαν τὰ προνόμια τοῦ ἐν ἐκάστη τοπικῇ Ἐκκλησίᾳ «πρώτου», ἅτε αὕτη ἀναγνωριζομένη ὡς «ἀδελφὴ» τῶν Ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν, τῶν Προκαθιμένων τῶν τότε Αὐτοκεφάλων Πατριαρχικῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ τῆς περικλύτου πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἀρχιερατεύων ἱεράρχης ἀπλῶς προεδρεύει, μὴ ὢν ἐν τῇ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος Πρῶτος καὶ μὴ κεκτημένος οὔτε τὰ ὑπὸ τοῦ ΛΔ' Κανόνος τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων τῷ Πρῶτῳ τῆς ἐν ἐκάστῳ ἔθνει Ἐκκλησίας ἀπονεμόμενα προνόμια, οὔτε πολλῶ μᾶλλον τὰ τῶν Προκαθιμένων τῶν Ἀγίων Πατριαρχικῶν Ἐκκλησιῶν.

Ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος τοῦ αὐτοκεφάλου οὐδεμίαν ἀπονέμει τῷ τότε Μητροπολίτῃ (καὶ νῦν Ἀρχιεπισκόπῳ) Ἀθηνῶν ὑπεροχικὴν ἔναντι τῶν λοιπῶν ἐπαρχιούχων Ἀρχιερέων τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θέσιν, πλὴν τῆς μόνης ὀριζομένης, ὅτι οὗτος εἰς τὰς Συνοδικὰς συλλειτουργίας μνημονεύει οὐχὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀλλὰ «πάσης ἐπισκοπῆς Ὁρθοδόξων». Τοῦτο δὲ πράττει ἐξ ὀνόματος τῆς ὑπ' αὐτοῦ προεδρευομένης Ἱερᾶς Συνόδου, τὴν ὁποίαν, ὡς ἐλέχθη, ὁ Τόμος ἀναγνωρίζει ὡς ἀδελφὴν τῶν Προκαθιμένων τῶν ἄλλων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, καίπερ συλλογικὸν

ὄργανον. Ἀνάλογόν τι συνέβαινε κατὰ τὴν χρυσὴν Πατρικὴν ἐποχὴν εἰς τὴν αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Νουμιδίας.

Γ. Ὑποστηρίχθη ἡ ἄποψις ὅτι ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐπέβαλε τὴν ὡς ἄνω διάταξιν τοῦ Τόμου εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὡς ἐπιτίμιον, πρὸς τιμωρίαν αὐτῆς, διὰ τὴν ἐπὶ δεκαπενταετίαν καὶ πλέον αὐτόβουλον ἀποσχισιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἄποψις αὕτη ὅχι μόνον οὐδαμοῦ θεμελιούται καὶ οὐδαμῶθεν τεκμαίρεται, ἀλλὰ καὶ ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἱστορικὰ δεδομένα. Διότι τὸ ἀληθές εἶναι ὅτι αὕτη αὕτη ἡ ἀρχικῶς ἀντικανονικῶς ἀνακηρυχθεῖσα αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὥρισε τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ὡς Ὑπερτάτην Ἀρχήν, ἄνευ Πρώτου, εἰμὴ μόνον Προέδρου αὐτῆς (βλ. τὸ ἀπὸ 19.7.1833 πρωτόκολλον τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀρχιερέων καὶ τὰ ἄρθρα 2-3 τῆς ἀπὸ 23.7.1833 Διακηρύξεως τῆς Ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἐν Στ. Γιαννοπούλου, Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 1901, σσ.14-15). Σημειωτέον, ὅτι οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ρητῶς προετίμησαν τὸ σχῆμα τοῦτο, ὡς ἔγραφον τῇ Λ' Μαΐου αὐτῆς (βλ. ἐν Β. Τζωρτζάτου, Ἡ Καταστατικὴ Νομοθεσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σελ.28), τοῦθ' ὅπερ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διὰ τοῦ ἀπὸ 30.5.1850 ἐγγράφου αὐτῆς ἠτήσατο παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (βλ. ἐν Β. Τζωρτζάτου, ἐνθ. ἄν., σελ. 303. Κατ' ἀκολουθίαν, αἱ διατάξεις τοῦ ΛΔ' Ἀποστολικοῦ Κανόνος δὲν ἔχουν καὶ δὲν ἠθελήθη νὰ ἔχουν ἐφαρμογὴν εἰς τὸν ὀριζόμενον Πρόεδρον τῆς ἀνακηρυχθείσης ὡς «πρώτου» τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἱερᾶς Συνόδου αὐτῆς.

Δ. Μετ' ἐκπλήξεως ἐπληροφορήθημεν ἐπίσης, ὅτι ἐσχάτως ἐπισυμβαίνει ἐν τῇ καθ' Ἑλλάδα Αὐτοκεφαλῇ Ἐκκλησίᾳ ἀταξία τις. Ἦτοι, ὅτε μὲν ἐν αὐτῇ ἡ μνημόνευσις γίνεται κατὰ τὰ εἰθισμένα, ὅτε δὲ οἱ συλλειτουργοῦντες Μητροπολῖται, παρὰ τὰς διατάξεις τοῦ τε Τόμου καὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ἦτοι τῶν τε ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν νενομοθετημένων ρυθμίσεων, αἱ ὁποῖαι ἀμφότεραι συνάδουν πρὸς τὴν κα-

νονικὴν τάξιν, μνημονεύουν ὡς «πρώτον» τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, οἷονεὶ προσφέροντες ἐκδούλευσιν εἰς αὐτόν, δι' οὓς ἕκαστος ἔχει λόγους.

Εἶναι ὅμως αὐτονόητον, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ μνημόνευσις νὰ μεταβάλληται ἐκάστοτε ἀναλόγως πρὸς τὰς κρίσεις τῆς στιγμῆς καὶ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰς διαθέσεις προσώπων. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μεταίρωνται αὐτοβούλως ὅρια αἰῶνια ἃ ἐνθεντο οἱ Πατέρες, ὡς ὀρίζει ὁ Ἀ' Κανὼν τῆς Ἀγίας Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, διότι τὰ ὅρια μεταιρόμενα παύουν νὰ ὦσιν ὅρια, ἦτοι καταργοῦνται παντελῶς, ἐπὶ μεγίστη καὶ αὐτονοήτῃ ζημίᾳ τῆς ἡτὶν διακονοῦμεν Ἐκκλησίας.

Ε. Ἡ ὑποστηριχθεῖσα ὑπὸ τινων ἄποψις ὅτι ἡ μνημόνευσις ἢ μὴ ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων, τῶν ὑπαγομένων διοικητικῶς καὶ πνευματικῶς εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ἐκάστοτε Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν εἶναι θέμα ἀποκλειστικῶς αὐτῆς, παραβλέπει ὅτι ὁ τρόπος μνημονεύσεως ὠρίσθη διὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου καὶ συνεπῶς ὅτι ἡ ἀλλαγὴ αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καθίσταται ἀδιανόητος.

Τὸ ἐπίσης ὑποστηριχθὲν ὅτι ἀντὶ «καὶ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου» οἱ Ἀρχιερεῖς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐν τῇ Ἑλλάδι πρέπει νὰ μνημονεύουν τοῦ Προέδρου τῆς Συνόδου καὶ τῆς Συνόδου λόγῳ τῆς διοικητικῆς ὑπαγωγῆς τῶν ὑπὸ τὸν πρόεδρον τοῦτον, ἐμπλέκει τὴν *ἐπιτροπικὴν διοικητικὴν* ὑπαγωγὴν αὐτῶν, εἰς τὸ μνημόσυνον προσκρούει δὲ εἰς τὸ γεγονός, ὅτι, ὡς ἄνωτέρῳ ἔξετέθη, ὁ Τόμος ἀνακηρύξεως τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀναγνωρίζει ὡς «πρώτον» αὐτῆς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον. Συνεπῶς, τὸ κατ' οἰκονομίαν δεκτὸν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καθεστῶς τῆς παραλλήλου μνημονεύσεως ὑπ' αὐτῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δὲν δύναται κατ' ἀκρίβειαν νὰ ἐπεκταθῇ εἰς τὴν προτεινομένην διατύπωσιν («τοῦ Πατριάρχου δεῖνος καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου δεῖνος μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν Ἱ. Συνόδου»), διότι πλέον ἢ διπλῇ (κατ' οἰκονομίαν) μνημόνευσις γίνεται τριπλῇ καὶ δὴ διὰ λόγους ὅχι πνευματικῆς,

ἀλλὰ διοικητικῆς ὑπαγωγῆς εἰς «πρῶτον» μὴ ἀναγνωρίζομενον ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ ἰδρυτικοῦ Τόμου.

ΣΤ'. Συννεπείς πρὸς τὰς πολλάκις, πολλαχοῦ καὶ ποικιλοτρόπως γενομένας ἡμετέρας ὑποσχέσεις καὶ ἐξαγγελίας, οὔτε αὖξῃσιν προνομίων ζητοῦμεν, ἀλλ' οὔτε ἀνατροπὴν τινα θὰ ἀνεχθῶμεν τῶν ἀφορώντων εἰς τὰ τοῦ ἡμετέρου Θρόνου θέσμινα, οὔτε ἄλλου τινὸς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θεσμοῦ. Διὸ οὐδεμίαν οὐδὲ κατὰ τι τὸ ἐλάχιστον θὰ ἐγκρίνωμεν τροποποιήσιν οὔτε τοῦ Τόμου τοῦ 1850 οὔτε τῆς Πράξεως τοῦ 1928, οὔτε διὰ τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος (οὗσαν ὑποχρεωμένην νὰ τηρῇ ἀπαρεγκλίτως τὰς διατάξεις τοῦ Τόμου τοῦ αὐτοκεφάλου αὐτῆς καὶ δι' ὡς πρὸς τὴν βασικὴν ἀρχὴν τοῦ ἐν αὐτῇ ἐγκαθιδρυθέντος πολιτεύματος), οὔτε διὰ τὰς ἐπιτροπικῶς ἀνατεθείσας αὐτῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικοῦ Θρόνου, οἱ Ἱεράρχαι τῶν ὁποίων καὶ τύποις καὶ οὐσίᾳ κατὰ τὰ θεσπίσματα τῆς Πράξεως τοῦ ἔτους 1928 πνευματικῶς Πρῶτον ἔχουν μόνον τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀρχιεπίσκοπον.

Ζ. Κατὰ παραχώρησιν καὶ ὡς ἔσχατον μέτρον οἰκονομικῆς συγκαταβάσεως ὠρίσθη, ὡς γνωστόν, ὅπως οἱ Μητροπολῖται τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν μνημονεύωσι παραλλήλως πρὸς τὸν Προκαθήμενον ἑαυτῶν Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως καὶ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ τὴν ἥν συναποτελοῦσιν, ὡς μέλη συνυπεύθυνα ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἱερὰν Σύνοδον, ἱκανοποιηθέντος οὕτως ἐπαρκῶς τοῦ τότε σχετικοῦ αἰτήματος.

Η. Κατὰ ταῦτα, ἀδελφικῶς καὶ ἐν Κυρίῳ παρακαλοῦμεν ὅπως μὴ προωθηθῇ εἰς συζήτησιν ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ ὡς ἄνω θέμα ἐπὶ ζημίᾳ τῆς εἰρήνης τῆς καθόλου Ἐκκλησίας καὶ δημιουργίᾳ ποικίλων ἀντεγκλήσεων καὶ ἐρίδων ἀνωφελῶν τε καὶ ματαίων.

Φρονοῦμεν δὲ ὅτι ἡ τήρησις τῶν παραδεδομένων, ἥτοι ἡ μνημόνευσις ἐκ μέρους μὲν τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου», καὶ ἐκ μέρους τῶν Ἱεραρχῶν τῶν Νέων Χωρῶν «τοῦ

Ἀρχιεπισκόπου καὶ Πατριάρχου ἡμῶν (δεῖνος) καὶ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου», κατὰ τὴν παραδεδομένην τάξιν, εἶναι ὁδὸς ἀρίστη.

Θ. Τέλος, πληροφοροῦμεθα, ὅτι καταναλίσκεται κόπος πολλὸς πρὸς θεμελίωσιν δικαιώματος καὶ δυνατότητος τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ ἀπονεύμῃ τίτλους ὑπερτίμων καὶ ἐξάρχων εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς τῆς δικαιοδοσίας αὐτῆς.

Ἐπὶ τοῦ, ὡς μὴ ὥφελεν, ἀναφνέντος παρ' Ὑμῖν ζητήματος τούτου παρατηροῦμεν ὅτι οἱ τίτλοι «ὑπέρτιμος καὶ ἑξαρχος» τῶν Μητροπολιτῶν διετηρήθησαν καὶ διατηροῦνται διὰ τοὺς Ἱεράρχας τῶν τεσσάρων πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων καὶ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας Κύπρου, διὰ ἱστορικοκανονικοὺς λόγους, ἐφ' ᾧ καὶ δὲν συμφωνοῦμεν νὰ ἀποδοθοῦν καὶ εἰς τοὺς Ἱεράρχας τῆς ὑφ' Ὑμᾶς Ἐκκλησίας ἀνάλογοι τίτλοι.

Μακαριώτατε ἀδελφέ,

Ἡ ἐποχὴ ἡμῶν, ἐποχὴ πραγματιστικῇ καὶ ὠφελιμιστικῇ, μετ' ἀδιαφορίας, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ περιφρονήσεως καὶ ἐμπαικτικῆς συγκαταβάσεως, ἀκούει τοὺς κληρονομημένους τίτλους, τοὺς ὁποίους ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὴν παράδοσιν ἀναγκαζόμεθα ἅπαντες οἱ τὴν Ἐκκλησίαν διακονοῦντες ὅπως χρησιμοποιοῦμεν. Ἀνησυχοῦμεν ὁμως σφοδρῶς ἐκ τοῦ φόβου ὅτι ἡ ἀνεκτικὴ στάσις τῶν συνανθρώπων ἡμῶν ὡς πρὸς τὴν ἀπλὴν ἐξ ἱστορικῶν λόγων χρῆσιν αὐτῶν θὰ μεταβληθῇ εἰς ἐχθρικὴν πρὸς ἐκείνους ἐξ ἡμῶν οἱ ὅποιοι, ἐν μέσῳ τόσων οὐσιαστικῶν προβλημάτων, ὡς ἡ ἀνακούφισις τῶν θυμάτων τῶν πολέμων, τῶν σεισμῶν, τῶν παντοειδῶν διώξεων, τῶν ναρκωτικῶν, τῶν οἰκολογικῶν μολύνσεων καὶ πρωτίστως τῶν πνευματικῶν μολύνσεων, δι' ὧν δηλητηριάζεται ἡ ψυχικὴ καὶ πνευματικὴ υἡγία τῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν ἀτόμων, ἐνασχολούμεθα οὐχί, ὡς δεῖ, μὲ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν φλεγόντων οὐσιαστικῶν προβλημάτων τῶν ποιμνίων ἡμῶν, ἀλλὰ μὲ τὴν αὖξῃσιν καὶ ἐπέκτασιν τίτλων ἀφορώντων εἰς τὰ πρόσωπα ἡμῶν.

Ἔχομεν δὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ ἀνακίνησις τῶν ἐν τῷ παρόντι Γράμματι ἀναφερομένων θεμάτων ὅποτεδῆποτε, ἀλλ' ἰδίᾳ κατὰ τὰς παρού-

σας στιγμές, καθ' ἃς τεράστια ὀρθοῦνται ἐνώπιον ἡμῶν παντοειδῆ οὐσιαστικά προβλήματα, μόνον δυσμενῇ σχόλια, βλάβην καὶ ἀπομάκρυνσιν τοῦ ὀρθοδόξου ποιμνίου ἀπὸ τῶν ποιμένων αὐτοῦ θὰ ἐπιφέρῃ.

Διὸ καὶ αὐθις ποιούμεθα τῇ Ὑμετέρᾳ περιουστάτῳ Μακαριότητι ἔκκλησιν, ὅπως, ἀναλογιζομένη τὰς δυσμενεῖς συνεπείας, ἃς θὰ ἔχῃ ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων αὐτῶν ἐν τῇ καθ' Ὑμᾶς Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἡ ἀναπόφευκτος δημοσιοποίησις αὐτῶν, διαγράψῃ ἐκ τῆς

ἡμερησίας διατάξεως τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως αὐτῆς ταῦτα.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, κατασπαζόμενοι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα φιλήματι ἀγίῳ, διατελοῦμεν μετὰ βαθείας τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καὶ πάσης τιμῆς.

α-λ-θ' Σεπτεμβρίου λ'

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 2994

Ἀριθμ. Διεκπ. 1323

Ἀθήνησι τῇ 27ῃ Αὐγούστου 2001

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικῆ Πατριάρχᾳ, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Βαρθολομαῖε, τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερῆδιστα προσαγορεύομεν.

Ἐγκαίρου ἀπαντήσεως ἔδει νὰ τύχη τὸ ἀπὸ 30ῆς Σεπτεμβρίου 1999 ὑπ' ἀριθμ. 983 Γράμμα τῆς Ὑμετέρας ἀγαπητῆς ἡμῖν Παναγιότητος πρὸς τὴν ἡμετέραν Μετριότητα, εἰς τὸ ὁποῖον, διὰ ἐννέα λεπτομερῶν παραγράφων ἀναπτύσσονται αἱ ἀπόψεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἣ ὁποία κατὰ τὸ Πρόγραμμα τῆς τακτικῆς συγκλήσεως Αὐτῆς κατ' Ὀκτώβριον 1999 θὰ ἀπησχολεῖτο, καὶ βεβαίως ἀτησχολήθη, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ μὲ τὸ θέμα τοῦ μνημοσύνου τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐκάστοτε Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἐν τῇ Θεῇ Λειτουργίᾳ Ἐκφώνησιν: «*὘ν πρώτοις μνήσθητι, Κύριε...*», ὡς τοῦ Πρώτου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ.

Τοῦ περιεχομένου τοῦ ὡς ἄνω Πατριαρχικοῦ Γράμματος ἐγένετο, ἀντιδεοντολογικῶς, δημοσιοποίησις διὰ τῶν Ἀθηναϊκῶν Ἐφημερίδων πρὶν ἢ ἀκόμη ληφθῇ τοῦτο ἀπὸ τὸν ἀποδέκτην καί, κατὰ συνέπειαν, πρὶν ἢ τεθῇ ὑπ' ὄψει τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Οὐχ ἥττον ὅμως, ἢ μὴ ἔγκαιρος ἀπάντησις ἡμῶν, προέκυψεν ἐκ τῶν ἀμέσως μετὰ τὴν λήψιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος γνωστῶν τοῖς πᾶσιν ἐπακολούθων καὶ διῃ καὶ τῆς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, κατ' Ὀκτώβριον 1999, τῇ προτάσει ἡμῶν, ληφθείσης ἀποφάσεως, ὅπως πρὸ πάσης γραπτῆς ἀπαντήσεως ἐπιδιωχθῇ ἐν τοῖς πλασίοις τῶν δι-

μερῶν συνομιλιῶν μεταξὺ ἐκπροσώπων ἀμφοτέρων τῶν ἡμετέρων Ἐκκλησιῶν ἐλευθέρᾳ καὶ εἰλικρινῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἡ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον συνάντησις καὶ συνεξήγησις ἀγαπητῶν ἀδελφῶν εἶναι ἱκανὴ νὰ διαλύσῃ παρερμηνείας καὶ παρεξηγήσεις ἐμφιλοχωροῦσας συχνάκις εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ αὐτῶν.

Ἄλλ' ἢ κατὰ τὰ ἄνω ἀναβολὴ τῆς ἀπαντήσεως ἐπεβλήθη καὶ ἐκ τοῦ, ὡς μὴ ὄφελε, ἀνακύψαντος θέματος ἀπὸ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, περὶ τῆς μὴ ἀναγραφῆς τοῦ θρησκευματος εἰς τὰς ταυτότητας τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν, τοῦθ' ὅπερ περιῆγαγε τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν εἰς κατάστασιν μείζονος ἐγρηγόρσεως πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ ἀπειλουμένου καὶ διὰ τοῦ Συντάγματος καθιερωμένου φιλοθρησκευτικοῦ καὶ παραδοσιακοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ἄλλ' ἐπειδὴ κατὰ τὴν πρότερον πραγματοποιηθεῖσαν ἐν Φαναρίῳ διμερῇ τῶν ἀντιπροσώπων ἡμῶν συνάντησιν, ἐδηλώθη ἀπεριφράστως ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας Σεβασμωτάτου Μητροπολίτου Γέροντος Ἐφέσου κ. Χρυσόστομου ὅτι τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον οὐδεμίαν δέχεται συζητήσιν ἐπὶ τῶν διὰ Πατριαρχικῶν ἐγγράφων τεθέντων καὶ μὴπω ἀπαντηθέντων ζητημάτων, οὐκ ὁκνοῦμεν πλέον μεταστρέψαι τὴν λογικὴν ἡμῶν, κατὰ τὰ ἄνω, σιωπὴν εἰς κείμενον ἀπαντητικὸν πρὸς τὸ ὑπερθεν μνημονευθὲν Ὑμέτερον Πατριαρχικὸν Γράμμα.

Ἐπὶ τὴν ἀπάντησιν, λοιπόν, ἤκοντες, θέτομεν ὑπ' ὄψει τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἱερᾶς Συνόδου τὰ ἐξῆς, συμφώνως πρὸς τὰς ἐν ἀριθμῇσει (Α-Θ) παραγράφους τοῦ Πατριαρχικοῦ τούτου Γράμματος.

Ὡς ἐν ἀρχῇ τοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος γράφεται, ἡ ἐνημέρωσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πα-

τριαρχείου περὶ τοῦ μνημοσύνου τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐκάστοτε Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος, ἐγένετο ἀπὸ τὰ ἐν Ἑλλάδι μέσα γενικῆς ἐνημερώσεως, ἐν τέλει δὲ τοῦ Γράμματος γίνεται «ἐκκλησις περὶ διαγραφῆς τοῦ θέματος ἐκ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως» τῆς μετ' ὀλίγας ἡμέρας τακτικῆς συγκλήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Ὅμως διὰ τῆς «ἐκκλήσεως» ταύτης τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον θεωρεῖ ἑαυτὸ ὡς ἔαν εἶχεν οἰκοθεν ἀρμοδιότητα καὶ ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς «ἀδελφῆς», καὶ οὐχὶ βεβαίως «θυγατρὸς», Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, «ἀδελφῆς», ὡς ἀκριβῶς ὀνομάζεται εἰς τὸ τέλος τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1850 περὶ τοῦ Αὐτοκεφάλου Αὐτῆς. Εἶναι δὲ πρέπον νὰ ἐρευνηθῇ ἐξ ἐπόψεως Κανονικοῦ Δικαίου τὸ ὅτι, ἐν τῷ ἰδρυτικῷ Τόμῳ τοῦ 1850 περὶ τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ἀδελφῆ» καλεῖται οὐχὶ ἡ Ἐκκλησία, ἀλλὰ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, δεδομένου ὅτι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων περιπτώσεων, εἰς τὸν Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν τόμον τοῦ 1879 περὶ ἀνακηρύξεως Αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας «ἡ Ἐκκλησία» αὕτη καλεῖται «πνευματικὴ ἀδελφή», καὶ οὐχὶ «ἡ Ἱερὰ Σύνοδος» αὐτῆς.

Ὡσαύτως, ἐν ἀρχῇ τοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος γράφεται: «εἰδικώτερον, πληροφοροῦμεθα, ὅτι ἐπιδιώκεται ἐσχάτως μεταβολὴ τοῦ διὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1850 καὶ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928 καθιερωθέντος καὶ ἔκτοτε ἰσχύοντος “μνημοσύνου” ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, βάσει “θεολογικῶν” τινων κριτηρίων, τὰ ὅποια ὁμως δὲν εὐσταθοῦν». Ἐν δὲ τῇ συνεχείᾳ καταχωρίζονται, ἐν ἀριθμῇσει, οἱ «λόγοι» διὰ τοὺς ὁποίους «δὲν εὐσταθοῦν» αἱ ἀπὸ «τὰ μέσα γενικῆς ἐνημερώσεως» πληροφορίαι περὶ μεταβολῆς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος τῶν θεοπιθέτων ὑπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1850, καὶ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928.

Πρωτίστως, ἡ ἀπὸ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπιδειχθεῖσα σπουδῇ, διὰ τῆς

ὁποίας ἐπεδιώχθη ἵνα μὴ ἀσχοληθῇ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ μνημοσύνου τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐκάστοτε Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος, μαρτυρεῖ, ἂν μὴ τι ἄλλο, τοῦλάχιστον προκατάληψιν, καὶ μάλιστα πρὶν ἢ ἀποφασίσῃ ἡ Ἱεραρχία ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ὅσακις δὲ κατὰ τὸ παρελθὸν δις ἀνεκινήθη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν τὸ θέμα τοῦτο, οὐδεμίαν θέσιν ἔσπευσε τότε ἵνα λάβῃ καὶ δὴ καὶ προκαταβολικῶς ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μηδεμίαν σπουδὴν ἐπιδείξασα ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ὄντως τὸ θέμα τοῦτο ἀπασχόλησε τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἥτις ἐπελήφθη αὐτοῦ ἤδη ἐπὶ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου ἐν ἔτει 1923, δηλαδὴ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Ἀρχιεπισκοπείας αὐτοῦ. Κατ' αὐτὴν, ὁ τότε Προκαθήμενος εἶπεν ἐπὶ λέξει: «*Ἡ κανονικὴ τὰ ξις καὶ ἀκριβεία εἶναι νὰ μνημονεύηται ὁ Πρῶτος· τὸ ἔθμιον νὰ μνημονεύηται ἡ Σύνοδος εἶναι ὁθνεῖον. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι πρόκειται περὶ κανονικῆς ἀκριβείας· τοῦτο εἶναι ἡ ἐπιστημονικὴ πεποίθησίς μου, δὲν πρόκειται περὶ ἐμοῦ προσωπικῶς*». Καὶ προσέθεσεν «*ἐν Ρωσσίᾳ ἐμνημόνευον τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Μητροπολίτου Πετρονπόλεως*». Ὡσαύτως, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Δαμασκηνοῦ Παπανδρέου, ἐτέθη τὸ ἴδιον θέμα ὑπ' ὄψει τῆς Ἱεραρχίας, κατὰ τὸ πρῶτον ἐπίσης ἔτος τῆς Ἀρχιεπισκοπείας αὐτοῦ τὸ 1941. Τότε ὁ ἀειμνήστος Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνὸς εἶπεν «*ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρότασιν τοῦ Ἁγίου Θεσσαλιώτιδος –περὶ τοῦ μνημοσύνου τοῦ Πρώτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος– φρονῶ, ὡς καὶ πάντες ὑμεῖς, ὅτι αὕτη εἶναι κανονικὴ*». Καὶ προσέθεσεν ὅτι «*πρέπει νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ κανονικὸν σύστημα διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, τὸ δὲ σύστημα τῶν Προστατῶν τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἔβλαψε μᾶλλον παρὰ τὴν ὠφέλησε*»¹. Πῶς λοιπὸν νὰ

1. Βλέπε Μητροπολίτου Μεσσηνίας Χρυσοστόμου Θέμελη, «Σχολιασμοὶ ἐπὶ τῆς “Αποκρίσεως” τοῦ Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου Ἱεροθέου». Καλαμάτα 31 Μαρτίου 2000, σελ.87-88, καὶ σελ. 78-79.

ἐρμηνεύσωμεν τὴν ἐνέργειαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως σήμερον, ἥτις καίτοι γνωρίζουσα τὰς σχετικὰς διαθέσεις ἡμῶν, καὶ δὴ ἐν λεπτομερείᾳ, καὶ μὴ στηριζομένη εἰς ἐπισήμους τοποθετήσεις ἡμῶν, ἔσπευσε διὰ τοῦ ὡς εἴρηται Πατριαρχικοῦ Γράμματος ὅπως θέσῃ τελείαν, οὕτως εἰπεῖν, καὶ παῦλαν εἰς ἓν ζήτημα κανονικῆς τάξεως ὑφιστάμενον μὲν ἀπὸ ἐβδομηκονταετίας, κατὰ διαστήματα δὲ ἀνακινούμενον καὶ ζητοῦν λύσιν, ἐφ' ὅσον συνιστᾷ ἀντικανονικότητα καὶ τοῦτ' αὐτὸ πρόδηλον καὶ πανορθόδοξον πρωτοτυπίαν.

Α. Εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γράμμα θεωρεῖται ἐσφαλμένη ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπίκλησις τοῦ ΛΑ' Ἀποστολικοῦ Κανόνος, διακελεύοντος ὅτι «*τοὺς Ἐπισκόπους ἐκάστου ἔθνους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν*», καθόσον, ὡς γράφεται εἰς τὸ Γράμμα, «*οἱ κατοικοῦντες τὴν περὶ τῆς δικαιοδοσίας τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δὲν συνιστοῦν "ἔθνος ἕτερον", ἀλλὰ ἀνήκουν εἰς τὸν "λαὸν τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας" καὶ ὁ Προκαθήμενος αὐτῆς Πατριάρχης "εἶναι ὁ Πρῶτος τῶν Ἐπισκόπων τοῦ συνόλου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους"*».

Ἡ ἐρμηνεία αὕτη περὶ «ἔθνους» εἶναι, ἐξ ἐπόψεως Κανονικοῦ Δικαίου τοῦλάχιστον, αὐθαίρετος καὶ ὅπωςδήποτε ἀντιφατική. Ἄν τυχὸν δὲ ἀρχικῶς ἐγίνετο ἀποδεκτὴ ἡ ἐρμηνεία αὕτη, τότε τὰ πρεσβυγενῆ Ὁρθόδοξα Ἑλληνικά Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νά συσταθοῦν καὶ νά διατελοῦν ὑπὸ Ἑλλήνας Πατριάρχας. Εἶναι ὁμως γνωστόν, ὅτι ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καθωρίσθησαν, διὰ τὰ Πατριαρχεῖα ταῦτα, τὰ πρεσβεῖα καὶ τὰ προνόμια ἐκάστου ἐξ αὐτῶν. Τοιούτοτρόπως, διὰ τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ἡ Νέας Ρώμης ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τοῦ ΚΗ' Κανόνος τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (451) οὐχὶ ἡ ἔννοια τοῦ «ἔθνους», ἀλλὰ ἡ Κωνσταντινουπόλις, ἡ πρωτεύουσα τοῦ ἀρτισυστάτου Βυζαντινοῦ Κράτους, ὡς πόλις τιμηθεῖσα «*βασιλείᾳ καὶ συγκλήτῳ*» καὶ ἔνεκα τούτου ἡξιώθη ἵνα ἀπολαμβάνῃ «*τῶν ἴσων πρεσβειῶν τῇ πρεσβυτέρῳ βασιλίδι Ρώμῃ, καὶ ἐν τοῖς*

ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκείνη ὑπάρχουσα». Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, λοιπόν, ἔνεκα λόγων κυρίως πολιτικῶν ἔλαβε τὸ Ἑλληνικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς Ὁρθοδόξοις Πατριαρχικαῖς Ἐκκλησίαις. Μετὰ τινὰς δὲ ἑκατονταετίας, ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Φώτιος ὁ Μέγας (858 κ.έ.) ἀπεφθέγγετο τὸ γνωστὸν κανονικὸν ἀξίωμα «*τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ μάλιστα τὰ τῶν ἐνοριῶν δίκαια ταῖς πολιτικαῖς ἐπικρατεῖαις τε καὶ διοικησεσι συμμεταβάλλεσθαι οἶωθεν*», τὸ χρησιμοποιοῦμενον ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς Πατριαρχικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Τόμους αὐτοκεφαλίας Ἐκκλησιῶν, πλὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀποτελούσης μοναδικὴν καὶ ἀντικανονικὴν ἐξαίρεσιν ἐν τῷ Συνταγματικῷ τῶν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ὁρθοδόξων Πατριαρχικῶν καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, δὲν εἶναι κανονικὸν νά θεωρητῇ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὅτι, οἱ ὅπου γῆς Ἕλληνες ἀνήκουν εἰς τὴν «δικαιοδοσίαν» αὐτοῦ, τόσον οἱ Ἐπίσκοποι, ὅσον καὶ τὰ Χριστεπώνυμα Πληρώματα, διότι τοιαύτη ἀξίωσις θὰ εἰσήγεν ἐπικίνδυνον ἐθνοφυλετικὴν παρέκκλισιν εἰς τὴν ὁργάνωσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, κατακριθεῖσαν ἤδη αὐστηρῶς ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης Συνόδου (1872). Ἡ ἀντικανονικὴ λοιπὸν ἐρμηνεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου φαίνεται καταργουσα, θεωρητικῶς, τὴν διαποίμανσιν τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Ἑλληνικῶν Πατριαρχείων, ἀκόμη δὲ καὶ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καὶ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας. Ἄλλωστε ἡ ἐρμηνεία τοῦ ὅρου «ἔθνος» ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην, ἔδει νά ἰσχύῃ καὶ διὰ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ΚΗ' Κανόνος τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Τοῦτο θὰ ἦτο εἰς βάρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, διό καὶ ὁ διαπρεπὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Ἱεράρχης ἀείμνηστος Μητροπολίτης Σάρδεων Μάξιμος, εἰς εἰδικὸν σύγγραμμα αὐτοῦ γράφει ταῦτα ἐπὶ λέξει διὰ τὴν σημασίαν καὶ ἔννοιαν τῆς λέξεως «ἔθνος» τοῦ ΛΔ' Ἀποστολικοῦ Κανόνος: «*Εἰς τὸν 34ον ἀποστολικὸν κανόνα*» γράφει ὁ Ἱεράρχης «*ἀνα*

γινώσκομεν “τούς ἐπισκόπους ἐκάστου ἔθνους εἶδέναι χρη̃ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον”. Ὁ ὅρος “ἔθνος” εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, κατὰ τὴν γνώμην πάντων σχεδὸν τῶν κανονολόγων καὶ ἱστορικῶν, σημαίνει ἐκκλησιαστικὴν περιφέρειαν, ἐπαρχίαν (provincia), ἔχει δηλαδὴ τοπογραφικὴν ἔννοιαν καὶ σημασίαν»².

Β. Περαιτέρω, εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γράμμα γράφεται, ὅτι «υ̃περάτον διοικητικὸν αὐτῆς...» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «...ὄργανον κατεστάθη Σύνοδος Ἀρχιερέων... Ὁ τῆς περικλύτου πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἀρχιερατεύων ἱεράρχης ἀπλῶς προεδρεύει, μὴ ὦν ἐν τῇ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος Πρῶτος καὶ μὴ κεκτημένος οὔτε τὰ ὑπὸ τοῦ ΑΔ' Κανόνος τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων τῷ Πρώτῳ τῆς ἐν ἐκάστῳ ἔθνει Ἐκκλησίας ἀπονεμόμενα προνόμια, οὔτε πολλῶ μᾶλλον τὰ τῶν Προκαθημένων τῶν Ἀγίων Πατριαρχικῶν Ἐκκλησιῶν».

Ὅμως, τὰ ὡς ἄνω ἀπολύτως ἀρνητικὰ διὰ τὸν «προεδρεύοντα» τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἦτοι τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος, ἀνατρέπονται ἄρδην ἐν τῷ προσφάτῳ Πατριαρχικῷ καὶ Συνοδικῷ Τόμῳ τοῦ 1998 τῆς «εὐλογίας τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς ἐν Τσεχίᾳ καὶ Σλοβακίᾳ Ἀγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας». Εἰς τὸν Τόμον τοῦτον καταχωρίζονται ταῦτα: «Υπερτάτη ἀρχὴ τῆς Αὐτοκεφάλου Τοπικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Τσεχίας καὶ Σλοβακίας καθίσταται διὰ τοῦ παρόντος ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῶν διαπομεινόντων ἐπαρχίας Ἀρχιερέων. Ἐκ τούτων ὁ διαπομεινῶν τὴν ἐπαρχίαν Πράγας ὀνομαζόμενος εἰς τὸ ἐξῆς Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Πράγας καὶ πάσης Τσεχίας καὶ Σλοβακίας κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος τὸ Ἀρχιεπισκόπους ὀνομάζον τοὺς Μητροπολιτῶν προεδρεύοντας πρώτους Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπερ καὶ ἐν τε Κύπρῳ καὶ Ἑλλάδι καὶ Ἀλβανίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ καλῶς τηρεῖται, καθίσταται Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἔχων τὰ προνόμια τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸν ἐν

ἐκάστῳ ἔθνει πρῶτον κατὰ τὸν ΑΔ' Ἀποστολικὸν Κανόνα». Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὴν μνημονευσιν ἀπὸ μέρους τῶν «ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν» τῆς ὡς ἄνω Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Τσεχίας καὶ Σλοβακίας, οὗτοι «μνημονεύουσιν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Πράγας, ὡς τοῦ ἐν αὐτοῖς πρώτου»³. Κατὰ ταῦτα, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον χρησιμοποιεῖ «δύο μέτρα καὶ δύο σταθμὰ» εἰς δύο ὁμοίας περιπτώσεις ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Τσεχίας καὶ Σλοβακίας. Ἐκτὸς δὲ τῆς προσφάτου ἐν ἔτει 1998 περιπτώσεως, ὑπάρχουν καὶ προγενέστεραι ὅμοιαι περιπτώσεις «εὐλογίας» Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Ἀλλὰ διαποροῦμεν, Παναγιώτατε, καὶ διερωτώμεθα· πῶς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος δὲν εἶναι καθ' Ὑμᾶς ὁ Πρῶτος τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας ἡμῶν, ὅταν εἰς τὰ Δίπτυχα μνημονεύηται οὗτος ὡς ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας ταύτης; Ἡ ὅταν προσκαλῆται καὶ ἐπὶ ἴσοις ὅροις παρακάθηται εἰς τὰς Συνάξεις τῶν Προκαθημένων, Πρώτων τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν; Ἡ ὅταν δέχεται ἢ ἀπευθύνη ἐπιστολὰς καὶ Γράμματα ἀπὸ καὶ πρὸς τοὺς Πρώτους τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν; Ἡ ὅταν ὑπὸ τῆς Ἐντίμου Ἑλληνικῆς Πολιτείας ἀναγνωρίζεται ὡς ἐπίσημος Αὐτῆς συνομιλητὴς ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων ὡς ὁ Πρῶτος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος; Ἡ ὅταν προεδρεύῃ, ὥσπερ καὶ πάντες οἱ λοιποὶ Προκαθήμενοι, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Τοπικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας; Ἡ ὅταν ὁ ἴδιος μνημονεύῃ ὡς πᾶς Προκαθήμενος «Πάσης Ἐπισκοπῆς Ὁρθοδόξων»; Πάντα ταῦτα δὲν συνιστοῦν de facto ἀναγνώρισιν τοῦ ἐκάστοτε Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος ὡς τοῦ Πρώτου Αὐτῆς; Καὶ εἶναι δυνατόν ἵνα ὑπάρξῃ Κανονικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δίχα Πρώτου; Τοπικὴ Ἐκκλησία ἄνευ Πρώτου εἶναι «κανονικόν» ἐξαμβλωμα, βοῶσα καὶ κρᾶζουσα

2. Βλέπε Μητροπολίτου Σάραδεων Μαξίμου, «Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ», Θεσσαλονίκη 1972, σελ. 232, καὶ σελ. 350.

3. Βλέπε «Ἡμερολόγιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἔτους 1999», Β' Ἱστορικὸν Μέρος, Ἐκδοσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, σελ. 1476 καὶ 1478.

ἀντικανονικότης.

Γ. Εἰς τὴν Γ' ἀρίθμῳ τοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος γράφεται ἐπὶ λέξει: «Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι αὐτὴ αὕτη ἡ ἀρχικῶς ἀντικανονικῶς ἀνακη - ρυχθεῖσα αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὥρισε τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ὡς Ὑπερτάτην Ἀρχήν, ἄνευ Πρώτου, εἰμὴ μόνον Προέδρου αὐτῆς⁴. Ση - μειωτέον, ὅτι οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ῥητῶς προετίμησαν τὸ σχῆμα τοῦτο, ὡς ἔγραφον τῇ λ' Μαΐου αὐτῆς⁵, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διὰ τοῦ ἀπὸ 30.5.1850 ἐγγράφου αὐτῆς ἠτήσατο παρὰ τοῦ Οἰκουμενι - κοῦ Πατριαρχείου⁶. Κατ' ἀκολουθίαν αἱ διατά - ξεις τοῦ ΑΔ' Ἀποστολικοῦ Κανόνος δὲν ἔχουν καὶ δὲν ἠθελήθη νὰ ἔχουν ἐφαρμογὴν εἰς τὸν ὀριζόμενον Πρόεδρον τῆς ἀνακηρυχθείσης ὡς «Πρώτου» τῆς Αὐτοκεφαλῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἱερᾶς Συνόδου αὐτῆς».

Ἐπειδὴ, λοιπόν, εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γράμμα γίνεται ἀναδρομὴ εἰς τὸ γεγονὸς τῆς ἐν ἔτει 1833 ἀντικανονικῆς Διακηρύξεως τῆς Ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἐπ' ἀνάγκης νὰ καταχωρισθοῦν ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ τῆς ἀπαν - τήσεως ἡμῶν διαφωτιστικαὶ τινες λεπτομέρειαι ἐπὶ τῶν τότε ἀποφασισθέντων, ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν δραματισθέντων καὶ πραγματοποιηθέν - των.

Πράγματι, τότε καθωρίσθη ἡ Ἱερὰ Σύνοδος «ὡς ὑπερτάτη ἀρχή» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλά - δος. Ὅμως ἡ ἀναδρομικὴ παραπομπὴ εἰς τὸ ἀπὸ 19.7.1833 Πρωτόκολλον τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀρχιερέων, καὶ εἰς τὰ ἄρθρα 2-3 τῆς ἀπὸ 23.7.1833 Διακηρύξεως τῆς Ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἐρευνώμενα προσε -

κτικῶς, οὐδόλως εὐνοοῦν τὰ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Γράμματι συμπεράσματα. Συγκεκριμένως, ὁ κα - θορισμὸς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν τῇ ἀναγεννη - θείῳ Ἑλλάδι ὡς «ὑπερτάτης Ἀρχῆς» δὲν ὑπε - δείχθη ὑπὸ τῶν τότε ἐν Ἑλλάδι Ἀρχιερέων. Ἡ συνάντησις αὐτῶν ἐν Ναυπλίῳ καὶ ἡ ὑπογραφή τῶν ἀποφασισθέντων ὑπὸ 22 Ἀρχιερέων, τῇ 15ῃ Ἰουλίου 1833, καὶ ἔπειτα ὑπὸ 8 Ἀρχιερέων τῇ 16ῃ Ἰουλίου, καὶ ἀκολούθως ὑπὸ 3 Ἀρχιερέων τῇ 26ῃ Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐγένοντο κατὰ πιεστικὸν τρόπον ὑπὸ τῆς τότε Κυβερνήσεως, ἢ ὅποια ἐβιάζετο πολὺ νὰ ἀσχοληθῇ, ὅπως γράφει ἡ ἰδία, «πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἰδίας θρησκείας» καὶ συγκεκριμένως, πρῶτον νὰ γίνῃ «ἡ ἐπίσημος καὶ ὀριστικὴ διακήρυξις τῆς πραγματικῶς ἥδη ὑπαρχούσης ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ πάσης ξένης ἐξουσίας», καὶ δεύ - τερον νὰ γίνῃ «ἡ σύστασις Διαρκοῦς Συνόδου διοριζομένης παρὰ τοῦ Βασιλέως καὶ θεωρου - μένης ὡς Ὑπερτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, κατὰ τὸ παρὰδεγμα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας». Εἶναι δὲ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἄξιον πολλῆς προ - σοχῆς τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἀπὸ 30 Ἰουλίου 1833 Ἐγκύκλιον Ἐπιστολὴν τῆς, ὡς ἄνω, συγ - κροτηθείσης Συνόδου «Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτά - τους Μητροπολίτας, Ἀρχιεπισκόπους, Ἐπισκό - πους καὶ ἐκκλησιαστικὸς τοποτηρητάς τοῦ Βα - σιλείου» ὅτι «ἡ διαρκὴς Σύνοδος ἱερὸν αὐτῆς χρέος λογίζεται νὰ προσκαλέσῃ πάντα ὑμᾶς εἰς τὸ νὰ γνωρίζετε αὐτήν, κατὰ βασιλικὸν ὑψηλὸν ὀρισμόν, ὡς ὑπερ - τάτην ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν, καὶ πρὸς αὐτήν ν' ἀναφέρητε περὶ παντὸς ἀντικειμένου ἐκ τῶν ἱερῶν ὑμῶν καθηκόντων»⁷. Τόσον δὲ εἰς τὸ ὡς ἄνω Πρωτόκολλον τῆς 15.7.1833, καὶ οὐχὶ τῆς 19.7.1833, ὅσον καὶ εἰς τὴν ὡς ἄνω Ἐγκύ - κλιον Ἐπιστολὴν τῆς συγκροτηθείσης πρώτης Συνόδου, ἡ Σύνοδος αὕτη ἀναφέρεται μόνον ὡς «ὑπερτάτη Ἀρχή». Ὅμως, εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γράμμα προστίθεται καὶ ἡ φράσις «ἄνευ Πρώ - του, εἰμὴ μόνον Προέδρου αὐτῆς», προφανῶς

4. Βλέπε τὸ ἀπὸ 19.7.1833 «Πρωτόκολλον τῶν ἐν Ἑλλά - δι Ἀρχιερέων» καὶ τὰ ἄρθρα 2-3 τῆς ἀπὸ 23.7.1833 «Διακη - ρύξεως τῆς Ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας», ἐν Ἀρχιμ. Στεφ. Παννοπούλου, «Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Ἀθῆναι 1901, σσ. 14-15.

5. Βλέπε ἐν Μητροπολίτου Κίτρους Βαρνάβα Τζωρ - τζάτου «Ἡ Καταστατικὴ Νομοθεσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Ἀθῆναι 1967, σελ. 28.

6. Βλέπε ἐν Βαρνάβα Τζωρτζάτου, ἔνθα ἄνωτέρω, σελ. 303.

7. Βλέπε Ἀρχιμ. Στεφάνου Παννοπούλου, «Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Ἀθῆναι 1901, σελ. 20-21.

πρὸς ἐπίρρωσιν τῆς ἀπόψεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔχει Πρῶτον.

Ἐπειδὴ λοιπόν, εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γράμμα δίδεται θεμελιώδης σημασία εἰς τὰ ἐν ἔτει 1833 ἀντικανονικῶς καὶ δραματικῶς λαβόντα χώραν, τὰ ὁποῖα μάλιστα ἐστρέφοντο κατὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εἶναι ἀπαραίτητον ἵνα καταχωρισθῶσιν ἐνταῦθα, ὑπομνηστικῶς, τὰ ἐν τῇ «*Ιστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*» τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου γραφόμενα, ἐκ τῶν ὁποίων μαρτυροῦνται τὰ ὄντως δραματικὰ γεγονότα, τῆς ἐν Ναυπλίῳ «*Συνελεύσεως*», ἣ ὁποία ἐπεγράφη «*Πρωτόκολλον τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀρχιερέων*». Γράφει, λοιπόν, ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικός, σὺν τοῖς ἄλλοις, εἰς τὸ κεφάλαιον «*Συνέλευσις τῶν Ἀρχιερέων*» καὶ ταῦτα:

«*Ἐν πάσῃ περιπτώσει*», γράφει ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικός «*ἀφ' οὗ προεξησφάλισεν ὁ Μάουρερ τὴν συγκατάθεσιν τῶν Ἀρχιερέων, διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος τῆς 1ης Ἰουλίου 1833 προσεκάλεσεν αὐτούς, ἵνα συνέλθωσιν εἰς Ναύπλιον τῇ 15ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός. Ὁρίσθησαν δὲ ὁ Σ. Τρικούπης, Κ. Σχινᾶς καὶ Σ. Βυζάντιος εἰσηγῆται τῶν ζητημάτων εἰς τὴν Σύνοδον τῶν Ἀρχιερέων. Ὁ Μ. Σχινᾶς ἔλεγε βραδύτερον, ὅτι συνῆλθον οἱ Ἀρχιερεῖς χωρὶς νὰ συζητήσωσι πάντες ὁμοῦ τὰ τῆς Ἐπιτροπῆς σχέδια, μεμερισμένοι δὲ καθ' ἕκαστα, ἀνεγνώρισαν τὰ γενόμενα, ἐκ τῶν τότε περιστατικῶν φερόμενοι...».*

«*Ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ Μάουρερ ἐσημείωσεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐπιθυμοῦσα νὰ μείνῃ ἐλευθέρᾳ ἢ συνέλευσις τῶν Ἀρχιερέων, προσεκάλεσεν εἰς αὐτὴν καὶ τοὺς μὴ ἔχοντας τὴν ἐλληνικὴν ἰθαγένειαν ἢ, διοικοῦντας ἐπαρχίαν τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, στρέφεται μᾶλλον κατὰ τῆς κανονικότητος τῆς συγκληθείσης “ὁμηγύρεως” τῶν Ἀρχιερέων. Διότι, τῷ ὄντι, ἐκ τῶν συνελθόντων μικρὸν κατὰ μικρὸν 36 Ἀρχιερέων, μόνον οἱ 10 εἶχον ἐπαρχίας, οἱ λοιποὶ ἦσαν πρόσφυγες ἐκ Τουρκίας, οἱ μὲν διοικοῦντες ἐπιτροπικῶς Ἐπαρχίας τινάς, οἱ δὲ ἀναμένοντες νὰ διορισθῶσιν».*

«*Οἱ δυσαρεστηθέντες ἐκ τοῦ ἰδρυθέντος Ἐκκλησιαστικοῦ καθεστώτος, κατέκριναν ζωηρῶς τὴν “ὁμηγύριν τῶν Ἀρχιερέων” ἐκείνην, ἣτις ὑπῆρξε, κατ' αὐτούς, “ἄθεσμος, παραῤῥητος, αὐτοκατακρίτος Συνέλευσις”, διέδωκαν δὲ τὰς οὐχὶ ἀπιθάνους φήμας, ὅτι καὶ βιαίους τρόπους μετήλθον οἱ περὶ τὸν Μάουρερ καὶ τὸν Φαρμακίδην κατὰ πολλῶν Ἀρχιερέων καὶ ὑποσχέσεις ἔδωκαν εἰς τοὺς ἄνευ θέσεων καὶ Ἐπαρχιῶν Ἀρχιερεῖς, ὅπως μεταπεισῶσιν αὐτούς...».*

«*Δυστυχῶς ἐλλείπουσι πᾶσαι αἱ σχετικαὶ πρὸς τὰς ἐργασίας τῆς Συνόδου τῶν Ἀρχιερέων εἰδήσεις. Δὲν γνωρίζομεν, τούτου ἕνεκα, τὰς μεταξὺ αὐτῶν διεξαχθείσας συζητήσεις, ἐπομένως περιοριζόμεθα εἰς τὰς ἀνωτέρω προσαχθείσης ἐνδείξεις, ἐξ ὧν καταφαίνεται, ὅτι ἤκιστα κανονικῇ ὑπῆρξεν ἡ πράξις τῶν Ἀρχιερέων καὶ ὅτι προὔκειτο περὶ ἀπλοῦ προσχήματος, διότι, πρὸ τῆς συνελύσεως τῶν Ἀρχιερέων, ἦτο ἤδη ἔτοιμον παρὰ τοῦ Μάουρερ νομοθετικὸν Βασιλικὸν Διάταγμα ὡς Καταστατικὸν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, δι' οὗ ἐμέλλεν αὕτη νὰ διοικήσῃ τὴν ἀνακηρυχσομένην Ἀυτοκέφαλον Ἐκκλησίαν. Ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος τῇ 23ῃ Ἰουλίου, ἐνῶ ἡ τελευταία συνεδρία τῶν Ἀρχιερέων συνεκροτήθη τῇ 26ῃ Ἰουλίου! Διότι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην προσελθόντες τρεῖς Ἀρχιερεῖς, ὑπέγραψαν τὸ πρωτόκολλον».*

«*Τὸ ἀληθὲς εἶναι, ὅτι κατ' ἀρχὴν οἱ ἐν Ναυπλίῳ συνελθόντες Ἀρχιερεῖς ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ τῆς ιδρύσεως τῆς Ἀυτοκεφαλῆς Ἐκκλησίας καὶ διοικήσεως αὐτῆς ὑπὸ Συνόδου, διοριζομένης ὑπὸ τοῦ Βασιλέως. Αἱ λεπτομέρειαι ὁμῶς δὲν ἐξητάσθησαν ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων καὶ ἦσαν αὐταὶ προκαθορισμέναι ὑπὸ τοῦ Μάουρερ. Ἐν ταῖς λεπτομερείαις δ' ἐκείναις οὐδόλως ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψει οἱ κατὰ τὰς δηλώσεις τῶν Ἀρχιερέων ἀπαραίτητοι εἰς διακυβέρνησιν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κανόνες αὐτῆς. Δὲν γνωρίζομεν δὲ κατὰ πόσον εἶναι κατὰ πάντα ἀκριβὴς ἡ εἶδησις, ὅτι εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Ἀνδρούσης Ἰωσήφ, παρόντος καὶ τοῦ Μάουρερ, ἀνεγνώσθη τὸ Βασιλικὸν Διάταγμα περὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ. Καὶ τότε μὲν ὁ Ἰωσήφ ἠνυχαριστήθη,*

ἀλλὰ βραδύτερον ἀναγνούς αὐτὸ τύποις ἐκδε-
δομένον, διεμαρτύρετο λέγων ὅτι ἄλλως πως
εἶχε τὸ εἰς αὐτὸν ἀναγνωσθὲν Βασιλικὸν Διά-
ταγμα. Κἂν ἔτι ἡ εἰδήσις αὕτη δὲν εἶναι ἀκρι-
βής, μένει ἀναμφίβολον τὸ γεγονός, ὅτι αἱ
γνώμαι τῶν Ἀρχιερέων περὶ διοργανώσεως τῆς
Αὐτοκεφαλίου Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς κανόνας
δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψει, ἐπομένως ἐπαναλαμ-
βάνομεν, ὅτι **διὰ τὸν Μάουρερ ἐχρησίμευσεν ἡ
συνέλευσις τῶν Ἀρχιερέων ὡς ἀπλοῦν πρόσχη-
μα**⁸.

Ταῦτα, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, ἐξιστορεῖ ὁ
ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀ-
θηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος περὶ τῶν
ἀντικανονικῶς διαπραχθέντων ἐν Ναυπλίῳ
κατὰ τὸ ἔτος 1833, τὰ ὅποια τὸ Οἰκουμενικὸν
Πατριαρχεῖον ἐκλαμβάνει ὡς ἰσχυρὸν ἱστορικὸν
ἔρεισμα ἀποδείξεως, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλά-
δος στερεῖται Πρώτου.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξιστορηθέντων, εἶναι σα-
φέστατος ὁ ἐγκλωβισμὸς καὶ ὁ ἐκβιασμὸς τῆς
«Συνελεύσεως τῶν Ἀρχιερέων» ἐν Ναυπλίῳ,
κατὰ μῆνα Ἰούλιον 1833, ἀπὸ τὸν Μάουρερ καὶ
τοὺς εἰσηγητὰς κατ' αὐτὴν Σ. Τρικούπην, Κ.
Σχινᾶν καὶ Σ. Βυζάντιον. Καὶ ἐπομένως, τὰ ἐν
τῷ Πατριαρχικῷ Γράμματι ἐν προκειμένῳ γρα-
φόμενα, ὅτι «αἱ διατάξεις τοῦ Ἀδ' Ἀποστολικοῦ
Κανόνος δὲν ἔχουν καὶ δὲν ἠθελήθη νὰ ἔχουν
ἐφαρμογὴν εἰς τὸν ὀριζόμενον Πρόεδρον τῆς
ἀνακηρυχθείσης ὡς «Πρώτον» τῆς Αὐτοκεφα-
λου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἱερᾶς Συνόδου
αὐτῆς», εἶναι ἐκτὸς τῆς ἱστορικῆς πραγματικό-
τητος. Ἄλλωστε, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐγένετο λό-
γος, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον μόλις πρὸ
τριετίας, ἥτοι κατὰ τὸ ἔτος 1998, εἰς τὸν Πα-
τριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Τόμον ἐπὶ τῇ «εὐλο-
γία» ἥτοι ἀνακηρύξει «Αὐτοκεφαλίου τῆς ἐν
Τσεχία καὶ Σλοβακία Ἀγίας Ὁρθοδόξου
Ἐκκλησίας» ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ Ἀδ' Ἀπο-
στολικοῦ Κανόνος καὶ μάλιστα συνεδύασε τὸν

Κανόνα αὐτὸν μετὰ τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθο-
δόξων Ἐκκλησιῶν «ἐν τε Κύπρῳ καὶ Ἑλλάδι
καὶ Ἀλβανίᾳ», ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ἐν αὐταῖς
«Πρῶτον». Γράφεται, συγκεκριμένως, εἰς τὸν ὡς
ἄνω Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Τόμον, ὅτι ὁ
ἐν ταύτῃ Πρόεδρος «Μακαριώτατος Ἀρχιεπί-
σκοπος Πράγας καὶ Πάσης Τσεχίας καὶ Σλοβα-
κίας ἔχει τὰ προνόμια τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸν ἐν
ἐκάστῳ Ἐθνει Πρῶτον κατὰ τὸν Ἀδ' Ἀποστο-
λικὸν Κανόνα»⁹. Καὶ ἐνῷ ἀναφέρεται ἡ Ἐκκλη-
σία τῆς Ἑλλάδος μεταξὺ τῶν ἐχουσῶν
«Πρῶτον» Ἐκκλησιῶν τῆς Κύπρου καὶ τῆς
Ἀλβανίας, δὲν ἔχει «Πρῶτον» κατὰ τὸ Πα-
τριαρχικὸν Γράμμα τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1999,
τὸ πρὸς ἡμᾶς ἀπευθυνόμενον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου
γίνεται ἡ ἀνὰ χεῖρας ἀπάντησις. Εἶναι δὲ ἐκτὸς
πάσης κανονικῆς ἀκριβείας, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς πά-
σης οἰκονομίας, ἡ μεταλλαγὴ τοῦ ὀνόματος τῆς
Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
λεκτικῶς καὶ σημασιολογικῶς ὡς «Πρώτου»,
καὶ ἀκόμη ἐν σχέσει πρὸς τὸ γραμματικὸν γέ-
νος. Κατὰ ταῦτα, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι «Πρώτη», μὴ ἔχουσα
«Πρῶτον», καὶ δι' αὐτὸ εἶναι προκλητικῶς μο-
ναδικῇ ἐν ταῖς ἐπὶ μέρους Πατριαρχικαῖς καὶ
Αὐτοκεφαλαῖς Ἐκκλησίαις τῆς ἀνὰ τὴν Οἰκου-
μένην Ὁρθοδοξίας, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐγένετο
λόγος.

Δ. Περαιτέρω, εἰς τὴν ἐπομένην Δ' ἀρίθμησιν
τοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος γράφονται ἐπὶ
λέξει ταῦτα: «Μετ' ἐκπλήξεως ἐπληροφορήθη-
μεν ἐπίσης, ὅτι ἐσχάτως ἐπισυμβαίνει ἐν τῇ καθ'
Ἑλλάδα Αὐτοκεφαλῇ Ἐκκλησίᾳ ἀταξία τις.
Ἦτοι, ὅτε μὲν ἐν αὐτῇ ἡ μνημόνευσις γίνεται
κατὰ τὰ εἰθισμένα, ὅτε δὲ οἱ συλλειτουργοῦντες
Μητροπολῖται, παρὰ τὰς διατάξεις τοῦ τε Τό-
μου καὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ἥτοι τῶν τε
ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν νενομοθετημένων ῥυ-
θμίσεων, αἱ ὁποῖαι ἀμφοτέραι συνάδουν πρὸς
τὴν κανονικὴν τάξιν, μνημονεύουν ὡς «Πρῶ -

8. Βλέπε Ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Παπαδοπού-
λου, «Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Ἀθήναι 1921,
σελ.97,98,100, 101 καὶ 102.

9. Βλέπε «Ἡμερολόγιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρ-
χείου τοῦ ἔτους 1999», Β' Ἱστορικὸν Μέρος, Ἐκδοσις τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, σελ.1476,1477-1478.

τον" τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος, οἷονεὶ προσφέρων - τες ἐκδούλευσιν εἰς αὐτόν, δι' οὗς ἕκαστος ἔχει λόγους.

Εἶναι ὁμῶς αὐτονόητον», γράφεται ἐν συνεχείᾳ, «ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ μνημόνευσις νὰ μεταβάλληται ἐκάστοτε ἀναλόγως πρὸς τὰς κρίσεις τῆς στιγμῆς καὶ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰς διαθέσεις προσώπων. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μεταίρωνται αὐτοβούλως ὅρια αἰώνια ἃ ἔθεντο οἱ Πατέρες, ὡς ὁρίζει ὁ Α' Κανὼν τῆς Ἀγίας Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, διότι τὰ ὅρια μεταιρόμενα παύουν νὰ ᾄδω ὅρια, ἤτοι καταργοῦνται παντελῶς, ἐπὶ μεγίστη καὶ αὐτονοήτῳ ζημίᾳ τῆς ἡγίου διακονοῦμεν Ἐκκλησίας».

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, λοιπόν, ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Γράμματι καταλογίζεται, ὅτι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἐπισυμβαίνει «ἀταξία τις» καθ' ὅσον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ συλλειτουργοῦντες Μητροπολίται μνημονεύουσι ὡς «Πρῶτον» τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, παρέχοντες εἰς αὐτόν «ἐκδούλευσιν, δι' οὗς ἕκαστος Μητροπολίτης ἔχει λόγους». Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι δις ἢ τρις Μητροπολίται τινες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐξ ὁρμεμφύτου κανονικοῦ ὠθούμενοι, συλλειτουργοῦντες μετὰ τῆς ἡμετέρας Μετροίτητος, προέβησαν αὐτόκλητοι εἰς τὴν μνημόνευσιν τοῦ ὀνόματος ἡμῶν. Ὅμως οὗτοι παρακληθέντες ὑφ' ἡμῶν, δὲν ἐπανέλαβον τοῦτο, ἐπεὶ οἶδεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τηρεῖν ἀπαρασαλεύτως τὰ θέσμια τῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τῶν διεπόντων τὰ τῆς ζωῆς αὐτῆς. Οὐχ ἦν τὸν ὅμως ἡ τοιαύτη τῶν εἰρημένων Ἱεραρχῶν πρωτοβουλία, κακῶς ἐρμηνεύεται ὑπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος ὡς «ἀταξία τις περὶ τὰ κανονικῶς δέοντα». Ἀντιθέτως, μάλιστα, πρόκειται δι' ἀπόπειραν ἀποκαταστάσεως τῆς κανονικῆς τάξεως εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο.

Πρὸς τοῦτοις, ἀνωτέρω ἐν τῇ ἀπαντήσῃ ταύτῃ παρατηρήθη καὶ ἐπεσημάνθη, ὅτι ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὸν Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Τόμον τοῦ ἔτους 1998 διὰ τὸ Αὐτοκεφάλον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας

τῆς Τσεχίας καὶ Σλοβακίας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ὡς Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, συγκαταλέγεται μετὰ τῶν ἐν Κύπρῳ καὶ ἐν Ἀλβανίᾳ «Πρῶτων, ἔχων τὰ προνόμια τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸν ἐν ἐκάστῳ Ἔθνει Πρῶτον κατὰ τὸν ΛΔ' Ἀποστολικὸν Κανόνα». Τοιοῦτοτρόπως τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, διὰ τὸ ἀπολύτως ὁμοιον θέμα, ἄλλοτε μὲν ἀποφαίνεται οὕτως, ἄλλοτε δὲ ἄλλως, ἀποβλέπον πασιφανῶς εἰς τὴν ἰδικήν του ἐκδούλευσιν. Τὴν μνημόνευσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ «Πρῶτου» εἰσάγει ὁ ΛΔ' Ἱερὸς Κανὼν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ἀλλὰ τὸν «Πρῶτον» ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος τὸν ἀρνεῖται ἐπιμόνως τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Κρίνεται, περαιτέρω, ἀπαραίτητον ὅπως καταχωρισθῶσιν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἀπαντήσεως ἡμῶν εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γράμμα τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος μερικαὶ χαρακτηριστικαὶ παράγραφοι ἐκ τοῦ ἄρθρου τοῦ διαπρεποῦς Μητροπολίτου Κυζίκου Καλλινίκου ὑπὸ τὸν τίτλον «Κανονικὸς ἔλεγχος περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Ἐπισκόπων», δημοσιευθέντος εἰς τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (Ἔτος ΜΓ', ἀριθμ. 4 τῇ 28ῃ Ἰανουαρίου 1923, σελ. 25-28). Ὁ ὡς ἄνω δεινὸς περὶ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον Ἱεράρχης, ἀποφαίνεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶ Ἱερῶν Κανόνων, ὅτι διὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1850, ιδρυτικοῦ τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔκτοτε, ὁ ἐκάστοτε Ἀθηνῶν εἶναι ὁ «Πρῶτος» ἐν αὐτῇ. Γράφει ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ταῦτα: «Σοφιστικὴ πλάνη. Ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν εἶναι ὁ Πρῶτος, ὃν ἀναφέρουσιν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες. Ὁ Πρῶτος, ὃν ἀναφέρουσιν οὗτοι, δὲν εἶναι ὁ Μητροπολίτης, ἀλλὰ ὁ ἐν τῇ Μητροπόλει προεστὼς Ἐπίσκοπος», ὁ τῆς Μητροπόλεως Ἐπίσκοπος (Ἀντιοχείας Θ') ὁ Ἐπίσκοπος δηλαδὴ τῆς ἑδρας τῆς πρωτενοῦσης τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας. Εἶναι τοιοῦτος ὁ Ἀθηνῶν».

Καὶ ἐν συνεχείᾳ γράφει «Περαιτέρω μηδὲν πράττειν ἐπιχειρεῖν (τοὺς λοιποὺς Ἐπισκόπους) δόξα τοῦ τῆς Μητροπόλεως Ἐπισκόπου» ὁρίζει ἡ αὐτὴ ἐν Ἀντιοχείᾳ Σύνοδος, ἐπεξηγοῦσα «τε -

λείαν δὲ εἶναι ἐκείνην τὴν Σύνοδον ἣ συμπάρε -
στι καὶ ὁ τῆς Μητροπόλεως» (Κανὼν ΙΣΤ') καὶ
τότε μόνον δύναται ἵνα προβῇ εἰς ἐκλογὰς
ἀρχιερατικές. Καὶ προσθέτει ἡ αὐτὴ Σύνοδος:
«*Επίσκοπον μὴ χειροτονεῖσθαι δίχα Συνόδου*
καὶ παρουσίας τοῦ ἐν τῇ Μητροπόλει τούτου δὲ
παρόντος ἐξάπαντος (Κανὼν ΙΒ'). *Ἐν δὲ τοῖς*
Κανόσι καὶ τοῖς πρακτικοῖς τῶν Οἰκουμενικῶν
Συνόδων, πάντες καὶ Ἀρχιεπίσκοποι καὶ Μητρο -
πολῖται καὶ Πατριάρχαι καλοῦνται Ἐπίσκοποι».

Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο παρατηρεῖ εἰδικώτε -
ρον: «*Πρὸς τούτοις ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνο -*
δικὸς Τόμος θεσπίζει ὅτι “κατὰ τὰς κανονικὰς
καὶ πατροπαράδοτους διατυπώσεις, ὁ Πρόε -
δρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀναγορευόμενος ὁφεί -
λει ἐπιστέλλειν τὰ ἀναγκαῖα Συνοδικὰ γράμματα
πρὸς τε τὸν Οἰκουμενικὸν καὶ πρὸς τοὺς λοι -
ποὺς Πατριάρχας καθὼς καὶ ἐκεῖνοι ἀναγορευ -
όμενοι τὸ αὐτὸ ποιήσουσιν”. Ἡ διάταξις αὕτη,
ἣτις ἄχρι τοῦ νῦν ἀπαρεγκλίτως τηρεῖται, γίνε -
ται διὰ κανένα ἕτερον Μητροπολίτην ἢ Ἐπίσκο -
πον; Τί δὲ σημαίνει αὕτη; Σημαίνει ὅτι αἱ εἰρηνι -
καὶ λεγόμενα ἐπιστολαί, ἀνταλλάσσονται μόνον
μεταξὺ τῶν Πρώτων, τῶν ἀρχηγῶν δηλαδὴ τῶν
Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν κατὰ τὴν ἀνάγκην
αὐτῶν καὶ ὅτι εἰς τὴν χορείαν τούτων καταλέγε -
ται καὶ ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν
ἄφοῦ καὶ αὐτῷ ἀναγνωρίζεται τὸ δικαίωμα
τοῦτο».

Καὶ καταλήγει ὁ πεπειραμένος εἰς τὸ Κανο -
νικὸν Δίκαιον Μητροπολίτης Κυζίκου Καλλίνι -
κος, ὡς ἔξῃς: «*Κατὰ τὰς διατάξεις τῶν Ἱερῶν*
Κανόνων λοιπὸν καὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνο -
δικοῦ Τόμου, ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν δὲν
εἶναι ἄπλοῦς Μητροπολίτης, ὡς ὁ Κορινθίας ἢ ὁ
Κρήτης ἢ ὁ Θεσσαλονίκης ἰσότημος τοῖς λοιποῖς
καὶ πρῶτος ἐν ἴσοις, δυνάμενος ἵν' ἀντικατα -
σταθῇ κωλυόμενος παρ' ἑτέρου, ἀλλ' εἶναι ὁ
Πρῶτος τῆς Αὐτοκεφαλίου Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος, ἰσότημος τῶν Πα -
τριαρχῶν καὶ λοιπῶν Πρώτων»¹⁰.

Χρησιμοποιεῖται ἐν συνεχείᾳ, εἰς τὸ Πατριαρ -
χικὸν Γράμμα καὶ «ὁ *Α' Κανὼν τῆς Ἀγίας Ζ'*
Οἰκουμενικῆς Συνόδου», συσχετιζόμενος μάλι -
στα μετὰ τῆς, μερικὰς φορὰς, κατὰ τὴν συλλει -
τουργίαν Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος μνημονεύσεως ὑπ' αὐτῶν ὡς «*Πρώ -*
του» τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης
Ἑλλάδος. Καὶ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Οἰκουμενι -
κοῦ Πατριαρχείου, οἱ Μητροπολῖται οὗτοι
«αὐτοβούλως» μεταθέτουσιν «*ὄρια αἰώνια, ἃ*
ἔθεντο οἱ Πατέρες» καὶ ἐπομένως «*τὰ ὄρια με -*
ταιρόμενα παύουν νὰ ὦσιν ὄρια, καταργοῦνται
παντελῶς».

Εἶναι, ὅμως, γνωστὸν ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς
Ἱστορίας, καὶ εἰδικώτερον τῆς Ἱστορίας τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅτι πολλάκις, διὰ
μέσου τῶν αἰώνων, μετεβλήθησαν ἐκκλησια -
στικά γεωγραφικά ὄρια καὶ ὑπεγράφησαν ἀνά -
λογοι Πατριαρχικοὶ καὶ Συνοδικοὶ Τόμοι καὶ
Πράξεις.

Σύγχρονον δὲ παράδειγμα ὁλοσχεροῦς κα -
ταργήσεως Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου
ἀπὸ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου,
εἶναι ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος τοῦ
1908 «*Περὶ ἐκχωρήσεως, τῇ Ἀγιοτάτῃ Ἐκκλη -*
σίᾳ τῆς Ἑλλάδος, τοῦ κανονικοῦ κυριαρχικοῦ
τῆς πνευματικῆς προστασίας καὶ ἐποπτείας δι -
καιώματος, ἐπὶ πασῶν τῶν ἐν τῇ διασπορᾷ, ἐν τε
τῇ Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ καὶ ταῖς λοιπαῖς χώ -
ραις, Ὁρθοδόξων Ἑλληνικῶν Ἐκκλησιῶν, πλὴν
μόνης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Βενετίας». Ὁ
Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος τοῦ 1908,
ἐξεδόθη ἐπὶ Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ'. Τὸν Πα -
τριαρχικόν, λοιπόν, καὶ Συνοδικόν τοῦτον Τό -
μον, ἤρε καὶ ἠκύρωσε τὸ Πατριαρχεῖον κατὰ τὸ
ἔτος 1922, ἥτοι μετὰ 14 ἔτη, ἐπὶ Πατριάρχου Με -
λετίου Δ', διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πρά -
ξεως, ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν «*Ἐκκλησια -*
στικὴν Ἀλήθειαν», ἐπίσημον ὄργανον τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὑπὸ τὸν τίτλον
«*Πρᾶξις Ἀρσεως καὶ ἀκυρώσεως τοῦ προεκδε -*
δομένου Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ ὑπὸ ἡμε -
ρομηνίαν 8 Μαρτίου 1908 Τόμου περὶ τῶν ἐν τῇ

10. Βλέπε «*Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια*» Οἰκουμενικοῦ
Πατριαρχείου, (Ἔτος ΜΓ', ἀριθμ. 4 τῇ 28ῃ Ἰανουαρίου
1923) ἐνθα ἀνωτέρω, σελ.27-28.

διασπορά Ἐκκλησιῶν»¹¹. Ἀλλά καὶ νέα ἀκόμη συστήματα Ἱερῶν Συνόδων ἐδημιουργήθησαν, ἄσχετα πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας, καὶ ἴσχυσαν ἔκτοτε μέχρι σήμερον¹².

Εἰς τὰς ὡς ἄνω περιπτώσεις, πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ τὰ ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος εἰδικώτερον γραφόμενα εἰς τὴν μελέτην Αὐτῆς, ὑπὸ τὸν τίτλον «Περὶ τὴν κωδικοποίησιν τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Κανονικῶν Διατάξεων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ». Τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς μελέτης ταύτης ἔχει τίτλον «Κύριος καὶ σημασία τῶν ἀρχαίων Κανόνων καὶ δυνατότης τροποποιήσεως καὶ καταργήσεως αὐτῶν». Ἡ κατακλείς τοῦ κεφαλαίου τούτου ἔχει ὡς ἑξῆς: «Κατακλείοντες τὸ παρὸν κεφάλαιον καὶ συνοψίζοντες τὰ μέχρι τοῦδε λεχθέντα, τονίζομεν ἅπαξ ἔτι ὅτι *οἱ Ἱεροὶ Κανόνες τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ οἱ ὑπ' αὐτῶν ἐπικυρωθέντες τῶν τοπικῶν Συνόδων καὶ τῶν Πατέρων, δὲν εἶναι ἀμετάβλητοι, ἀλλ' ἀμετάκλητοι –τοῦλάχιστον de jure– μέχρι τροποποιήσεως ἢ καταργήσεως αὐτῶν ὑπὸ νεωτέρας Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ὅτι οἱ Κανόνες εἶναι ἐπιδεκτικοὶ τροποποιήσεως ἢ ἀκόμη καὶ τελείας ἄρσεως τῆς ἰσχύος αὐτῶν μαρτυρεῖται οὐ μόνον ὑπὸ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν –ἀρχαιοτέρων καὶ νεωτέρων, Ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν– ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς πράξεως αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, κυριαρχεῖ δ' ἡ τοιαύτη ἀντίληψις ἀπ' ἀρχῆς ἐν τῇ ἀνελίξει ὁλοκλήρου τῆς ἱστορίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου. Ἐκ τῶν κανόνων παραμένει ἀναλλοίωτος ἡ ἰδέα, ὁ πυρὴν, τὸ πνεῦμα· αἱ ἐξωτερικαὶ ἱστορικαὶ μορφαὶ αὐτῶν ὑπόκεινται εἰς μεταβολὴν καὶ διαρρύθμισιν συμφώνως πρὸς τὰς νεωτέρας ἀνάγκας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, διότι “οὐχὶ ἐν αὐταῖς συνίσταται ἡ οὐσία τῶν κανόνων, οὐχὶ*

*ἀπ' αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἡ ἀκεραιότης τῆς Ἐκκλησίας, οὐχὶ αὗται θ' ἀποδείξουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία μένει πιστὴ εἰς ἐαυτὴν καὶ τοὺς ὑψίστους ἐκείνους σκοπούς, δι' οὓς ἐθεμελιώθη καὶ ὑφίσταται”. Τὸ νὰ παραδεχθῶμεν ... ὅτι τὸ κύριον τῶν ἀρχαίων κανόνων ἀνώτερόν ἐστιν αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις ἐθέσπισεν αὐτούς, τοῦτο σημαίνει οὐ μόνον ὅτι θεωροῦμεν αὐτὴν κατωτέραν τοῦ δημιουργήματος αὐτῆς καὶ διὰ παντὸς ὑποτάσσομεν εἰς τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐπιτιθέμεθα αὐτῇ τὸ μέγα βάρος ν' ἀναστήσῃ πολλὰς τῶν συνθηκῶν τοῦ βίου καὶ τῶν μεταβληθειῶν ἀναγκῶν, ὅπως οὕτω διενεργηθῇ ἡ ἐφαρμογὴ ἀρχαίων τινῶν κανονικῶν διατάξεων.”». Πρὸ τῆς κατακλείδος ταύτης, μνημονεύει ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης καὶ τὸ καυστικώτατον ἀπόφθεγμα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ὁ ὁποῖος εἰς τὸν ΠΖ' (87) Κανόνα αὐτοῦ γράφει «*καταγελῶ τοῦ τῶν νομοθεσιῶν τοὺς καιροὺς μὴ διακρίνοντος*»¹³.*

Ε. Εἰς τὴν ἐπομένην ἀρίθμῳ Ε' τοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος γράφεται, ὅτι «ἡ ὑποστηρικθεῖσα ὑπὸ τινῶν ἁποψις ὅτι ἡ μνημόνευσις ἢ μὴ ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων, τῶν ὑπαγομένων διωκτικῶς καὶ πνευματικῶς εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἐκάστοτε Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν εἶναι θέμα ἀποκλειστικῶς αὐτῆς, παραβλέπει ὅτι ὁ τρόπος μνημονεύσεως ὠρίσθη διὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ τόμου καὶ συνεπῶς ὅτι ἡ ἀλλαγὴ αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καθίσταται ἀδιανόητος».

Ὅμως, τοιαύτην ἁποψιν δὲν ἐξέφρασε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι βέβαιον, ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐστηρίχθη καὶ στηρίζεται εἰς ἀνεξέλεγκτα δημοσιεύματα τοῦ Ἀθηναίου Τύπου, ὡς εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ, ὡς ἄνω, Πατριαρχικοῦ Γράμματος ἀναφέρεται, ὅτι ἡ ἐνημέρωσις τοῦ Πατριαρχείου ἐγένετο «ἀπὸ τὰ μέσα γενικῆς ἐνημερώσεως».

11. Βλέπε «Αἱ Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι», τόμος Α' (1901-1933), Ἀθήναι 1955, σελ. 161 καὶ σελ. 422) – «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (Ἔτος ΜΒ', Ἀριθμ. 11, τῇ 19ῃ Μαρτίου 1922, σελ. 129-130).

12. Βλέπε Ἀρχιμανδρίτου Βασιλείου Στεφανίδου, «Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία», Ἀθήναι 1970, σελ. 745-754, καὶ Μανουὴλ Γεδεών, «Πατριαρχικοὶ Πίνακες».

13. Βλέπε Ἀρχιμ. Βαρθολομαίου Χ. Ἀρχοντόνη, «Περὶ τὴν κωδικοποίησιν τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Κανονικῶν Διατάξεων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ», Θεσσαλονίκη 1970, σελ. 30-32 καὶ σελ. 24.

Ἐν συνεχείᾳ τῆς Ε' ἀριθμήσεως ἐπαναλαμβάνεται, ὅτι «ὁ Τόμος ἀνακηρύξεως τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀναγνωρίζει ὡς "πρῶτον" αὐτῆς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον» καὶ γίνεται ἐν τῇ παραγράφῳ ταύτῃ, καινοφανῆς διαχωρισμὸς μεταξὺ «πνευματικῆς» καὶ «διοικητικῆς» ἐξουσίας τῶν Μητροπολιτῶν τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν, οἱ ὅποιοι ἀπὸ μὲν «πνευματικῆς» ἐπόψεως ἀνήκουν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀπὸ δὲ «διοικητικῆς» εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, καθ' ὅσον διοικητικῶς ἀνήκουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην.

Ὅμως, εἰς οὐδένᾳ Ἱερὸν Κανὸνα Οἰκουμενικῆς ἢ Τοπικῆς Συνόδου εὐρίσκεται τοιοῦτος διχασμὸς καὶ τοιαύτη διαίρεσις, ὥστε οἱ Ἀρχιερεῖς, ὁ Κλῆρος, αἱ Μοναχικαὶ Ἀδελφότητες καὶ τὰ Χριστεπώνυμα Πληρώματα νὰ διαιροῦνται εἰς δύο ὑποστατικὰς ἀρμοδιότητας, δηλαδὴ τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν διοικητικὴν. Ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δὲν διασπᾶται ἡ πνευματικὴ καὶ διοικητικὴ ἀρμοδιότης. Δὲν νοεῖται διχασμὸς μεταξὺ τῆς πνευματικῆς καὶ διοικητικῆς ἐξουσίας Πατριάρχου, Προκαθημένου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας καὶ Μητροπολίτου. Ὁ ἐν λόγῳ διχασμὸς καταργεῖ τὸ ἀδιάρρηκτον ἐν τῇ ἐνιαίᾳ Ἐκκλησιαστικῇ διοικήσει. Οὐδεὶς Ἀρχιερεὺς ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, ποιμαίνων Χριστεπώνυμον Πλήρωμα, ἔχει διχασμένην τὴν ἐπισκοπικὴν αὐτοῦ αὐτοσυνειδησίαν, καὶ ποτὲ δὲν θεωρεῖ ὅτι ἔχει μόνον τὴν «πνευματικὴν» ἢ μόνον τὴν «διοικητικὴν» ἐξουσίαν. Διὰ τῆς εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίας αὐτοῦ ἔλαβεν ἱεροτελεστικῶς, ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι, συναμφοτέρας ταύτας.

ΣΤ. Εἰς τὴν ἐπομένην ΣΤ' ἀρίθμῳ τοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος, γράφονται τὰ ἑξῆς, ἀπολύτως καὶ ἐπιτιμητικῶς ἀρνητικά, ἐπὶ λέξει: «Διὸ οὐδεμίαν οὐδὲ κατὰ τι τὸ ἐλάχιστον θὰ ἐγκρίνωμεν τροποποίησιν οὔτε τοῦ Τόμου τοῦ 1850, οὔτε τῆς Πράξεως τοῦ 1928, οὔτε διὰ τὴν Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος (οὗσαν ὑποχρεωμένην νὰ τηρῇ ἀπαρεγκλίτως τὰς διατάξεις τοῦ Τόμου τοῦ Αὐτοκεφάλου αὐτῆς καὶ δὴ ὡς πρὸς τὴν βασικὴν ἀρχὴν τοῦ ἐν αὐτῇ ἐγκαθιδρυθέντος πολιτεύματος), οὔτε διὰ τὰς ἐπιτρο-

πικῶς ἀνατεθείσας αὐτῇ Ἱερὰς Μητροπόλεις τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικοῦ Θρόνου, οἱ Ἱεράρχαι τῶν ὁποίων καὶ τύποις καὶ οὐσίᾳ κατὰ τὰ θεσπίσματα τῆς Πράξεως τοῦ 1928, πνευματικῶς Πρῶτον ἔχουν μόνον τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀρχιεπίσκοπον».

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, λοιπόν, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὑποχρεοῦται «ἀπαρεγκλίτως» ἵνα τηρῇ τὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδοικοῦ Τόμου τοῦ 1850 περὶ τοῦ Αὐτοκεφάλου, εἰς τὸν ὅποιον δὲν ἀναγνωρίζεται «Πρῶτος» ἐν αὐτῇ καὶ μνημονεύεται ὡς «Πρῶτος» ἡ Ἱερὰ Σύνοδος. Ὅφειλει ἐπίσης ἵνα τηρῇ καὶ τὰ «θεσπίσματα» τῆς Πράξεως τοῦ 1928, περὶ τῶν «ἐπιτροπικῶς» ἀνατεθεισῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, καθ' ὅσον «πνευματικῶς Πρῶτος» εἶναι «μόνον ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἀρχιεπίσκοπος» τῶν ὡς ἄνω Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὸν «Πρῶτον» ἐν τῇ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, πλήρη καὶ κανονικώτατα εἶναι τὰ εἰς τὴν, ὑπὸ στοιχείῳ Δ' ἀρίθμῳ καταχωρισθέντα τοῦ Μητροπολίτου Κυζίκου Καλλινίκου, Ἱεράρχου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Εἰς ταῦτα προστίθενται ἐνταῦθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας Στυλιανοῦ –Ἱεράρχου καὶ αὐτοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου– γραφόμενα περὶ τοῦ «Πρώτου» τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχοντα ὡς ἑξῆς: «Κατὰ τὴν ἀνύψωσιν τῶν Ἐπισκοπῶν τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς Μητροπόλεις καὶ τῶν ποιμαίνοντων ταύτας Ἐπισκόπων εἰς Μητροπολίτας, τοῦ δὲ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος, ἐγένετο τὸ ἑξῆς ἀνήκον στον: Οἱ μὲν Ἐπίσκοποι ἢ Ἀρχιεπίσκοποι, οἵτινες προηγουμένως ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ μνημονεύουν, κατὰ τὸν ΑΔ' Κανὸνα τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, τοῦ Προκαθημένου αὐτῶν Μητροπολίτου, ἀννυψώθησαν ὄντως διὰ τῆς, ἔστω καὶ ὑπὸ πληθωριστικὴν γενίκευσιν, ἀπονομῆς εἰς αὐτοὺς τοῦ τίτλου "Μητροπολίτης". Ὁ περιέργως ὁμως Ἀρχιεπίσκοπος ὀνομασθεὶς, τέως Μη-

τροπολίτης Ἀθηνῶν, πρὸς δῆθεν ἀνύψωσίν του, ἔπαινε νὰ ἔχη ἐφεξῆς τὸ ἀναπαλλοτρίωτον διαίωμα τοῦ μνημοσύνου του παρ' ἐκείνων, καί τοι ἐξακολουθεῖ προεδρεύων, ὡς ἡ κανονικὴ κεφαλὴ τῆς τε Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῆς Συνόδου τῆς ὅλης Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διαθέτων μάλιστα τώρα –ὅποια εἶρωνεῖα– ἐπὶ τὸ ἐμφαντικώτερον καὶ τὸ πρόσθετον στοιχεῖον “Πάσης Ἑλλάδος” εἰς τὸν τίτλον. Στερηθεὶς, ὁμῶς, ὁ Πρῶτος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὴ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ κανονικοῦ μνημοσύνου, ἀπεψιλώθη ἀπαραδέκτως τῆς οἰκοθεν κανονικῆς δυνάμεως καὶ τοῦ κύρους αὐτοῦ... **Τὸ δὲ ἔτι πλέον περὶ τὸν ἀνὴρα καὶ ἀνήκουστον, μνημονεύεται τώρα, ἀντὶ συγκεκριμένου καὶ ἐπωνύμου Προκαθημένου, ἀπρόσωπος θεσμὸς διὰ τοῦ γνωστοῦ καὶ ἀπροσδιορίστου ἐκείνου “τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου”, μοναδικὴ περίπτωσις, ἐξ ὧν τοῦλάχιστον γνωρίζομεν, ἐν τῇ καθόλου Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ**»¹⁴.

Ζ. Εἰς τὴν ἐν συνεχείᾳ Ζ' ἀριθμῆσιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος γράφονται ταῦτα: «Κατὰ παραχώρησιν καὶ ὡς ἔσχατον μέτρον οἰκονομικῆς συγκαταβάσεως ὠρίσθη, ὡς γνωστόν, ὅπως οἱ Μητροπολίται τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν μνημονεύουσι παραλλήλως πρὸς τὸν Προκαθήμενον ἑαυτῶν Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως καὶ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ τὴν ἣν συναποτελοῦσι, ὡς μέλη συνπεύθυνα ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἱερὰν Σύνοδον, ἱκανοποιηθέντος οὕτως ἐπαρκῶς τοῦ τότε σχετικοῦ αἰτήματος».

Εἶναι ἐξ ἄλλου γνωστόν, ὅτι ὁ Καθηγητὴς τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Κωνσταντῖνος Βαβούσκος, χαρακτηρίζει τὸ «νομοκανονικὸν καθεστὼς τῶν Μητροπόλε-

ων τῶν Νέων Χωρῶν ὡς ἰδιόμορφον»¹⁵. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ χαρακτηρισμὸς εἶναι τελείως ἄγνωστος εἰς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας. Πέραν δὲ αὐτῶν, εἶναι ἐπίσης γνωστόν, ὅτι Καθηγηταὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι δύο Θεολογικῶν Σχολῶν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἐπιστήμονες, Κληρικοὶ καὶ Λαϊκοί, εἰς ἐμπεριστατωμένας μελέτας καὶ ἄρθρα αὐτῶν ἀποφαίνονται, ὅτι εἶναι ἀντικανονικὸν τὸ ὡς ἄνω «ἰδιόμορφον» καθεστὼς ἐν τῇ Αὐτοκεφάλῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὅποιον ἰσχύει ἐπὶ 73 ἔτη μέχρι τῆς σήμερον (1928-2001). Ἀποτελεῖ δὲ μοναδικὴν ἐξαίρεσιν εἰς τὸ Συνταγματικὸν τῶν Πατριαρχικῶν καὶ Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ἐπὶ τῆς φράσεως τῆς ὡς ἄνω Ζ' ἀριθμῆσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος «ὡς ἔσχατον μέτρον οἰκονομικῆς συγκαταβάσεως» ἀπεφασίσθη ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἡ μνημόνευσις ἀπὸ τοὺς Μητροπολίτας τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν, μετὰ τὴν μνημόνευσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, καὶ ἡ μνημόνευσις τοῦ ὀνόματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ὑπενθυμηθῇ ἐνταῦθα τό, ἂν μὴ τι ἄλλο, περὶ τὸν γεγονός, ὅτι εἰς τὴν Προκαταρκτικὴν Πράξιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατὰ τὸ ἔτος 1928, περὶ τῶν Μητροπόλεων τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν, συμπεριλαμβάνετο μετὰ τὴν μνημόνευσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ ἡ μνημόνευσις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν ἀντιθέσει δὲ πρὸς τὰ προκαταρκτικῶς, ὡς ἄνω, συμφωνηθέντα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Πράξιν τοῦ 1928 ἀναγράφεται μόνον ἡ μνημόνευσις τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος¹⁶.

14. Βλέπε Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας Στυλιανοῦ, «Τὰ “Σὺν” καὶ τὰ “Πλὴν” τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸν νεώτερον κόσμον», ἐν Ἐπιστημονικῇ Παρουσίᾳ Ἑστίας Θεολόγων Σχολῆς Χάλκης, τόμος Γ', Ἑκατοντηκονταετηρεῖς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης 1844-1994, Ἀθήναι 1994, σελ. 591.

15. Βλέπε Κωνσταντῖνου Βαβούσκου, «Ἡ νομοκανονικὴ ὑπόστασις τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν», Β' Ἔκδοσις, Θεσσαλονίκη 1973, σελ. 25.

16. Βλέπε Μητροπολίτου Κίτρους Βαρνάβα Τζωρτζάτου, «Ἡ καταστατικὴ Νομοθεσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Ἀθήναι 1967, σελ. 55.

Ἔνεκα τούτου, ὁ τότε Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος καὶ ἡ περὶ αὐτὸν Ἱερὰ Συνόδος, ἐπεσήμαναν τὴν ἀλλοίωσιν τῆς, ὡς εἴρηται, Προκαταρκτικῆς Πράξεως διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τῆς μνημονεύσεως τοῦ ὀνόματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τότε ἀπεστάλη Γράμμα ἀπὸ τὸν ὡς ἄνω Ἀρχιεπίσκοπον πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Βασίλειον Γ' τῇ 28ῃ Μαΐου 1929, εἰς τὸ ὁποῖον, μεταξὺ τῶν ἄλλων, γράφεται «ἄτοπον τοὺς μὲν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης...» τῆς Ἑλλάδος «...Ἀρχιερεῖς μνημονεύειν τοὺς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου - παρεδρεύοντας ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος- ὡς μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τούτους δέ...» τῶν Νέων Χωρῶν «...μὴ μνημονεύειν τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν». Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἀπαντῶν εἰς τὸ Γράμμα τοῦ Ἀθηνῶν τῇ 3ῃ Αὐγούστου τοῦ ἰδίου ἔτους 1929, δὲν ὑπεστήριξε τὰς σήμερον προβαλλομένας γνώμας διὰ τὴν ἀπαρέγκλιτον τήρησιν τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως, ἀλλ' ἐν πνεύματι ἀμοιβαίας κατανοήσεως μεταξὺ τῶν ἄλλων, γράφει: «Μετὰ πρόφρονος τῆς διαθέσεως, χάριν τῆς ἐν πᾶσιν ἀρμονικῆς ὁμογνωμίας, τροποποιοῦντες τὴν περὶ αὐτῶν ἀπόφασιν ἡμῶν, ἀπεφασίσαμεν ἀποδέξασθαι πλήρως τὴν περὶ αὐτῶν γνώμην καὶ τὴν διατύπωσιν, ἥτις ἐκτίθεται καὶ ἐπεξηγηματικῶς ἀναλύεται ἐν τῇ ὡς ἄνω ἐπιστολῇ τῆς Ὑμετέρας φίλης Μακαριότητος. Τοῦτο δὲ ἄσμενοι διὰ τῆς παρούσης ἀδελφικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς εἰς ἀπάντησιν τῇ ἀγάπῃ ὑμῶν ἀνακοινούμενοι καὶ ἐκφράζοντες τὴν πεποίθησιν ἡμῶν ὅτι διὰ τῆς τελεωτικῆς καὶ τῶν μικρῶν τούτων σημείων διευθετήσεως πάντα τὰ τῆς ἐν ὥραις ἀγαθαῖς καὶ ἐπὶ χρηστοταταῖς ταῖς ἐλπίσι καὶ ταῖς προσδοκίαις διακανονισθέντα καὶ κυρωθέντα τῆς ὁμοιομόρφου ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως μέλλουσι χωρεῖν καὶ διεξάγεσθαι πάντοτε μετὰ πάσης ἀκριβείας, κατὰ τὴν ἐγκεκρυμένην τάξιν, οὐδὲν δὲ τῶν οὕτως ἀποδεκτῶν γενομένων καὶ κυρωθέντων θιγῆσαι ποτε μονομερῶς κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν, εὐχόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς κατευοδοῖ πάντοτε

τὰ πάντα ἐν πάσῃ χάριτι καὶ εὐλογίᾳ ἐπ' ἀγαθῶ καὶ διατελοῦμεν μετ' ἐγκαρδίου ἀγάπης καὶ τιμῆς»¹⁷. Ἰδοὺ, λοιπόν, πῶς αἱ ἀδελφαὶ Ἐκκλησίαι ἐπιλύουν ἐν ἀμοιβαίᾳ κατανοήσει καὶ ἀγάπῃ καὶ «ἐν ὥραις ἀγαθαῖς», τὰς ἀναφυομένας διαφορὰς εἰς τὰς μεταξὺ αὐτῶν σχέσεις καὶ προβαίνουν εἰς διορθώσεις, βελτιώσεις, μετατροπὰς, ἀναθεωρήσεις τῶν Συνοδικῶν κειμένων, ὅπου ταῦτα δεῖνται, πρὸς τὸ συμφέρον τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, τοιούτων παρεμβάσεων.

Ἡ Εἰς τὴν προτελευταίαν Ἡ ἀρίθμῳ τοῦ Γράμματος τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος γράφονται τὰ ἑξῆς: «Κατὰ ταῦτα, ἀδελφικῶς καὶ ἐν Κυρίῳ παρακαλοῦμεν ὅπως μὴ προωθηθῇ εἰς συζήτησιν ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ ὡς ἄνω θέμα ἐπὶ ζημίᾳ τῆς εἰρήνης τῆς καθόλου Ἐκκλησίας καὶ δημιουργίᾳ ποικίλων ἀντεγκλήσεων καὶ ἐρίδων ἀνωφελῶν τε καὶ ματαίων».

Εἰς ἀπάντησιν τῆς παρακλήσεως ταύτης, γνωστοποιοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, ὅτι δὲν ἦτο οὔτε πρέπον οὔτε δυνατόν ἡ Σεπτῇ Ἱεραρχίᾳ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ διαγράψῃ καὶ νὰ ἀποσύρῃ ἐκ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως αὐτῆς τὸ θέμα ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ μνημόσυνον τοῦ Πρώτου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος». Ὅθεν, ἀνεγνώσθη ἡ ἐν προκειμένῳ Εἰσήγησις κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 13ης Ὀκτωβρίου 1999 ὑπὸ τοῦ Συνοδικῶς ὀρισθέντος Εἰσηγητοῦ Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομου. Εἰς δὲ τὸ **Ἀνακοινωθέν** τῆς ὡς ἄνω ἡμέρας ἐδημοσιεύθησαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ταῦτα:

«Γενομένης προσευχῆς ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν πρῶτον Εἰσηγητὴν τῆς ἡμέρας Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομον. Ὁ Σεβασμιώτατος Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Περὶ τῆς μνημονεύσεως τοῦ ὀνόμα -

17. Βλέπε Μητροπολίτου Μεσσηνίας Χρυσόστομου Θέμελη, «Περὶ τῆς μνημονεύσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ Πρώτου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος», Ἀθῆναι 1999, σελ.31-38, καὶ δὴ σελ. 36-37.

τος τοῦ πρώτου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος”. Ὁ Σεβασμιώτατος Εἰσηγητὴς κατέληξεν ὡς ἑξῆς:

“Ἐκ τῶν ληφθεισῶν ἀπαντήσεων περὶ τῆς μνημονεύσεως τοῦ ὀνόματος τῶν Πατριαρχῶν καὶ τῶν Προκαθημένων τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, κατὰ τὴν Ἐκφώνησιν «Ἐν πρώτοις μνήσθητι, Κύριε...», ἀνακεφαλαιωτικῶς γνωστοποιεῖται, ὅτι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα Οἰκουμενικόν, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Ῥωσσίας, Σερβίας καὶ Γεωργίας, ὡς καὶ εἰς τὰς Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, τῆς Πολωνίας, τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Τσεχίας καὶ Σλοβακίας, μνημονεύεται μόνον ὁ Προκαθήμενος αὐτῶν. Δὲν μνημονεύεται ἡ Ἱερὰ Σύνοδος. Ὁ δὲ Πατριάρχης Γεωργίας, μνημονεύει ἐν συνχεῖα: “Τῶν Μακαριωτάτων καὶ Ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ Προκαθημένων καὶ τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας». Ἐπίσης εἰς τὴν Αὐτόνομον Ἐκκλησίαν τῆς Φιλανδίας μνημονεύεται ὁ Ἀρχιεπίσκοπος.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, λοιπόν, μόνον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος δὲν μνημονεύεται ὁ Προκαθήμενος Αὐτῆς, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος Χριστόδουλος.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα κανονικὸν ὁδηγὸν τὰς ὡς ἄνω “Ἀπαντήσεις περὶ τῆς μνημονεύσεως τοῦ ὀνόματος τῶν Πατριαρχῶν καὶ τῶν Προκαθημένων τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν”, ἐκ τῶν ὁποίων πληροφορεῖται αὕτη, ὅτι μόνον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος δὲν μνημονεύεται ὁ Προκαθήμενος Αὐτῆς, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος, καὶ ἔχουσα ὡσαύτως ὑπ’ ὄψει Αὐτῆς τὴν “Κανονικῶς ἐνδεδειγμένην μνημόνευσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Πρώτου ἐν τῇ Αὐτοκεφαλῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος”, ὡς ἀνεπτύχθη ἀνωτέρω εἰς τὴν παραγραφὸν 8 τῆς Εἰσηγήσεως ταύτης, ἐπιβάλλεται νὰ ἐνεργήσῃ κανονικῶς καὶ συγκεκριμένως ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ΛΔ’ Κανόνος τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ἀναφερομένου εἰς τὸν “Πρῶτον” Αὐτοκεφάλον Ἐκκλησίας, ὡς ἀνωτέρω εἰς τὴν παραγραφὸν 6 ἀνεπτύχθη τὸ θέμα τοῦτο λεπτομερῶς, ἵνα κα-

θιερωθῇ ἡ μνημόνευσις τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

Ἐξ ἄλλου, λαμβανομένου ἐπίσης ὑπ’ ὄψιν, ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δὲν μνημονεύεται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα Οἰκουμενικόν, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Ῥωσσίας, Σερβίας, Ῥουμανίας καὶ Γεωργίας, καὶ εἰς τὰς Ἐκκλησίας Κύπρου, Πολωνίας, Ἀλβανίας, Τσεχίας καὶ Σλοβακίας, εἰς δὲ τὸ Πατριαρχεῖον Βουλγαρίας μνημονεύεται μετὰ τὸν Πατριάρχην καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, καὶ δεδομένου ἐπίσης, ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος εἶναι “ἀπρόσωπος θεσμός”, ὡς ἀνωτέρω ἐγράφη, ἐνδείκνυται νὰ μὴ μνημονεύηται ἡ Ἱερὰ Σύνοδος κατὰ τὴν Ἐκφώνησιν “Ἐν πρώτοις μνήσθητι Κύριε, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Χριστοδούλου, τοῦ ὁρθοτομοῦντος τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας”. Ἀπὸ δὲ τοὺς Μητροπολίτας τῶν Νέων Χωρῶν: “Ἐν πρώτοις μνήσθητι, Κύριε, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἡμῶν Βαρθολομαίου καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Χριστοδούλου, τῶν ὁρθοτομούντων τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας».

Πρὸς τοῦτο, ἡ Σεπτῇ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ εἰδικῆς Αἰτήσεως Αὐτῆς, ἀπευθυνομένης πρὸς τὸν Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κύριον Βαρθολομαῖον καὶ τὴν περὶ Αὐτὸν Ἀγίαν καὶ Ἱερὰ Σύνοδον, τῆς Αἰτήσεως συνοδευομένης μετὰ τῆς Ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου Εἰσηγήσεως, θὰ ζητήσῃ τὴν ἔκδοσιν κανονικοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου, διὰ νὰ γίνεται ἡ μνημόνευσις τοῦ “Πρώτου” τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἐκφώνησιν “Ἐν πρώτοις μνήσθητι, Κύριε...”, ὡς ἀμέσως προηγουμένως ἀνεγράφη, παραλειπομένης τῆς μνημονεύσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ὁποία Ἱερὰ Σύνοδος εἰς τὸ Δεκατετράπτυχον τῶν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Πατριαρχικῶν καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν μνημονεύεται μόνον ἐν τῇ Πατριαρχείᾳ Βουλγαρίας μετὰ τὸν Πατριάρχην καὶ ἐν τῇ Αὐτοκεφαλῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπικολούθησε σύντομος συζήτησις καὶ ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ὑπέβαλε τὴν πρότασιν, ὅπως τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον ἐτέθη ὡς καὶ συν-

αφή πρὸς αὐτό, ἀνατεθοῦν εἰς τὴν Συνδικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν Νομοκανονικῶν καὶ Δογματικῶν Ζητημάτων, ἡ ὁποία ἐπισκεπτομένη τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, θὰ συζητήσῃ ὅπως ἀπὸ κοινοῦ ἐπιδιωχθῇ ἡ διαμόρφωσις μιᾶς συμφωνίας, ἐπωφελοῦς δι' ἀμφοτέρας τὰς Ἐκκλησίας. «Ἡμεῖς ἐδῶ», εἶπεν ὁ Μακαριώτατος, «δὲν ἔχομεν καμίαν πρόθεσιν νὰ αὐξήσωμεν τὴν ἔντασιν καὶ ἐπιλέγομεν αὐτὴν τὴν ὁδόν, διότι αἱ ἐπιστολαὶ δὲν δύνανται νὰ ἀναπληρώσουν τὴν δύναμιν τῆς προσωπικῆς ἐπικοινωνίας καὶ μάλιστα, ὅταν πρόκειται περὶ ἐκπροσώπων δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν». Ἡ πρότασις τοῦ Μακαριωτάτου ἐγένετο ὁμοφώνως ἀποδεκτή»¹⁸.

Παρὰ ταῦτα ὅμως, ἡ Συνδικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν συνάντησιν αὐτῆς ἐν Φαναρίῳ τῇ Ἑβδομάδι τῶν Βαΐων τοῦ ἔτους 2001, ἀποσταλεῖσα καὶ ἐλθοῦσα διὰ νὰ συζητήσῃ μετὰ τῆς Συνδικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διὰ τὸ θέμα τῆς μνημονεύσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ Πρώτου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ὡς «καὶ συναφῇ πρὸς αὐτό» θέματα, εὐρέθη πρὸ ἀρνήσεως συζητήσεως τοῦ ὡς ἄνω θέματος καὶ συναφῶν πρὸς αὐτό.

Περαιτέρω τὸ γραφόμενον εἰς τὸ τέλος τῆς ἀριθμήσεως Η' τοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος περὶ «ζημίας τῆς εἰρήνης τῆς καθόλου Ἐκκλησίας καὶ δημοουργίας ποικίλων ἀντεγκλήσεων καὶ ἐρίδων ἀνωφελῶν τε καὶ ματαίων», εὐρίσκει τὴν κανονικὴν ἀπάντησιν αὐτοῦ εἰς τὸ τέλος τῶν Ἀποστολικῶν Ἱερῶν Κανόνων, ἔνθα συνιστῶνται τὰ ἑξῆς: «Ταῦτα καὶ περὶ κανόνων ὑμῶν διατετάχθω παρ' ἡμῶν, ὧς Ἐπίσκοποι. Ὑμεῖς δὲ ἐμμένοντες μὲν αὐτοῖς σωθήσεσθε καὶ εἰρήνην ἔξετε· ἀπειθοῦντες δὲ κολασθήσεσθε καὶ πόλεμον μετ' ἀλλήλων αἰδίων ἔξετε, δίκην τῆς ἀνη-

κοίας τὴν προσήκουσαν τινύντες»¹⁹.

Ἐν ἀντιθέσει, λοιπόν, πρὸς τὴν Κανονικὴν ταύτην ἐπιταγὴν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι γνωστόν, ὅτι εὐρίσκεται ἀκουσίως εἰς ἀντικανονικὰς περιπτώσεις, πρῶτον ἀναφορικῶς πρὸς τὴν μνημόνευσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Πρώτου Αὐτῆς, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος, καὶ δεύτερον ἀναφορικῶς πρὸς τὸν χωρισμὸν τῆς Ἱεραρχίας αὐτῆς εἰς Μητροπολίτας τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος καὶ εἰς Μητροπολίτας τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν. Τὰ ἀντικανονικὰ γεγονότα ταῦτα, χρονολογούμενα ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, εἶναι μία ῥίζα πικρίας τῆς Ἐκκλησίας ταύτης.

Θ. Τέλος, εἰς τὴν τελευταίαν Θ' ἀρίθμησιν τοῦ Ὑμετέρου Πατριαρχικοῦ Γράμματος γράφονται ταῦτα: «Πληροφορούμεθα, ὅτι καταναλίσκεται κόπος πολὺς πρὸς θεμελίωσιν δικαιώματος καὶ δυνατότητος τῆς Αὐτοκεφαλῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ ἀπονεύμῃ τίτλους ὑπερτίμων καὶ ἐξάρχων εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς τῆς δικαιοδοσίας αὐτῆς».

«Ἐπὶ τοῦ, ὡς μὴ ὄφελεν, ἀναφνέτος παρ' Ὑμῶν ζητήματος τούτου παρατηροῦμεν...», γράφεται εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γράμμα, «...ὅτι οἱ τίτλοι “ὑπέρτιμος καὶ ἐξαρχος” τῶν Μητροπολιτῶν διετηρήθησαν καὶ διατηροῦνται διὰ τοὺς Ἱεράρχας τῶν τεσσάρων πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων καὶ τῆς Ἀγιοπάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, διὰ ἱστορικοκανονικοὺς λόγους, ἐφ' ᾧ καὶ δὲν συμφωνοῦμεν νὰ ἀποδοθοῦν καὶ εἰς τοὺς Ἱεράρχας τῆς ὑφ' Ὑμῶν Ἐκκλησίας ἀνάλογοι τίτλοι».

Εἶναι ὅμως γνωστόν, ὅτι αἱ ὑπερτιμίαι καὶ ἐξαρχίαι σχετίζονται πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς τίτλους, πρὸς τὰ πρεσβεῖα τιμῆς καὶ πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν. Οὕτως αἱ ὑπερτιμίαι καὶ ἐξαρχίαι εἶναι συνδεδεμέναι οὐσια-

18. Βλέπε «Ἡ τακτικὴ σύγκλησις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος - Ἀθῆναι, 5-14 Ὀκτωβρίου 1999 - Εἰσηγήσεις καὶ Ἀνακοινωθέντα», Ἀθῆναι 1999, σελ.460-462.

19. Βλέπε «Βιβλιοθήκη Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων», τόμος δεύτερος, Ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1955, σελ.180.

στικῶς οὐχὶ μετὰ τῶν ἐπαρχιωτῶν Ἀρχιερέων, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπαρχιῶν εἰς τὰς ὁποίας καθίστανται Ποιμενάρχαι, ἀνεξαρτήτως μεγάλου ἢ ἐλαχίστου ἀριθμοῦ Χριστεπωνύμου Πληρώματος, ἐνίοτε δὲ δίδονται ἔνεκα «φιλοτιμίας»²⁰.

Γράφεται, περαιτέρω, εἰς τὸ Ὑμέτερον Πατριαρχικὸν Γράμμα, ὅτι αἱ ὑπερτιμῖαι καὶ ἐξαρχίαι διατηροῦνται διὰ μόνους τοὺς Ἱεράρχας τῶν τεσσάρων πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων καὶ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Ἐπομένως, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, Αὐτοκέφαλος οὖσα, καὶ οὐχὶ Πατριαρχεῖον πρεσβυγενές, ἔχει καὶ αὕτη τὸ προνόμιον τῆς ἀπονομῆς τοῦ τιμητικοῦ τίτλου ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου εἰς Ἀρχιερεῖς τοῦ κλίματος αὐτῆς. Προσέτι δὲ καὶ ἡ Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας ἔχει ὑπερτιμῖας καὶ ἐξαρχίας. Κατ' ἀκολουθίαν, λοιπόν, μόνη ἡ Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὸ Πατριαρχικὸν Γράμμα, δὲν δικαιούται ἵνα ἔχῃ ὑπερτιμῖας καὶ ἐξαρχίας, καθὼς ἐπίσης αὕτη καὶ μόνη δὲν δικαιούται ἵνα μνημονεύῃ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐν αὐτῇ Πρώτου.

Παναγιώτατε Ἀδελφέ,

Εἰς τὸ Ὑμέτερον Πατριαρχικὸν Γράμμα ὑπ' ἀριθμ. 983 τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1999 πρὸς ἡμᾶς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἀνὰ χεῖρας ἀπάντησις ἡμῶν, παρατηρεῖται, ὅτι εἰς ὅλας τὰς ἐν αὐτῷ ἐννέα Α-Θ ἀριθμήσεις, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐπὶ χρονιζόντων ζητημάτων ἀπασχολούντων τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀπορρίπτει ἐκ τῶν προτέρων πᾶσαν μετ' αὐτοῦ συζήτησιν, συνεργασίαν καὶ ἐνασχόλησιν. Τοῦτ' αὐτὸ ἐπανελήφθη καὶ κατὰ τὰς προσφάτους διμερεῖς συνομιλίας. Καὶ εὐλόγως ἢ καθ' ἡμᾶς

Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία διερωτᾶται καὶ διαπυνθάνεται· διατί τοιαύτη ἀκραία καὶ ἀφιλάδελφος συμπεριφορὰ πρὸς Αὐτὴν παρὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας; Μὴ καὶ δὲν εἶναι ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν διαρκῆς καὶ μόνιμος συμπαραστάτης καὶ βοηθὸς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας; Μὴ καὶ δὲν ἀρδεύει διὰ τῶν στελεχῶν αὐτῆς κληρικῶν τὰς ἐκκλησιαστικὰς παροικίας τῆς διασποράς; Μὴ καὶ δὲν προκινδυνεύει ἐν τῇ ὑπερασπίσει τῶν δικαίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως; Δὲν εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐκείνη ἣτις εἰς πρώτην ζήτησιν παρεχώρησε προθύμως εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον πολύτιμα στελέχη Αὐτῆς ὡς οἱ Ἀρχιεπίσκοποι Τιράνων καὶ Πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος καὶ Ἀμερικῆς κ. Δημήτριος καὶ πλειάδα Ἐπισκόπων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου; Δὲν εἶναι ἡ αὕτη Ἐκκλησία ἣτις ἀφειδῶς προσφέρει λαϊκὰ Αὐτῆς στελέχη πρὸς ἐπ' ἀνδρῶσιν θέσεων τῆς Πατριαρχικῆς δικαιοδοσίας; Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν στηρίζει τὸν θεσμὸν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας διὰ διοργανώσεως ἐπισκέψεων πρὸς Αὐτὴν ἑκατοντάδων καὶ χιλιάδων πιστῶν κατ' ἔτος; Δὲν εἶναι Ἱεράρχαι Αὐτῆς ὅσοι ἀποστέλλουν πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίαν τὴν «λογίαν» αὐτῶν; Διατί ἐπομένως τοιαύτη καὶ τοσαύτη ἀφιλάδελφος συμπεριφορὰ τῆς πάλαι Μητρὸς πρὸς τὴν ἤδη Ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος; Τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε καὶ ὤθησεν εἰς λόγους καὶ πράξεις ἡκιστα συμβιβαστέμους πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης;

Ὅθεν, ἐπισφραγίζοντες τὸ ἀνὰ χεῖρας ἡμέτερον Γράμμα, παραθέτομεν ἐκ τοῦ προαναφερθέντος εἰδικοῦ συγγράμματος τοῦ Μητροπολίτου Σάρδεων Μαξίμου «Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ» τὰ ἑξῆς: «Κατακλείοντες ἐνταῦθα...» γράφει «...τὴν παροῦσαν ἡμῶν ἐργασίαν, ἐπιθυμοῦμεν, ἅπαξ ἔτι, νὰ τονίσωμεν, ὅτι ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ἀδιαμφισβητήτου ταύτης ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ ἐξουσίας ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος εἶχε πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὴν ἐννοίαν τῆς, ἣν ἐπλήρου, διακονίας ἐν τῷ Ὁρθοδόξῳ κόσμῳ καὶ ἀναμέσον τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οὐδέποτε ἐκλαβὼν ἢ καὶ ἀσκήσας τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἐν τῇ ἐννοίᾳ ἰδιο -

20. Βλέπε Ἰβάν Σοκόλωφ, «Επαρχιακὰ Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως», Πετροῦπολις 1915, σελ.63-64. Μητροπολίτου Μεσσηνίας Χρυσοστόμου Θέμελη, «Περὶ τοῦ τρόπου ἀπονομῆς τῶν ὑπερτιμῶν καὶ ἐξαρχιῶν τῶν Μητροπόλεων τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος», Ἀθῆναι 1999. Βλασίου Φειδᾶ, «Ὁ ἐκκλησιαστικὸς τίτλος τῶν ὑπερτίμων καὶ ἐξάρχων». Ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἐκκλησία», 1995.

τύπου ὀρθοδοξοφανοῦς τινος “νεο-παπισμοῦ...”. Ἀλλ’ ἐὰν κατὰ τὸ παρελθὸν ὁ Οἶκος - μενικὸς Θρόνος ὑπῆρξεν ἄκρως εὐαίσθητος ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ἀπὸ τῆς πρωτοθρόνου αὐτοῦ θέσεως ἀπορρεούσης εὐθύνης καὶ συνεπῆς πάντοτε πρὸς τε τὴν περὶ διακονίας ἐντολὴν καὶ πρὸς τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου, ἰδιαζόντως σήμερον μένει στερωδῶς προσκεκολλημένος καὶ ἀπολύτως ἀφωσιωμένος εἰς τὴν οἰκουμενικὴν αὐτοῦ ἀποστολὴν, ὅπως μὴ παύσῃ ἀσκῶν τήν, ἣν κέκτηται, κανονικὴν ἐξουσίαν ἐν τῷ χώρῳ τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐν τῷ πλαισίῳ πάντοτε τῆς ἐν ἀδελφικῇ συλλογικότητι ἐκφραζομένης ἐννοίας τῆς διακονίας, ἕτοιμος ἵνα ἐν παντὶ καὶ πάντοτε ἐξυπηρετήσῃ τὰς ἀδελφὰς Ἐκκλησίας καὶ τὴν μεταξὺ τούτων ἐνότητα, ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς ἀνὰ τὸν κόσμον ἀποστολῆς τῆς Ὁρθοδόξιας πρὸς δόξαν Χριστοῦ»²¹.

21. Βλέπε Μητροπολίτου Σάργδεων Μαξίμου, ἔνθα ἀνωτέρω, σελ.352-353.

Ἐπισημαίνομεν λοιπὸν τὴ ἐν τῷ ὡς ἄνω κειμένῳ βαρυσήμαντον φράσιν «ἐν τῷ πλαισίῳ πάντοτε τῆς ἐν ἀδελφικῇ συλλογικότητι ἐκφραζομένης ἐννοίας τῆς διακονίας, ἕτοιμος εἶναι –ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος– ἵνα ἐν παντὶ καὶ πάντοτε ἐξυπηρετήσῃ τὰς ἀδελφὰς Ἐκκλησίας», καὶ προσθέτομεν τὴν βεβαίαν καὶ ἀπερικλόνητον πίστιν ἡμῶν ὅτι τὴν αὐτὴν «ἐξυπηρετικήν διακονίαν» θὰ ἐπιδείξῃ καὶ διὰ τὴν Ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν αἰτημάτων Αὐτῆς, ὡς ἀναγράφονται ταῦτα ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας ἀπαντητικῷ Γράμματι ἡμῶν.

Ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ αὐθις τῇ Ὑμετέραν Παναγιότητα κατασπαζόμενοι φιλήματι ἀγάπης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ Σωτῆρι ἡμῶν διατελοῦμεν

Ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεραρχίατεὺς
Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΙΚΗΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΡΑΦΗ
ΤΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΤΑ ΥΤΟΤΗΤΕΣ
ΑΘΗΝΑΙ - 28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2001**

“Ὅπως κατ’ ἐπανάληψη ἐτονίσθη, ἡ Ἐκκλησία, μὴ ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐμπλακῇ –καθ’ οἷονδῆποτε τρόπο– σὲ πολιτικοὺς προβληματισμοὺς ἢ σὲ ἰδιοτελεῖς κομματικές μεθοδεύσεις οἰασδῆποτε μορφῆς, μὲ αἴσθημα εὐθύνης ἀνέβαλε τὶς πρὸ τριμήνου ἀποφασισθεῖσες ἀνακοινώσεις τῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς συλλογῆς τῶν ὑπογραφῶν γιὰ τὴ διενέργεια Δημοψηφίσματος περὶ τῆς προαιρετικῆς ἢ μὴ ἀναγραφῆς τοῦ θρησκευέντος στὰ δελτία ταυτοτήτων.

Μὲ τὴν ἀναβολὴ ἐκείνη –ἐκτὸς τῶν ἄλλων– ἐδίδετο στοὺς παράγοντες τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας μία ἀκόμη ἄνσση χρόνου προκεμμένου νὰ ἐγκύψουν μὲ προσοχὴ καὶ νηφαλιότητα, χωρὶς ἔμμονες καὶ προκαταλήψεις, στὸ ἀναιτίως δημιουργηθὲν πρόβλημα τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ θρησκευέντος ἀπὸ τὶς ταυτότητες τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν καὶ τῶν μετ’ αὐτοῦ συνδεομένων θεμάτων τῆς ἰδιοπροσωπείας τοῦ Ἑλλήνος καὶ τῆς Ἑλληνίδος.

Δυστυχῶς οἱ προκαλέσαντες χωρὶς οὐσιώδη λόγο τὸ πρόβλημα παράγοντες τῆς ἐξουσίας, παρὰ τὴν χρονικὴ δυνατότητα ποὺ εἶχαν καὶ τὶς ἐπανειλημμένες προσπάθειες τῆς Ἐκκλησίας γιὰ συνεννόηση, συνέχισαν στὸ προσκῆνιο καὶ τὸ παρασκήνιο τὴν ἀρνητικὴ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν στάση τους.

Ἔτσι ὁ πολύτιμος χρόνος διέρρευσε χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἐπὶ ἓνα συνολικὰ δεκατετράμηνο ἀναμένουμε νὰ ἀξιοποιηθοῦν ἐπ’ ἀγαθῷ οἱ εἰρηνικὲς χειρονομίες καὶ τὰ συγκεκριμένα συνετὰ βήματα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐναντι ὅλων αὐτῶν συναντήσαμε τὴν ἀρνηση, τὴ συνειδητὴ περι-

φρόνηση καὶ τὴν ἀπαξιωτικὴ ἀντιμετώπιση τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐκπροσώπων τῆς, στὰ πλαίσια ἑνὸς ὑπογείου πολέμου ὁ ὁποῖος μαίνεται ἐναντίον τῆς, παρὰ τὶς φραστικὲς διαβεβαιώσεις περὶ εἰλικρινῶν προθέσεων. Δυστυχῶς αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη ἀλήθεια.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος σήμερα εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν συνθηκῶν ποὺ διαμορφώθηκαν ὑποχρεωμένη, σεβομένη πρωτίστως τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, τὸν διαχρονικὸ τῆς ρόλο καὶ τὴν ἐκπεφρασμένη –στὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων– θέση τοῦ Λαοῦ, νὰ προβῇ στὶς ἐπόμενες ἀνακοινώσεις.

* * *

«Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τηρῶντας πιστὰ τὶς ὑποχρεώσεις τῆς, ἐφαρμόζοντας στὴν πράξη τὰ πιστεύματά τῆς καὶ ἀναδεχομένη τὶς εὐθύνες τῆς μέσα στὴ σύγχρονη Ἑλληνικὴ Κοινωνία προέβη –κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἱεραρχίας τῆς– στὴ συλλογὴ ὑπογραφῶν, ἀναλαβοῦσα αὐτὴ τὴν συνταγματικὰ ἰσχυρὴ δημοψηφισματικὴ πρωτοβουλία ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς προαιρετικῆς ἢ ὄχι ἀναγραφῆς τοῦ θρησκευέντος στὶς ταυτότητες τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν. Καὶ τοῦτο μετὰ τὴν πρωτοφανῆ καὶ ἐπίμονη ἀρνηση τῆς Κυβερνήσεως γιὰ διάλογο ἐπ’ αὐτοῦ τοῦ σημαντικοῦ θέματος. Ἀρνηση ποὺ ἐκφράσθηκε πολὺ πρὶν ἐμφανισθοῦν οἱ γνωστὲς ἀποφάσεις τοῦ Σ.τ. Ε.

Τὸ αἶτημα τῆς Ἐκκλησίας γιὰ διάλογο ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ποὺ αἰφνιδιαστικά, αὐταρχικὰ καὶ χωρὶς καμιά ἀνάγκη παρουσιάσθηκε

στο Λαό και έντόνως τὸν ἐπροβλημάτισε, εἶναι λυπηρὸ ὅτι δὲν βρῆκε ἀκόμη τὴν ἱκανοποίησή του.

Ἡ Ἐκκλησία ὀρθοφρονοῦσα καὶ στηριζομένη στὶς ἴδιες δυνάμεις της ἀλλὰ καὶ στὴν ἀγάπη τοῦ πιστοῦ Λαοῦ, προσέφυγε πρὸς αὐτὸν ὡς τὸν κύριο ἐνδιαφερόμενο γιὰ τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοπροσωπείας του καὶ τοῦ ἐζήτησε νὰ συνενώσει μαζί της τὴ φωνή του, διαδηλώνοντας σοβαρὰ καὶ ἀποφασιστικὰ τὴ βούλησή του. Ἔτσι ὀργανώθηκαν οἱ δύο εἰρηνικὲς Λαοσυνάξεις διαμαρτυρίας καὶ ἀνελήφθη στὴ συνέχεια ἡ δημοκρατικὴ καὶ διαφανὴς προσπάθεια συλλογῆς ὑπογραφῶν μὲ τὴν παράκληση πρὸς τὴν Κυβέρνηση γιὰ τὴ διενέργεια Δημοψηφίσματος. Τὶς ἐνέργειες αὐτὲς ἐπέβαλε στὴν Ἐκκλησία ἡ αὐταρχικότητα τῆς ἐξουσίας καὶ ἡ πεισματικὴ τῆς ἄρνηση γιὰ διάλογο. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶχε ἄλλη ἐπιλογή καὶ διέξοδο. Ἡ ἔπρεπε νὰ σιωπήσει καὶ νὰ ἀποδεχθῇ ὡς τετελεσμένη τὴ διαγραφή τοῦ θρησκευματος ἀπὸ τὶς ταυτότητες ἣ ἔπρεπε νὰ στραφῇ πρὸς τὸ Λαό, τὴ βούληση τοῦ ὁποίου, ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἐξέφραζε.

Καὶ στὶς δύο αὐτὲς προσκλήσεις τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἀβίαστη, θεληματικὴ καὶ εὐγλωττὴ ἀπάντηση τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, περιεχόμενὸς τῆς εἶχε τόσο τὶς ἔντεχνα καὶ κατ' ἐξακολούθησιν ἐκτοξευόμενες ἀπειλὲς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, ὅσο καὶ τὴν προαιρετικότητα τῆς ἀναγραφῆς τοῦ θρησκευματος καὶ ὑπῆρξε μεγαλειώδης. Ὁ ὄγκος τῶν Λαοσυνάξεων ἐξέπληξε τοὺς πάντες καὶ περισσότερο ἀπὸ τὸ μισὸ τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ ὑπεστήριξε μὲ τὴν ὑπογραφή του τὴν πρόταση τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ὑπογραφές πού συγκεντρώθηκαν μετὰ τὸν, σὲ κεντρικὸ ἐπίπεδο, ἡλεκτρονικὸ τους ἔλεγχο ὡς πρὸς τὴν ἀξιοπιστία των καὶ τὸν τριπλὸ ἐπίσης ἔλεγχο τῶν εἰδικῶν κατὰ περιφέρειες Ἐπιτροπῶν, ἀνέρχονται στὸν ἀριθμὸ τῶν 3.008.901. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς προέκυψε μετὰ τὴν ἀφαίρεση 16.344 δελτίων, τὰ ὁποῖα ἐκρίθησαν ἄκυρα, ὡς ἐλλιπῆ ἢ ἡλέγχθησαν καὶ ἀπεδείχθησαν διπλοεγγεγραμμένα.

Ὁ Λαὸς μίλησε μὲ τὸν δικό του γενναῖο καὶ πολιτισμένο τρόπο. Ἀπέδειξε ὅτι τὸ μέλλον τοῦ

Τόπου μας, ἡ διαφύλαξη τῆς πατρικῆς κληρονομίας μας καὶ ἡ ἀποφυγὴ τῆς ἀλλοτρίωσής μας τὸν ἐνδιαφέρουν κατὰ προτεραιότητα. Ἡ ἐκδήλωση τοῦ φρονήματός του γεμίζει ἀπὸ ἐλπίδα τὸ αὐριο αὐτῆς τῆς Χριστιανικῆς Χώρας.

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἡ πρωτοφανὴς ἀβίαστη καὶ ἐλεύθερη συμμετοχὴ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ ἰδίως τῶν νέων ἀνθρώπων σ' αὐτὲς τὶς δημοκρατικὲς διαδικασίες εἶναι μία ἱστορικὴ σημασίας ἔκφραση στὴν Εὐρώπῃ καὶ στὸν κόσμο. Καὶ τοῦτο παρ' ὅτι γνωρίζουμε καλὰ ὅτι ὑπῆρξαν χιλιάδες ἐκείνοι πού, γιὰ διαφόρους λόγους, δὲν μπόρεσαν νὰ ὑπογράψουν καίτοι τὸ ἠθελαν.

Τὸν Λαὸ τοῦ Θεοῦ τὸν εὐγνωμονοῦμε. Εὐχαριστοῦμεν ἐπίσης καὶ τοὺς ὁμογενεῖς ἀδελφούς μας πού ζώντας σὲ πολιτισμένα κράτη μᾶς συμπαρεστάθηκαν μὲ ἐνθουσιώδη μηνύματά τους.

* * *

Μετὰ τὴ σημερινὴ ἀνακοίνωση τοῦ ἀποτελέσματος τῆς δημοψηφισματικῆς πρωτοβουλίας, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὅπως καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες χριστιανοὶ ὅπου καὶ ἂν ζοῦν καὶ ἀνήκουν καὶ ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκωνται, θὰ περιμένουν καὶ θὰ ἐλπίζουν. Θὰ ἐλπίζουν καὶ θὰ προσδοκοῦν ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Δημοκρατία καὶ ἡ ἐκλεγμένη ὑπὸ τοῦ Λαοῦ Κυβέρνησή τους δὲν γνωρίζουν παρομοίας μορφῆς ἀδιέξοδα καὶ δὲν ὑπακούουν σὲ ἀγκυλώσεις. Τὰ τυχόν προβαλλόμενα ἐπὶ τοῦ θέματος νομικὰ ἀδιέξοδα δὲν εἶναι ἀπροσμάχητα καὶ οὔτε ἔχουν ὑπὲρ αὐτῶν τὴν συνταγματικὴ ἀπολυτότητα. Οἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, ὡς εἶναι γνωστόν, εἴτε μεταβάλλονται ἀπὸ νεώτερες ἀποφάσεις τῶν ἰδίων δικαστηρίων, εἴτε, τὸ σημαντικότερο, ἀκυρώνονται ἀπὸ ἀποφάσεις ἀνωτέρας βαθμίδος δικαστηρίων. Καὶ τέτοιο δικαστήριον ὑπάρχει. Ἔτσι τὸ ζήτημα αὐτό, τῶν ἀποφάσεων δηλ. τοῦ Σ.τ.Ε. –ἡ πρώτη καὶ κυριότερη ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἐλήφθη μὲ τὴ διαφορά μᾶς μόνο ψήφου– δὲν κλείνει οὔτε τὴν πλευρὰ τῶν περαιτέρω διαδικασιῶν, περὶ τῶν ὁποίων θὰ ἀποφασίσῃ ἡ Ι.Σ.Ι., οὔτε τὴν πλευρὰ

τῆς ἠθικῆς, κοινωνικῆς ἢ ἱστορικῆς ἀξιολόγησής τους. Τέλος, πρέπει νὰ τονισθῇ ἅπαξ ἔτι ὅτι οἱ νόμοι τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κρίνονται μὲν, δὲν καταργοῦνται δέ, οὔτε ἀπὸ τὶς δικαστικὲς ἀποφάσεις, οὔτε ἀπὸ τὶς ἀποφάσεις τῆς οἰασοδῆποτε διορισμένης Ἀρχῆς. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ στὴν κατ' ἐπανάληψιν ἐκφρασθεῖσα θέση ὅτι τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων “ἔκλεισε”, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ὑπενθυμίσουμε μὲ ἀγάπη τὸν κανόνα τῆς Ἱστορίας, ὅτι τίποτε δὲν “κλείνεται” στὶς ἀνθρώπινες κοινωνίες ἂν οἱ ἴδιοι οἱ λαοὶ τοὺς δὲν τὸ θελήσουν. Οἱ ὑπογραφές τῶν ἐκατομμυρίων Ἑλλήνων πολιτῶν διατηροῦν –ὅλοι πλέον τὸ ἀντιλαμβάνονται– καὶ θὰ διατηρήσουν ἀμείωτο τὸ ἠθικὸ καὶ δημοκρατικὸ βᾶρος. Μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο γεγονός ἡ Χριστιανικὴ Ἑλληνικὴ Πολιτεία δὲν θὰ πρέπει νὰ παραμείνει ἀδιάφορη. Δὲν μπορεῖ καὶ δὲν πρέπει οἱ πολῖτες καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ περιφρονηθοῦν γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ. Ἡ Δημοκρατικὴ Πολιτεία ἔχει τώρα τὴν δυνατότητα ἐφ' ὅσον τὸ θελήσει νὰ ἐπιλέξει Δημοσιῆφισμα ἢ νέο νόμο γιὰ τὶς ταυτότητες στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων.

* * *

Στὴν πορεία αὐτῆς τῆς ἀπρόσμενης καὶ πικρῆς ἀντιπαράθεσης τῶν δεκατεσσάρων μηνῶν εἰπώθησαν πολλὰ καὶ ἐνδιαφέροντα. Κατετέθησαν θέσεις καὶ ἐπιχειρήματα, ἄλλοτε μὲ τρόπο καλόπιστο καὶ ἄλλοτε μὲ τὴν σφοδρότητα μιᾶς κακόπιστης πολεμικῆς πού ἔφθανε τὰ ὅρια τῆς συνοφραντίας καὶ τῆς λαιδορίας τῶν ὀρθοδόξων.

Κατὰ τὴν αὐτὴ περίοδο ὑπῆρξαν καὶ οἱ ἐκτὸς πολιτικῆς καταχθόνιοι καὶ οἱ βυρσοδομοῦντες μικρόσχημοι καὶ μεγαλόσχημοι, δόλιοι καὶ ἰδιοτελεῖς πού μὲ διάφορα ἐφευρήματα –ἀνάξια τοῦ ρόλου τους– προσπάθησαν νὰ ὑπονομεύσουν τὴν ἱερὴ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ διχάσουν τὸ Λαό. Οὔτε τὸ ἓνα, οὔτε τὸ ἄλλο πέτυχαν. Τὸ μόνον πού κατόρθωσαν ἦταν ν' ἀποκαλυφθοῦν.

Γιὰ τοὺς πιστοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἐκκλησίας ὅλα αὐτὰ ἦσαν μὲν θλιβερὰ ἀλλὰ καὶ χρήσιμα.

Ἐμεῖς διδαχθῆκαμε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, ταπεινωθῆκαμε πολλάκις, μιλήσαμε μὲ τοὺς πιστοὺς μας, ἀνταλλάξαμε μαζί τους ἀπόψεις, πονέσαμε, προβληματισθῆκαμε. Κανένα δὲν περιφρονήσαμε. Ἡ Ἐκκλησία ξέρεي νὰ συγχωρεῖ, νὰ σιωπᾷ, νὰ ταπεινώνεται καὶ νὰ ὑπομένει. Ἀλλὰ ὅταν ὅλα αὐτὰ τὰ ὑφίσταται, τότε οὐσιαστικὰ δοξάζεται ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ τότε “τὸν οὐρανὸν ὑπεραίρει”.

Καὶ ἂν κάποια ἀνεξέλεγκτα στοιχεῖα, μέσα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, τὴν ἐξέθεσαν μὲ ὑπερβολὲς ἢ κακοβουλία καὶ αὐτὰ τὰ συγχωροῦμε. Δὲν ὑπακούσαμε στὴν ἰδιοτέλεια καὶ δὲν ρυμουλκηθῆκαμε ἀπὸ τὴν εὐτέλεια. Σήμερα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος γνωρίζει ποῦ πορεύεται. Ἡ ἀπαντοχὴ τῆς μετὰ τὸ Θεὸ εἶναι ὁ Λαὸς καὶ ἡ ζωντανὴ παράδοσή του καὶ κινητήρια δύναμή τῆς οἱ νέοι ἄνθρωποι πού τὴ στηρίζουν καὶ τὴν ἀγαποῦν.

* * *

Στὴν Πατρίδα μας τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ οἱ δημοκρατικοὶ κανόνες δὲν εἶναι κατακτῆσεις διπλῆς ἀναγνώσεως. Ἡ ἐντεχνὴ ἐπιβολὴ καὶ ἡ πνευματικὴ δυνάστευση τῆς πλειοψηφίας τοῦ Λαοῦ ἀπὸ τὴν μειοψηφία ἢ ἀντιστρόφως, σὲ κάθε περίπτωση προκαλοῦν, ἐνοχλοῦν καὶ σταδιακὰ ὑπονομεύουν τὴν κοινωνικὴ δικαιοσύνη καὶ τὴν εἰρήνη. Ἡ διαφορετικότητα, ἡ προαιρετικότητα καὶ ἡ ἀνεκτικότητα εἶναι πολὺτιμες ἠθικὲς, κυρίως χριστιανικὲς καὶ δημοκρατικὲς κατακτῆσεις, γενικῆς ἀποδοχῆς καὶ παραδοχῆς. Καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἐπ' αὐτῶν συμφωνοῦν οἱ πάντες.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὴ μακρὰ καὶ ἐπώδυνη ἱστορικὴ τῆς πορεία ὡς θεῖο καθίδρυμα τῆς ἀγάπης, τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς συγγνώμης δὲν διχάζει, ἐνώνει. Καὶ γι' αὐτοὺς πού ἀντιλαμβάνονται ὑπῆρξε καὶ εἶναι ὁ μόνιμος καὶ διαχρονικὸς παράγων συνοχῆς αὐτοῦ τοῦ Λαοῦ. Ἀπαλλαγμένη ἀπὸ κάθε εἶδος κοσμικὲς ἀδυναμίες ἀπορρίπτει κάθε ἀνάμειξη σὲ πολιτικοκρατικὲς δραστηριότητες, ὅπως ἐπίσης καταδικάζει τὴν ὅποια προσπάθεια οἱ δικές τῆς ἐνέ-

γειες και πράξεις να γίνονται αντικείμενα πολιτικής ή άλλης εκμετάλλευσης δι' ιδίους σκοπούς και στόχους, ή ιμάντας περισπάσεως της κοινής γνώμης από άλλα έξ' ἑαυτού θέματα αὐτῆς τῆς χρονικῆς περιόδου. Ἡ Ἐκκλησία δὲν αὐτοαναγορεύεται σὲ κοσμικὴ ἐξουσία οὔτε ἔχει τέτοια ἀνάγκη, γιὰ νὰ ἐπιτελέσει τὴν ἱερὴ ἀποστολή της. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐνδίδει σὲ πολιτικοὺς πειρασμοὺς καὶ οὔτε ἐπιτρέπει νὰ καθορίζεται ὁ λόγος καὶ ὁ ρόλος της ἀπὸ τοὺς πολεμίους της.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος χωρὶς νὰ ἀσκεῖ ἢ νὰ ἐπιθυμεῖ καθ' οἷονδήποτε τρόπο καὶ γιὰ ὁποιοδήποτε αἰτία κοσμικὴ ἐξουσία, κάτι ποὺ βρῖσκεται ἔξω καὶ πέραν ἀπὸ τὴν ἱερὴ πνευματικὴ της ἀποστολή –καὶ μὲ τὰ ἐλάχιστα ὑλικά μέσα ποὺ τῆς ἀφέθηκαν νὰ ἔχει– γνωρίζει νὰ βοηθᾷ τὴν ἀπανταχοῦ ὀρθόδοξη κοινωνία καὶ τὸν ἀνήμπορο καὶ ἀνώνυμο ἄνθρωπο ἀνεξαρτήτως θρησκείας, χρώματος καὶ ἐθνικότητος. Ξέρει νὰ στηρίζει τὸ Ἔθνος, νὰ διαφυλάττει τὴν ταυτότητά του, νὰ ἀποτρέπει τὴν ἰσοπέδωση καὶ νὰ προστατεύει στὸν τομέα τῆς εὐθύνης της τὸ κῦρος τῆς Ἑλλάδος.

Δυστυχῶς αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία τῶν θυσιῶν καὶ τῶν ἀγώνων δὲν ἔτυχε τῆς κατανόησης σ' ἓνα θέμα ποὺ τὸ θεωρεῖ ὄχι μόνον ἡ ἰδίᾳ ἀλλὰ καὶ ἓνα πολὺ σημαντικὸ τμῆμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ σπουδαῖο. Σ' ἓνα θέμα στὸ ὁποῖο δικαιοῦται νὰ ἔχει διαφορετικὴ ἄποψη ἀπὸ μιὰ ομάδα ἰσχυρῶν τῆς κρατοῦσης Πολιτείας. Μία ομάδα πού, διακηρύσσοντας τίς τυπικὲς της σχέσεις μὲ τὴν Ἐκκλησία τοῦ ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ προβαίνοντας σὲ ὑποτιμητικὲς γι' αὐτὴν ἐκτιμήσεις, προσπαθεῖ νὰ παρὰσύρει καὶ νὰ παγιδεύσει τὴν κορυφὴ τῆς Ἐξουσίας, ἐπικαλουμένη ἔξωπραγματικὲς καταστάσεις καὶ ψευδῆ γεγονότα στὸν τομέα τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ποὺ προσβάλλουν βάνανσα τὸν Ἕλληνα καὶ τὴν κοινωνία του. Ἡ ομάδα μάλιστα αὐτὴ ἔφθασε στὸ σημεῖο νὰ ἰσχυρισθῇ ψευδῶς ὅτι ἡ διαγραφὴ τοῦ θρησκευματος ἦταν ὁδηγία τῆς Ε.Ε.

Δὲν εὐρισκόμεθα σὲ ἀντίθεση μὲ κανένα ἀπὸ τοὺς πολιτικοὺς σχηματισμοὺς τῆς χώρας. Ὅλους τοὺς τιμοῦμε ἐξ ἑαυτοῦ. Δὲν ἀντιπαραιθέμεθα μὲ κανένα καὶ ἰδίως μὲ τὴν Κυβέρνηση τοῦ Τόπου. Διαφωνοῦμε ἔντονα μὲ τὴν συγκεκριμένη κυβερνητικὴ ἀπόφαση τῆς ὁποίας τὸ ἀνερμηνευτο, τὸ ἄκαιρο καὶ τὸ λανθασμένο ἔχει –ὅπως ἀπέδειξεν ὁ ὄγκος τῶν συλλεγεῖσων ὑπογραφῶν– καταγραφὴ ἀρνητικὰ στὴ συνείδηση τοῦ κυρίαρχου Λαοῦ. Δὲν εἴμεθα ἐπομένως ἐμεῖς ποὺ κυνηγοῦμε χίμαιρες ἢ δαιμονοποιοῦμε τὰ πράγματα, ὥς τάχα νὰ μὴν ὑπάρχουν. Ὑπάρχουν καὶ μάλιστα σὲ ἔνταση καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἀγνοηθοῦν.

Στὴ διαδικασία τῆς συλλογῆς τῶν ὑπογραφῶν, ποὺ εἶναι πιὸ συνετὴ καὶ πολιτισμένη ἀπάντηση στὸν αὐταρχισμό καὶ τὴν περιφρόνηση, δὲν ὑπάρχουν γιὰ τὴν Ἐκκλησία νικητὲς καὶ ἡττημένοι. Στους λόγους καὶ στίς πράξεις της ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν διαιρεῖ, οὔτε κομπάζει. Ὁ αὐταρχισμὸς διχάζει καὶ ἡ περιφρόνηση προκαλεῖ. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ προσεύχεται καὶ συγχωρεῖ καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ λάθη τους.

Ἡ ἀτυχὴς διαφορὰ ποὺ προκάλεσε τραῦμα στὴν Ἐκκλησία καὶ συνήγειρε 3 ἑκατομμύρια καὶ πλέον Ἑλλήνων πρέπει μέσα στὰ δημοκρατικά καὶ κοινοβουλευτικά μας θέσμινα νὰ ρυθμισθῇ. Μερικοὶ θὰ σπεύσουν νὰ ποῦν τώρα ὅτι ὁ κόπος γιὰ τὴ συλλογὴ τῶν ὑπογραφῶν πῆγε τάχα χαμένος. Τίποτε δὲν χάνεται ὅταν πρόκειται γιὰ τὴν πίστη, τὴν δικαιοσύνη καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς. Ἀντίθετα πρέπει νὰ αἰσθάνονται δυσάρεστα ἐκεῖνοι ποὺ ἀπετόλμησαν νὰ ἀλλάξουν τὴν εἰκόνα τῆς Ἑλλάδος, ἀπαρνούμενοι τὸ χαρακτηριστικότερο στοιχεῖο της ποὺ εἶναι τὸ θρησκευμα τοῦ Λαοῦ. Ὁ σεβασμὸς ἢ μὴ τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος τοῦ Λαοῦ καὶ ἡ ἐπιδίωξη τῆς προοδευτικῆς ἀποχριστιανοποιήσεως τῆς χώρας εἶναι ἡ καρδιὰ τοῦ προβλήματος τῶν “ταυτοτήτων”. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι “ἐκ τοῦ πονηροῦ”. Ἡ Ἑλλάδα τῶν δοκιμασιῶν καὶ τῶν σημεινῶν κινδύνων δὲν ἔχει τὴν πολυτέλεια τῆς περισπάσεως καὶ τοῦ φανατισμοῦ ἢ τῶν ρήξεων

ποῦ προκαλεῖ ἓνας “ἐτσιθελικός” ἐκσυγχρονισμός.

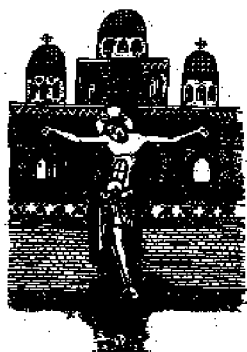
Ἦλθεν ἡ ὥρα οἱ ἰθύνοντες αὐτοῦ τοῦ Τόπου νὰ μᾶς ἀκούσουν ὅπως καὶ ἐμεῖς πολλές φορές τοὺς ἀκοῦμε. Νὰ ἀκούσουν τὴ φωνὴ ὅσων ὑπέγραψαν τὴν ἔκκληση τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἀνήκουν σὲ ὅλους τοὺς πολιτικοὺς χώρους ἀδιακρίτως. Ὅλων αὐτῶν ποῦ εἶναι παιδιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτῆς τῆς μεγάλης Πατρίδος.

* * *

Ὁ Λαὸς τοῦ Θεοῦ μίλησε νηφάλια καὶ ἀποφασιστικά, χωρὶς τὴ διάθεση ἀντιπαράθεσης πρὸς τὴν Κυβέρνησή του. Καὶ μίλησε μὲ τρόπο πρωτοφανῆ καὶ ἐντυπωσιακό, ποῦ δὲν πρόκειται νὰ ξεχασθῇ. Τρία ἑκατομμύρια καὶ πλέον Ἕλληνες καὶ Ἑλληνίδες ζήτησαν Δημοψήφισμα

καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπαναλαμβάνει τὸ πάγιο αἶτημά της γιὰ ἔντιμο, εἰλικρινῆ καὶ καρποφόρο ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς μας ἰδιοπροσωπείας διάλογο. Στὰ χέρια τῆς Κυβέρνησης εἶναι νὰ ἱκανοποιηθῇ τὸ αἶτημα τοῦ Λαοῦ γιὰ δημοψήφισμα ἢ νὰ φέρῃ στὴ Βουλὴ νέο νόμο γιὰ τὶς ταυτότητες.

Μὲ τὴν ὀφειλόμενη τιμὴ καλοῦμε τὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία σὲ συναντίληψη, χωρὶς περιττές ἀντιμαχίες. Καλοῦμε σὲ συναντίληψη καὶ ὅλους τοὺς πνευματικοὺς φορεῖς τοῦ Ἔθνους. Παρακαλοῦμε τὴν Κυβέρνηση νὰ προχωρήσῃ στὴ διενέργεια ἑνὸς ἐλευθέρου καὶ εἰρηνικοῦ Δημοψηφίσματος γιὰ νὰ ἐκφρασθῇ ἀβίαστα ἡ συνολικὴ θέληση τοῦ Λαοῦ χωρὶς ὑπεκφυγές καὶ ἄλλοθι, ἐφαρμόζοντας μὲ εὐλάβεια τὴν κορυφαία Συνταγματικὴ ἐπιταγὴ τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας ποῦ εἶναι καὶ ἡ ὑψίστη δημοκρατικὴ ὑποχρέωση πάντων».

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΒΛΑΣΙΟΥ κ. ΙΕΡΟΘΕΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ (28.8.2001)

Μετά από ένα χρόνο και ένα μήνα, και συγκεκριμένα από την 24η Μαΐου 2000, όταν στην Βουλή ανακοινώθηκε η απόφαση της Κυβέρνησης περί της μὴ ἀναγραφῆς τοῦ Θρησκευματος στὰ Δελτία Ταυτοτήτων, ἔχουμε τὴν εὐκαιρία σήμερα νὰ σᾶς ἀνακοινώσουμε τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐκφρασθεῖσης ἐπιθυμίας τοῦ λαοῦ πάνω στὸ θέμα αὐτό.

Κατὰ τὴν διαδικασία ἐλέγχου εὐρέθησαν:

συνολικὰ ἔντυπα 3.025.245

ἔγκυρα ἔντυπα: 3.008.901

διπλοῦπογεγραμμένα - ἄκυρα ἔντυπα: 16.344

Συνολικὰ συγκεντρώθηκαν 3.008.901 ἔγκυρα δελτία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μὲ τὸ αἶτημα διενεργείας Δημοψηφίσματος, μὲ βάση τὸ Ἄρθρο 44 τοῦ Συντάγματος γιὰ τὴν προαιρετικὴ ἢ μὴ ἀναγραφὴ τοῦ Θρησκευματος στὰ Δελτία Ἀστυνομικῶν Ταυτοτήτων.

Τὰ ἔντυπα ἔχουν ἐλεγχθῇ σὲ τέσσερα διαδοχικὰ στάδια:

α) στὸν **τόπο συλλογῆς ὑπογραφῶν**, δηλ. στὶς Ἑνορίες καὶ τὶς Ἱ. Μονές,

β) στὶς **Ἱερές Μητροπόλεις** μὲ τὴν συνδρομὴ ἐπιτροπῶν ποὺ ἀποτελοῦνταν ἀπὸ εἰδικοὺς ἐπιστήμονες,

γ) ἀπὸ τὴν κεντρικὴ **Ἐπιτροπὴ Ἐλέγχου καὶ Διαφάνειας** μὲ σύγχρονο ἐπιστημονικὸ τρόπο, καὶ τέλος

δ) ἀπὸ τὴν **Ἱερὰ Σύνοδο** μὲ διαπιστωτικὴ πρᾶξη.

Ἐπομένως δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ ἀμφισβητηθοῦν οὔτε ἡ διαδικασία, οὔτε τὸ ἀποτέλεσμα.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ θεωροῦμε χρήσιμο νὰ σημειώσουμε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ὁρισμένα σημεῖα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀναγκαῖα γιὰ τὴν πλήρη κατανόηση τῆς ὅλης προσπάθειας καὶ πρωτοβουλίας.

1. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς

Ἑλλάδος μὲ τοὺς κατὰ τόπους Σεβ. Μητροπολίτας καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοὺς Ἐφημερίους ἔρχεται σὲ ἐπικοινωνία καθημερινὴ μὲ τὸ πλήρωμά της, ποὺ εἶναι ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὸ ποιμαίνει καὶ τὸ καθοδηγεῖ καί, βεβαίως, ἀκούει καὶ τὰ προβλήματα ποὺ τὸ ἀπασχολοῦν. Πάνω ἀπὸ ὅλα ἔχει ὑποχρέωση νὰ διαφυλάττῃ τὰ δόγματα καὶ τὶς παραδόσεις, καθὼς ἐπίσης νὰ διατηρῇ τὴν πνευματικὴ ταυτότητα καὶ τὴν ἰδιοπροσωπεῖα τοῦ λαοῦ. Καὶ αὐτὸ γιὰτὶ ἀπὸ ἀπόψεως θεολογικῆς ἢ Ἐκκλησια εἶναι Σῶμα Χριστοῦ, στὸ ὁποῖο συμμετέχουν, κατὰ διαφόρους βαθμοὺς, ὅλοι οἱ βεβαπτισμένοι, ταυτοχρόνως ὅμως εἶναι καὶ ἓνας θεσμός, ὁ ὁποῖος διατηρεῖ μιὰ σημαντικὴ παράδοση ποὺ γίνεται ἀντικείμενο ἐρεῦνης καὶ θαυμασμοῦ ἀπὸ τοὺς ξένους. Ἐπομένως, πρέπει νὰ γίνεται ἀντιληπτὸ ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἓνα ἀνθρώπινο Σωματεῖο καὶ μιὰ ἀνθρωποκεντρικὴ ὀργάνωση, ἀλλὰ ἔχει μιὰ ἄλλη θέση καὶ ἄλλον προορισμὸ σὲ αὐτὸν τὸν τόπο.

2. Μέσα σὲ αὐτὰ τὰ πλαίσια πρέπει νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸ ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν κάνει πολιτικὴ. Ἀντιθέτως, ἀπὸ τὴν φύση της εἰσέρχεται μέσα στὴν διηρημένη κοινωνία γιὰ νὰ τὴν ἐνώσῃ καὶ νὰ δράσῃ συνεκτικὰ, καταργώντας διὰ τῆς ἀγάπης τὶς διαιρέσεις. Ἡ Ἐκκλησία δὲν κομματίζει, ἀλλὰ ἐνώνει τοὺς ἀνθρώπους, χρησιμοποιώντας ὅλα τὰ μέσα ποὺ διαθέτει, καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι πνευματικὰ καὶ πολιτισμικά. Σέβεται τὶς ἐλευθερίες τοῦ λαοῦ, γι' αὐτὸ ἄλλωστε καὶ στὸ θέμα τῆς ἀναγραφῆς τοῦ θρησκευματος στὰ Δελτία Ταυτοτήτων ἔλαβε θέση ὑπὲρ τῆς προαιρετικῆς ἀναγραφῆς καὶ ἔδειξε τὴν διάθεσή της νὰ συνεργασθῇ μὲ τὴν Πολιτεία γιὰ νὰ τροποποιηθῇ ὁ ἰσχύων νόμος 1988/1991, ὑπερβαίνοντας μὲ ἀγάπη καὶ τὶς παλαιότερες δικές της ἀποφάσεις.

3. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος στὸ συγκεκριμένο ζήτημα τῆς διαγραφῆς τοῦ θρησκευματος ἀπὸ τὰ Δελ-

τία Ταυτοτήτων βρέθηκε σὲ μιὰ πρωτοφανή θέση. Πρῶτον ζήτησε διάλογο μὲ τὴν Κυβέρνηση καὶ δὲν βρῆκε ἀνταπόκριση. Δεύτερον, κατέθεσε σὲ αὐτὴν ἀπολύτως ρεαλιστικὲς προτάσεις ποὺ δὲν ἔγιναν δεκτές. Καὶ τρίτον δὲν μπορούσε νὰ ἀγνοήσει τὴν δυσαρέσκεια καὶ τὴν ἀγανάκτηση τοῦ μεγίστου τμήματος τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν, ἀφοῦ κατὰ τίς δημοσκοπήσεις, ξεπερνᾷ τὸ 82% τὸ τμήμα ἐκεῖνο τοῦ λαοῦ τὸ ὁποῖο ἐπιθυμεῖ τὴν προαιρετικὴ ἢ τὴν ὑποχρεωτικὴ ἀναγραφή τοῦ Θρησκευματος στὶς Ταυτότητες.

Σὲ δύο Συνόδους τῆς Ἱεραρχίας τῆς 6ης Ἰουνίου 2000 καὶ τῆς 11ης Ὀκτωβρίου 2000, ἀλλὰ καὶ σὲ συνεδριάσεις τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, συνεζήτησε ἐπὶ μακρὸν τὸ σοβαρὸ αὐτὸ θέμα, τὸ ὁποῖο ἀντιμετώπισε στὴν ὅλη διάστασή του, ποῦ εἶναι ἡ διατήρηση τῆς πολιτισμικῆς παράδοσης τοῦ λαοῦ, μέσα στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωσιὴ μὲ τίς ποικίλες παραδόσεις καὶ ἰδιαιτερότητες.

Τελικά, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος κατέληξε μὲ ψυχραιμία καὶ νηφαλιότητα σὲ δύο ἀποφάσεις. **Πρῶτον** νὰ γίνουν «λαοσυνάξεις», οἱ ὁποῖες, ὅπως ὅλοι ἀνεγνώρισαν, ἔγιναν μὲ εὐπρέπεια καὶ εἰρηνικὸ τρόπο, παρὰ τὸ τεράστιο σὲ ὄγκο πλῆθος τῶν Ἑλλήνων Πολιτῶν ποὺ συμμετεῖχαν σὲ αὐτές. Οἱ συγκεντρώσεις αὐτές ἔδειξαν τὴν σχέση τοῦ λαοῦ μὲ τὴν πνευματικὴ του ἡγεσία καὶ τὴν προσήλωσή του στὴν Πίστη καὶ τὴν παράδοση ποὺ παρέλαβε ἀπὸ τοὺς προγόνους του. **Δεύτερον**, ὡς συνέχεια καὶ ἀπαίτηση τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος προχώρησε στὴν πρωτοβουλία νὰ συλλέξῃ ὑπογραφές, ὥστε νὰ κινηθοῦν οἱ διαδικασίες γιὰ τὴν διενέργεια Δημοψηφίσματος, ὅπως γίνεται σ' ὅλες τίς Εὐρωπαϊκὲς χώρες, πρόσφατα μάλιστα στὴν Ἑλβετία μὲ θρησκευτικὸ θέμα καὶ τὴν Ἰρλανδία. Ἐδῶ ἀξίζει νὰ ὑπογραμμισθῇ –καὶ τὸ γνωρίζουν οἱ πάντες– ὅτι ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν διάρκεια τῆς συλλογῆς τῶν ὑπογραφῶν σεβάσθηκε ἀπόλυτα τοὺς Ἕλληνες Πολίτες, δὲν ἐξανάγκασε κανέναν νὰ ὑπογράψῃ καὶ ὅλοι συμμετεῖχαν ἐλευθέρως καὶ ἀβιάστως προσερχόμενοι στοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς γιὰ νὰ ὑπογράψουν τὰ σχετικὰ ἔντυπα. Εἴμαστε σὲ θέση νὰ γνωρίζουμε ὅτι ὑπέγραψαν πρόσωπα ποὺ ἀνή-

κους σὲ ὅλους ἀδιακρίτως τοὺς πολιτικοὺς χώρους γιατί σὲ ὅλους τοὺς χώρους αὐτοὺς ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ καὶ τὴν Πατρίδα ἀγαποῦν καὶ τὴν Ἐκκλησία σέβονται. Καὶ τοῦτο ἔγινε διότι ἐγκαίρως ἀντελήφθησαν ὅτι ἡ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας ἔγινε ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πιστευμάτων της περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτισμικῆς ταυτότητος καὶ ἰδιοπροσωπίας τοῦ Γένους μας, καθὼς ἐπίσης πραγματοποιήθηκε μὲ προσοχή, ὑπευθυνότητα καὶ κύρια φροντίδα νὰ μὴ διχάσῃ τὸν λαό.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ οφείλουμε νὰ εὐχαριστήσουμε «πάλιν καὶ πολλάκις» τὰ ἑκατομμύρια τῶν πολιτῶν οἱ ὁποῖοι αὐθορμήτως προσήλθαν νὰ ὑπογράψουν. Σεβόμαστε ἐπίσης τὴν στάση ὅσων δὲν ὑπέγραψαν, ἐπικαλούμενοι σοβαροῦς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους δείχνουμε κατανόηση. Τοὺς διαβεβαιώνουμε ὅτι πάντοτε τοὺς ἀγαπᾶμε καὶ πάντοτε τοὺς αἰσθανόμαστε παιδιὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ πάντοτε τοὺς ἔχουμε στὴν καρδιά μας.

4. Πολλὲς φορὲς ἐπίσης ἔχουμε τονίσει ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μὲ τίς δύο αὐτὲς ἀποφάσεις της δὲν ἀντιπολιτεύθηκε τὴν Κυβέρνηση, ἀλλὰ διεφώνησε μὲ μιὰ συγκεκριμένη κυβερνητικὴ ἀπόφαση. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει ἀντιπάλους οὔτε θέλει νὰ παίξῃ τὸν ρόλο τῆς ἀντιπολίτευσης. Ἔχει ἀνθρώπους τοὺς ὁποίους ἀγαπᾶ, ὅποια καὶ ἂν εἶναι ἡ ἑναντί Της συμπεριφορὰ τους. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀναμειγνύεται στὰ πολιτικὰ δρώμενα τῆς Χώρας, ἀλλὰ δὲν μπορεί νὰ ἐκχωρήσῃ στὸ Κράτος τὴν ἀποστολὴ Της, ποὺ εἶναι νὰ ὀρθοτομῇ τὸν λόγο τῆς Ἀληθείας, νὰ κρατῇ τίς Παραδόσεις καὶ νὰ ποδηγετῇ πνευματικὰ τὰ τέκνα της, προσφέροντας στοὺς δοκιμαζόμενους τὴν ἀλληλεγγύη της.

5. Πρέπει ἀκόμη νὰ ὑπογραμμισθῇ δεόντως ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δὲν προσέφυγε στὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας γιὰ τὸ θέμα αὐτό, ἀκριβῶς γιατί σέβεται τὸν θεσμὸ καὶ δὲν θὰ ἤθελε νὰ φέρῃ σὲ δοκιμασία καὶ κρίση συνειδήσεως τὰ μέλη του, τὰ ὁποῖα εἶναι ταυτόχρονα πολῖτες τοῦ Κράτους καὶ μέλη τῆς Ἐκκλησίας.

6. Ἡ Ἐπιτροπὴ μας ἀπὸ τὴν ἀρχὴ εἶχε βασικά δύο σκοποὺς, ὁ ἓνας νὰ διοργανώσῃ μὲ τὸν

κατὰ τὸ δυνατόν καλύτερο τρόπο ὅλην αὐτὴ τὴν προσπάθεια, καὶ τὸ ἔκανε μὴ παραθεωρώντας τὸν διαρθρωμένο ἐκκλησιαστικὸ ὀργανισμό, καὶ ὁ δεύτερος νὰ ἐνημερώσῃ τὸν λαὸ μέσα ἀπὸ τὰ Μέσα Μαζικῆς Ἑπικοινωνίας, ἀπαντώντας συγχρόνως στὶς ἀντίθετες ἀπόψεις.

Θὰ ἤθελα στὴν συνέχεια νὰ καταγράψω μερικὲς ἀπὸ τὶς ἀντίθετες ἀπόψεις ποὺ διατυπώθηκαν καὶ συνοπτικὲς ἀπαντήσεις σὲ αὐτές.

• **Ἡ συλλογὴ ὑπογραφῶν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία δὲν ἔχει σοβαρότητα, εἶναι ἀστεία ὑπόθεση.**

Ἀπαντήσαμε ὅτι καὶ στὴν Πατρίδα μας εἶναι συνηθισμένο τὸ φαινόμενο οἱ πολῖτες νὰ ὑπογράφουν ἓνα κείμενο καὶ νὰ ζητοῦν κάτι ἀπὸ τὴν Πολιτεία, ἀφοῦ ἔχουν τὸ δημοκρατικὸ καὶ συνταγματικὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεσθαι. Αὐτὸ κάνουν οἱ ἀκαδημαϊκοί, οἱ καλλιτέχνες κ.λπ. Δὲν πιστεύουμε ὅτι ὑπάρχουν πρῶτης, δευτέρας, τρίτης κ.λπ. κατηγορίας πολῖτες.

• **Μὲ τὴν συλλογὴ τῶν ὑπογραφῶν καταργεῖται ἡ μυστικότητα ποὺ εἶναι ἀπαραίτητη σὲ μιὰ τέτοια πράξη.**

Ἀπαντήσαμε ὅτι ἄλλο εἶναι ἡ ψηφοφορία, ἡ ὁποία πράγματι πρέπει νὰ εἶναι μυστικὴ καὶ ἄλλο εἶναι ἡ συλλογὴ ὑπογραφῶν γιὰ ἓνα συγκεκριμένο θέμα ποὺ γίνεται φανερά. Πολλοὶ Ἑλληνες Πολῖτες ὑπογράφουν διάφορα κείμενα χωρὶς νὰ θεωρῆται ὅτι ψηφίζουν. Ἄλλο εἶναι ἡ ψηφοφορία κατὰ τὸ Δημοψήφισμα καὶ ἄλλο ἡ συλλογὴ ὑπογραφῶν γιὰ νὰ γίνη Δημοψήφισμα.

• **Ἡ ὅλη προσπάθεια δὲν θὰ ἔχῃ ἐγκυρότητα.**

Ὅμως, ἡ συλλογὴ τῶν ὑπογραφῶν ἔγινε μὲ ἐγκυρὸ τρόπο, διότι διὰ μέσου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ ἔγιναν τέσσερις ἔλεγχοι. Πρῶτον στοὺς τόπους ποὺ ὑπέγραψαν οἱ πολῖτες, δηλαδὴ τὶς Ἑνορίες, δεύτερον ἀπὸ τὶς Μητροπόλεις, μὲ τὶς Ἐπιτροπὲς Εἰδικῶν Ἐπιστημόνων, τρίτον ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐλέγχου καὶ Διαφάνειας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, μὲ τὴν βοήθεια ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν, καὶ τέταρτον ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο.

• **Ἡ συλλογὴ ὑπογραφῶν διχάζει τὸν ἑλληνικὸ λαό.**

Ἀπαντήσαμε ὅτι κάθε πράξη ποὺ ἀναφέρε-

ται στὴν ἔκφραση τοῦ θελήματος τοῦ λαοῦ δὲν μπορεῖ νὰ θεωρῆται καὶ νὰ ἀποκαλῆται διχαστικὴ ἐνέργεια. Γιὰ παράδειγμα οἱ βουλευτικὲς καὶ δημοτικὲς ἐκλογές, δὲν μποροῦν νὰ ἐρμηνευθοῦν ὡς διχαστικὲς, ἐπειδὴ ὑπάρχουν διάφορες προτιμήσεις ἀκόμη καὶ μέσα στὴν οἰκογένεια καὶ γίνονται μερικὲς φορὲς ἐντονες συζητήσεις. Αὐτὴ εἶναι ἡ διαδικασία τῆς Δημοκρατίας. Ἀντίθετα, διχάζουν ἐνέργειες ποὺ ἔρχονται ἀντιμέτωπες μὲ τὸν λαό.

• **Δὲν μπορεῖ ἡ πλειοψηφία νὰ καθορίξῃ τὰ δικαιώματα τῆς μειοψηφίας.**

Ἀπαντήσαμε ὅτι αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα προσβάλλει τὸν ἑλληνικὸ λαό, γιατί στοὺς θέματα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ὅπως ἐλέγχῃ στὴν Βουλὴ σὲ σχετικὴ συζήτηση, δὲν ἔγινε ποτὲ παραβίαση τῶν θρησκευτικῶν ἐλευθεριῶν. Ἄλλωστε, σὲ μιὰ δημοκρατικὴ κοινωνία ἡ πλειοψηφία ἀποφασίζει χωρὶς νὰ παραβιάξῃ τὶς ἐλευθερίες τῆς μειοψηφίας, ἀλλὰ ὅμως ἡ εὐνομούμενη Πολιτεία εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ θεσπίξῃ νόμους γιὰ τὴν προστασία τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων ὅχι μόνον τῆς μειοψηφίας, ἀλλὰ καὶ τῆς πλειοψηφίας. Διαφορετικὰ παραβιάζεται τὸν 4ο ἄρθρο τοῦ Συντάγματος ὅτι ὅλοι οἱ Ἑλληνες πολῖτες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ Νόμου. Ἄλλωστε στὴν Ἑλλάδα ἡ σχετικὴ πείρα ἐπιβεβαιώνει ὅτι ὅχι μόνον προστατεύονται τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα τῆς μειοψηφίας ἀλλὰ ὑπερπροστατεύονται.

• **Ἡ Ἐκκλησία ὡς Νομικὸ Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ πρωτοστατῇ στὴν συλλογὴ ὑπογραφῶν.**

Ἀπαντήσαμε ὅτι κάθε πολίτης αὐτῆς τῆς χώρας ἔχει τὸ συνταγματικὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεσθαι. Ἐπειτα, ἡ Ἐκκλησία εἶναι Νομικὸ Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου κατὰ εἰδικὴ ἔννοια, ἀφοῦ τὸ Κράτος δὲν ἔχει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἐκχωρήσῃ τὸ δικαίωμα τοῦ θρησκεύεσθαι σὲ μερικὸς ὀργανισμούς, ὅπως τὸ ἔκανε μὲ τὴν ἐκχώρηση ἄλλων ἀρμοδιοτήτων σὲ ἄλλους δημοσίους ὀργανισμούς. Γι' αὐτὸ κατὰ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Δικαστήριον Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τὰ ἐκκλησιαστικὰ νομικὰ πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας «ἀποτελοῦν μιὰ ὄντοτητα διαφορετικὴ ἀπὸ τὸν Δημόσιο Τομέα» (Ἀπόφαση 9-12-1994).

Άλλωστε, συλλογή υπογραφών μπορεί να γίνει και από ένα φυσικό ή Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, όπως ένας Δήμος ή Δικηγορικός Σύλλογος (Ν.Π.Δ.Δ.). Σύγχρονες επιστημονικές αντιλήψεις ισχυρίζονται ότι και τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου είναι φορείς συνταγματικών δικαιωμάτων.

• Και αν συγκεντρωθούν τρία εκατομμύρια υπογραφών δεν έχει σημασία, γιατί υπάρχουν άλλα τόσα εκατομμύρια ψηφοφόρων που δεν υπέγραψαν.

Άπαντήσαμε ότι η αρχή του Δημοψηφίσματος συνίσταται στο να ζητά την διενέργεια του Δημοψηφίσματος για ένα θέμα ακόμη και ένας ελάχιστος αριθμός ψηφοφόρων, όπως άλλωστε συμβαίνει σε όλα τα Ευρωπαϊκά Κράτη και τις Πολιτείες της Αμερικής που το ποσοστό κινείται κατά μέσον όρον από 5% έως 15 ή το πολύ 20%. Όμως στην περίπτωση μας το ποσοστό των Ελλήνων πολιτών που επιθυμεί διενέργεια Δημοψηφίσματος κινείται σε υψηλά επίπεδα. Φανταζόμαστε τι αντίθετα επιχειρήματα θα μας έλεγαν εάν το ποσοστό των υπογραψάντων ήταν πολύ χαμηλότερο!

• Δεν υπέγραψαν όλοι οι Έλληνες Πολίτες και όλοι οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί.

Άπαντήσαμε ότι δεν σημαίνει ότι τα μέλη της Εκκλησίας εξαντλούνται στον αριθμό των προσώπων που υπέγραψαν, αφού και άλλοι ήθελαν να υπογράψουν, αλλά δεν το έπραξαν για διάφορους ευνόητους και κατανοητούς λόγους. Όμως, το ποσοστό των υπογραψάντων (περίπου 50% του εκλογικού σώματος, αν υπολογισθούν πολλοί παράμετροι) είναι πολύ μεγάλο, συγκρινόμενο με ό,τι γίνεται στην Ευρώπη και την Αμερική. Για παράδειγμα στην Ιταλία το ποσοστό συμμετοχής είναι περίπου 1%, στην Ελβετία 0,7%, και ένδεικτικά σε Πολιτείες των Η.Π.Α.: • New York: New York City απαιτείται ο αριθμός των 50.000 εκλογέων. Στις άλλες πόλεις 30.000 εκλογείς ή ποσοστό 10%. • Michigan: Για όλες τις πόλεις απαιτείται ποσοστό 5% των εκλογέων, για το Detroit 3% των ψηφισάντων στις εκλογές. • Indiana: 5% των έγγεγραμμένων. • California: στο San Francisco το 1988 απαιτή-

θηκαν 12.000 ψήφοι, και στο Los Angeles 70.000 ψήφοι. • Florida: Τροπολογία μπορεί να ζητηθεί από το 10% των εκλογέων. • Texas: για αίτηση τροπολογίας νόμου απαιτούνται 20.000 ψήφοι ή 5% των ψήφων για κάθε μία από τις 217 πόλεις. Για δημοψήφισμα απαιτείται το 5% έως 10%, από πόλη σε πόλη.

• Η Κυβέρνηση που έχει την ευθύνη για να κάνη το Δημοψήφισμα δεν θα λάβη υπ' όψη της τον αριθμό των υπογραφών και δεν θα διενεργήσει Δημοψήφισμα.

Άπαντήσαμε ότι αυτό βεβαίως είναι δικαίωμα της Κυβερνήσεως και της Βουλής. Είναι δε γνωστόν ότι σύμφωνα με το 44 άρθρο του Συντάγματος για κοινωνικό θέμα, όπως είναι αυτό που μας απασχολεί, αποφασίζεται να γίνει Δημοψήφισμα, ύστερα από πρόταση των 2/5 του συνόλου του Κοινοβουλίου ενώ για εθνικά θέματα απαιτείται πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου. Όμως κανείς δεν μπορεί να άμφισβητήσει ότι υπάρχει μία ήθικη δέσμευση για την Κυβέρνηση, αφού δεν είναι δυνατόν να περιφρονήσει κανείς εύκολα πάνω από τρία εκατομμύρια Ελλήνων πολιτών, που διατυπώνει στην Κυβέρνηση ένα αίτημα, όταν μάλιστα αυτή η κίνηση θα καταγραφεί στην ιστορία για το μεγάλο ποσοστό των υπογραψάντων.

• Δεν μπορεί να γίνει Δημοψήφισμα, αφού το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει αποφανθεί ότι είναι αντισυνταγματική ή αναγραφή του θρησκειώματος στις ταυτότητες.

Άπαντήσαμε ότι η απόφαση του Σ.τ.Ε. τουλάχιστον κατά το ήμισυ, δηλαδή στο θέμα της ιθαγένειας, δικαίωσε εκείνους που προσέφυγαν στο Σ.τ.Ε., πράγμα το οποίο σημαίνει ότι ακυρώθηκε η Υπουργική Απόφαση για τις νέες ταυτότητες και επομένως πρέπει να σταματήσει η διαδικασία εκδόσεως και χορηγήσεως ταυτοτήτων χωρίς την ιθαγένεια και ιδιαιτέρως να αποσυρθούν όσα δελτία ταυτότητας έχορηγήθησαν. Επίσης, το θέμα της αναγραφής του θρησκειώματος κατά την γνώμη πολλών νομικών πρέπει να εισαχθεί στην Βουλή για την τροποποίηση του ισχύοντος ακόμη νόμου 1988/1991 για τις ταυτότητες. Ακόμη, εκείνο που έχει ση-

μασία είναι ότι υπήρξε ισχυρή μειοψηφία στην Όλομέλεια του Σ.τ.Ε., ή οποία διετύπωσε άλλες απόψεις, τις οποίες και τεκμηρίωσε με ισχυρά νομικά επιχειρήματα.

Επί πλέον, δεν μπορούμε να διανοηθούμε ότι όσοι κατέχουμε σήμερα Δελτία Ταυτοτήτων με την ένδειξη του θρησκέυματος, όπως γινόταν τουλάχιστον εδώ και ένα αιώνα, βρισκόμαστε έξω από τα συνταγματικά πλαίσια. Ακόμη σέ πολλά θέματα υπάρχουν αντικρουόμενες αποφάσεις του Σ.τ.Ε. και δεν αποκλείεται ύστερα από ένα χρονικό διάστημα ή προαιρετική αναγραφή του θρησκέυματος να θεωρηθί ως συνταγματική ενέργεια ύστερα από απόφαση ή του ίδιου ή άλλου ανωτάτου Δικαστηρίου. Είναι δέ «εὐλόγο και καθόλα θεμιτό να διατυπώνονται έπιστημονικές και δικαστικές κρίσεις αλληλοσυγκρουόμενες». Και κατά τὸ Σύνταγμα (άρθρο 100) μόνον οί αποφάσεις του Άνωτάτου Είδικοῦ Δικαστηρίου είναι αμετάκλητες. Και, βέβαια, σέ ακραία συνταγματικά ὅρια, όπως συμβαίνει στην περίπτωση μας, τὸ τεκμήριο ἀρμοδιότητος ἀνήκει πρωτογενῶς στὸν λαό. Έπομένως ή πρόσφατη απόφαση του Συμβουλίου τῆς Έπικρατείας είναι μιὰ απόφαση ή οποία δέν είναι οὔτε τελεσίδικη οὔτε αμετάκλητη. Και αὐτὸ ἀκριβῶς συνιστᾷ τὴν λειτουργία τῆς Δημοκρατίας, καθὼς ἐπίσης και τὴν ἀποδοχή στην πράξη ὅτι εἴμαστε μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ένωσης στὰ ὅργανα τῆς ὁποίας μπορούν νὰ προσφύγουν ὅσοι ἔχουν ἔννομο συμφέρον.

• Ὁ λαὸς δέν είναι ὥριμος νὰ αποφασίξῃ με Δημοψήφισμα γιὰ τέτοια ζητήματα.

Απαντήσαμε ὅτι στην Εὐρώπη ὅπου ἐφαρμόζεται ή ἀρχή τῆς ἀμέσου Δημοκρατίας, ἀποδείχθηκε ὅτι ὁ λαὸς κινήθηκε με ὠριμότητα και καταψήφισε προτάσεις πού δέν συνέφεραν τὸ Κράτος, ἔστω και ἂν συνέφεραν τοὺς πολίτας. Έπομένως, προσβάλλει αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα τὸν ἑλληνικὸ λαό. Πά παράδειγμα ἀναφέρουμε τὴν Έλβετία, ὅπου ἔγιναν Δημοψηφίσματα, τὴν τελευταία μάλιστα εἰκοσιπενταετία, γιὰ θέματα ὅπως: μείωση ὁρίου ἡλικίας συνταξιοδότησης, πλήρης διαχωρισμὸς Κράτους - Έκκλησίας, αὐξηση τοῦ χρόνου ἀδείας τῶν ἐργαζομένων,

περιορισμὸς ἀριθμοῦ μεταναστῶν, και ὁ λαὸς τὰ καταψήφισε, ἐνῶ υπερψήφισε π.χ. τὸν νόμο γιὰ τὴν προστασία τῶν λιμνῶν, ἀκόμη και τὴν αὐξηση φορολογίας καυσίμων γιὰ δημοσιονομικοὺς λόγους, δείχνοντας ἔτσι τὴν νηφαλιότητα και ὠριμότητά του. Έπειτα, ἐμεῖς δέν πιστεύουμε ὅτι τὰ πράγματα πρέπει νὰ παραμένουν σέ χαμηλὰ ἐπίπεδα, ἀλλὰ ὀφείλουμε νὰ ἐργαζόμαστε γιὰ νὰ ἀνεβάζουμε τὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ. Ακόμη δέν πρέπει νὰ υποστηρίζουμε τὴν ἀρχή τῆς «εἰδικευμένης τάξης», πού ρυθμίζει ὅλα τὰ θέματα και ἐμεῖς ἀπλῶς πρέπει νὰ ἀκολουθοῦμε τὶς ἐντολές αὐτῆς τῆς τάξης τῶν εἰδημόνων.

7. Στὰ χέρια μας ἔχουμε, λοιπόν, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πρωτοβουλίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου και τῆς λαϊκῆς ἐτυμηγορίας, τὸ ὁποῖο με σχετικὸ ἔγγραφο και ὑπόμνημα θὰ κατατεθῇ στην Πολιτική και Πολιτικὴ ἡγεσία τοῦ τόπου. Τὰ Δελτία καθ' ἑαυτὰ θὰ παραμείνουν στην Ἱερὰ Σύνοδο. Τὸ αἶτημα και ή παρὰκλησή μας είναι νὰ εἰσακουσθοῦν τὰ ἑκατομμύρια τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν και ἀμέσως νὰ δεῖξουμε τὴν σφριγηλὴ συνολικὴ ἐνότητά μας προχωρώντας σέ ἐποικοδομητικὸ διάλογο. Παράλληλα τὸ αἶτημα νὰ διενεργηθῇ δημοψήφισμα με τὸ ἐρώτημα ἂν ὁ Λαὸς θέλει τὴν προαιρετικὴ ἀναγραφή τοῦ θρησκέυματος στὶς ταυτότητες θὰ παραμείνῃ ἠθικά ισχυρό.

8. Εὐρισκόμενος στὸ τέλος αὐτῶν τῶν ἀνακοινώσεων, θὰ ἤθελα νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ὡς Πρόεδρος αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς, ή ὁποία εἶχε τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν ὅλη διαδικασία συλλογῆς τῶν ὑπογραφῶν, ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ εὐχαριστήσω δημόσια τὰ ἄλλα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτοι τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Δημητριάδος και Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιο, τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Καισαριανῆς Βύρωνος και Ὑμητοῦ κ. Δανιήλ, τὸν Πανοσ. Ἀρχιμ. Θεολόγο Ἀποστολίδη, Ἀρχιεραρχία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, και τὸν Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀρχιμ. Χρυσόστομο Σκλήφα και ὅλους ὅσοι βοήθησαν στην ὅλη αὐτὴ προσπάθεια, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ σᾶς ἀναφέρω ἐξομολογητικά μερικὲς ἀλήθειες.

Ἦμουν Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὶς Ταυτότητες ἀπὸ τὸν Ἰανουάριο τοῦ ἔτους 1999

καὶ ἐργασθήκαμε ὅλοι μὲ σύνεση, ψυχραιμία, νηφαλιότητα καὶ ἤμασταν ἔτοιμοι νὰ καταθέσουμε ρεαλιστικὲς προτάσεις, ἐὰν βεβαίως γινόνταν διάλογος, καὶ σὲ αὐτὴν τὴν περίπτωση θὰ ἀποφευγόταν ὅλη αὐτὴ ἡ ἀνωμαλία. Μπορῶ νὰ βεβαιώσω ὅτι ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος μᾶς ἐνέπνευσε νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὸ θέμα χωρὶς ἀκρότητες, ἀλλὰ μὲ διάλογο μὲ τοὺς φορεῖς τῆς Πολιτείας. Ὅμως δυστυχῶς, μᾶς πρόσλαβαν ὅλα αὐτὰ τὰ γεγονότα, χωρὶς νὰ μπορέσουμε νὰ κάνουμε διάλογο μὲ ἀρμοδίους φορεῖς. Αὐτὴ ἡ στάση μας ἔπρεπε νὰ εἶχε ἐκτιμηθῇ.

Ὅταν ἀνέκλυψε τὸ θέμα τῆς διαγραφῆς τῆς ἐνδειξης τοῦ θρησκεύματος ἀπὸ τὰ Δελτία Ταυτοτήτων, ἐπειδὴ ἤμουν Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, μοῦ ἀνατέθηκε καὶ ἡ προεδρία τῆς νέας Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν συλλογὴ τῶν ὑπογραφῶν. Καὶ ἡ νέα Ἐπιτροπὴ ἐργάσθηκε μὲ ζῆλο, νηφαλιότητα, ψυχραιμία καὶ σοβαρότητα. Δὲν προσπάθησε νὰ ἔλθῃ σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν Κυβέρνηση, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπῆρχε δυσαρέσκεια μέρους τοῦ λαοῦ, προσπάθησε νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ ἔργο της μὲ ψυχραιμία καὶ μέσα στὰ Συνταγματικὰ πλαίσια. Ἔτσι τὸ ἔργο τῆς Ἐπιτροπῆς ἄρχισε ἀρχῆς Ἰουλίου τοῦ 2000 καὶ τελείωσε τὸ τέλος τοῦ Ἰουνίου 2001, δηλαδή ἐργασθήκαμε ἕναν ὁλόκληρο χρόνο. Θεωροῦμε ὅτι τὸ ἔργο θὰ μείνῃ στὴν ἱστορία, τόσο γιὰ τὸν σκοπὸ πὺν διοργανώθηκε ὅσο καὶ γιὰ τὴν μέθοδο πὺν ἐπελέγη, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν μεγάλη συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ.

Ἐπίσης πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἐπανειλημῶς προτείναμε λύσεις γιὰ νὰ ὑπερβοῦμε τὴν κρίση στὶς σχέσεις μεταξὺ κρατικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἐτελεσφόρησε καμία ἀπὸ αὐτές. Δὲν εἶναι καιρὸς τώρα νὰ κάνουμε διεξοδικὴ ἀναφορὰ στὸ θέμα αὐτὸ καὶ νὰ παρουσιάσουμε τίς λύσεις πὺν προ-

τείναμε, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀτελέσφορό τους. Ἐκεῖνο πὺν ἔχει σημασία αὐτὴν τὴν στιγμὴ εἶναι ὅτι ἔχουμε μπροστὰ μας τὴν ἐτυμηγορία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ πὺν εἶναι πρωτόγνωρη σὲ παγκόσμιον ἐπίπεδο καὶ δὲν μπορούμε νὰ τὴν ὑποτιμήσουμε.

Ἐμεῖς ὡς Ποιμένες τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ κάναμε τὸ χρέος μας καὶ ἔρχεται ἡ σειρὰ τῆς Πολιτείας νὰ κάνη τὸ δικό της, ὁπότε ὅλοι θὰ κριθοῦμε καὶ ἀπὸ τὸν λαὸ καὶ ἀπὸ τὴν ἱστορία αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Προσωπικά, πάντως, πιστεύω ὅτι στὴν μεγάλη συζήτηση πὺν γίνεται αὐτὸν τὸν καιρὸν στὴν Εὐρώπη γιὰ τὴν θεσμικὴ μετεξέλιξή της, δηλαδή ἂν θὰ γίνῃ Ὁμοσπονδιακὸ Κράτος ἢ Διακυβερνητικὴ Ἐνωση Ἐθνῶν - Κρατῶν, πρέπει νὰ συνειδητοποιήσουμε τὴν ἀξία τῆς πολιτισμικῆς μας παραδόσεως καὶ τὸν ρόλο πὺν προορίζεται νὰ ἐπιτελέσῃ στὴν Εὐρώπη, ὅποια τελικὰ θεσμικὴ μορφὴ ἂν ἐπικρατήσῃ.

Μέσα ἀπὸ τὰ πλαίσια αὐτὰ πρέπει νὰ δῆτε τὴν ὅλη προσπάθεια πὺν ἔκανε ἡ Ἐκκλησία αὐτὸν τὸν καιρό. Καὶ πρέπει ἀκόμη νὰ σκεφθῆτε ὅτι σ' αὐτὸν τὸν τόπο ἡ Ἐκκλησία, μὲ τίς κατὰ τόπους Μητροπόλεις, τίς Ἐνορίες, τὰ Μοναστήρια, ἀποτελεῖ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, παράγοντα πολιτισμοῦ καὶ πνευματικῆς ὁαση, πὺν μπορεῖ νὰ ἀναπαύσῃ τὸν ἄνθρωπο καὶ νὰ τοῦ λύσῃ τὰ ὑπαρξιακά του προβλήματα. Πατὶ τὸ AIDS, τὰ ναρκωτικά, οἱ ἀναρχίες δὲν λύνονται μὲ νόμους καὶ οὐμανιστικὰ εὐχολόγια, πὺν στεροῦνται νοήματος ζωῆς. Ἡ Ἐκκλησία σὲ αὐτὸν τὸν τόπο ἔχει μεγάλη ἀποστολὴ νὰ ἐπιτελέσῃ καὶ ὅποιος τὴν ἀρνεῖται, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀγνοεῖ τὴν ἱστορία του, ἀφ' ἐτέρου δὲ δὲν συντελεῖ στὴν διάσωση ὅλου αὐτοῦ τοῦ θαυμάσιου πολιτισμοῦ, πὺν μπορεῖ νὰ παίξῃ πρωταρχικὸ ρόλο στὴν Εὐρώπη σήμερα.

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 145^η (1.9.2001 έως 31.8.2002) ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1. † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἰερώνυμος
2. † Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Τιμόθεος
3. † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος
4. † Ὁ Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων κ. Παντελε-
ήμων
5. † Ὁ Ἀργολίδος κ. Ἰάκωβος
6. † Ὁ Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας

ΕΚ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ

1. † Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Σπυρίδων
2. † Ὁ Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Δαμα-
σκηνός
3. † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος
4. † Ὁ Παραμυθίας, Φιλατῶν καὶ Γηρομερίου
κ. Τίτος
5. † Ὁ Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος
6. † Ὁ Γρεβενῶν κ. Σέργιος

Ἀρχιγραμματεὺς: Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

ΣΥΝΟΔΙΚΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

1. Ἐπὶ τῆς Ἀρχιγραμματείας: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαρωनीας καὶ Κομοτηνῆς κ. Δαμασκηνός.
2. Ἐπὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης καὶ Μουσικῆς: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θήρας κ. Παντελεήμων.
3. Ἐπὶ τῶν Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν Ζητημάτων: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος.
4. Ἐπὶ τῆς Θείας Λατρείας καὶ τοῦ Ποιμαντικού Ἔργου: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Παραμυθίας κ. Τίτος.
5. Ἐπὶ τοῦ Μοναχικοῦ Βίου: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος.
6. Ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας.
7. Ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. Τιμόθεος.
8. Ἐπὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς Ἐπιμορφώσεως τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀργολίδος κ. Ἰάκωβος.
9. Ἐπὶ τοῦ Τύπου, τῶν Δημοσιῶν Σχέσεων καὶ τῆς Διαφωτίσεως: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἰερώνυμος.
10. Ἐπὶ τῶν Αἱρέσεων: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Σπυρίδων.
11. Ἐπὶ τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Εὐποιίας: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος.
12. Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γρεβενῶν κ. Σέργιος.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ

ΣΥΝΟΔΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Α. ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ Συνοδικὸν Δικαστήριον διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχούς:

Πρόεδρος: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Σπυρίδων.

Τακτικά Μέλη:

1. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος.
2. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γρεβενῶν κ. Σέργιος.
3. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κερκύρας

καὶ Παξῶν κ. Τιμόθεος.

4. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος.

Αναπληρωματικὸν Μέλος: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας.

Β. ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΝ Συνοδικὸν Δικαστήριον διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχούς:

Πρόεδρος: Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος Μέλη:

1. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Δαμασκηνός.
2. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος.
3. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου κ. Τίτος.
4. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἰερώνυμος.
5. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων κ. Παντελεήμων.
6. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀργολίδος κ. Ἰάκωβος.

Ἀναπληρωματικὸν Μέλος: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Διορίζονται 2 Συνοδικοί ἐπὶ ἐνιαυσία θητεία, μετ' ἰσαριθμῶν Ἀναπληρωματικῶν Μελῶν.

Ἄρθρον 4 παραγρ. 1 τοῦ Α.Ν. 976/1946
(Φ.Ε.Κ. 58 τ. Α'/21.2.1946)

Τακτικά Μέλη: 1) Σεβ. Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος, 2) Σεβ. Θήρας κ. Παντελεήμων.

Ἀναπληρωματικά Μέλη: 1) Σεβ. Γρεβενῶν κ. Σέργιος, 2) Σεβ. Ἀργολίδος κ. Ἰάκωβος.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.

Διορίζονται ἐπὶ ἐνιαυσία θητεία:

- α) Ὁ Ἀναπληρωτὴς τοῦ Προέδρου, πρῶτος τῇ τάξει ἐκ τῶν μελῶν τῆς Δ.Ι.Σ. καὶ
- β) 1 μέλος ἐκ τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων μετὰ τοῦ Ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

Υ.Α./Φ. 60/2 τῆς 1.2.1993 (Φ.Ε.Κ. 83 τ. Β')

19.2.1993).

Πρόεδρος: Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.

Ἀναπληρωτὴς Μακαριωτάτου Προέδρου: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζιχνῶν κ. Σπυρίδων.

Τακτικὸν μέλος: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κερκύρας κ. Τιμόθεος.

Ἀναπληρωματικὸν μέλος: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

1.Α.Υ.Σ.Ε.

1. Ἄρθρον 42 παράγρ. 5 τοῦ Ν. 590/77.
2. Ἄρθρον 2 παράγρ. 1 τοῦ Κανονισμοῦ 3/1997.
3. Ἄρθρον 5 τοῦ Κανονισμοῦ 5/1978.
4. Ἄρθρα 2 καὶ 3 τοῦ Κανονισμοῦ 6/1979.
5. Ἄρθρον 1 τοῦ Κανονισμοῦ 38/1985.

Πρόεδρος: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Σπυρίδων.

Ἀναπληρωτὴς: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Δαμασκηνός.

Γραμματεὺς: κ. Γεώργιος Πρίντζιπας, Ὑπάλληλος Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἀναπληρωτὴς Γραμματεὺς: κ. Ἀντώνιος Κουσαθανᾶς, Ὑπάλληλος Ἀποστ. Διακονίας.

2.ΤΡΙΜΕΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΥΠΑΓΟΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (Κ.Ε.Υ), ΗΤΟΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Διορίζεται προσωρινῶς καὶ μέχρι τῆς συγκροτήσεως Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου κατὰ τὰς κεμένας διατάξεις.

1. Ἄρθρα 2, 3, 4 τοῦ Κανονισμοῦ 5/1978.
2. Ἄρθρον 1 παράγρ. 2, 3 τοῦ Κανονισμοῦ

23/1982.

Πρόεδρος: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμος.

Ἀναπληρωτὴς: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Παραμυθίας κ. Τίτος.

Γραμματεὺς κ. Ἀντώνιος Κουσαθανᾶς, Ὑπάλληλος Ἀπ. Διακονίας.

Ἀναπληρωτὴς Γραμματεὺς Μαρία Περιάλη, Ὑπάλληλος Ἀπ. Διακονίας.

3.ΤΡΙΜΕΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ

Διορίζεται προσωρινῶς καὶ μέχρι τῆς συγκροτήσεως Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου κατὰ τὰς κεμένας διατάξεις.

1. Ἄρθρα 2, 3, 4 τοῦ Κανονισμοῦ 5/1978.
2. Ἄρθρον 2 τοῦ Κανονισμοῦ 23/1982.

Πρόεδρος: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κερκύρας κ. Τιμόθεος.

Ἀναπληρωτὴς: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀργολίδος κ. Ἰάκωβος.

Γραμματεὺς κ. Νικόλαος Τσῶλος, Ὑπάλληλος Ε.Κ.Υ.Ο.

Ἀναπληρωτὴς Γραμματεὺς κ. Παναγιώτα Καραμπίνη, Ὑπάλληλος Ἱερᾶς Συνόδου

ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΠΤΥΧΩΝ (2003) ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Πρόεδρος: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θήρας κ. Παντελεήμων.

Ἀναπληρωτὴς: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀργολίδος κ. Ἰάκωβος.

ΕΦΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Ἄρθρον 2 τοῦ Κανονισμοῦ 31/1971.

Πρόεδρος: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας.

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Συνοδική Έπιτροπή Κοινωνικής Προνοίας και Εύποιας**ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΑΠΟ ΟΚΤΩΒΡΙΟΝ 2000 ΕΩΣ ΚΑΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ 2001**

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2125/971/14.6.2001 Συνοδικοῦ ἐγγράφου, περὶ τῆς ὑποβολῆς συνοπτικῆς ἐκθέσεως πεπραγμένων τῆς ἡμετέρας Ἐπιτροπῆς, διὰ τὸ διάστημα ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 2000 ἕως τοῦ Αὐγούστου 2001, εὐσεβᾶστως ἀναφέρομεν Ὑμῖν τὰ ὡς κάτωθι:

Ἡ πρώτη πραγματοποιηθεῖσα Συνεδρία ἐγένετο τὴν 31ην Αὐγούστου 2000 κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. 23/2.8.2000 ἡμετέρας προσκλήσεως. Παρόντες ἦσαν οἱ: 1. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κεφαλληνίας κ. Σπυρίδων, 2. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, 3. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντῖνος, 4. Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Ματθαῖος Χάλαρης, καὶ 5. Ἐλλογιμώτατος κ. Ἀντώνιος Παπαντωνίου. Ἀπόντες ἦσαν οἱ: 1. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος, καὶ 2. Ἐλλογιμώτατος κ. Γεώργιος Παῖδαρος.

Ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα τὸ ὑπ' ἀριθμ. 28/9.8.2000 ἔγγραφον τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ἐνώσει, δι' οὗ ὑποβάλλεται σχέδιον κειμένου τῆς Χάρτας τῶν θεμελιωδῶν δικαιωμάτων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως ὑπέβαλεν τὰς ὡς κάτωθι παρατηρήσεις:

1. Εἰς τὸ **Προοίμιον** τῆς Χάρτας, παράγραφος 2, νὰ συμπληρωθῇ: “Ἡ Ἐνωση βασιζέται στὶς ἀδιαίρετες καὶ οἰκουμενικὰς Χριστιανικὰς καὶ Εὐρωπαϊκὰς ἀρχάς...”.

2. Εἰς τὸ ἄρθρον 15 “**Ἐλευθερία τοῦ ἐπαγγέλματος**”, ἡ παράγραφος 3 ἀναφέρεται εἰς τοὺς ὑπηκόους τρίτων Χωρῶν καὶ εἰς τὰς συνθῆκας τῆς ἐργασίας των. Προτείνεται νὰ ὑπάρχῃ αὐτοτελὲς ἄρθρον διὰ νὰ ἐξαρθῇ ἡ στηριξὶς εἰς τοὺς ἐκ τοῦ τρίτου κόσμου.

3. Εἰς τὴν συνέχειαν ἐξητάσθησαν τὰ ἄρθρα: 23,24,25,27,28,29,30,32,33,35, καὶ 36, τὰ ὁποῖα

ἀναφέρονται εἰς θέματα σχετιζόμενα μετὰ τῆς ἡμετέρας Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς. Κατόπιν συζητήσεως καὶ πολλῆς καλῆς θελήσεως δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ἀσχολιάστως ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα πλὴν τοῦ ἁρθρου 30 “Προστασία τῶν νέων στὴν ἐργασία” εἰς τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλεται ἡ διευκρίνις “περὶ τῶν ... περιορισμένων παρεκκλίσεων”, διὰ τὸ τί ἀκριβῶς ἐπιθυμεῖ νὰ τονίσῃ ὁ συντάκτης τοῦ κειμένου.

Τὸ δεύτερον θέμα ἦτο περὶ τῆς λειτουργίας τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ ἐπροτάθη ἡ συνεργασία τῆς ἡμετέρας Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ τῶν Ἐπιτροπῶν: α) Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων β) Θείας Λατρείας καὶ Ποιμαντικοῦ Ἔργου καὶ γ) Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος.

Ἡ ἐπομένη Συνεδρίασις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπραγματοποιήθη τὴν 7ην Φεβρουαρίου 2001 κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 2/30.1.2001 ἡμετέρας προσκλήσεως. Παρόντες ἦσαν: 1. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων, 2. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος, 3. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντῖνος, 4. Ἐλλογιμώτατος κ. Γεώργιος Παῖδαρος καὶ 5. Ἐλλογιμώτατος κ. Ἀντώνιος Παπαντωνίου. Ἀπόντες ἦσαν: οἱ 1. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος καὶ 2. Αἰδεσιμολογιώτατος κ. Ματθαῖος Χάλαρης. Τὸ πρῶτον θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἦτο περὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Προγράμματος ΔΑΦΝΗ καὶ ἀνετέθη εἰς τὸν κ. Ἀντ. Παπαντωνίου ἡ μελέτη καὶ εἰσήγησις ἐπὶ τοῦ θέματος. Τὸ δεύτερον θέμα ἦτο ἡ αἴτησις τῆς Γενικῆς Προξένου τῆς Ἀκτῆς Ἐλεφαντοστοῦ διὰ τὴν χορήγησιν βοήθειας εἰς τὴν ἐν λόγῳ περιοχὴν ἐξ αἰτίας τῆς μάστιγος ἐκ τῆς νόσου τοῦ Μπουρούλη. Ἀνετέθη εἰς τὸν Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ διερεῦνησις καὶ ἡ σχετικὴ εἰσήγησις. Τέλος συνεζήτησε περὶ

τῆς Παγκοσμίου Ὁργανώσεως Actionaid καὶ τῆς ἀναδοχῆς τῶν παιδιῶν κυρίως τοῦ τρίτου κόσμου.

Ἡ τρίτη Συνεδρία ἐπραγματοποιήθη, κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 8/14.3.2001 ἡμετέρας προσκλήσεως τὴν 4ην Ἀπριλίου ἐ.ἔ. Παρόντες ἦσαν: 1. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων, 2. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, 3. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντῖνος, 4. Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Ματθαῖος Χάλαρης, 5. Ἐλλογιμώτατος κ. Γεώργιος Παῖδαρος καὶ 6. Ἐλλογιμώτατος κ. Ἀντώνιος Παπαντωνίου. Ἀπὼν ἦτο: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος. Τὸ πρῶτον θέμα ἦτο εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 4002/151/22.1.2001 Συνοδικοῦ ἐγγράφου διαβιβάζον τὴν Εἰσήγησιν τοῦ κ. Ἀνδρέου Κατράκη, μέλους τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, ἐπὶ τοῦ θέματος: “Πρόγραμμα DAFNE 2000 - 2003, Μέτρα γιὰ τὴν καταπολέμηση τῆς βίας εἰς βάρος παιδιῶν, ἐφήβων καὶ γυναικῶν”, διὰ τὴν μελέτην καὶ εἰσήγησιν ἐπ' αὐτῆς, ἡ ἡμετέρα Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπελήφθη τοῦ θέματος καὶ ὁμοφώνως ἀπεφασίσεν, ὅπως διαβιβάσῃ τὴν Εἰσήγησιν τοῦ τακτικοῦ μέλους αὐτῆς κ. Ἀντωνίου Παπαντωνίου, ἡ ὁποία καὶ ἀπηχεῖ τὰς θέσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ἄνω θέματος. Τὸ ἐπόμενον θέμα ἦτο εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀπὸ 4.1.2001 (Συνοδ. Πρωτ. 275/19.1.2001) διαβιβασθείσης αἰτήσεως τῆς κ. Μ. Κεσεσίογλου, Γενικῆς Προξένου τῆς Ἀκτῆς Ἐλεφαντοστοῦ, περὶ τῆς βοήθειας καὶ συμπαραστάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὸ ἔργον αὐτῆς διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν ἐκ τῆς νόσου τοῦ ἔλκους τοῦ Μπουρούλη πληγέντων εἰς τὴν

Ἀκτὴν τοῦ Ἐλεφαντοστοῦ καὶ εἰδικῶς διὰ τὴν ἀποστολὴν ἐπιδεσμικοῦ ὑλικοῦ, ἀναπηρικῶν ἀμαξιδίων, παυσιπόνων, γάλακτος εἰς κόνιν, διαφόρων γλυκισμάτων καὶ ἀντλιῶν νεροῦ, κατόπιν δὲ καὶ τῆς ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 377/7.3.2001 ἐγγράφου συγκαταθέσεως τοῦ ἐπιχωρίου Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Γιάνας κ. Παντελεήμονος, ἐρωτηθέντος περὶ τοῦ ἔργου τῆς ἀνωτέρω Προξένου, ἡ ἡμετέρα Ἐπιτροπὴ εἰσηγήθη τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ὅπως συνταχθοῦν ἐγγραφα πρὸς διαφόρους φαρμακοβιομηχανίας καὶ φαρμακαποθήκας, βιομηχανίας γλυκισμάτων διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἀπαιτουμένων εἰδῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ τὴν ἀποστολὴν αὐτῶν, τῇ συνοδείᾳ ἐνὸς κληρικοῦ, ὑπαλλήλου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ παρόντος τοῦ Θεοφιλεστάτου, διὰ νὰ δηλωθῇ ἡ προσφορὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὸ τρίτον θέμα ἦτο ἐξ αἰτίας ἐγγράφου τοῦ συλλόγου Πολυτέκνων Ἀργους διὰ τοῦ ὁποίου διαμαρτύρεται ἀναφορικῶς μὲ τὴν διανομὴν τροφίμων καὶ φρούτων. Ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπεστήριξε τὴν δυνατότητα αὐτὴν τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν διὰ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου αὐτῶν.

Τέλος ἀνετέθη εἰς τὸν Γραμματέα ἡ συνεχὴς παρακολούθησις τοῦ θέματος τῆς ἀνεγέρσεως τῶν Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς ἐγκεκριμένας Ἱερὰς Μητροπόλεις. Κατόπιν τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν ἀρμοδίων ὁργάνων τῆς Ε.Κ.Υ.Ο. προσδιωρίσθη τὸ πῶς θὰ κινηθῇ ἡ Ὑπηρεσία διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν καὶ ἐστάλησαν ὑπὸ τῆς Ε.Κ.Υ.Ο. ἀνάλογα ἐγγραφα τὰ ὁποῖα καὶ καθορίζουν τὴν διαδικασίαν ἡ ὁποία θὰ ἀκολουθῇ.

Ἀρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΑΝΘΗΣ
Γραμματεὺς τῆς Συν. Ἐπιτροπῆς

Ειδική Συνοδική Ἐπιτροπή Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων**ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΗΣ Α΄ ΕΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΑΣ ΕΥΡΩΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (24 - 27 Ἰουνίου 2001)**

Κατόπιν προτάσεως τοῦ Σεπτοῦ Προέδρου Αὐτῆς, Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπεφάσισε νὰ συνδιοργανώσῃ μὲ τοὺς Ἑλληνες Εὐρωβουλευτὲς ἐκπαιδευτικὸ πρόγραμμα στὴν ἔδρα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου, τὶς Βρυξέλλες, μὲ σκοπὸ τὴν ἐνημέρωση καὶ εὐαισθητοποίηση τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἀπεστάλη πρὸς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ ὑπ' ἀριθμ. 1890/873/30.5.2001 Ἐγκύκλιον Σημείωμα, τὸ ὁποῖον παρεκίνει τὴν ὑποβολὴν δύο ὀνομάτων (κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν), συνεργατῶν ἐκάστης Μητροπόλεως πρὸς συμμετοχὴν σὲ κάποια ἐκ τῶν Εὐρωπαϊκῶν.

Ἐν συνεχείᾳ κατόπιν εὐγενοῦς προσκλήσεως τοῦ Ἐντιμολογ. Εὐρωβουλευτοῦ κ. Κωνσταντίνου Χατζηδάκη, πραγματοποιήθηκε ἡ Α' Εὐρωπαϊκὴ ἀποστολὴ στὶς Βρυξέλλες κατὰ τὸ διάστημα μετὰξὺ 24ης καὶ 27ης Ἰουνίου ἐ.ἔ. Σ' αὐτὴν συμμετείχαν τελικὰ 21 μέλη, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, στελέχη τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ποικίλων ὑπηρεσιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Τὸ πρόγραμμα περιλάμβανε ἐπίσκεψιν στὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο καὶ συζήτηση μὲ ἀνώτατους Ἑλληνες ἀξιωματούχους τῆς Κομισιόν, συνάντησιν καὶ ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων μὲ τὸν Πρόεδρο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος (Ε.Λ.Κ.) κ. Hans - Gert Poettering καὶ τὸ συνεργάτη του γιὰ θέματα Ἐκκλησιῶν κ. Stephen Biller, ἐνημέρωσιν ἐπὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Προγραμμάτων ἀπὸ τοὺς συνεργάτες τῆς Ἑλληνίδος Ἐπιτρόπου κ. Ἀννας Διαμαντοπούλου, κ.κ. Γαλερὸ καὶ Ζορμπὰ καὶ διαλέξεις ἐπὶ ἐπικαίρων θεμάτων γενικοῦ ἐνδιαφέροντος ἀπὸ τοὺς Ἑλληνες Εὐρωβουλευτὲς κ. Ἀντώνιο Τρακα-

τέλλη καὶ κ. Ἰωάννη Μαρίνο.

Εὐστοχες παρεμβάσεις ἐπὶ ποικίλων θεμάτων ἐτέθησαν ἀπὸ ὅλους τοὺς συμμετέχοντες, τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ὁποίων παρέμεινε ζωντανὸ καὶ ἀμείωτο καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς Εὐρωπαϊκοστολῆς, κυρίως ὅμως ἀπὸ τὸ διακριτικὸ Ἀρχηγὸ τῆς ὁμάδας, Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννην, καθηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου Πεντέλης καὶ Διευθυντὴ τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Κατόπιν μερίμνης τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Γραφείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὶς Βρυξέλλες, Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀχαΐας κ. Ἀθανασίου, τὰ μέλη τῆς Ἀποστολῆς ἐπεσκέφθησαν τὸν Ὁρθόδοξο καθεδρικὸ Ναὸ τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Βρυξελλῶν, ὅπου ἔγιναν δεκτοὶ μὲ ἰδιαίτερη ἀγάπην, εὐγένειαν καὶ πνεῦμα πατρικῆς φιλοξενίας ἀπὸ τὸ Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Βελγίου καὶ Ἐξαρχο Κάτω Χωρῶν καὶ Λουξεμβούργου κ. Παντελεήμονα.

Ἐδόθη ἐπίσης ἡ δυνατότης στὰ στελέχη τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸ ὑπὸ ἀνακαίνισιν προσφάτως ἀποκτηθὲν κτίριο, ποὺ θὰ στεγάσει προσεχῶς τὴν Ἀντιπροσωπεΐαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ἐνώσει.

Τὸ ὅλο πρόγραμμα συνεπληρώθη ἀπὸ ἐπίσκεψιν στὴν περίφημην πόλιν τῆς περιοχῆς τῆς Φλάνδρας Bruges, ἐνδεικτικὴ πρὸς γνώσιν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς τέχνης τοῦ Βελγίου.

Ἡ ἔκβασις τῆς Α' Εὐρωπαϊκοστολῆς τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρξε ἐπιτυχής, καρπὸς τοῦ ἁοκνου συντονιστικοῦ ἔργου τῆς Ἀρχιγραμματείας σὲ συνεργασία μὲ τὴν καθ' ὕλην ἀρμόδια Γραμματεία τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν θεμάτων. Μὲ αἰσιοδοξία ἀναμένεται ἡ πραγματοποίησις τῆς Β' Εὐρωπαϊκοστολῆς!

Ἀρχιμ. ΠΝΑΤΙΟΣ Δ. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ
Γραμματεὺς τῆς Εἰδικῆς Συν. Ἐπιτροπῆς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 3052
Ἀριθμ. Διεκπ. 1347

Ἀθήνησι τῇ 28ῃ Αὐγούστου 2001

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγραφον 1 τοῦ ἀρθροῦ 21 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ὥς καὶ τοὺς διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 566/254/8.2.2001 καὶ 1323/575/4.4.2001 Συνοδικῶν Ἐγγράφων δημοσιευθέντας «Προκαταρκτικὸν Πίνακα» καὶ «Συμπληρωματικὸν Πίνακα» τῶν ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφὴν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων, δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸν καταρτισθέντα ὑπὸ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς 27.8.2001, τελικὸν «Πίνακα τῶν Ὑποψηφίων» Κληρικῶν, τῶν ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου καὶ τῶν Ἱερῶν Κανόνων ὀριζόμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα διὰ τὴν ἐγγραφὴν αὐτῶν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων.

ΤΕΛΙΚΟΣ «ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ»
ΔΙ' ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ
ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

1. Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης	Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
2. Ἀρχιμ. Νικάνωρ Καραγιάννης	Ἱ.Μ. Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας
3. Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Κοκκίνης	Ἱ. Μ. Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας
4. Ἀρχιμ. Φιλάρετος Κωνσταντακόπουλος	Ἱ.Μ. Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας
5. Ἀρχιμ. Ἀθανάσιος Κωτούλας	Ἱ.Μ. Σισανίου καὶ Σιατίστης
6. Ἀρχιμ. Ἀθανάσιος Παπασταύρου	Ἱ. Μ. Πειραιῶς
7. Ἀρχιμ. Ἐπιφάνιος Σακελλαρίου	Ἱ.Μ. Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου
8. Ἀρχιμ. Παῦλος Συνόλας	Ἱ.Μ. Βεροίας καὶ Ναούσης
9. Ἀρχιμ. Γεώργιος Χρυσοστόμου	Ἱ.Μ. Βεροίας καὶ Ναούσης

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ
ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

- ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ
- ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
- ΔΙΑΦΟΡΑ

Τὸ ἄρθρον τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Συντάξεως**ΑΝΑΖΩΠΥΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ
ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ**

Κατὰ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ Αὐγούστου ὁλόκληρες στήλες ἢ καὶ σελίδες ἐφημερίδων καὶ ἐκτενεῖς ραδιοτηλεοπτικὲς ἐκπομπὲς ἔφεραν πάλιν στὸ ἐπίκεντρο τῆς ἐπικαιρότητος καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, οἱ ὁποῖες σχέσεις ἔχουν διαταραχθῇ ἐκ τῆς ἀντιδημοκρατικῆς καὶ αὐταρχικῆς ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως περὶ τῆς μὴ ἀναγραφῆς τοῦ θρησκευήματος στὶς ταυτότητες. Πρόκειται περὶ ἀποφάσεως, ἡ ὁποία ἐλήφθη ἐρήμην τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ ἄνευ τηρήσεως

μοψηφίσματα ἀκόμη καὶ γιὰ ἥσσανος σημασίας ζητήματα; Ἐλπίζομεν ὅτι ὁ κ. Πρωθυπουργὸς δὲν θὰ ἀρνηθῇ νὰ δώσῃ ἓνα δείγμα ἀξιοποιήσεως τοῦ ἰδεώδους τῆς ἀμεσης δημοκρατίας. Ὡς ἐτόνισε σὲ συνέντευξί του ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος, «ἐὰν ἡ Κυβέρνηση δὲν δεχθεῖ νὰ διενεργήσῃ δημοψήφισμα, ἡ διάσταση μεταξὺ τῶν δύο θεσμῶν, τοῦ ἐθνικοῦ καὶ πνευματικοῦ μας βίου, θὰ εἶναι ἔντονη –κάτι τὸ ὁποῖο ἐμεῖς δὲν θέλομε...» («Πολιτική», τεύχος τῆς Κυριακῆς, 19 Αὐγούστου 2001).

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀθηνῶν, Τακτικοῦ Μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς
Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

ἐκ μέρους τῶν κυβερνώντων τῆς ὑποσχέσεως γιὰ διάλογο, ὁ ὁποῖος θὰ διεξαγόταν μὲ τὴν Ἐκκλησίαν περὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ καὶ διὰ περιφρονήσεως τῆς Ἱ. Συνόδου, ποὺ ζήτησε συνάντησι ἐκπροσώπων τῆς μὲ τὸν κ. Πρωθυπουργό, χωρὶς νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ αἶτημά της.

Ἡ Κυβέρνησις ἐπιμένει στὸ νὰ ἀρνήται ὅποια δῆποτε συζήτησι περὶ τοῦ ζητήματος τῶν ταυτοτήτων παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπὲρ τὰ τρία ἑκατομμύρια πιστῶν ἀνταποκρίθηκαν στὸ κάλεσμά της Ἐκκλησίας νὰ ὑπογράψουν περὶ διενεργείας σχετικοῦ ψηφίσματος δι' ἐνεργοποιήσεως ἁρθροῦ τοῦ δημοκρατικοῦ μας Συντάγματος. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπογραψάντων εἶναι καταπληκτικὸς, ἐὰν μάλιστα ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ Ἐκκλησιᾶς Κρήτης καὶ Λωδεκανήσου δὲν συμμετέσχον ἐπισήμως στὴν δημοψηφισματικὴ πρωτοβουλία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀρὰ γε, ἔστω τὴν ὑστάτη ὥρα, ἡ Κυβέρνησις θὰ παύσῃ νὰ ἀρνήται νὰ παρουσιάσῃ γνήσιο δημοκρατικὸ πρόσωπο ἐνεργοποιώντας ἓνα ἄρθρο τοῦ Συντάγματος ποὺ βρίσκεται σὲ ὑπνώπουσα κατάστασι; Ἀρὰ γε θὰ θελήσῃ νὰ μιμηθῇ δημοκρατικότητες Κυβερνήσεις τῆς Εὐρώπης, οἱ ὁποῖες καὶ μὲ ὀλίγες μόνον χιλιάδες ὑπογραφῶν ὁργανώνουν δη-

Ἡ ἀναζωπύρησις τοῦ ζητήματος τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἀφεύλεται ὄχι μόνον στὴν ἐπίσημη γνωστοποίησι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπογραφῶν τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι ζητοῦν δημοψήφισμα γιὰ τὸ ζήτημα τῶν ταυτοτήτων, ἀλλὰ καὶ σὲ ἐπισημοὺς λόγους, ποὺ ἀκούσθηκαν ἀπὸ μέλη τῆς Κυβερνήσεως ἐξ ἀφορμῆς τῶν πανηγυρικῶν θεομητορικῶν ἐορτασμῶν κατὰ τὸν μῆνα Αὐγούστου σὲ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, ὅπου κατ' ἔτος ἐξ ἀφορμῆς τοῦ «Πάσχα τοῦ καλοκαιριοῦ» συγκεντρώνονται χιλιάδες ἢ καὶ δεκάδες χιλιάδων πιστῶν, γιὰ νὰ ἐκδηλώσουν τὴν ἀκλόνητη προσήλωσί τους στὶς μακραίωνες παραδόσεις τοῦ Γένους καὶ νὰ διατρανώσουν τὴν ἐκδήλωσι τῆς εὐλαβείας καὶ τῶν ἱεσιῶν τους πρὸς τὴν Μητέρα τοῦ Λυτρωτοῦ.

Οἱ παρευρεθέντες στοὺς ἐορτασμοὺς Ὑπουργοί, εἴτε ἐντυπωσιασμένοι ἀπὸ τὴν ἐκδήλωσι εὐσεβείας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἴτε ἐκδηλώνοντας τὴν προσωπικὴν τους εὐσέβεια, εἴτε λαμβάνοντας ἀφορμὴν ἐκ τῶν πυρίνων λόγων τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου στὸ ἱερὸ νηοὶ τῆς Τήνου καὶ μάλιστα ἐκδηλώνοντας ἐνίστη καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἐκτίμησιν των στὶς ὁμιλίαις τους, ἀφ' ἑνὸς παραδέχθηκαν τὴ μεγάλη θρησκευτικὴ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀφ' ἑτέρου διακήρυξαν τὴν ἀνάγκη συνεργασίας Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, τρίτον ἐξεδήλωσαν τὴ σκέψιν ὅτι πρέπει ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως νὰ γίνῃ μία βελτιωτικὴ κίνησις γιὰ τὸ ζήτημα τῶν ταυτοτήτων πρὸς διόρθωσι λαθῶν καὶ τέλος σχεδὸν ὅλοι –ὄχι κατὰ ψιπτακίζοντα τρόπον, ἀλλὰ ὑπακούοντας πιθανῶς σὲ κυβερνητικὴ ὁδη-

για— έπανελάβαν τὸ κοινότοπον ὅτι οἱ ρόλοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας εἶναι διακριτοί.

Ἀξιοσημειώμενοι εἶναι μερικὲς ἀπὸ τὶς ἐπισημάνσεις Ὑπουργῶν, ποὺ ἐκπροσώπησαν τὴν Κυβέρνηση τοὺς ἐορτασμούς. Ὁ Ὑπουργὸς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας κ. Χρῆστος Παπουτοῦς τόνισε στὴν Τῆνο, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «*Πολιτεία καὶ Ἐκκλησία δὲν ἔχουν νὰ χωρίσουν τίποτε. Ἀντὶ-θετα ἔχουν τὴν δέσμευση ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, μέσα ἀπὸ τοὺς διακριτοὺς ρόλους, νὰ συνεργάζονται γιὰ τὸ καλὸ, τὴν πρόοδο καὶ τὴν ἀνάταση τοῦ ἔθνους, τοῦ λαοῦ καὶ τῆς πατρίδος*».

Ὁ Ὑπουργὸς Πολιτισμοῦ κ. Εὐάγγελος Βενιζέλος, στὴν Ἱ. Μονὴ Παναγίας Σουμελά, ἐπεσήμανε τὰ ἑξῆς: «*Αὐτὸ ποὺ συμβαίνει σήμερα σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα, αὐτὸ τὸ κύμα κατάνυξης, συνοχῆς τῆς κοινωνίας εἶναι κάτι μοναδικό, εἶναι κάτι ποὺ πρέπει νὰ φυλάξουμε ὡς “κόρη ὀφθαλμοῦ”. Αὐτὸ πρέπει νὰ μᾶς κάνει ὅλους ὑπερήφανους καὶ νὰ μᾶς διδάσκει*».

Σὸ ἴδιο ἱερὸ μέρος ὁ Ὑπουργὸς Μακεδονίας - Θράκης κ. Γεώργιος Πασχαλίδης ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐορτασμοῦ πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίας τόνισε: «*Σήμερα εἶναι μιὰ σημαντικὴ μέρα τῆς Χριστιανοσύνης καὶ μᾶς βοηθεῖ νὰ κάνουμε νηφάλιες θετικὲς σκέψεις γιὰ μιὰ συμφιλιοτική προσέγγιση τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Νὰ σημειώσω πὼς περιοσότητες ἀπὸ 10.000 ἐκκλησίες καὶ μοναστήρια λειτουργοῦν σήμερα στὴν Ἑλλάδα καὶ ἑκατομμύρια πιστοὶ προσέρχονται σὲ λειτουργίες. Αὐτὸ εἶναι ἓνα στοιχεῖο ποὺ δὲν πρέπει νὰ τὸ ξεχνᾶμε καὶ πρέπει νὰ τὸ σεβαστοῦμε. Θὰ πρέπει μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Δεκαπενταύγουστου νὰ προχωρήσουμε σὲ ἓναν νηφάλιο, ψυχραμο καὶ οὐσιαστικὸ ἐπαναπροσδιορισμὸ τῶν σχέσεων Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας». Ὁ ἴδιος Ὑπουργὸς δήλωσε ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ νέα πολιτικὴ στὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων καὶ ἐπανελάβεν ὅτι «*ὑπάρχει δυνατότητα ἐπίλυσης ὅλων τῶν προβλημάτων ποὺ ἔχουν ἀνακύψει σὲ σχέσεις με-ταξὺ Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας μέσα ἀπὸ νηφάλιο διάλογο*». Ὁ κ. Ὑπουργὸς προσέθεσεν: «*ἔγιναν ἐπικοινωνιακὰ λάθη στὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων καὶ τὰ εἶχα ἐπισημάνει ἀπὸ τὴν ἀρχή, διαφωνώντας μὲ ὀρισμένους τακτικές*». Ἐπὶ πλέον ὁ κ. Γ.Πασχαλίδης ἐξέφρασε τὴν προσωπικὴ του γνώμη κατὰ τὴν ὁποία «*θὰ ἦταν δυνατὴ ἡ ἔκδοσις Δελτίου Ἀνα-**

γνωρίσεως γιὰ κάθε πολίτη καὶ ξεχωριστοῦ Δελτίου Ταυτότητος ποὺ θὰ συμπεριελάμβανε πλήρη προσωπικὰ στοιχεῖα ὅπως καὶ αὐτὸ τῆς θρησκευτικότητας» (ἐφημ. Καθημερινή, 17 Αὐγ. 2001).

Πάνω σὲ δηλώσεις τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Παπουτοῦ στὴν Τῆνο τροχοδρομήθηκαν στὴ συνέχεια —κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἐορτασμῶν στὴν Κεφαλονιά πρὸς τιμὴν τοῦ πολιούχου τοῦ νηιοῦ ἁγίου Γερασίμου— οἱ δηλώσεις τοῦ Ὑπουργοῦ Μεταφορῶν καὶ Ἐπικοινωνιῶν κ. Χρήστου Βαρελῆ καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Πέτρου Εὐθυμίου. Καὶ οἱ δύο τόνισαν ὅτι τιμοῦν τὸν Προκαθήμενο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἀγαστὴ συνεργασία με-ταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Ὁ πρῶτος εἶπε: «*Τιμοῦμε τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο καὶ πιστεύουμε ὅτι ὁ ἄμβωνας πρέπει νὰ μείνῃ μακριὰ ἀπὸ τὸ μπαλκόνι, καὶ τὸ μπαλκόνι μακριὰ ἀπὸ τὸν ἄμβωνα*». Ὁ Ὑπουργὸς κ. Εὐθυμίου τόνισε: «*Οἱ καλὲς σχέσεις Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας μέσα ἀπὸ τὸ σεβασμὸ καὶ τὸ διακριτὸ τους ρόλο εἶναι μιὰ δύ-ναμη τῆς Ἑλλάδας*».

Τὸ διακριτὸ τῶν ρόλων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, τὸ ὁποῖο οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ καὶ γίνεται ἀπὸ ὅλους δεκτό, προβάλλεται κατ' ἐπανάληψιν ἀπὸ μερικὰ κυβερνητικὰ στελέχη καὶ εὐκαιρῶς - ἀκαίρως ἀπὸ τὸν Κυβερνητικὸ Ἐκπρόσωπο Τύπου κ. Ρέππα, πρὸς φανερὴ ἢ συγκεκριμένη προβολὴ τοῦ ἰσχυρισμοῦ ὅτι ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ παραμείνῃ περιθωριοποιημένη στὰ λειτουργικὰ καὶ ἁγιαστικά της καθήκοντα καὶ νὰ μὴ ἔχη φωνὴ καὶ λόγο γιὰ τὰ κοινωνικοπολιτιστικὰ ζητήματα. Ὅπερ ἔδει δεῖξαι!

Ἡ ἐπανάληψις τῶν ἀστηρίκτων αὐτῶν θέσεων ἐπιβάλλει τὴν δι' ὀλίγων ἐκ νέου ὑπόμνησιν τῆς ἀπαντήσεως εἰς αὐτές. Οἱ ρόλοι τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀναμφιβόλως «διακριτοί». Ἀλλὰ ὅπως ὑπενθυμίζει ἡ Φιλοσοφικὴ Ὀντολογία «*τὸ ἄλλως εἶναι*» δὲν σημαίνει κατὰ σχέσιν αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ καὶ «*κεχωρισμένως εἶναι*». Ἐφ' ὅσον ἡ συντριπτικὴ πλειονότης τῶν πολιτῶν εἶναι καὶ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, οἱ διακριτοὶ ρόλοι αὐτῆς καὶ τῆς Πολιτείας εἶναι ρόλοι ἀλληλοεξαρτώμενοι, ἀλληλόχρεοι, ἀλληλέγγυοι, ἀλληλένδετοι, ἀλληλοπεριχωρούμενοι, ἀλληλεπίκουροι.

Ἐπειτα, ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχει ὑπομνήσει ὁ

γράφων, συμφώνως πρὸς τὰ δεδομένα τῆς Πολιτειολογίας ἢ Φιλοσοφίας τοῦ Κράτους, σὺν γένος «Κράτος» ἢ «Πολιτεία» ὑπάρχοντα τὰ εἶδη «κράτος τῆς δυνάμεως (ἐξουσίας), «κράτος τοῦ δικαίου», «κοινωνικὸ κράτος» ἢ «κράτος τῆς προνοίας» καὶ «κράτος τοῦ πολιτισμοῦ».

Γιὰ τὴ διαμόρφωσι τῶν τεσσάρων αὐτῶν συστατικῶν στοιχείων τοῦ Κράτους ἡ Ἐκκλησία εἶναι δυνατόν νὰ παίξῃ ρόλον ὑπενθυμίζοντας τὴν ὀρθὴ ἱεραρχικὴ διαβάθμισι καὶ κλιμάκωσι τῶν ἁξιών, ἡ ὁποία ὑποβοηθεῖ τὴν ἐκάστοτε ἐκλογὴν τοῦ «κρείττονος» καὶ «βελτίονος» ἀντὶ τοῦ «ἥσσοнос» καὶ «χειρόνος». Ὁ συμβουλευτικὸς ρόλος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀναπαλλοτρίωτος. Ἡ Ἐκκλησία ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τεθῇ σὺν περὶ θώριον.

Ἐὰς ἐπιτραπῇ νὰ παραθέσωμε ἐκτενὴ περικοπὴν παλαιότερου ἄρθρου μας, ποῦ εἶναι ἰδιαίτερος ἐπίκαιρη, ἐφ' ὅσον σήμερον ἑκατομμύρια ἑλληνικοῦ λαοῦ ζητοῦν τὴ διεξαγωγὴν δημοψηφίσματος γιὰ τὸ ζήτημα τῶν ταυτοτήτων καὶ ἔτσι πρωτοποριακῶς προβάλλουν τὸ αἶτημα τῆς ἀναβαθμίσεως τῆς δημοκρατίας (ἀπὸ ἔμμεση σὲ ἄμεση): «Οἱ κρατικὲς παρεμβάσεις ἢ ὑποδείξεις τῶν μελῶν καὶ ἡγετῶν τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἔχουν τὸ νόημα ἐξαναγκασμοῦ τῆς βουλῆσεως τῶν δημοκρατικῶς ἐκλεγμένων ἐκπροσώπων τῆς νομοθετικῆς ἢ ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ τῶν διαφόρων φορέων καὶ παραγόντων τοῦ κοινωνικοπολιτιστικοῦ γίνεσθαι, ἀλλ' εἶναι ὁδοδείκτες, ἐπισημάνσεις πνεύματος, λάμπεις πολιτικοῦ ἀστέρος, ὑποδείξεις ἢ ὑπομνήσεις τῆς ὀρθῆς κατευθύνσεως τῶν προσπαθειῶν ἢ καὶ τῆς ἐπιβαλλομένης διορθώσεως τῶν τυχόν ἀποκλίσεων ἐξ αὐτῆς. Ἡ γραμμὴ τῆς πλεύσεως τοῦ κοινωνικοῦ ἢ πολιτικοῦ πλοίου δὲν καθορίζεται ἀναγκαστικῶς ἀπὸ τὰ ἀστέρια ἢ τὴν πνεύμα, ποὺ ἀπλῶς ὑποβοηθοῦν τὸν πλοίαρχον νὰ βρῇ καὶ νὰ ἐκλέξῃ οἰκιοθελῶς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ πλοῦ. Ἐπομένως ὁ ρόλος τῆς

Ἐκκλησίας δὲν εἶναι ρόλος πολιτικοῦ συγκυβερνήτου, ἀλλὰ ρόλος πνευματικῆς πνεύματος...

Ὁ ἐπιδιωκόμενος ἀπὸ μερικὸν «διαφωτιστὴν», ὅχι ἀπλῶς διοικητικόν, ἀλλὰ πλήρως καὶ οὐσιαστικόν χωρισμὸς Ἐκκλησίας καὶ Κράτους εἶναι ψευδαίσθησις καὶ χίμαιρα, ἐφ' ὅσον σὺν πραγματικότητι –ἐὰν πραγματώνεται μὲ συνέπειαν τὸ ἰδεώδες τῆς ἀξιοποιήσεως τῆς βουλῆσεως τοῦ λαοῦ μέσα σὲ πλαίσια γνησίας δημοκρατικῆς κρατικῆς δομῆς– τὰ ἀναρίθμητα μέλη τῆς ἐπικρατοῦσης σὺν Ἑλλάδα Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ εἶναι δυναμικὰ στελέχη τοῦ δημοκρατικοῦ Κράτους. Γι' αὐτὸ ὁποιαδήποτε ἀπόπειρα πρὸς ἀποκλεισμόν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι ἡ σπουδαιότερα ἐγγυήτρια δύναμις σὺν διαμόρφωσι τοῦ μορφωτικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ιδεώδους τῆς Πολιτείας θὰ σήμαινε ἀσυνέπειαν καὶ ἀπεμπόλησιν τῶν αἰτημάτων καὶ συνθημάτων περὶ ἐκδημοκρατισμοῦ τῶν πολιτειακῶν δομῶν, περὶ ἐλευθέρως διακινήσεως τῶν ἰδεῶν, περὶ «λαϊκῆς κυριαρχίας» («ὁ Λαὸς σὺν ἐξουσίᾳ»), περὶ ἀποκεντρώσεως καὶ «τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως» κ.τ.τ.

Ἐὰν σὲ μιὰ πλουραλιστικῇ, πολυφωνικῇ καὶ πολυκομματικῇ δημοκρατίᾳ ὁ ὁποιοσδήποτε ἔχῃ δικαίωμα ἐκφράσεως καὶ «ἐνεργοῦ συμμετοχῆς» σὺν «λαϊκῇ κυριαρχίᾳ» καὶ ἐὰν ἡ Κυβέρνησις σὺν ζητῇ μὲ τίς πρὸ ἀπίθανες δυνάμεις καὶ συνδικαλιστικὲς ὁργανώσεις, πολὺ περισσότερον πρέπει νὰ συζητῇ μὲ τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία διαχρονικῶς εἶναι ἡ Μητέρα καὶ Τροφὸς τοῦ ἔθνους».

Ἐὰς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ συζητήσῃ ἐπὶ τέλους τὸ ζήτημα τῶν ταυτοτήτων. Ἡ ἀναθεώρησις ἐσφαλμένων ἀποφάσεων μὲ συνετὴ πολιτικὴ εὐελξία σημαίνει νίκην καὶ ὅχι ἥτταν ἢ ἀσυνέπειαν.

(20.8.2001)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

**Προσκύνημα καὶ χειροτονία ἱερέως
στὴν Καππαδοκία**

Εὐλόγως ὁ Τύπος ἐπεσήμανε τὸ γεγονός ὅτι ἡ Καππαδοκία ἐξαίρεται καὶ προβάλλεται τελευταίως ὡς ὁ τόπος, ὅπου εἶχεν ἀνθήσει στὸ παρελθὸν ὁ Ὁρθόδοξος Ἑλληνισμός. Στὰ πλαίσια τῆς προβολῆς αὐτῆς ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ἐπισκέφθηκε προσφάτως τὰ πετρομνησθέντα καὶ τὶς ἐκκλησίες τῆς Καππαδοκίας, τὸ Προκόπι, τὴ Συνασὸ καὶ τὴ Μαλακοπή, ὅπου μάλιστα τέλεσε καὶ δύο Θεῖες Λειτουργίες, τὴν πρώτη στὸν Ἱ. Ναὸ τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Συνασοῦ τὴν 27ην Μαΐου καὶ τὴ δεύτερη ὑπαιθρῶς στὸ Προκόπι κατὰ τὴν ἡμέρα τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου. Μάλιστα στὴν ὑπαίθρια αὐτὴ Θεία Λειτουργία τελέσθηκε στὴν περιοχὴ αὐτὴ καὶ ἡ μετὰ ἀπὸ 78 χρόνια πρώτη χειροτονία ὀρθοδόξου ἱερέως. Πρόκειται γὰρ τὴ χειροτονία εἰς Προσβύτερον τοῦ ἀρχιδιακόνου τοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Μπουένος Ἀιρες καὶ Νοτίου Ἀμερικής κ. Ταρασίου. Ὁ π. Ταράσιος, ποὺ σπούδασε στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ (Βοστώνη) καὶ στὸ Ποντιφικὸ Ἰνστιτούτο Σπουδῶν στὴ Ρώμη, τὰ δέκα τελευταῖα χρόνια ὑπηρετοῦσε στὸ Φανάρι, ὅπου τελέσθηκε στὴ συνέχεια καὶ ἡ χειροτονία εἰς Ἐπίσκοπον.

Στὶς ἐλπιδοφόρες αὐτὲς ἐκδηλώσεις στὴν ἱερὰ περιοχὴ τῆς Καππαδοκίας παρέστησαν τηλεοπτικὰ συνεργεῖα ἐξ Ἑλλάδος, Τουρκίας καὶ Ἀμερικής καὶ πολλοὶ Ἕλληνες προσκυνητές. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς διακρίνονταν ὁ πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Κοραντῆς, ὁ πρῶην πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος στὸ Βατικανὸ κ. Παπαγεωργίου, Ἄρχοντες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅπως ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Πειραιῶς κ. Θεόδωρος Παναγόπουλος καὶ ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Ἀδελφότητος τῶν Ἀρχόντων "Παμμακάριστος" κ. Ἀθ. Ἀρβανίτης, κ.ἄ.

Ἡ φιλοπατρία τῶν Ἱμβρίων

Τὴν 15ην Αὐγούστου 2001 ἡ Ἀ.Θ.Π. ὁ σεπτὸς

Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, κατὰ τὴν Πατριαρχικὴ Θεία Λειτουργία στὸν Ἱ. Ν. τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Ἱμβρου, ἀπευθυνόμενος στοὺς προσκυνητὲς καὶ στοὺς ἅπαντα τοῦ γῆς Ἱμβρίου, ἐξῆρε τὴ νοσταλγία τους γιὰ τὴν πατρίδα, ποὺ ξεπερνᾷ τὴ νοσταλγία τοῦ Ὀδυσσεῆ γιὰ τὴν Ἰθάκη. Ὅπως προσέθεσε χαρὰ κτηριοτικῶς «Ἡ Ἱμβρος εἶναι ταυτόχρονα ὕλη καὶ πνεῦμα, γῆ καὶ ψυχὴ, πέτρα καὶ ἄνθρωπος, λουλούδια καὶ χαμόγελα, μνήμες ἀκατάλυτες καὶ αἰχμηρὲς πραγματικότητες, ἱστορία καὶ ἐκπλήξεις, ἀγάπη καὶ πόνος, ἀπορία καὶ θαυμασμός».

Ἡ γῆ τῆς Ἱμβρου, ὅπως συνέχισε ὁ Ἱμβριος Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, ἀνέδειξε πολλὰ ἐπιφανῆ τέκνα της. «Δεκάδες διδάσκαλοι καὶ Ἀρχιερεῖς, πολλοὶ ἐπιστήμονες, πάμπολλοι τίμοι καὶ προσδευτικοὶ ἐπαγγεληματίες, προῆλθαν ἀπὸ τὸ ὠραῖο αὐτὸ νησί».

Ἐπανερχόμενος ὁ Παναγιώτατος στὴν ἀγάπη τῶν ξενητεμένων Ἱμβρίων γιὰ τὴν πατρίδα τους, εἶπε: «Στοὺς Ἱμβρίους ἡ ἴδια ἡ καρδιά των τοὺς δίδει ἐντολὴ νὰ αἰσθάνωνται ἔξω ἀπὸ τὴν Ἱμβρο πάροικοι καὶ παρεπίδημοι καὶ γνήσια πατρίδα των μόνο τὴν Ἱμβρο».

Εὐχὲς γιὰ τὸν νέο Πατριάρχη Ἱεροσολύμων

Τὸ Χριστεπώννυμο πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος χαίρει ἰδιαίτερος διότι ἡ Σιωνίτις Ἐκκλησία ἀπέκτησε τὸν νέο Προκαθήμενό της. «Πατριάρχης τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, Συρίας, Ἀραβίας, Πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Κανὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἁγίας Σιών» ἐξελέγη ὁ γνωστὸς στὸ ὀρθόδοξο ἑλληνικὸ Χριστεπώννυμο πλήρωμα Μητροπολίτης Ἱεραπόλεως κ. Εἰρηναῖος, ὁ ὁποῖος ἐπὶ ἔτη ὡς Ἐξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου στὴν Ἀθήνα κόμιζε στὴν Ἑλλάδα τὶς αὔρες τῆς «δροσῶν Ἀερμών» καὶ ἦταν γνωστός γιὰ τὴ σεμνότητα, εὐγένεια καὶ ταπεινοφροσύνη του.

Εὐχόμεθα ὁλοψύχως νὰ χαρίζη ὁ Θεὸς στὸν Μακαριώτατο Πατριάρχη κ. Εἰρηναῖο, ὑγεία, δύ-

ναμι, θάρρος και την άνωθεν σοφία για να έξα -
 σφαλίσουν την αναγκαία άρραγή ενότητα της Άγιο -
 ταφίτικης Άδελφότητας· για να στηρίξουν και έμ -
 πνεύσουν το ποίμνιό του, πού ζή εν μέσω έτεροθρή -
 σκων· για να αναβαθμίσουν την μακραίωνα έλληνι -
 κότητα του Πατριαρχείου διά της στελεχώσεως
 αυτού με έκλεκτο έλληνικό δυναμικό· για να έπι -
 βάλλουν το σεβασμό πρὸς τὸ Πρωτόθρονο μέσα στην
 Όρθοδοξία Οικουμενικό Πατριαρχείο· για να συ -
 ντελέσουν στην προσέγγισι μεταξύ Όρδανων,
 Όσραηλινών και Παλαιστινίων· για να δημιουργή -
 σουν φυτώρια έλληνικής παιδείας και άκτινοβολίας
 του έλληνορθόδοξου πολιτισμοῦ· για να προωθή -
 σουν την πανορθόδοξη ενότητα· για να συντελέσουν
 στην σύμφωνη πρὸς τὸ γνήσιο πατερικό πνεῦμα
 ανάπτυξι των διμερών και πολυμερών διορθό -
 ξων και διεκκλησιαστικών διαλόγων· για να κα -
 ταστήσουν τὸ Πατριαρχείο Όροσολύμων πρότυπο
 ορθόδοξο προσκυνηματικό κέντρο, πού θα καλ -
 λιεργή και μεταδίδει την ορθόδοξη πνευματικότη -
 τα και για να είναι άκτινοβόλος έστία της καθ'
 όλου έλληνορθόδοξου παραδόσεως.

Εὐθαρσής καταγγελία Όεράρχου της Κύπρου

Ό Σεβ. Μητροπολίτης Κυρηναίας Κύπρου κ.
 Παῦλος σὲ έπιστολή, την όποία έστειλε στους πρέ -
 σβεις των μονίμων μελών του Συμβουλίου Άσφα -
 λείας, τούς Γ. Γραμματεῖς του Συμβουλίου της
 Εὐρώπης και της ΟΥΝΕΣΚΟ, τὸν Πρόεδρο των
 Η.Π.Α. και τούς Προέδρους της Βουλής και της
 Γερουσίας των Η.Π.Α., με παρηγοία και πειστική
 επιχειρηματολογία καταγγέλλει ότι τὸ παράνομο
 βρετανικό κτηματομεσιτικό γραφείο *Ian Smith*,
 πού είναι γνωστό για την πώλησι κλεμμένων περι -
 ουσιών των Έλλήνων της Κύπρου, προσφέρει τώ -
 ρα πρὸς πώλησι τὸν ί. ναὸ της Παναγίας της Χρυ -
 σοτρυμνιιώτισσας, για να λειτουργήσουν εντός αὐ -
 τοῦ «κολλέγιο τέχνης»!

Τὸ κείμενον της διαμαρτυρίας του γνωστοῦ
 αγωνιστοῦ Όεράρχου καταλήγει ως εξής: «Σᾶς κα -
 λοῦμε να προσφέρετε ἄσουλο και προστασία στίς
 ἐκκλησίες μας στην κατεχομένη περιοχή της Κύ -
 πρου, όπως ακριβῶς ή Κυβέρνηση της Κυ -
 πριακής Δημοκρατίας έχει συντηρήσει και προσ -

τατεύσει κάθε τέμενος, ναὸ και κοιμητήριο στίς
 ελεύθερες περιοχές της Κύπρου».

Οικουμενικότης της Όρθοδοξίας

Όφείλονται συγχαρητήρια και ἔπαινοι στὸν
 Βουλευτή και πρ. Όπουργό κ. Στέλιο Παπαθεμελίη
 για την ὑπὸ την εὐθύνη αὐτοῦ έκδοσι «Ενημερω -
 τικοῦ Δελτίου», τὸ όποιο εκδίδεται ἀπὸ την
 «Εὐρωπαϊκή Διακοινοβουλευτική Συνέλευση
 Όρθοδοξίας». Τὸ τρίτο τεῦχος του Δελτίου αὐτοῦ,
 πού προβάλλει πολλές φωτογραφίες ἐξαίρετων
 εικόνων, και, όπως αναφέρεται σὲ «έκδοτικό ση -
 μείωμα» είναι ἀφιερωμένο στην Οικουμενικότητα
 της Όρθοδοξίας, «σὲ αὐτὸ τὸ ιστορικό της γνώρι -
 σμα, πού αναπτύχθηκε και ἐκφράσθηκε μέσα ἀπὸ
 την σωτήρια πορεία 2000 χρόνων ὑπὲρ της
 ἀνθρωπότητας, πού της παρέχει την δυνατότητα
 της διακονίας των πάντων, ὑπερβαίνοντας τόπο,
 χρόνο, φυλή, ἔθνος, φύλο και ἄλλα χαρακτηρι -
 στικά του ἀνθρωπίνου γένους, την δυνατότητα
 του να προσλαμβάνει και να κατανοεῖ τὰ προβλή -
 ματα του σύγχρονου ἀνθρώπου και ἀκόμη τὴ δυ -
 νατότητα να διακηρύσσει μέσα στην πολυσύνθετη
 σύγχρονη πραγματικότητα πὼς οἱ θρησκείες και
 ιδιαίτερα ή Χριστιανική θρησκεία ὀφείλει να δώ -
 σει στὸν κόσμο τὸ δικό της σχῆμα ζωῆς πού χα -
 ρακτηρίζεται ἀπὸ την Έλευθερία ἐν Ά -
 γάπῃ, ἀλλὰ και την Άγάπῃ ἐν Έλευ -
 θερίᾳ...

Τὸ θαυμάσιο αὐτὸ “Ενημερωτικό Δελτίο” της
 «Εὐρωπαϊκής Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεως
 Όρθοδοξίας» παρουσιάζει τίς δραστηριότητες
 αὐτῆς κατὰ τὰ ἔτη 2000 - 2001, προβάλλει την
 Έβδόμη Έτήσια Συνέλευσή της στὰ Όροσόλυμα
 (17 - 21 Ιουνίου 2000) και τίς δραστηριότητες της
 Γραμματείας, προβάλλει την Γενική Συνέλευσή
 της στην Πάτμο, όπου ἐξετάσθηκε “ή συμβολή της
 Όρθόδοξης Αντίληψης στην διευρυμένη Εὐρω -
 παϊκή Ένωση» και τονίζει όσα σημειώνονται στην
 ἐπομένη παρατήρηση.

Ό Οικουμενικότης στην αντίληψι του κόσμου των Όρθοδόξων

Στὸ ἀναφερόμενο στην προηγουμένη παρατή -

ρησι Ἐνημερωτικό Δελτίο τῆς ΕΔΣΟ ἰδιαίτερος πρέπει νὰ ἐξαρθοῦν τὰ περὶ τῆς «Οἰκουμενικότη - τος στὴν ἀντίληψι τοῦ κόσμου τῶν Ὁρθοδόξων» σημειώματα τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς ΕΔΣΟ κ. Στέλιον Παπαθεμελῆ, τοῦ Προέδρου τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς ΕΔΣΟ κ. V. I. Zorkaltsev, τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας καὶ πασῶν τῶν Ρωσιῶν κ. Ἀλεξίου Β', τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου, τῆς Γ' Προσυνοδικῆς Πανορθό - ξου Διασκέψεως, τοῦ Ἰωάννου Μέγιεντορφ, τοῦ κ. Χρήστου Γιανναρά, τοῦ Βλαδιμήρου Λόσκυ, τοῦ Ἀλεξάνδρου Σμέμαν καὶ τοῦ Παύλου Εὐδοκί - μωφ.

Τὰ λεγόμενα σχετικῶς ὑπ' αὐτῶν συγκεφαλαι - ὄνονται στίς ἐξῆς διατυπώσεις τοῦ γνωστοῦ γιὰ τὸν εὐστοχο ρωμάλεο λόγο του κ. Στέλιον Παπα - θεμελῆ: «Κανεὶς δὲν πρέπει νὰ λησμονεῖ ὅτι ζοῦμε στὰ χρόνια τῆς Παγκοσμιοποίησης. Πρόκειται γιὰ μιὰ νέα παγκοσμιοποίηση μὲ ὁλότελα διαφο - ρετικὰ χαρακτηριστικὰ ἀπὸ αὐτὲς πὺν γνώρισε ὁ κόσμος. Στὴν πραγματικότητα πρόκειται γιὰ μιὰ γενικὴ ἀμερικανοποίηση. Τὸ Εὐαγγελικὸ ὄραμα τῆς “μῆς ποίμνης”, δηλαδὴ μῆς παγκόσμιας κοι - νωνίας ἀγάπης, δικαιοσύνης καὶ ἐλευθερίας δὲν ἔχει καμία σχέση μὲ τὴν ἐν ἐξελίξει ἀμερικανοποι - ῆση. Ἡ Ἐκκλησία πιστεύει ὅτι εἶναι πάρα πολλὰ στὸν κόσμο πὺν πρέπει νὰ ἀλλάξουν καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ἀλλάξει τὸν κόσμο. Ἀρκεῖ μάλιστα “εἷς ἄνθρωπος ζήλω πεπν - ρωμένος ὁλόκληρον διορθῶσαι δῆμον”... Ἡ ἄλλη - θινὴ ὁμως ἀλλαγὴ ξεκινᾷ ἀπὸ τὸν ἑσῶ ἄνθρωπο. Γι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία εἶναι λαὸς ὅχι ἀναμάρτητων, ἀλλὰ συνεχῶς μετανοοῦντων, κατὰ τὴν ὥραία ἐκφραση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀλβανίας Ἀνα - στασίου. Καὶ ἡ “καλὴ ἀλλοίωσις” τοῦ ἁγίου Γρη - γορίου τοῦ Θεολόγου ἐπιβεβαιώνει ὅτι ἡ Ἐκκλη - σία προεκτείνει καὶ πολλαπλασιάζει τὶς δυνατότη - τες ἀνάβασης τοῦ ἀνθρώπου».

«Περὶ ἀνεξιθρησκείας»

Σὲ μία ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία ὁργανώνονται συνέδρια πρὸς προβολὴν τῆς διαθρησκειακῆς

ἀνοχῆς, τῆς ἀνεξιθρησκείας, πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἰδι - αιτέρως τὸ γεγονὸς, ὅτι στὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁρ - θοδοξία καὶ Ἑλληνισμός» ἐνθετο τῆς ἐφημερίδος «Τύπος τῆς Κυριακῆς» (12 Αὐγούστου 2001) ὁ διακρινόμενος γιὰ τὸν πειστικὸν λόγον του δημο - σιογράφος κ. Γ. Ν. Παπαθανασόπουλος ἐξαίρει τὴν πρωτοποριακὴν σχετικὴ συμβολὴ Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων κληρικοῦ.

Ὅπως τονίζεται ἀπὸ αὐτόν, «ὁ Κερκυραῖος κληρικὸς Εὐγένιος Βούλγαρις (1716 - 1806), ὁ ὁποῖος ἐξελέγη στὴ Ρωσία Ἀρχιεπίσκοπος Σλαβη - νίου καὶ Χερσῶνος, ἔγραψε, περὶ τὸ 1780, ἓνα πό - νημα πὺν ὁ ἴδιος τὸ χαρακτήρισε “σχεδιάσμα” καὶ ἔχει τίτλο “Περὶ ἀνεξιθρησκείας, ἥτοι περὶ ἀνοχῆς τῶν ἑτεροθρήσκων” καὶ ὁ Ἅγιος Νεκτάριος ὡς Μητροπολίτης Πενταπόλεως στὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας τὸ ἐπανεξέδωσε τὸ 1890 μὲ δικὰ του ἐξοδα, γιὰ νὰ ἐνημερώσει τὸ ποίμνιό του στὸ βασικὸ αὐτὸ ζήτημα τῆς συμβίωσης τῶν ἀνθρώ - πων στίς πολυπολιτισμικὲς καὶ πολυθρησκευτικὲς κοινωνίες, ἀλλὰ καὶ τῆς συμπεριφορᾶς τῆς πολι - τικῆς ἐξουσίας ἐναντι τῶν “αἰρετικῶν” καὶ τῶν “ἀπίστων”. Τὸ σημαντικὸ εἶναι πὺς ἡ ἐργασία τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως δημοσιεύεται λίγο πρὶν ἀπὸ τὴ Γαλλικὴ Ἐπανάσταση καὶ ἐνῶ στὴ Δυτικὴ Εὐρώπῃ δὲν ἔχουν κλείσει οἱ πληγὲς τῶν κοινο - νιῶν τῆς ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Ἐξέταση καὶ τὴ βία ὅσο καὶ παράλογη ἐπιχείρηση ἐπιβολῆς τῶν δογμα - τικῶν ἀπόψεων τοῦ Βατικανοῦ».

Χαρακτηριστικῶς ὁ ἐπιφανὴς Διδάσκαλος τοῦ Γένους Εὐγένιος Βούλγαρις συμβουλεῦει: «Ἀποτρέπον τὴν ἀπιστίαν καὶ τὴν αἵρεσιν καὶ τὸ σχίσμα, ὅχι τὸν ἄπιστον καὶ τὸν αἰρετικὸν καὶ τὸν σχίστην, ὅχι τὸν ἄνθρωπον. Ἀποστρέφου τὴν γνώ - μιν, ὅχι τὴν φύσιν..., διὰ ταύτην εἶναι οἰκεῖος καὶ πλησίον, εἶναι ἐλέους καὶ συμπαθείας, πολλὰκις δὲ καὶ κηδεμονίας καὶ περιθάλψεως ἄξιος».

Ἡ παθολογία τῆς ἰδιωτικῆς Τηλεοράσεως

Ὁ διακεκριμένος ἐπικοινωνιολόγος, Πρόεδρος τῆς Ἑταιρείας Δημοσίων Σχέσεων καὶ Διευθυντῆς Δημοσίων Σχέσεων τῆς *Interamerican* κ. Σω - τήρης Μ. Τζούμας, σὲ ἄρθρο του στὴν ἐφημερίδα «Τὸ Βῆμα» (17.8.2001), ἐπισημαίνει τὴν παθολο - γία τῆς ἰδιωτικῆς τηλεοράσεως, γράφοντας, ἐκτὸς

τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς:

«Ἡ ἰδιωτικὴ τηλεόραση (τονλάχιστον, κανεὶς δὲν τὴν λέει πλέον ἐλεύθερη) ὑποτάσσει τὰ πάντα στὸ κυνήγι τῆς ὑψηλῆς τηλεθέασης, διότι αὐτὴ εἶναι ἡ προϋπόθεση τῶν κερδῶν της. Ἀναγνωρίζουμε ὅτι ὅλες οἱ ἐπιχειρήσεις γίνονται γιὰ νὰ ἔχουν κέρδη. Τὸ θέμα ὅμως εἶναι τί εἴμαστε διατεθειμένοι νὰ βγάλουμε στὸ σφυρὶ γιὰ νὰ ἔχουμε κέρδος.

» Καὶ οἱ ἰδιωτικὲς κλινικὲς θέλουν νὰ ἔχουν κέρδος. Τὸ δεχόμαστε αὐτὸ ὡς εὐλόγο. Ἀλλὰ δὲν δεχόμαστε ὅτι εἶναι εὐλόγο νὰ ὑποβάλλεται κανεὶς σὲ ἄσκοπες ἐξετάσεις καὶ ἀνάιτες χειρουργικὲς ἐπεμβάσεις, γιὰ τὸν μοναδικὸ λόγο ὅτι μὲ αὐτὰ αὐξάνεται ἡ κερδοφορία τῆς κλινικῆς!

»Αὐτὴ εἶναι ἡ περίπτωση τῆς ἰδιωτικῆς τηλεόρασης. Ἐχοντας ὡς μοναδικὸ κριτήριό τὴν κερδοφορία, ἔχει ὑποτάξει ὅχι μόνο τίς ψυχαγωγικὲς ἐκπομπές, ἀλλὰ καὶ τίς εἰδησεογραφικὲς καὶ ἐνημερωτικὲς (δελτία εἰδήσεων καὶ *talk shows* κυρίως) στὴ λογικὴ τῆς τηλεθέασης καὶ σὲ ὅσα αὐτὴ συνεπάγεται.

»Γιὰ νὰ ἔχει ὑψηλὴ τηλεθέαση ἡ εἰδησεογραφία, πρέπει νὰ ἔχει λίγες πολιτικὲς εἰδήσεις καὶ πολλὲς δῆθεν “κοινωνικὲς” –αὐτὲς ἀκριβῶς πού ὁ ἀλησμόνητος Σπύρος Μελάς χαρακτήριζε “εἰδήσεις μὲ αἷμα καὶ σπέρμα”. Κάθε γεγονὸς (φόνος ἢ γάμος, αὐτοκτονία ἢ ἀτύχημα ἢ ὅ,τι ἄλλο) εἶναι εἶδηση μόνον ἐφόσον καὶ ἐπειδὴ μπορεῖ νὰ γίνει ὑπερθέαμα γιὰ λίγα λεπτά. Καὶ εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερη εἶδηση ἂν μπορεῖ νὰ βγάλει καὶ παράθυρα ὅπου δῦο ἢ καὶ περισσότεροι θὰ μονομαχήσουν πρὸς τέρψιν τοῦ κοινοῦ καὶ αὐξηση τῆς τηλεθέας.

»Ἀλλὰ καὶ οἱ πολιτικὲς εἰδήσεις παρουσιάζονται μὲ τρόπο πού κρατοῦν τὴν τηλεθέαση ὑψηλὰ: ἡ πολιτικὴ ἔχει νόημα μόνο ἂν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὴν κάνει λέξεις πού θὰ μαστιγώσουν καὶ κυρίως φιμᾶκια πού θὰ ἀποσπᾶσουν τὸ μάτι.

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο καὶ γιὰ αὐτὸν τὸν λόγο, ἡ πολιτικὴ παρουσιάζεται σὰν ἀνόητο κουτσομπολιό, οἱ συγκρούσεις σὰν προσωπικὲς φιλοδοξίες, ἐνῶ οἱ καθοριστικὲς πολιτικὲς ἐπιλογὲς ἔχουν ξεπέσει σὲ διαφορὰ *image* τῶν ἀρχηγῶν...

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ της 2ας Αύγουστου 2001

Συνήλθε υπό την προεδρία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.Χριστοδούλου, από 30ης έως 31ης Ιουλίου έ.ε., στην τακτική κατά μήνα Συνεδρία της ή Διαρκής Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Κατά τις Συνεδριάσεις:

Α. Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος ενημέρωσε τα μέλη της Δ.Ι.Σ.:

- Για την συμμετοχή του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αττικής κ. Παντελεήμονος, ως εκπροσώπου Αυτόυ, στην υπό του Προέδρου της Δημοκρατίας διοργανωθείσα Δεξίωση για την Επέτειο της Αποκαταστάσεως της Δημοκρατίας.

- Για τις εξελίξεις στο Έλληνορθόδοξο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων αναφορικώς με την διαδικασία εκλογής νέου Πατριάρχου σε αυτό.

Β. Κατά την διάρκεια των εργασιών της ή Δ.Ι.Σ. αποφάσισε:

- Να ζητηθεί από τα αρμόδια Κρατικά Όργανα ή επί θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος συνεργασία, όπως τουτο προβλέπεται και στον Νόμο 590/1977 "Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος", ἐξ ἀφορμῆς τροπολογίας ποὺ κατετέθη καὶ ἐψηφίσθη ἀπὸ τὰ θερινὰ τμήματα τῆς Βουλῆς, ἀναφερομένης σὲ θέματα ἐκδόσεως ἀδειῶν ἀνεγέρσεως Ἱερῶν Ναῶν καὶ διαφόρων προσκτισμάτων ἀπὸ τὴν Ναοδομία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, χωρὶς νὰ ζητηθεῖ προηγουμένως ἡ ἐπ' αὐτῆς θέση τῆς Ἐκκλησίας.

- Να ἀποσταλεῖ ὑπομνηστική Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες, ὅπως πρὸ τῆς χορηγήσεως ἀδείας γιὰ τὴν ἀνέγερση ἰδιωτικοῦ Παρεκκλησίου, ὁ χώρος ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἀνεγερθεῖ ὁ Ναός, παραχωρεῖται μὲ συμβολαιογραφικὴ πράξη στὸν πλησιέστερο Ἐνοριακὸ Ναό.

- Να ἀποσταλεῖ εὐχαριστήριο ἔγγραφο πρὸς τὸν Ὑφυπουργὸ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κ. Χρήστον Πάχταν, γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ἐνίσχυση τῆς Ἐκθέσεως «Μυστήριον Μέγα καὶ Παράδοξον», ποὺ

πραγματοποιήθηκε στὰ πλαίσια τῶν ἑορτασμῶν γιὰ τὸ Ἱερὸ Ἰωβηλαῖο.

- Να ἐκφρασθεῖ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τὰ μέλη τῆς Μεγάλης Ἐπιτροπῆς διοργανώσεως τῶν ἐπετειακῶν Ἐκδηλώσεων ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῶν 2000 ἐτῶν ἀπὸ τὴν κατὰ σάρκα Γέννηση τοῦ Κυρίου.

- Τὴν ἀποστολὴ δύο γραμμάτων, τὸ περιεχόμενο τῶν ὁποίων μάλιστα ἀνεγνώσθη εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, εἰς ἀπάντησιν ἀντιστοίχων Πατριαρχικῶν Γραμμάτων, τὰ ὁποῖα ἐστάλησαν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1999. Ἡ ἀποστολὴ τῶν Γραμμάτων ἀπεφασίσθη μετὰ τὶς διμερεῖς, κατὰ μῆνα Ἀπρίλιο 2001 συνομιλίαι οἱ ὁποῖαι δὲν ἀπέδωσαν τὰ ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα γιὰ τὴν προώθηση καὶ ἐπίλυση ἐκκρεμούντων θεμάτων ποὺ ἀπασχολοῦν τὶς δύο Ἐκκλησίες καὶ ἰδιαιτέρως μετὰ τὴν ρηματικὴ ἀνακοίνωση τοῦ Προέδρου τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας, Σεβασμιωτάτου Γέροντος Ἐφέσου κ. Χρυσόστομου, πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συζητηθοῦν θέματα τὰ ὁποῖα ἔχουν τεθεῖ ἀπὸ μέρους τοῦ Πατριαρχείου γραπτῶς καὶ δὲν ἔχουν ἀπαντηθεῖ μετὰ τὴν παρέλευση διετίας ὁλοκληρου ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

- Ἐπίσης τὴν ἀποστολὴ καὶ τρίτου γράμματος πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἀναφερομένου στὴν ἀποτίμηση τῶν διμερῶν συνομιλιῶν ποὺ διεξήχθησαν ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Ἀπρίλιο τ.ε., στὴν ἔδρα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

- Να διαμαρτυρηθεῖ ἐγγράφως στὴν ἀρμοδίαν Ὑπηρεσίαν τοῦ ΥΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. γιὰ τὴν παράλειψη προσκλήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου, ὡς οἰκείου Ποιμενάρχου, στὴν τελετὴ ἐγκαινίων τοῦ Φράγματος Εὐήνου.

- Να ἀποστείλει ἐγγράφως πρὸς τὴν ἀρμοδίαν ἐπιτροπὴ τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, τὶς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἐπὶ τῆς

Έκθέσεως του State Department, για την θρησκευτική ελευθερία στην Χώρα μας.

- Να εγκρίνει την πρόταση της Διοικούσης Έπιτροπής της Έκκλησιαστικής Κεντρικής Υπηρεσίας Οικονομικών (Ε.Κ.Υ.Ο.), που αφορά στην έπιλογή, κατόπιν σχετικής έμπεριστατωμένης Είσηγήςεως της Συνοδικώς συσταθείσης Έπιτροπής Έμπειρογνωμόνων, του Γραφείου Τεχνικών Συμβούλων υπό τη έπωνυμία: «Α.Δ.Κ. Σύμβουλοι Μηχανικοί Α.Ε.», για την προώθηση τών διαδικασιών αξιοποιήσεως του έπι τών οδών Δεινοκράτους - Σουηδίας - Ιατρίδου έκκλησιαστικού άκινήτου.

- Την συμπληρωματική άσφάλιση τών μοναχών καί μοναζουσών της Άγιωτάτης Έκκλησίας ήμών από την Άσφαλιστική Έταιρεία «ΑΛΦΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ», δαπάναις της Κεντρικής Έκκλησιαστικής Διοικήσεως.

Γ. Η Έερά Συνοδος άσχολήθηκε έπίσης με διάφορα ύπηρεσιακά θέματα τών Συνοδικών Έπιτροπών, έγκρίσεις άποσπάσεων Κληρικών στο έξωτερικό, έπιχορηγήσεις Έερών Μονών, μετατροπή Έεράς Μονής από Άνδρώα σέ Γυναικεία, όρισμούς μελών Έπισκοπικών Δικαστηρίων Έερών Μητροπόλεων κ.λπ.

(Έκ της Άρχιγραμματείας της Έεράς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ της 14ης Αύγούστου 2001

Η Έκκλησία της Έλλάδος άναγγέλλει με βαθύτατη συγκίνηση την έκδημία πρός Κύριον του μακαριστού Μητροπολίτη Σύρου, Τήνου, Άνδρου, Κέας καί Μήλου κυρού Δωροθέου. Η έξόδιος Άκολουθία θά ψαλει την προσεχή Πέμπτη 16 Αύγούστου 2001, στίς 4 τό άπόγευμα, στον Μητροπολιτικό Ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Έρμουπόλεως, προεξάρχοντος του Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου Άθηνών καί πάσης Έλλάδος κ. Χριστοδούλου. Τοποτηρητής της χηρευούσης Έεράς Μητροπόλεως Σύρου, όρίσθηκε ό Σεβασμιώτατος μητροπολίτης Παροναξίας κ. Άμβρόσιος.

Ό μακαριστός Μητροπολίτης Σύρου, Τήνου, Άνδρου, Κέας καί Μήλου κυρός Δωρόθεος (Στέκας), γεννήθηκε στην Μύκονο τό 1913. Άπεφοίτη-

σε από την Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Άθηνών τό 1937 καί παρακολούθησε έπί διετία μαθήματα στην Νομική Σχολή του αύτου Πανεπιστημίου. Διάκονος χειροτονήθηκε τό 1934 καί Πρεσβύτερος - Άρχιμανδρίτης τό 1940. Υπηρετήσε ως Έεροκήρυκας της Έεράς Μητροπόλεως Σύρου έπί είκοσιπενταετία (1940 - 1965) καί Ηγούμενος της Έεράς Μονής Τουρλιανής Μυκόνου (1943 - 1965) της όποιας συνέγραψε καί τό ιστορικό. Κατά την διάρκεια της Κατοχής περιέθαλπε Έλληνες πατριώτες καί Άγγλους στην Έερά αύτη Μονή καί διευκόλυνε την φυγάδευσή τους στην Μέση Άνατολή. Για την Άντιστασιακή αύτη δραστηριότητά του, τιμήθηκε από την Έκκλησία καί την Πολιτεία με διακρίσεις καί παράσημα.

Μητροπολίτης Σύρου, Τήνου, Άνδρου, Κέας καί Μήλου έξελέγη τό 1965 καί διακρίθηκε για την άκάματη ποιμαντική καί φιλανθρωπική δραστηριότητά του καί τό πλουσιώτατο πνευματικό καί κοινωνικό του έργο.

(Έκ της Άρχιγραμματείας της Έεράς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ της 17ης Αύγούστου 2001

Άπό τό Γραφείο Τύπου της Έεράς Συνόδου της Έκκλησίας της Έλλάδος άνακοινώνεται ότι ό Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνών καί Πάσης Έλλάδος κ. Χριστόδουλος καί Πρόεδρος της Έεράς Συνόδου άπαντώντας σέ έρώτηση δημοσιογράφων κατά την διάρκεια της συμμετοχής του στίς παλλαϊκές λατρευτικές έκδηλώσεις στην Τήνο με την εύκαιρία του έορτασμού της μνήμης της Ένδόξου Κοιμήσεως της Υπεραγίας Θεοτόκου, σχετικά με τον χρόνο της γνωστοποιήσεως τών τελικών άποτελεσμάτων της δημοψηφισματικής πρωτοβουλίας της Έκκλησίας για την άναγραφή ή μη του θρησκεύματος στα νέα Δελτία Ταυτοτήτων, έδήλωσε ότι σύμφωνα με σχετική άπόφαση της Έεράς Συνόδου, ή έπίσημη άνακοίνωση του άποτελέσματος της συλλογής ύπογραφών για την διενέργεια δημοψηφίσματος, θά γίνει την 28η Αύγούστου έ.έ. στίς 11 π.μ., στο Συνοδικό Μέγαρο της Έκκλησίας της Έλλάδος, παρουσία τών μελών της Διαρκούς Έεράς Συνόδου.

(Άπό τό Γραφείο Τύπου της Έεράς Συνόδου)

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ**Όλοκλήρωση της Ένορκης
Διοικητικής Εξέτασης**

Όλοκληρώθηκε ή Ένορκη Διοικητική Εξέταση (Ε.Δ.Ε.) τή διενέργεια τής όποιας είχε παραγγείλει στίς 21 Ιουνίου έ.έ. ό Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών καί πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλος, ώς Τοποτηρητής τής χηρευούσης Ι. Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης, προκειμένου νά διακριβωθούν οί πληροφορίες πού περιήχοντο στην άναφορά του Πανος. Αρχιμανδρίτου π. Μαξίμου Αδαμίδη, έφημερίου του Ι. Ναού Αγίου Γεωργίου Αργυρουπόλεως, σύμφωνα με τήν όποία όρισμένοι ένορίτες χαρακτηρίζαν ώς θαύμα τήν έμφάνιση έρυθρών στιγμάτων σέ Ι. Εικόνα του Αγίου Φανουρίου.

Στό σχετικό πόρισμα, πού ύπεβλήθη άπό τόν διενεργούντα τήν Ε.Δ.Ε. Αίδεσ. Πρωτοπρεσβύτερο π. Σταμάτιο Σκλήρη, έφημέριο του Ι. Ναού Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Βούλας καί τόν όρισθέντα ώς γραμματέα Αίδεσ. Πρωτοπρεσβύτερο π. Θεόδωρο Γεωργίου, έφημέριο του Ι. Ναού Αγίας Βαρβάρας Αργυρουπόλεως, σημειώνεται ότι άπό τίς καταθέσεις τών μαρτύρων καί τήν αύτοψία στόν Ι. Ναό Αγίου Γεωργίου Αργυρουπόλεως εξάγονται τά άκόλουθα συμπεράσματα:

«1. Τά φαινόμενα πού παρατηρήθηκαν σέ μερικές εικόνες του Ναού δέν άποτελούν γεγονότα ύπερφυσικά, άποτελέσματα έπενεργείας τής Θείας Χάριτος.

2. Όφείλονται σέ συγκυρίες φυσικών συνθηκών πού διαμορφώθηκαν μέσα στόν Ναό, λόγω ύψηλης θερμοκρασίας, ύγρασίας καί άλλων γνωστών καί άγνώστων φυσικών παραγόντων.

3. Μερικά πρόσωπα άπό τό έκκλησίασμα βιάσθηκαν νά τά θεωρήσουν ώς θαύματα, παρασυρόμενα άπό τήν έμφυτη εύλάβεια πού χαρακτηρίζει τόν λαό μας.

4. Τά φαινόμενα αύτά φυσιολογικά θά έφθιναν καί θά τά διαδεχόταν ή λήθη, άν δέν τά μεγαλοποιούσαν κάποιοι τηλεοπτικοί σταθμοί, οί όποιοι έδωσαν ύπόσταση σέ άνυπόστατα κατ' ουσίαν πράγματα. Τελικά έπρόκειτο γιά κάτι άπλό καί άνευ ούσιαστικής σημασίας, στό όποιο δέν χρειαζόταν νά δοθεί τόση αξία.

5. Άπό τήν άκροαματική διαδικασία δέν προκύπτουν έπαρκή στοιχεία, ώστε νά εξαχεται τό συμπέρασμα, ότι ύπήρχε δόλος ή κάποιος έστω ιδιοτελής σκοπός στη διάδοση ειδήσεων περιένδεχομένου θαύματος».

Επισημαίνονται δέ τά άκόλουθα:

«Η Όρθόδοξη Έκκλησία άποδίδει μεγάλη τιμή στίς άγιες εικόνες καί πιστεύει άκράδαντα πώς είναι φορείς τής Χάριτος του Θεού καί μπορεί νά θαυματοουργούν, όταν τό άπαιτεί τό θέλημα καί τό σχέδιο του Θεού γιά τή σωτηρία κάποιων ανθρώπων. Άλλωστε τό γεγονός ότι οί εικόνες με τήν παρουσία τους καί μόνο μαρτυρούν περι τής ύπάρξεως τών Αγίων πού άποτελούν ζωντανά θαύματα μέσα στη ζωή τής Έκκλησίας, καθιστά τίς εικόνες φορείς Χάριτος. Η πίστη μας είναι ζωντανή καί άληθινή. Καί γι' αύτό ή Έκκλησία άγωνίστηκε καί άγωνίζεται πάντοτε γιά νά προστατεύσει τόν εύσεβή λαό άπό παραχαράξεις του άθθεντικού βιώματος. Συνιστά, λοιπόν, πάντοτε στά παιδιά της νά προσέχουν καί νά απέχουν άπό έκδηλώσεις ύπερβολικού ζήλου καί θρησκοληψίας. Κληρικοί καί λαϊκοί καλούνται νά μη διαδίδουν με άβασάνιστη εύκολία πληροφορίες μη έλεγμένες καί μη κατοχυρωμένες άπό τό καθολικό έκκλησιαστικό κριτήριο, τό όποιο είναι καί τό μόνο όρθόδοξο».

(9.7.2001)

(Έκ του Γραφείου Τύπου)

**Δήλωση του Μακ. Αρχιεπισκόπου
έπί τή έκλογή του Πατριάρχου Ιεροσολύμων**

«Με τήν σημερινή έκλογή τό έλληνορθόδοξο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων άποκτά στο πρόσωπο του νέου Πατριάρχου άνδρα ίεροπρεπή, πατέρα σεμνό καί φύλακα καί τηρητή πιστό τών πατρώνων. Ό Μακαριώτατος Πατριάρχης Ιεροσολύμων κ.κ. Ειρηναίος διακρίνεται γιά τήν άγάπη καί καλοσύνη του, γιά τήν προσήλωσή του στά θέσμια του Πατριαρχείου καί γιά τή φροντίδα του νά άποκτήσει καί πάλι τό Πατριαρχείο μας στά Ιεροσόλυμα τήν παλιά του αίγλη με φορέα τής άνδρωσής του τήν παλιά Άγιοταφική Άδελφότητα. Ύστερα άπό μιá μακρά καί περιπετειώδη προεκλογική περίοδο, στη διάρκεια τής όποιας ό έκλε-

γείς Πατριάρχης επέδειξε ύψηλό ήθος και εύθυνη, ή άγαθή πρόνοια του Θεού όδήγησε στην πρόκρισή του, με άπόλυτα νόμιμες και διαφανείς διαδικασίες και έπλούτισε την έλληνική Όρθοδοξία με ένα νέο ήγέτη. Τά προβλήματα που έχει νά άντιμετωπίσει ό νέος Πατριάρχης είναι πολλά και δυσεπίλυτα. Είναι προβλήματα έσωτερικά του Πατριαρχείου, αλλά και γενικότερα της ήφαιστειώδους και φλεγομένης περιοχής της δικαιοδοσίας του. Όμως ή σύνεση, ή εύπρέπεια και ή άγάπη του θα γίνουν άσφαλώς όδηγός του τόσο για την επίτευξη της ποθητής Ένότητας μέσα στα πλαίσια της Άγιοταφικής Άδελφότητας, όσο και μεταξύ του ποιμνίου του, αλλά και για την προστασία και παραφυλακή των παναγίων Προσκυνημάτων από θέβηλες έξελίξεις που θα έθεταν ένδεχομένως σέ κίνδυνο τά άπαράγραπτα επ΄ αύτών από 17 αιώνων δικαιώματα του Γένους των Έλλήνων. Χαιρετίζω με άδελφική άγάπη του φίλου και άδελφου Πατριάρχου Ειρηναίου την έκλογή, και υποβάλλω στον νέο Πατριάρχη έγκάρδιες εύχες για έπιτυχία στη νέα του άποστολή, προσεύχομαι νά τον ένδυναμώσει ό Θεός ώστε νά άναδειχθεί άξιος της έμπιστοσύνης με την όποία τον περιέβαλε ή Έερά Σύνοδος, και νά γίνει κεντρομόλος πόλος έλξεως πάντων όσοι ύπηρετούν με άυταπάρνηση την Μητέρα των Έκκλησιών».

(13.8.2001)

(Έκ του Γραφείου Τύπου)

Θερινές δραστηριότητες του Γραφείου Νεότητας

Με άπόλυτη έπιτυχία όλοκληρώθηκαν οι θερινές δραστηριότητες του Γραφείου Νεότητας της Έερας Άρχιεπισκοπής Άθηνών. Με την εύλογία του Μακ. Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Έλλάδος κ. Χριστοδούλου τό Γραφείο Νεότητας:

1. Διοργάνωσε την Τρίτη Θερινή Νεανική Σύναξη από 23 έως 29 Ιουλίου, στις Κατασκηνώσεις της Έερας Μητροπόλεως Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως στη Μακρυνίτσα Σερρών με θέμα: «Έλευθερία: Άσκηση Υπακοής».

100 φοιτητές και φοιτήτριες ή άπόφοιτοι ΑΕΙ και ΤΕΙ ήλικίας 18 έως 25 έτών προερχόμενοι από

τις φοιτητικές συνάξεις της Έερας Άρχιεπισκοπής Άθηνών, συμμετείχαν στην προσπάθεια αύτη του Γραφείου Νεότητας που άποτελεί έναν άκόμη θεσμό του νεανικού έργου της Έ. Άρχιεπισκοπής Άθηνών.

Τό πρόγραμμα της Σύναξης περιελάμβανε κοινή λατρευτική ζωή στο παρεκκλήσιο της Κατασκηνώσεως, 3 είσηγήσεις πάνω στο κεντρικό θέμα, 6 ομάδες εργασίας που συζήτησαν διεξοδικά τις βασικές παραμέτρους του θέματος, 6 ομάδες δημιουργικής άπασχόλησης, έκδρομή σέ άξιοθέατα των Νομών Σερρών και Δράμας και ψυχαγωγία.

2. Φιλοξένησε από την 2α έως την 17η Αύγουςτου 2001 στο πλαίσιο των άνταλλαγών νέων που δραστηριοποιούνται στις Έενορίες της Έερας Άρχιεπισκοπής Άθηνών και του Πατριαρχείου Έεροσολύμων 70 νέους από την Παλαιστίνη.

3. Στο διάστημα 17 - 28 Αύγουςτου 2001 διοργάνωσε 5 κατασκηνωτικές περιόδους για παιδιά και έφήβους. Ειδικότερα λειτούργησε μία κατασκηνωτική περίοδος στην όποία συμμετείχαν κορίτσια του Γυμνασίου στις έγκαταστάσεις της Έ. Μ. Δημητριάδος, μία κατασκηνωτική περίοδος στην όποία συμμετείχαν άγόρια του Γυμνασίου στις έγκαταστάσεις της Έ. Μ. Κιλκισίου, μία κατασκηνωτική περίοδος στην όποία συμμετείχαν κορίτσια Λυκείου στις έγκαταστάσεις της Έ. Μ. Ναυπάκτου, μία κατασκηνωτική περίοδος στην όποία συμμετείχαν άγόρια του Δημοτικού στις έγκαταστάσεις της Έ. Μ. Πειραιώς στο Καπανδρίτι και μία κατασκηνωτική περίοδος στην όποία συμμετείχαν κορίτσια του Δημοτικού στις έγκαταστάσεις της Έ. Μ. Πειραιώς στην Παιανία Άττικής.

4. Στο ίδιο χρονικό διάστημα φιλοξενήθηκαν 10 νέοι και νέες από την Ούκρανία στα κατασκηνωτικά προγράμματα για έφήβους.

5. Συμμετείχε στα θερινά προγράμματα της Παγκόσμιας Όμοσπονδίας Όρθοδόξων Νεολαιών «ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ»:

α. Συνδιοργανώνοντας τό Θεολογικό και Οικολογικό πρόγραμμα για νέες από όλο τον κόσμο στην Έ. Μ. Τιμίου Προδρόμου Άνατολής Άγιάς.

β. Άποστέλλοντας 4 νέους και νέες στη διεθνή συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στη Ρωσία 4-14 Ιουλίου.

γ. Συμμετέχοντας στο Διορθόδοξο Φεστιβάλ

Νέων που πραγματοποιήθηκε στο Σαιν Μωραίν της Ν. Γαλλίας.

(30.8.2001)

(Έκ του Γραφείου Νεότητας)

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ίερά Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

Με ἐξαιρετική ἐπιτυχία ἔληξε τὴν Παρασκευὴ 13.7.2001 ἡ πρώτη περίοδος τῶν Κατασκηνώσεων τῆς Ἱ. Μ. Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων στὸ γραφικότερο Νεοχώρι Ἀγράφων.

Γιὰ 13 ἡμέρες τὰ παιδιά στὶς πρόσφατα ἀνακαινισμένες ἐγκαταστάσεις τῶν κατασκηνώσεων τῆς Ἱ. Μ. Μητροπόλεως μας, ἔζησαν σὲ ἄλλους ρυθμούς καὶ μὲ ἄλλο παλμὸ μιά ζωὴ κοντὰ στὴ φύση καὶ κοντὰ στὸ Χριστό. Ἐζησαν ἁρμονικὰ τὴ χαρὰ τῆς ἐν Χριστῷ ὁμαδικῆς ζωῆς τραγουδώντας, παίζοντας, διακονώντας ὁ ἓνας τὸν ἄλλον καὶ κυρίως μαθαίνοντας τὴν ἀγάπη, τὴν ἀλληλεγγύη, τὴν προσφορὰ. Κι ὅλα αὐτὰ σὲ μιά ἐποχὴ ποὺ τὰ παιδιά βάλλονται ἀπὸ πληθώρα ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ παροχῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅμως ἀπουσιάζει ἡ πνευματικὴ τροφή, δηλ. ὁ Χριστός.

Οἱ Κατασκηνώσεις λειτούργησαν ἄψογα κάτω ἀπὸ τὴν πνευματικὴ προστασία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη μας κ. Θεοκλήτου καὶ τὴν πνευματικὴ καθοδήγηση καὶ τὸ ἀνύστακτο ἐνδιαφέρον τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μ. Μητροπόλεως π. Ἀχιλλίου. Μὲ τὴ δική τους μέριμνα καὶ ἀγάπη τόσο τὸ ἀρχηγεῖο καὶ τὸ προσωπικὸ ὅσο καὶ οἱ ὁμαδάρχες ἔδωσαν τὸν καλύτερο ἐαυτό τους προσφέροντας στὰ παιδιά 13 ἀνεπανάληπτες ἡμέρες ἀληθινῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Ἡ ἀποχαιρετιστήρια γιορτὴ λήξης τῆς περιόδου τὸ βράδυ τῆς Πέμπτης ἔγινε μέσα σ' ἓνα κλίμα ἐνθουσιασμοῦ, ἀγνῆς χαρᾶς καὶ ἀνείπωτης συγκίνησης.

Ἀπὸ τὴ Δευτέρα 16.7.2001 ἄρχισε ἡ δευτέρη περίοδος τῶν Κατασκηνώσεων γιὰ κορίτσια, ἔχοντας πλέον ὡς ἐφόδιο τὴ βεβαιωμένη ἀπὸ γονεῖς καὶ παιδιά καταπληκτικὴ ἐπιτυχία τῆς Α' περιόδου τῶν ἀγοριῶν.

(Έκ του Γραφείου Τύπου)

Ίερά Μητρόπολις Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου

Δὲν ἐγράψαμε ἔγκαιρα γιὰ τὸ κατασκηνωτικὸ πρόγραμμα «Θέρος 2001» προκειμένου νὰ ἐνημερωθοῦν οἱ ἐνδιαφερόμενοι. Ὅμως, ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτὸ στὴ Σκάλα Καλλιράχης τῆς Θάσου ξεκίνησε ἤδη (1η Ἰουλίου) τὸ φετινὸ κατασκηνωτικὸ πρόγραμμα μὲ τὴν φιλοξενία ἀρχικὰ 110 ἀγοριῶν. Οἱ ὑπεύθυνοι τοῦ προγράμματος καὶ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως βρίσκονται κοντὰ στὰ παιδιά καὶ φροντίζουν συνεχῶς, ὥστε ὅλα νὰ ἐξελιχθοῦν ὁμαλὰ καὶ χωρὶς προβλήματα. Ὁ Σεβασμιώτατος ἐφρόντισε νὰ δώσῃ συμβουλὲς καὶ κατευθύνσεις στὰ στελέχη καὶ τοὺς ὁμαδάρχες γιὰ τὴν καλύτερη ἐφαρμογὴ τοῦ κατασκηνωτικοῦ προγράμματος. Τὸ καθημερινὸ πρόγραμμα διαβίωσης τῶν παιδιῶν προσφέρει πολλὰς δυνατότητες ψυχαγωγίας καὶ μαθήσεως καθὼς καὶ ἀξιοποιήσεως τοῦ χρόνου [ἀθλοπαιδιές, θαλάσσιο μπάνιο, ὁμαδικὲς ἀσχολίες, ἐκδρομὲς στὸ νησί, πρωταθλήματα, ψυχαγωγία, χειροτεχνίες καὶ πολλὰς πνευματικὲς εὐκαιρίες χρήσιμες γιὰ τὰ παιδιά].

Ὁ Ἀρχηγός, τὰ στελέχη καὶ ὅλοι οἱ ὁμαδάρχες, φοιτητές, ἐκπαιδευτικοί, γιατροὶ καὶ ἄλλοι, ὅλοι πρόθυμοι στὴν διακονία τῆς Ἐκκλησίας, κοντὰ στὰ παιδιά καὶ τοὺς νέους, μεταδίδουν ὅ,τι καλύτερο μέσα ἀπὸ τὶς ποικίλες δραστηριότητες τοῦ προγράμματος. Ἡ πρώτη κατασκηνωτικὴ περίοδος περατώθηκε στὶς 14 Ἰουλίου καὶ ξανάρχισε στὶς 16 Ἰουλίου μὲ τὰ κορίτσια ἕως τὶς 31 Ἰουλίου. Τέλος, κατὰ τὸ πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Αὐγούστου θὰ γίνῃ, ὅπως κάθε χρόνο, ἡ φιλοξενία τῶν παιδιῶν μὲ Εἰδικὲς Ἀνάγκες τοῦ ἰδρύματος Ἀγ. Μαρίνα τῆς Καβάλας καὶ τῶν συνοδῶν τους.

Τὸ ἐπίπνο καὶ πολὺπλευρο σὲ προοπτικὴ κατασκηνωτικὸ πρόγραμμα, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, συνεχίζεται γιὰ 13η χρονιά. Ἐκατοντάδες ἀγόρια καὶ κορίτσια κάθε καλοκαίρι ἀπολαμβάνουν τὶς διακοπὲς τους κοντὰ στὴ θάλασσα, στὸ εὐδύλλιακὸ περιβάλλον τῆς Καλλιράχης Θάσου καὶ ὠφελοῦνται, κυρίως, πνευματικά. Μὲ τὴ συνεισφορά καὶ προσφορὰ ὅλων τῶν ὑπευθύνων ἐθελοντῶν στελεχῶν, ποὺ διαθέτουν τὴν πολὺτιμη γνώση καὶ πείρα, στηρίζουν τὴν κοινωνικὴ

αυτή προσφορά της ιερᾶς μας Μητροπόλεως για τὰ παιδιά καὶ τοὺς νέους.

(16.7.2001) (Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

**Ἱερὰ Μητρόπολις Φιλίππων,
Νεαπόλεως καὶ Θάσου**

Τὸ Μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Σίλα, στὰ ὑψώματα τῆς Καβάλας, πανηγυρίζει στὶς 30 τοῦ μηνὸς Ἰουλίου, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς Ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Σίλα, συνεργάτου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου κατὰ τὴν πρώτη ἐπίσκεψή του στοὺς Φιλίππους.

Ἡ παράδοση διασώζει τὰ γεγονότα, σύμφωνα μὲ τὰ ὁποῖα οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, τὴν Ἀνοιξή τοῦ 50 μ.Χ. ὁδεύοντες ἀπὸ τὴν Νεάπολη (Καβάλα) πρὸς τοὺς Φιλίππους, ἀκολουθώντας τὴν Ἑγνατία ὁδὸ, κάπου ἐκεῖ, ὅπου εἶναι τὸ μοναστήρι, ἐκάθησαν νὰ ξαποστάσουν. Σὲ ἀνάμνηση τοῦ γεγονότος καὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Σίλα κτίσθηκε καὶ λειτουργεῖ ἡ ἱερὰ μονή, πού τὴν σέβεται καὶ τὴν ἀγαπᾷ τὸ χριστεπώνυμο Πλήρωμα τῆς Ἀποστολικῆς Μητροπόλεως τῶν Φιλίππων, τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Θάσου.

Τὸ πρόγραμμα τῆς Ἑορτῆς καὶ μεγάλης πανηγύρεως περιλαμβάνει:

Κυριακή: 29 Ἰουλίου 2001 (ὥρα 7 μ.μ.). Μέγας Πανηγυρικὸς Ἑσπερινὸς καὶ ὁμιλία.

Δευτέρα: 30 Ἰουλίου 2001 (ἀπὸ 7ης ἕως 10ης πρωΐνης). Ὁρθρὸς καὶ πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία μετὰ θείου κηρύγματος.

Εἰς τὰς τελετουργίας θὰ συμμετάσχει ὁ Ἱερὸς Κλῆρος τῆς Πόλεως καὶ τῆς περιοχῆς μὲ προεξάρχοντα τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη. Οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ κινούμενοι ἀπὸ εὐλάβεια καὶ ἀγάπη, θὰ συμμετάσχουν ἀθρόα στὶς λατρευτικὲς ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν στήριξη καὶ οἰκοδομή τους.

(26.7.2001)

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

**Μοριακὴ Βιολογία καὶ Γενετικὴ
Διεθνὲς συνέδριο στὴν ΟΑΚ**

Συνεχίζονται στὴν Ὁρθόδοξο Ἀκαδημία Κρή-

της (ΟΑΚ) οἱ ἐργασίες διεθνῶς συνεδρίου Μοριακῆς Βιολογίας καὶ Γενετικῆς τῶν Λεπιδόπτερων. Τὸ συνέδριο διεξάγεται σταθερὰ ἀνὰ τριετία στὴν ΟΑΚ τώρα καὶ 15 χρόνια καὶ συμβάλλει στὴν ἀπὸ κοινοῦ πρόοδο τῆς ἐπιστήμης στὸν βασικὸ αὐτὸ τομέα τῆς ἔρευνας. Ὅπως ἐτόνισε στὸ χαιρετισμὸ του ὁ Γεν. Διευθυντῆς τῆς Ἀκαδημίας, πολλοὶ ἄνθρωποι ἔχουν ἀνησυχίες γιὰ τὶς ραγδαῖες ἐξελίξεις στὸ χωρὶ τῶν βιολογικῶν ἐπιστημῶν, ἄλλοι προσβλέπουν σ' αὐτὲς μὲ ἐμπιστοσύνη καὶ ἐλπίδα. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εὐλογεῖ, κατὰ βάση, τὴν ἀναζήτηση τῆς ἀλήθειας σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ ἐπιστητοῦ, μὲ τὴν πεποίθηση, ὅτι ὁ Θεὸς ὁδηγεῖ τὰ πράγματα πρὸς τὸ ἀγαθόν.

Τὴν Ὁργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ σημαντικοῦ αὐτοῦ συνεδρίου ἀποτελοῦν οἱ Καθηγήτριες Marian Goldsmith (USA), Ρένα Λεκανίδου (Αθήνα), καὶ ὁ Καθηγ. Okitsugu Yamashita (Ἰαπωνία).

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ συνεδρίου, κορυφαῖοι ἐπιστήμονες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικὸ θὰ παρουσιάσουν τὶς νεότερες ἐξελίξεις στὴν ἔρευνα σὲ θέματα ὅπως ἡ φυσιολογία καὶ ἡ βιοχημεία τῶν ἐντόμων καθὼς καὶ ἡ μελέτη τῆς νευροβιολογίας καὶ τῆς συμπεριφορᾶς τους. Παράλληλα, θὰ ἐξεταστοῦν ζητήματα ὅπως ἡ προστασία τῆς βιοποικιλότητος καὶ οἱ προοπτικὲς πιθανῶν πρακτικῶν ἐφαρμογῶν τῆς γενετικῆς μηχανικῆς τῶν λεπιδόπτερων ἐντόμων σὲ διάφορους τομεῖς. Τέτοιες ἐφαρμογὲς μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ παραγωγή οὐσιῶν οἰκονομικῆς σημασίας, καθὼς καὶ νέες, φιλικὲς πρὸς τὸ περιβάλλον, μέθοδοι βιολογικῆς καταπολέμησης ἐπιβλαβῶν γιὰ τὶς καλλιέργειες ἐντόμων.

(20.8.2001)

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β' ἀπέστειλε μήνυμα πρὸς τὴν Διάσκεψιν τῶν Ἡγετῶν τῶν ὀκτῶ (7+1) ἐκβιομηχανισμένων καὶ οἰκονομικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν τοῦ Κόσμου τὸν Ἰούλιον 2001, ἡ ὁποία Διάσκεψις ἀμαυρώθηκε μὲ τὰ γνωστὰ ἔκτροπα στὴν ἔδρα τῆς Διασκέψεως (Γένοβας). Στὸ μήνυμα αὐτὸ ὁ Προκαθήμενος τῆς Ρωμαιο-

καθολικής Έκκλησίας τόνισε, εκτός των άλλων, τὰ ἐξῆς: «Ἐκφράζω τὴν εὐχή, κατ' αὐτὰς τὶς ἡμέρες ἔντονης ἐργασίας, νὰ μὴν ἀποκλεισθοῦν ἀπὸ τὶς ἀνησυχίες σας κανένας ἄνθρωπος καὶ κανένα ἔθνος. Δίχως νὰ ἀφήσετε νὰ σὰς ἐξαντλήσῃ τὸ βάρος τῶν ἐπὶ μέρους θεμάτων, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐπιδοθῆτε στὸ νὰ προωθήσετε ἕνα πολιτισμὸ ἀλληλεγγύης, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιτρέπει συγκεκριμένες λύσεις στὰ προβλήματα, ποὺ βασανίζουν τοὺς ἀδελφούς μας στὴν ζωὴ τους καὶ στὴ σχέση τους μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους: τὴν εἰρήνη, τὴ φτώχεια, τὴν ὑγεία καὶ τὸ περιβάλλον».

– Τὸ τέλος Σεπτεμβρίου ὁ πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β΄ θὰ μεταβῇ εἰς Καζαχστάν καὶ Ἀρμενίαν. Συμφώνως πρὸς Ἀνακοίνωσιν Τύπου τοῦ Βατικανοῦ, θὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Καζαχστάν Astana, ὅπου, ὅπως καὶ εἰς τὴν γειτονικὴν περιοχὴν Karagand ὑπάρχει ΡΚαθολικὴ μειονότης, ἡ ὁποία ἔχει δημιουργηθῇ κυρίως ἀπὸ Πολωνούς, Οὐκρανοὺς καὶ Γερμανούς. Τὸ 40% τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι Ὁρθόδοξοι, ὑπαγόμενοι εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας, ἐνῶ τὸ ἥμισυ τῶν κατόικων εἶναι μουσουλμάνοι. Στὴν Ἀρμενίαν ὁ Πάπας θὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πρωτεύουσαν Eriwan καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν κέντρον Etschmiadsin. Ἡ ἐπίσκεψις θὰ γίνῃ ἐξ ἀφορμῆς τῆς 1700ετηρίδος τοῦ Χριστιανισμοῦ στὴν Ἀρμενίαν.

– Ἡ γερμανικὴ κίνησις ρωμαιοκαθολικῶν στὴν πόλιν Ἀννόθερον τῆς Γερμανίας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν “Εἴμεθα Ἐκκλησία” (Wir sind Kirche) ζητεῖ νὰ

συμπράττουν οἱ τοπικὲς Ἐκκλησίαι στὴν ἐκλογὴν τῶν ρωμαιοκαθολικῶν ἐπισκόπων καὶ νὰ μὴ ἐξαρτᾶται αὐτὴ μόνον ἐκ τοῦ Βατικανοῦ.

– Στὰ Ἰμαλαῖα σὲ ὕψος 5000 μέτρων ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης θεμελιώθηκε ρωμαιοκαθολικὸς ναὸς ἀφιερωμένος στὸν ἅγιον Πέτρον.

– Σὲ κύριο ἄρθρο τῆς ἐφημερίδος τοῦ Βατικανοῦ «L' Osservatore Romano» χαρακτηρίζεται ὁ χαρμόσυνος ἐορτασμὸς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ὡς ἐορτασμὸς τοῦ «Πάσχα τοῦ καλοκαιριοῦ» (Αὐτὸ συμβαίνει καὶ στὴν Ἑλλάδα).

– Ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος Β΄ διὰ μηνύματός του καλεῖ τὴν νεολαίαν ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου νὰ συμμετάσχῃ στὸ 17ον Παγκόσμιον Συνέδριον Νεολαίας, ποὺ θὰ γίνῃ ἀπὸ τὴν 18ην ἕως τὴν 28ην Ἰουλίου 2002 στὴν πόλιν Toronto τοῦ Καναδά. Ὁ Πάπας συνιστᾷ νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τώρα ἡ προετοιμασία γιὰ τὸ Συνέδριον αὐτό. Πρέπει, –λέγει–, ἡ σημερινὴ γενιά τῶν χριστιανῶν νέων νὰ διατηρήσῃ ἀλώβητη τὴν χριστιανικὴν πίστιν καὶ νὰ τὴν μεταδώσῃ στοὺς συνανθρώπους. Ὅπως προσέθεσεν ὁ Ποντίφηξ, οἱ νέοι μέσα στὰ πλαίσια τῆς ποικιλομορφίας τῶν πολιτισμῶν καὶ ὁμολογιῶν πρέπει νὰ κηρύξουν «τὴν μοναδικότητα τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Σωτῆρος, καὶ τὴν παγκοσμιότητα τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας, ποὺ ἐνεργοποιεῖται μέσα στὴν Ἐκκλησία».

Ε.Δ.Θ.

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Ο ΣΕΒ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

...Λαβὼν τὴν νέαν ἔκδοσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Ἡ Τακτικὴ Σύγκλησις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», σπεύδω νὰ ἐκφράσω τὰς θερμὰς μου εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ εὐγενικῇ ἀποστολῇ.

Εὐχομαι ὁλοψύχως τὴν παρὰ Θεοῦ εὐλογίαν εἰς τὸ ἱερὸν ἔργον σας.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν καὶ
ἀγάπης ἐν Κυρίῳ

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΜΕΓΙΣΤΗ ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ

...Διὰ τοῦ παρόντος ἱεροσφραγίστου καὶ ἐνυπογράφου Μοναστηριακοῦ ἡμῶν Γράμματος γνωρίζομεν ὅτι ἐλάβομεν τὸ ἀποσταλὲν ἡμῖν βιβλίον: «ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ» καὶ εὐχαριστοῦμεν ὅτι ἡμῖν θερμότητα.

Εὐχόμεθα ὅπως τὸ Ἅγιον Πνεῦμα φωτίσῃ τοὺς ἄρχοντας τῆς χώρας ἡμῶν καὶ κατανοήσωσι τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἵνα μὴ γίνωμεν θεαταὶ καὶ ἄλλων ἐθνικῶν συμφορῶν, διότι ὡς ἀκράδαντος πιστεύομεν καὶ ὡς ἀπέδειξεν ἡ μέχρι τοῦδε πολιτικὴ τῶν ἰθυνόντων, αἱ ἠλεκτρονικαὶ ταυτότητες, ἡ ἀπάλειψις τῆς ἰθαγενείας καὶ ἡ μὴ ἀναγραφή τοῦ θρησκευματος, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο εἰ μὴ ἡ ἀρχὴ μιᾶς προγραμματισμένης ὑπὸ ξένων κέντρων ἀποχριστιανικοποιήσεως καὶ ἀφελῆνις τοῦ Ὁρθοδόξου ἡμῶν ἔθνους.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, εὐχόμενοι ὅτι ἡμῖν δαψιλῇ τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν χάριν παρὰ τῆς Πανακράτου Θεομητορικῆς Ἀγίας Ζώνης τῆς ἀποτεθησαυρισμένης ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μονῇ, διατελοῦμεν μετὰ πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης.

Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς καὶ Σεβασμίας
Μεγίστης Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου
Αρχιμ. ΕΦΡΑΙΜ
καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί

Η ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ - ΣΙΗΑΝΓΙΡ

...Εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀποστολὴν, σεπτῇ ἐντολῇ

τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, τοῦ Τόμου τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (10-13 Ὀκτωβρίου 2000).

Προσεύχομαι ὁ Κύριος νὰ ἐνισχύῃ ἱερὸν Κλῆρον καὶ φιλόχριστον λαὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ αὕτη μέσα εἰς τὴν καταιγίδα καὶ τρικυμίαν τῆς ἐποχῆς μας νὰ εἶναι «ὁ λύχνος ὁ καίόμενος καὶ φαίνων», «ἡ πόλις ἡ ἐπάνω ὁρους κειμένη».

Ὑπερπλουσία δὲ νὰ εἶναι ἡ ἀμοιβὴ παρὰ τοῦ Πατρὸς τῶν Φώτων ὧν ὅσοι θεαρέστως διακονοῦν καὶ εὐόρκως τὴν ἁγίαν ἡμῶν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀπὸ ὁποιασδήποτε σκοπιάς, ἀλλὰ καὶ τὸν ἡγαπημένον λαὸν τοῦ Κυρίου. Εὐχαριστῶ ἐγκαρδίως ὅλα τὰ εὐεργετήματά Σας.

Σὰς ἀσπάζομαι ἐν Χριστῷ φιλαδέλφως

† Ὁ Θεοδωρουπόλεως ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Η ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Πανοσιολογιώτατε, κύριε Διευθυντά,

Ὁ Κύριος Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας σὰς εὐχαριστεῖ γιὰ τὸ 6ο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ποῦ εἶχατε τὴν καλωσύνη νὰ τοῦ στείλετε.

Ὁ Ἀναπληρωτὴς Διευθυντὴς
τοῦ Ἰδιαιτέρου Γραφείου
Παναγιώτης Τσολακόπουλος

ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Σὰς εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὴν τακτικὴν προσφορά τῶν πολὺ ἀξιόλογων τευχῶν τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» τὰ ὅποια θὰ ἐμπλουτίσουν τὴν βιβλιοθήκη τοῦ Ἰδρύματος καὶ θὰ ἀξιοποιηθοῦν μὲ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο.

Ἡ συνεχὴς συμπαράστασή σας μᾶς συγκινεῖ καὶ μᾶς τιμᾷ ἰδιαίτερως.

Εὐχομαι νὰ εἴστε πάντα καλά,

23.7.2001

Μὲ ἐκτίμηση
Λάζαρος Ἐφραίμογλου
Πρόεδρος

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑ ΤΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΗΣ, ΑΞΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΚΑΣΤΡΟΥ
ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΓΟ ΥΜΕΝΙΣΣΗΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟ ΥΡΓΙΑΣ

Προοίμιο

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου κ. Δημητρίου, προβαίνουμε στὴ σύνταξη τοῦ παρόντος Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἀφορᾷ στὴν ὀργάνωση, τὴ διοίκηση καὶ τὴν ἐν γένει λειτουργία τῆς Μονῆς, σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση καὶ τοὺς Κανόνες τῆς Ἀγίας μας Ἐκκλησίας καὶ τὸ ἄρθρο 39 §4 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Ἄρθρο 1

Σύσταση καὶ φύση

Ἡ Ἱερά Μονὴ Παναγίας Γουμενίσσης, μὲ κέντρο τὸν μεταβυζαντινὸ Ναὸ τῆς Παναγίας, κτίσμα πρὸ τοῦ 1802 καὶ κεντρικὸ ἐκκλησιαστικὸ λατρευτικὸ καὶ κοιμητηριακὸ κέντρο τῆς Γουμενίσσης μέχρι τὸ 1864, ἐκ παραδόσεως μοναστικὸ καθίδρυμα ἀπὸ αἰώνων, ὑφίσταται ὡς «Ἱερά Μονὴ Παναγίας Γουμενίσσης» μὲ Βασιλικὸ Διάταγμα τῆς 17.12.1951 (ΦΕΚ 327/τ. Α'/27.12.1951) «Περὶ ἀνασυστάσεως Ἱ. Μονῆς Παναγίας Γουμενίσσης Ἱ. Μητροπόλεως Πολυανῆς», τὸ ὁποῖο εὐρίσκεται ἐν ἰσχύϊ. Εἶναι Ν.Π.Δ.Δ. καὶ λειτουργεῖ ὑπὸ τὴν πνευματικὴ ἐποπτεία τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

Ἄρθρο 2

Σκοπὸς

Ἡ Ἱ. Μονὴ σκοπὸν ἔχει τὴν ἀκατάπαυστη λατρεία τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, μὲ τὴν καθημερινὴ τέλεση ὅλων τῶν Ἀκολουθιῶν καὶ τῆς Θ. Εὐχαριστίας, καθὼς καὶ τὴ λειτουργικὴ καὶ ποιμαντικὴ διακονία τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας μὲ ὑπακοὴ στὸν οἰκεῖο Ἐπίσκοπο.

Ἄρθρο 3

Δικαιοδοσίες Ἐπισκόπου

Ἡ Μονὴ λειτουργεῖ ὑπὸ τὴν πνευματικὴ καὶ κανονικὴ ἐπιστάσιά τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου, ὁ ὁποῖος ἔχει τὶς ἀκόλουθες δικαιοδοσίες:

α) μνημονεύεται σὲ ὅλες τὶς Ἀκολουθίες καὶ ἱεροπραξίες·

β) ἀσκεῖ μέριμνα γιὰ τὴ λειτουργία τῆς Μονῆς μὲ βάση τοὺς Ἱ. Κανόνες καὶ τὸν παρόντα Κανονισμό·

γ) ἐγκαθιδρύει μὲ εἰδικὴ τελετὴ τὸν ἐκλεγέντα ἡγούμενο·

δ) παρέχει τὴν ἔγκρισή του γιὰ τὴν κουρά τῶν δοκίμων ὡς μοναχῶν·

ε) ἀσκεῖ τὸν προβλεπόμενο ἀπὸ τοὺς Ἱ. Κανόνες καὶ τὴν ἰσχύουσα νομοθεσία ἔλεγχου γιὰ τὰ κανονικὰ παραπτώματα τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος·

ς) ἐλέγχει τὴ νομιμότητα τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Μονῆς.

Ἄρθρο 4

Ἱερεῖς Ἀκολουθίες, Πανηγύρεις,
Αγρυπνίες, Ἱεροπραξίες

α) Στὴν ὀρθρινὴ Σύναξη τελοῦνται συναπτῶς τὸ Μεσονυκτικόν, ὁ Ὁρθρος, ἡ πρώτη, τρίτη καὶ ἕκτη Ὡρα καὶ ἡ Θ. Λειτουργία. Τὸ ἑσπέρας ἡ ἐνάτη Ὡρα καὶ ὁ Ἑσπερινὸς μὲ τὸν Κανόνα τῆς Θεοτόκου, καὶ τέλος τὸ Ἀπόδειπνο μὲ τοὺς Χαιρετισμοὺς τῆς Θεοτόκου. Οἱ ἀδελφοὶ συμμετέχουν στὶς Ἀκολουθίες μὲ ἀπόλυτη σιωπὴ, προσοχὴ καὶ κατάνυξη, φέροντες ἐξώρασο, σκουφο καὶ κουκούλι.

β) Ἡ Μονὴ πανηγυρίζει τὴν 2α Φεβρουαρίου ὡς κτιτορικὴ ἑορτὴ (ἀγρυπνία), τὴν πρώτη Κυριακὴ τοῦ Μαρτίου σὲ ἀνάμνηση τῆς ἐπανευρέσεως καὶ ἐπανενθρονίσεως τῆς Ἱ. εἰκόνης, τὴν

Τρίτη τοῦ Πάσχα (λιτανεία τῆς ἱερᾶς εἰκόνας) καὶ τὸ τριήμερο 15-16-17 Αὐγούστου (λιτανεία ἱερᾶς εἰκόνας). Ἡ τέλεση ἀγρυπνῶν ὀρίζεται μὲ ἀπόφαση τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου.

γ) Στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Μονῆς κατ' ἀπαίτηση πολὺ μακρᾶς λειτουργικῆς συνηθείας τελοῦνται ἐπιπλέον Μυστήρια καὶ Ἱεροπραξίες τελούμενα στοὺς ἐνοριακοὺς Ναοὺς, μὲ πρόβλεψη νὰ μὴν παρακωλύεται ἡ λατρευτικὴ ζωὴ τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρο 5 Τράπεζα

Ἡ τράπεζα τῶν ἀδελφῶν ἀποτελεῖ συνέχεια τοῦ εὐχαριστιακοῦ πνεύματος τῆς θ. Λειτουργίας καὶ εἶναι κοινή. Τηροῦνται αὐστηρὰ ὅλες οἱ ὀριζόμενες ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴ καὶ μοναστικὴ τάξη νηστείες.

Ἄρθρο 6 Ὅροι εἰσόδου

Κάθε ψυχὴ ποθοῦσα τὴν ἰσόβια ἀφιέρωση στὸν Χριστὸ γίνεται δεκτὴ καὶ ὑποβάλλεται στὴ σχετικὴ δοκιμασία. Ἀπαιτεῖται εἰσήγηση τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἀπόφαση Ἱγουμενοσυμβουλίου τὸ ὅποιο ἐλέγχει ἐὰν ἔχουν:

α. τὴν κατάλληλη ἡλικία γιὰ τὴ λήψη τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως.

β. καλὴ διανοητικὴ, ψυχικὴ καὶ σωματικὴ ὑγεία, ἢ ὅποια διαπιστώνεται μὲ τὴν ἐν γένει συναναστροφή τῶν ὑποψηφίων.

γ. ὑποψήφιοι, προερχόμενοι ἐκ τοῦ ἐγγάμου βίου, γίνονται δεκτοὶ μόνο ἐφόσον τελοῦν σὲ χηρεία λόγῳ θανάτου ἢ διαζυγίου, ἐπίσημα πιστοποιημένη. Ἐὰν τυγχάνουν πατέρες φυσικῶν ἢ θετῶν τέκνων, αὐτὰ πρέπει νὰ ἔχουν συμπληρώσει τὸ 25ο ἔτος τῆς ἡλικίας τους ἢ νὰ εἶναι ἔγγαμα. Ἐὰν ὁ ὑποψήφιος ἐπέχει κάποια ὑποχρέωση ἔναντι τῶν οἰκείων του, δὲ γίνεται δεκτός.

δ. ὑποψήφιοι ἀπὸ ἄλλῃ Μονῇ (ρασοφόροι ἢ ξενοκουρίτες) γίνονται δεκτοὶ μὲ ἀπολυτήριο γράμμα τῆς οἰκείας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἐγγραφὴ ἀποδοχῇ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος καὶ ὁμόφωνῃ ἀπόφαση τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου κατόπιν δοκιμασίας.

2) Ἡ εἴσοδος τῶν ὑποψηφίων ἀναγγέλλεται

ἐπίσημα στὸν οἰκεῖο Μητροπολίτη. Ἡ διάρκεια τῆς δοκιμασίας εἶναι τουλάχιστον τριετής, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ συντμηθεῖ μὲ ἀπόφαση τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου.

3) Δόκιμος ἀπέρχεται καὶ διαγράφεται ἀπὸ τὸ Δοκιμολόγιο:

α. μὲ ἐγγραφὴ αἴτησής του.

β. κατόπιν ἐτήσιας ἀδικαιολόγητης ἀπουσίας, ὁπότε τὸ Ἱγουμενοσυμβούλιο ὑποχρεώνεται σὲ διαγραφὴ του, ἀφοῦ ἐνημερώσει ἐγγράφως τὸν οἰκεῖο Μητροπολίτη.

Ὁ ἀπελθὼν δόκιμος, ἐπανερχόμενος ἐν μετаноίᾳ στὴν Μονή, γίνεται δεκτὸς κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου καὶ ὑποβάλλεται ἐξαρχῆς σὲ νέα τριετὴ δοκιμασία.

4) Δόκιμος ἀποπέμπεται ὀριστικὰ ἀπὸ τὴ Μονή, μὲ ὁμόφωνῃ αἰτιολογημένη ἀπόφαση τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου.

Ἄρθρο 7 Μοναχικὴ κουρὰ

α. Τὴν κουρὰ τῶν δοκίμων εἰσηγεῖται ἐγγράφως στὸ Ἱγουμενοσυμβούλιο ὁ πνευματικὸς τῆς Ἀδελφότητος καὶ ἀποφασίζει τὸ Ἱγουμενοσυμβούλιο.

β. Τὴν ἀπόφασή του ἀνακοινώνει ἐγγράφως στὸν οἰκεῖο Μητροπολίτη καὶ ἐξαίτεται τὴν παροχὴ τῆς ἐγκρίσεώς του.

γ. Ὁ πρὸς κουρὰν ὑποψήφιος καλεῖται ἀπὸ τὸ Ἱγουμενοσυμβούλιο νὰ ρυθμίσει ἐντὸς διαστήματος δύο (2) μηνῶν τὰ ἀφορῶντα στὴν παρουσία του, μεταβιβάζων αὐτὴν ἐλευθέρως ὅπου θέλει, καθότι μετὰ τὴν κουρὰ ἡ παρουσία του μεταβιβάζεται στὴ Μονή.

δ. Τὴν κουρὰ τελεῖ ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης αὐτοπροσώπως ἢ μὲ ἀντιπρόσωπό του. Ὁ ἡγούμενος παρίσταται ὑποχρεωτικὰ ὡς ἀνάδοχος. Ἀπόντος τοῦ ἡγουμένου, ἀπαγορεύεται ἡ τέλεση τῆς κουρᾶς ὁποιοδήποτε δοκίμου.

Ἄρθρο 8

Περὶ συνθέσεως καὶ πρεσβείων καὶ ἐνότητος

1) Μέλη τῆς Ἀδελφότητος θεωροῦνται οἱ καρέντες καὶ ἐγγεγραμμένοι στὸ Μοναχολόγιο.

2) Μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν ὑφίστανται πρεσβεῖα, βάσει τῆς συμμετοχῆς στὰ διοικητικά

ὄργανα, τῆς ἱερωσύνης καὶ τοῦ χρόνου τελέσεως τῆς μοναχικῆς κουρᾶς καὶ τῆς χειροτονίας. Ἡ σειρά τῶν πρεσβείων τηρεῖται αὐστηρὰ στίς λατρευτικὰ καὶ μὴ συνάξεις.

3) Κάθε ἀδελφὸς πρέπει:

α. νὰ τηρεῖ ὅλες τὶς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ, νὰ ὑπακούει σὲ ὅλες τὶς ἀποφάσεις τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου καὶ τῆς Συνάξεως καὶ στίς ὑποδείξεις καὶ ἐντολὰς τοῦ ἡγουμένου.

β. νὰ ἀποφεύγει κάθε ἰδιαίτερη φιλία, ἀλλὰ καὶ κάθε φιλονικία καὶ νὰ ἐκδιώκει ἀπὸ τὴν καρδιά του κάθε κίνηση ἐναντίον ἀδελφῶν.

γ. νὰ ἀνακοινώνει στὸν ἡγούμενο, καὶ μόνο σ' αὐτόν, κάθε ἀμάρτημα ἢ σφάλμα ἀδελφοῦ, ἀφοῦ προηγουμένως τὸν προτρέψει εὐγενῶς νὰ τὸ ἐξομολογηθεῖ, κι ἐκεῖνος ἀρνηθεῖ ἐπιμόνως νὰ συμμορφωθεῖ.

δ. νὰ προσφωνεῖ ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος μὲ τὴν προσωνομία «πάτερ (δεῖνα)».

ε. νὰ ἐγκαταβιώνει ὑποχρεωτικὰ στὴ Μονή. Ἐξαιροῦνται οἱ διακονοῦντες ἀδελφοὶ σὲ θέσεις ἄλλης ἐκκλησιαστικῆς περιφερείας.

4) Ἀδελφὸς ἀπέρχεται τῆς Μονῆς καὶ διαγράφεται ἀπὸ τὸ Μοναχολόγιο:

α. μετατιθέμενος σὲ ἄλλη Μονή, μὲ αἴτησή του πρὸς τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο, ἀπόφαση τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου καὶ ἔγκριση τοῦ οἰκείου Μητροπολίτη, ἀπὸ τὸν ὁποῖο καὶ λαμβάνει ἀπολυτήριο γράμμα. Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο ὀφείλει νὰ γνωρίζει ἐκ τῶν προτέρων τὴν Μονή στὴν ὁποία ἐπιθυμεῖ νὰ ἀπέλθει καὶ νὰ ἐξασφαλίσει τὴ συγκατάθεση τῶν ἀρμοδίων διοικητικῶν ὀργάνων τῆς καὶ τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτου. Οὐδεὶς ἀδελφὸς μετατίθεται χωρὶς ἐξασφάλιση τῶν ὡς ἄνω προϋποθέσεων.

β. κατόπιν ἐτήσιας ἀδικαιολόγητης ἀπουσίας, μετὰ τὴν παρέλευση τῆς ὁποίας τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο ὑποχρεοῦται νὰ τὸν διαγράψει.

5) Ἀδελφὸς ἀπελθὼν τῆς Μονῆς καὶ ἐν μετανοίᾳ ἐπιστρέφων γίνεται δεκτός, μὲ ἀπώλεια τῶν πρεσβείων του.

6) Ἀδελφὸς ἀποπέμπεται ὀριστικὰ τῆς Μονῆς σὲ ὅλως ἐξαιρετικὲς περιπτώσεις, μόνο κατόπιν ἐγγράφου ἀπολογίας καὶ αἰτιολογημένης ὁμολογίας ἀποφάσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου. Οἱ ἀποφάσεις κοινοποιοῦνται στὸν οἰκεῖο Μητροπολίτη καὶ ἐκεῖνος ἀποφασίζει γιὰ τὴν τυχόν

παραπομπή του στὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια ἢ τὴ μετὰθεσή του σὲ ἄλλη Μονή.

Ἄρθρο 9

Διακονήματα

1) Ἡ ἐργασία ἀποτελεῖ τὸ δεύτερο σὲ σπουδαιότητα ἔργο τοῦ μοναχοῦ. Οἱ ἀπαραίτητες ἐργασίες τῆς Μονῆς ὀνομάζονται διακονήματα, ἢ ἐκπλήρωσή τους ἀποτελεῖ χρέος ὅλων τῶν ἐγκαταβιούντων ἄνευ ἀμοιβῆς. Κανένα διακονήμα δὲν εἶναι μόνιμο ἢ ἰσόβιο. Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο δύναται νὰ ἀναθέσει ἢ ἀφαιρέσει τὴν ἄσκησή τους σὲ κάθε περίπτωσι, χάριν τοῦ πνευματικοῦ συμφέροντος τῆς Ἀδελφότητος καὶ τοῦ ἀδελφοῦ.

2) Δὲν ἐπιτρέπεται στοὺς ἀδελφοὺς νὰ παραιτοῦνται ἀπὸ τὰ βαρύτερα ἔργα, νὰ ἐργάζονται παρὰ ἢ ὑπὲρ τὰ διατεταγμένα, νὰ ἐγκαταλείπουν τὸ ἔργο σὲ ἄλλο ἀδερφό, νὰ ἐργάζονται μὲ ἔπαρση ἢ γογγυσμό, νὰ ἀλλάσσουν τὶς διακονίες ἄνευ εὐλογίας τοῦ ἡγουμένου καὶ νὰ ἀδιαφοροῦν γιὰ τὴ σωστὴ χρῆση τῶν σκευῶν.

3) Τὰ διακονήματα ἀνατίθενται στοὺς ἀδελφοὺς ἀπὸ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο μὲ εἰσήγηση τοῦ ἡγουμένου. Ἡ διαρκεία ἀσκήσεώς τους εἶναι ἐτήσια, ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου ἐκάστου ἔτους. Ἀρνηση ἀναλήψεως ἢ ἐκτελέσεως διακονήματος θεωρεῖται ἀδιανόητη καὶ ἐπιτιμᾶται ἀπὸ τὸν ἡγούμενο.

Ἄρθρο 10

Ἐπιτίμια

1) Ὁ ἡγούμενος δύναται νὰ ἐπιβάλλει: κατ' ἰδίαν νουθεσία ἢ ἐπιτίμηση, ἐπιτίμηση ἐνώπιον τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, νηστεία ἕως καὶ πέντε (5) ἡμερῶν, κατ' ἰδίαν τέλεση ἀριθμοῦ μεγάλων μετανοιῶν, κατ' ἰδίαν προσευχή μὲ τὸ κομβοσχοῖνι, ἀποχή ἀπὸ τὴ θεία Κοινωνία.

2) Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο, μὲ εἰσήγηση τοῦ ἡγουμένου, δύναται νὰ ἐπιβάλλει: ἐπιτίμηση ἐνώπιον τῆς ἱ. Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος, προσωρινὴ ἀποβολὴ ἀπὸ τὴν κοινὴ τράπεζα, προσωρινὴ ἢ ὀριστικὴ παύση ἀπὸ τὸ διακονήμα, ἀπώλεια τῶν πρεσβείων καὶ κατὰταξη μέχρι καὶ τὴν τελευταία θέση τῆς ἀντίστοιχης τάξεως.

3) Ἡ Σύναξη τῆς Ἀδελφότητος δύναται νὰ

ἐπιβάλλει: ὀριστική ἀποπομπή δοκίμου ἢ ἀδελφοῦ ἀπὸ τῆς Μονῆς μετὰ ἀπὸ σχετική ἀπόφαση τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, ἔκπτωση ἀπὸ τῆς θέσης τοῦ ἡγουμένου, ἔκπτωση ἀπὸ τῆς θέσης τοῦ ἡγουμενοσυμβουλίου.

4) Βαρύτερη ποινὴ δύναται νὰ ἐπιβάλλει μόνον ὁ οἰκείος Μητροπολίτης, μὲ βάση τοὺς ἰ. Κανόνες καὶ τὸν ἰσχύοντα νόμο «περὶ ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας».

Ἄρθρο 11

Σχέση μὲ τοὺς κοσμικοὺς

1) Οἱ μοναχοὶ περιορίζουν τὶς σχέσεις μὲ τοὺς κοσμικοὺς, ἀκόμη καὶ μὲ τοὺς κατὰ σάρκα οἰκείους, στὸ ἐλάχιστο δυνατὸ ὅριο. Γιὰ τὴν ἐκτέλεση διακονίας ἢ γιὰ τὴν διεκπεραίωση προσωπικῆς υποθέσεως, οἱ ἀδελφοὶ ἐξέρχονται τῆς Μονῆς, κατόπιν σχετικῆς ἐντολῆς καὶ εὐλογίας τοῦ ἡγουμένου. Τηροῦν σχολαστικὰ ὅλες τὶς διαταγὰς τοῦ ἡγουμένου, ἀποφεύγουν περιττὰς συναντήσεις, ἐπισκέψεις σὲ οἰκίαι καὶ τὶς διανυκτερεύσεις ἐκτὸς Μονῆς. Ἐπανερχόμενοι, ἐρωτῶνται ἀπὸ τὸν ἡγούμενο λεπτομερῶς γιὰ ὅλα τὰ συμβάντα καὶ τὴν ἐσωτερικὴ τους κατάσταση.

2) Ἐὰν οἱ καθ' οἷονδῆποτε λόγῳ ἐξερχόμενοι τῆς Μονῆς μεταβαίνουν σὲ τόπο εὐρισκόμενο ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς Μητροπολιτικῆς περιφέρειας, καὶ γιὰ χρονικὸ διάστημα ἄνω τῶν δέκα (10) ἡμερῶν, ἀπαιτεῖται ἡ συγκατάθεση τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

Ἄρθρο 12

Φιλοξενία

1) Ἡ Μονὴ δέχεται τοὺς προσκυνητὰς καὶ παρέχει τὴν ἀνάλογη φιλοξενία.

2) Ὅλοι οἱ φιλοξενοῦμενοι διαμένουν υποχρεωτικὰ στὸν ξενώνα. Ἡ διάρκεια τῆς φιλοξενίας εἶναι 24ωρη, δυνάμενη νὰ παραταθεῖ μέχρι πέντε (5) ἡμέρες κατόπιν εὐλογίας τοῦ ἡγουμένου, πέραν δ' αὐτῶν μόνον κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου. Οὐδεὶς φιλοξενούμενος εἰσέρχεται στὰ κελλιά καὶ τοὺς χώρους διαβιώσεως καὶ ἐργασίας τῶν μοναχῶν. Ἐὰν κάποιος ἀνήλικος ζητήσει ἄσυλο στὴν Μονή, φιλο-

ξενεῖται μὲν, ἀλλὰ εἰδοποιεῖται πάραυτα ὁ οἰκείος Μητροπολίτης καὶ ἡ ἀρμόδια ἀστυνομικὴ ἀρχή.

Ἄρθρο 13

Χειροτονία τῶν ἀδελφῶν

1) Ἡ προαγωγή τῶν ὑποψηφίων μοναχῶν στὴν ἱερωσύνη προϋποθέτει κανονικὴν συμμετοχὴν καὶ ἐγγραφήν εἰσήγησης τοῦ πνευματικοῦ τῆς Ἀδελφότητος πρὸς τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο καὶ ὁμόφωνη ἀποδοχὴ τῆς ἀπὸ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο. Οἱ ἀποφάσεις ὑποβάλλονται ἐγγράφως στὸν οἰκεῖο Μητροπολίτη γιὰ τὴν ἐπισκοπικὴ συγκατάθεση καὶ τέλεση τῆς χειροτονίας.

2) Οἱ διακονοῦντες στὸ ποιμαντικὸ ἔργο τῆς Μητροπόλεως ἀδελφοὶ ὑποχρεοῦνται νὰ ἐγκαταβιώνουν στὴ Μονή· εἰδάλλως διαγράφονται ἀπὸ τὸ Μοναχολόγιο.

3) Ἐνδεχόμενη ἀνάληψη ἐκκλησιαστικῆς διακονίας, ἐκτὸς ὁρίων Μητροπόλεως, ἀπὸ κληρικὸ, μοναχὸ ἢ δόκιμο τῆς Μονῆς, ἐπιτρέπεται σὲ ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, κατόπιν ἐγγράφου αἰτήσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου καὶ ὁμοφώνου ἀποφάσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

4) Ἱεροδιάκονος ἢ ἱερομόναχος προσελθὼν στὴ Μονή ἀπὸ ἄλλης Μονῆς (Ξενοκουρίτης) ἐγγράφεται στὸ Μοναχολόγιο μόνον μετὰ ἀπὸ δοκιμασίαν, ἐγγραφήν εἰσήγησης τοῦ πνευματικοῦ τῆς Ἀδελφότητος πρὸς τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο καὶ ὁμόφωνη ἀποδοχὴ τῆς.

Ἄρθρο 14

Διοικητικὰ ὄργανα

1) Τὰ ὑπεύθυνα γιὰ τὴν ἀσκηση τῆς διοικήσεως ὄργανα εἶναι ὁ ἡγούμενος, τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο καὶ ἡ Σύναξις τῆς Ἀδελφότητος.

2) Ἐὰν ἡ δύναμις τῆς Ἀδελφότητος μειωθεῖ μέχρι τριῶν (3) ἢ καὶ ὀλιγοτέρων ἀδελφῶν, ὅλες οἱ διοικητικὲς ἐξουσίαι καὶ ἀρμοδιότητες μεταβιβάζονται αὐτοδικαίως στοὺς ἐναπομένοντες.

3) Σὲ περίπτωσιν ποὺ δὲν ἀπομείνει κανεὶς ἐγγεγραμμένος ἀδελφός, ἡ Μονὴ λογίζεται ὅτι τελεῖ «ἐν διακοπαῖς» καὶ ἡ διοίκησή της μεταβιβάζεται, αὐτοδικαίως, στὴν οἰκείαν Μητροπολιτικὴν ἀρχήν, μέχρι τῆς ἐκ νέου ἐπανδρώσεως, ἀποκλειομένης τῆς διαλύσεώς της.

Άρθρο 15

Χηρεία θέσεως ήγουμένου

1) Η θέση του ήγουμένου κηρύσσεται εν χηρεία με απόφαση του Ήγουμενοσυμβουλίου, ύποχρεωμένου προς τοῦτο:

α. μετά την έκδημία του ήγουμένου.

β. με έκούσια ύποβολή έγγραφου παραιτήσεως από τόν ίδιο.

γ. ένεκα παύσεως ή έκπτώσεως του κατόπιν ποινής που επιβάλλει ή Σύναξη.

δ. ένεκα αύξήσεως τών αδελφών πέραν τών πέντε (5), έντός δέκα (10) ήμερών από της αύξήσεως αύτης. Η παρούσα διάταξη ίσχύει μόνο σε περίπτωση που ύπάρχει ήγούμενος διορισμένος από τόν οίκείο Μητροπολίτη.

2) Τή χηρεία της θέσεως του ήγουμένου αναγγέλλει τὸ Ήγουμενοσυμβούλιο με πρωτοκολλημένο έγγραφο στὸν οίκείο Μητροπολίτη.

3) Τὸν άσθενούντα ή άπουσιάζοντα ή ύπό κατηγορίαν ήγούμενο άντικαθιστā άυτοδικαίως ὁ πρῶτος κατὰ τὰ πρεσβεϊά εκ τών μη κωλυόμενων ήγουμενοσύμβουλος, καί τή θέση του στίς συνεδρίες του Ήγουμενοσυμβουλίου αναπληρώνει ὁ πρῶτος εκ τών μη κωλυόμενων επιλαχών ήγουμενοσύμβουλος. Ο άντικαταστάτης προσφωνεϊται «ήγουμενεύων» καί κινεϊται άυστηρā έντός τών ύπό του ήγουμένου ή του Ήγουμενοσυμβουλίου καθοριζόμενων ὀρίων.

4) Ο ήγούμενος παύεται από τὸ άξίωμά του μόνο λόγω σοβαρής καί μακροχρόνιας άσθενείας, πιστοποιημένης από άρμόδιο νοσηλευτικό ίδρυμα, συνεπεία της ὁποίας δέν δύναται νά ανταποκριθεϊ στίς ύποχρεώσεις της θέσεώς του για μακρὸ καί άόριστο χρονικὸ διάστημα.

5) Ο ήγούμενος δύναται νά κηρυχθεϊ έκπτωτος: εάν καταστεί αίρετικός, καί ή κακοδοξία του πιστοποιηθεϊ μόνο με απόφαση έκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου· εάν παραβιάζει εκ προθέσεως ή επανειλημμένα τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμοῦ· εάν άρνηθεϊ νά ύπογράψει, συμμορφωθεϊ ή έκτελέσει άπόφαση του Ήγουμενοσυμβουλίου καί της Συνάξεως· εάν κωλύει με ὁποιονδήποτε τρόπο τή σύγκληση καί τις έργασίες τών διοικητικῶν ὀργάνων της Μονής· εάν άποδειχθεϊ άνεπαρκής στην έκπλήρωση τών καθηκόντων του.

6) Η άπόφαση περι έκπτώσεως του ήγουμένου ανήκει στην άρμοδιότητα της Συνάξεως. Τὸ θέμα της έκπτώσεως ή μη του ήγουμένου εισάγεται προς συζήτηση στη Σύναξη, είτε κατόπιν άποφάσεως του Ήγουμενοσυμβουλίου, είτε κατόπιν έγγραφου αίτήσεως του 1/4 τών μελῶν της Αδελφότητος, ὁπότε τὸ Ήγουμενοσυμβούλιο εϊναι ύποχρεωμένο νά συγκαλέσει έκτάκτως τήν Σύναξη, ή ὁποία λαμβάνει γνώση του κατηγορητηρίου καί της άπολογίας, προβαίνει σε δύο επανειλημμένες γραπτές συστάσεις καί, εφόσον ὁ ήγούμενος δέν συμμορφώνεται, προχωρεϊ με άπόλυτη πλειοψηφία στην άπόφαση νά τόν κηρύξει έκπτωτο. Ένστάσεις κατὰ της άποφάσεως περι έκπτώσεως του ήγουμένου ύποβάλλονται έντός δύο (2) ὤρων από τήν ανακοίνωση της άποφάσεως καί αναφέρονται σε παραβάσεις της διαδικασίας που προβλέπει ὁ Κανονισμός. Οί ένστάσεις έκδικάζονται πάραυτα καί άνέκκλητα από τή Σύναξη. Εάν γίνουν δεκτές από τήν άπόλυτη πλειοψηφία τών παρόντων μελῶν της, επιφέρουν τήν άκύρωση της άποφάσεως καί τήν επανάληψη της ὅλης διαδικασίας.

7) Η άπόφαση περι της έκπτώσεως του ήγουμένου τίθεται εν ίσχύι με τήν αύθημερόν κατáχωρήσή της στο βιβλίο πρακτικῶν της Συνάξεως. Άπορριφθέν αίτημα έκπτώσεως ή παύσεως ήγουμένου δύναται νά τεθεϊ εκ νέου από τὸ Ήγουμενοσυμβούλιο ή τούς αδελφούς μετά παρέλευση τριετίας (3).

Άρθρο 16

Έκλογή ήγουμένου

1) Ο ήγούμενος εκλέγεται με μυστική ψηφοφορία από τήν Σύναξη σε περίπτωση που ὁ άριθμός τών έγγεγραμμένων στο Μοναχολόγιο αδελφών εϊναι μεγαλύτερος τών πέντε (5), ειδάλλως διορίζεται από τόν οίκείο Μητροπολίτη (Ν. 590/1977, ά. 39 § 5). Ο διορισμός του παραμένει ίσχυρός, μόνο εφόσον ὁ άριθμός τών έγγεγραμμένων στο Μοναχολόγιο αδελφών εϊναι ίσος ή μικρότερος τών πέντε (5). Εάν, μετά τήν έκλογή ήγουμένου, ὁ άριθμός τών έγγεγραμμένων στο Μοναχολόγιο αδελφών μειωθεϊ εκ νέου στους πέντε (5) ή καί ὀλιγότερους, ή έκλογή παραμένει ίσχυρή.

2) Ἐφόσον κηρυχθεῖ ἡ θέσις τοῦ ἡγουμένου ἐν χηρείᾳ, τὴν ἡγεσίᾳ τῆς Ἀδελφότητος ἀναλαμβάνει αὐτοδικαίως ὁ πρῶτος κατὰ τὰ πρεσβεῖα ἐκ τῶν μὴ κωλυομένων ἡγουμενοσύμβουλος, καὶ τὴ δική του θέσις στὶς συνεδρίες τοῦ Ἑγουμενοσυμβουλίου ἀναπληρώνει ὁ πρῶτος ἐκ τῶν μὴ κωλυομένων ἐπιλαχῶν ἡγουμενοσύμβουλος κ.ο.κ.

3) Ὑποψήφιοι θεωροῦνται αὐτοδικαίως ὅλοι οἱ ἐγγεγραμμένοι κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς στὸ Μοναχολόγιο, ἀνεξαρτήτως ἱερωσύνης, ἡλικίας καὶ χρόνου ἐγκαταβιώσεως στὴν Μονή. Ἐξαιροῦνται οἱ διακονοῦντες σὲ ἐκκλησιαστικὴς θέσεις ἄλλων Μητροπόλεων καὶ οἱ κηρυχθέντες ἔκπτωτοι.

4) Δικαίωμα ψήφου ἔχουν ὅλοι οἱ ἐγγεγραμμένοι κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς στὸ Μοναχολόγιο ἀδελφοί, ἐξαιρέσει τῶν διακονούντων σὲ ἐκκλησιαστικὴς θέσεις ἄλλων Μητροπόλεων.

5) Ἀφοῦ συγκληθεῖ ἡ Σύναξη γιὰ ἐκλογὴ ἡγουμένου, οἱ δικαιολογημένα ἀπουσιάζοντες ἀδελφοί (ἔνεκα ἀσθενείας, διακονίας ἢ ἀδείας) δύνανται νὰ ἐξουσιοδοτήσουν ἐγγράφως κάποιον ἀδελφὸ νὰ ψηφίσει ἀντ' αὐτῶν, ἐφόσον ἡ ἐξουσιοδότησή τους θεωρηθεῖ γιὰ τὸ γνήσιο τῆς ὑπογραφῆς ἀπὸ ἀρμόδια ἀρχή. Οὐδεὶς ἀδελφὸς δύναται νὰ ἐκπροσωπήσει περισσοτέρους τῶν δύο (2) δικαιολογημένα ἀπόντων. Οἱ δὲ ἐξουσιοδοτήσεως ψηφίσαντες ἀδελφοί λογίζονται ὡς παρόντες, καὶ ὑπολογίζονται γιὰ τὸ σχηματισμὸ τῆς ἀπαρτίας. Στὰ πρακτικὰ τῆς ἐκλογῆς πρέπει νὰ ἀναγράφονται ἐπιπλέον τὰ ὀνόματα τῶν ἐξουσιοδοτούντων καὶ ἐξουσιοδοτηθέντων καὶ ἐπισυνάπτονται οἱ γραπτὲς ἐξουσιοδοτήσεις.

6) Τὸ Ἑγουμενοσυμβούλιο ὑποχρεοῦται νὰ συγκροτήσῃ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ ἐντὸς πέντε (5) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπισήμου κηρύξεως τῆς θέσεως τοῦ ἡγουμένου ἐν χηρείᾳ. Ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, ὁ πρῶτος κατὰ τὰ πρεσβεῖα προεδρεύει, καὶ ὁ νεότερος ἐκτελεῖ χρέη γραμματέως.

7) Μὲ φροντίδα τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς:

α. ὁρίζεται ἡ ἡμερομηνία καὶ ὁ τόπος διεξαγωγῆς τῆς ἐκλογῆς καὶ ἀνακοινώνονται ἐγγράφως αὐθημερὸν στὸν οἰκεῖο Μητροπολίτη. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἡγουμένου διεξάγεται κατὰ τὸ δεύ-

τερο ἢ τὸ τρίτο Σάββατο ἀπὸ τῆς κηρύξεως τῆς ἡγουμενικῆς θέσεως ἐν χηρείᾳ.

β. καταρτίζονται οἱ πίνακες τῶν ὑποψηφίων καὶ τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου, οἱ ὅποιοι ἀναρτῶνται στὴν κεντρικὴ θύρα τοῦ Καθολικοῦ καὶ στὴν τράπεζα τῶν ἀδελφῶν.

γ. καταρτίζονται τὰ ψηφοδέλτια μὲ τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν ὑποψηφίων, κατὰ τὴν τάξιν τῶν πρεσβείων. Τὰ ψηφοδέλτια καὶ οἱ φάκελοι φέρουν ὑποχρεωτικὰ τὴ σφραγίδα τῆς Μονῆς καὶ τὴ μονογραφὴ τοῦ προέδρου τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς.

8) Ἡ ἐκλογικὴ διαδικασία διεξάγεται στὸ Καθολικό, τὴν προκαθορισμένη ἡμερομηνία μετὰ τὸ πέρας τῆς ὀρθρινῆς συνάξεως. Κάθε ἀδελφὸς καλεῖται ὀνομαστικὰ ἀπὸ τὸν πρόεδρο μὲ τὴ σειρὰ τῶν πρεσβείων, ἀπὸ τοὺς νεοτέρους πρὸς τὸν ἀρχαιότερο, παραλαμβάνει ἀπὸ τὴν ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ ἓνα ψηφοδέλτιο καὶ φάκελο, ἀπέρχεται στὸ Διακονικό, θέτει σταυρὸ δίπλα στὸ ὄνομα τῆς προτιμῆσές του, τοποθετεῖ τὸ ψηφοδέλτιο στὸ φάκελο καὶ τὸν σφραγίζει, ὑπογράφει στὸν κατάλογο τῶν ἐκλογέων, ρίχνει ἰδιοχείρως τὴν ψῆφο του στὴν ψηφοδόχο καὶ ἐπιστρέφει στὴ θέσιν του. Μετὰ τὸ τέλος τῆς ψηφοφορίας, ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ ἀποσφραγίζει τὴν ψηφοδόχο, καταμετρᾷ ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν τὶς ψήφους καὶ ἀνακοινώνει τὸ ἀποτέλεσμα. Ἀκυρα θεωροῦνται τὰ ψηφοδέλτια ποὺ φέρουν περισσότερους ἀπὸ ἓνα σταυρούς, ὅποιαδήποτε ἄλλη σημείωση, καθὼς καὶ ὅσα δὲν φέρουν τὴ σφραγίδα τῆς Μονῆς καὶ τὴ μονογραφὴ τοῦ προέδρου τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς. Ἡ κρίσις περὶ ἀκυρότητος τῶν ψηφοδελτίων ἀνήκει στὴν ἀρμοδιότητα τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, καὶ σὲ περίπτωση ἰσοψηφίας ὑπερισχέει ἡ ψῆφος τοῦ προέδρου.

9) Ἐκλεγείς ἡγούμενος θεωρεῖται ὁ λαβὼν τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία, ἥτοι τὶς μισὲς σὺν μία ψήφους τῶν παρόντων ἀδελφῶν. Ἐὰν οὐδεὶς συγκεντρώσῃ τὴν ἀπαιτούμενη πλειοψηφία, ἐπαναλαμβάνει ἡ ψηφοφορία. Ἐὰν καὶ στὴ δεύτερη ψηφοφορία οὐδεὶς συγκεντρώσῃ τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία, ἀκολουθεῖ καὶ τρίτη, κατὰ τὴν ὁποία θεωροῦνται ὡς ὑποψήφιοι μόνο οἱ δύο (2) πλειοψηφήσαντες τῆς δεύτερης ψηφοφορίας καὶ ἐκλέγεται ἡγούμενος ὁποῖος συγκεντρώνει

τὴν πλειοψηφία. Σὲ περίπτωση ἰσοψηφίας ἀκολουθεῖ καὶ τέταρτη ψηφοφορία, κατὰ τὴν ὁποία ἀναδεικνύεται τελικὰ ἡγούμενος ὁ συγκεντρώσας τὴν πλειοψηφία, ἐνῶ σὲ περίπτωση καὶ νέας ἰσοψηφίας ἐκλέγεται ἡγούμενος ὁ ἀρχαιότερος κατὰ τὰ πρεσβεῖα.

10) Ἐνστάσεις κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς ὑποβάλλονται ἐντὸς δύο (2) ὥρων ἀπὸ τῆς ἀνακοίνωσης τοῦ τελικοῦ ἀποτελέσματος μόνο γιὰ παραβάσεις τῆς διαδικασίας. Οἱ ἐνστάσεις ἐκδικάζονται πάραυτα καὶ ἀνέκκλητα ἀπὸ τὴ Σύναξη, καὶ ἂν γίνουν δεκτὲς ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία τῶν παρόντων μελῶν, ἐπιφέρουν ἀκύρωση τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐπανάληψη ὅλης τῆς διαδικασίας τὸ ἀμέσως ἐπόμενο Σάββατο. Ἐὰν ἀπορριφθοῦν οἱ ἐνστάσεις, ὁ ἐκλεγείς ἡγούμενος ἀναλαμβάνει κανονικὰ τὰ καθήκοντά του.

11) Μετὰ τὴν ἐκδίκριση τῶν ἐνστάσεων, ὑπογράφεται ἀπὸ ὅλους τοὺς ψηφίσαντες τὸ πρακτικὸ ἐκλογῆς. Ἄρνηση ὑπογραφῆς τοῦ πρακτικοῦ ἐκλογῆς ἀπαγορεύεται.

12) Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας, πρὶν τὴν τέλεση τῆς ἐνάτης Ὡρας, ψάλλεται Δοξολογία γιὰ τὴν ἐκλογή τοῦ νέου ἡγουμένου καὶ ὁ ἐκλεγείς ἀναλαμβάνει τὴν ἄσκηση τῆς διακονίας του. Ἀντίγραφο τοῦ πρακτικοῦ ἐκλογῆς ὑποβάλλει τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο στὸν οἶκειο Μητροπολίτη τὴν ἐπομένη τῆς ἐκλογῆς, μὲ τὴν παράκληση νὰ μεριμνήσῃ γιὰ τὸν καθορισμὸ τοῦ κατὰλληλου χρόνου τῆς ἐπισήμου ἐνθρονίσεως τοῦ νέου ἡγουμένου.

Ἄρθρο 17

Ἀρμοδιότητες ἡγουμένου

1) Δέχεται μόνος αὐτὸς τὶς ἐξαγορεύσεις καὶ ἐξομολογήσεις τῶν ἀδελφῶν καὶ διακονεῖ τὴν κατὰ Θεὸν προκοπὴν τους. Εἰσηγεῖται στὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο τὴν πρόσληψη τῶν δοκίμων, τὴν ἀπαλλαγή ἀπὸ στρατιωτικὲς ὑποχρώσεις, τὴ συντήρηση τοῦ χρόνου δοκιμασίας καὶ τὴν προαγωγή στὴν τάξη τῶν μοναχῶν. Παρίσταται ὑποχρεωτικὰ στὴν τέλεση τῆς μοναχικῆς κουρᾶς τῶν ἀδελφῶν ὡς ἀνάδοχος, ἐπιλέγων τὰ διδόμενα ὀνόματα. Εἰσηγεῖται στὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο τὴν προαγωγή τῶν ἀδελφῶν στὶς τάξεις τοῦ κλήρου, χορηγῶν τὴν κανονικὴ συμμεταρτυρία.

2) Ἐπισκοπεῖ τὴ ζωὴ τῆς Μονῆς καὶ μεριμνᾷ γιὰ τὴν ὁμαλὴ λειτουργία της. Παρέχει τὸν ἑαυτοῦ πρότυπο πρὸς ὅλους τοὺς ἀδελφούς μὲ τὴν ἐν γένει ζωὴν του. Μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἐπιστροφή στὴ Μονὴ ὅλων τῶν ἀδικαιολογήτως ἀπόντων δοκίμων καὶ ἀδελφῶν. Ἐπιτρέπει τὴν ἀπουσία τῶν ἀδελφῶν ἀπὸ τὶς Ἀκολουθίες. Εἰσηγεῖται στὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο τὴν κατανομή τῶν διακονημάτων. Ὅριζει ἢ ἐπιτρέπει ποιοὶ θὰ ἀπέρχονται ἐκτὸς Μονῆς γιὰ διακόνημα ἢ διεκπεραίωση προσωπικῆς υποθέσεως καὶ στὴν ἐπιστροφή τους ἀπαιτεῖ τὴν ἀπόδοση τοῦ προσήκοντος λόγου. Παρέχει στοὺς ἀδελφούς τὴν προβλεπομένη ἄδεια ἀπουσίας καὶ ἐπιτιμᾷ τοὺς ἀδικαιολογήτως ἐξερχομένους. Παρέχει στοὺς προσκυνητὲς εὐλογία γιὰ διανυκτέρευση στὸν ξενώνα καὶ ἀποφασίζει γιὰ τὴν παράταση τῆς φιλοξενίας τους. Προσφωνεῖται μὲ τὴν προσωνυμία «γέρων».

3) Συγκαλεῖ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο, προεδρεύει καὶ εἰσηγεῖται τὰ θέματα. Ἐκπροσωπεῖ τὴ Μονὴ ἐνώπιον πάσης ἀρχῆς καὶ νομικοῦ προσώπου. Προεδρεύει τῆς Συνάξεως. Ὑπογράφει ὅλα τὰ ἔγγραφα τῆς Μονῆς, μὲ τὸν τύπο « ὁ καθηγούμενος (δεῖνα) καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί». Συνυπογράφει ὅλα τὰ παραστατικὰ διαχειρίσεως τῆς Μονῆς.

Ἄρθρο 18

Ἐκλογή ἡγουμενοσυμβούλων

1) Τὰ μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου εἶναι αἰρετά, ἐκλέγονται μὲ μυστικὴ ψηφοφορία ἀνὰ τριετία ἀπὸ τὴ Σύναξη καὶ δύνανται νὰ ἐπανεκλεγοῦν στὸ αὐτὸ ἀξίωμα ἀπεριόριστα. Ἡ ἐκλογή τους διεξάγεται τὸ πρῶτο δεκαήμερο τοῦ Ὀκτωβρίου, σὲ ἑκτακτὴ σύγκληση τῆς Συνάξεως μὲ ὑποχρεωτικὴ εὐθύνη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

2) Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο ἀναλαμβάνει τὰ καθήκοντά του ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου τοῦ ἐρχομένου ἔτους, ἕως καὶ τῆς 31ης Δεκεμβρίου τοῦ τρίτου ἔτους τῆς θητείας του.

3) Ἡ ἐκλογή γίνεται σὲ μία καὶ μόνη ψηφοφορία, καὶ ἐκλέγονται οἱ δύο (2) ἢ τέσσερις (4) πλειοψηφήσαντες. Σὲ περιπτώσεις ἰσοψηφίας προκρίνονται οἱ ἀρχαιότεροι κατὰ τὰ πρεσβεῖα.

Στὴν ψηφοφορία κάθε ἀδελφὸς σημειώνει μὲ σταυρὸ τόσα ὀνόματα, ὅσες καὶ οἱ προβλεπόμενες θέσεις ἡγουμενοσυμβούλων. Ψηφοδέλτια μὲ λιγότερους σταυροὺς θεωροῦνται ἔγκυρα. Γιὰ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα ἰσχύουν τὰ προβλεπόμενα γιὰ τὴν ἐκλογὴ ἡγουμένου.

4) Μὲ φροντίδα τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, συντάσσεται ὁ κατάλογος τῶν ἐπιλαχόντων ἡγουμενοσυμβούλων μὲ αὐξοῦντα ἀριθμὸ. Σὲ περιπτώσεις ἰσοψηφίας προτάσσονται οἱ ἀρχαιότεροι κατὰ τὰ πρεσβεῖα. Ἀπὸ τὸν κατάλογο τῶν ἐπιλαχόντων ἀναπληρώνονται, ὅσοι ἡγουμενοσύμβουλοι κατὰ τὴ διάρκεια τῆς θητείας τους ἀπουσιάζουν ἢ κωλύονται, παύθηκαν ἢ κηρύχθηκαν ἐκπτῶτες, ὑπέβαλαν ἔγγραφη παραίτηση ἢ ἀπέθαναν.

5) Μετὰ τὴν ἀναγγελία τοῦ τελικοῦ αποτελέσματος ἐκδικάζονται οἱ τυχόν ἐνστάσεις καὶ ὑπογράφεται τὸ πρακτικὸ ἐκλογῆς ἀπὸ ὅλους τοὺς ψηφίσαντες. Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο ὑποβάλλει τὴν ἐπαύριο ἀντίγραφο τοῦ πρακτικοῦ στὸν οἶκιο Μητροπολίτη.

Ἄρθρο 19

Σύνθεση καὶ σύγκληση Ἡγουμενοσυμβουλίου

1) Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία (3) μέλη, ἐὰν τὴν ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγγεγραμμένων στὸ Μοναχολόγιο ἀδελφῶν εἶναι μικρότερος τῶν τριάντα (30). Σὲ κάθε ἄλλη περίπτωση ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε (5) μέλη.

2) Στὴν πρώτη συνεδρία τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο διορίζει ἓνα μέλος του ὡς ταμία καὶ ἄλλο ἓνα ὡς γραμματέα, ἐξαιρουμένου τοῦ ἡγουμένου.

3) Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο συγκαλεῖται τακτικὰ μὲν τὸ πρῶτο πενθήμερο (5) κάθε μῆνα καὶ ἔκτακτα κατ'ὸν προσκλήσεως τοῦ ἡγουμένου. Μὲ ἔγγραφη αἴτηση τῆς ἀπόλυτης πλειοψηφίας τῶν μελῶν του, ὁ ἡγούμενος ὑποχρεοῦται νὰ συγκαλέσει ἔκτακτα τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο, ἐντὸς πέντε (5) ἡμερῶν.

4) Εὐρίσκεται σὲ ἀπαρτία, παρόντων ὅλων τῶν μελῶν του. Τὰ θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰσηγεῖται ὁ ἡγούμενος ὡς πρῶτος. Οἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου λαμβάνον-

ται μὲ ἀπόλυτη πλειοψηφία. Οἱ ψηφοφορίες εἶναι φανερές.

5) Σὲ κάθε συνεδρία μὲ φροντίδα τοῦ γραμματέως τηροῦνται πρακτικά, στὰ ὁποῖα καταγράφεται καὶ ἡ γνώμη τῶν διαφωνούντων, καὶ ὑπογράφουν ὅλα τὰ μέλη. Ἀρνησὶς ὑπογραφῆς πρακτικῶν καὶ ἀποφάσεων συνεπάγεται αὐτοδικαίως τὴν ἐκκίνηση τῆς προβλεπόμενης διαδικασίας ἐκπτώσεως τῶν ἀρνούμενων.

6) Θέση ἡγουμενοσυμβούλου χρεεῖται γιὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους ὅπως καὶ τοῦ ἡγουμένου, ὅποτε ἀναπληρώνεται ἀπὸ τὸν πρῶτο μὴ κωλυόμενο ἐπιλαχόντα ἡγουμενοσύμβουλο. Ἡγουμενοσύμβουλος παύεται ἢ κηρύσσεται ἐκπτῶς γιὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους ὅπως καὶ ὁ ἡγούμενος, μὲ ἀπόφαση τῆς Συνάξεως.

Ἄρθρο 20

Ἀρμοδιότητες Ἡγουμενοσυμβουλίου

1) Ἀποφασίζει περὶ τῆς προσλήψεως ὑποψηφίων δοκίμων ἢ διαγράφει ἀπὸ τὸ Δοκιμολόγιο τοὺς ἀδικαιολόγητα ἀπουσιάζοντες ἢ ἐκουσίως ἀποχωροῦντες δοκίμους· ἀποφασίζει περὶ τῆς προαγωγῆς τους στὴν τάξη τῶν μοναχῶν καὶ ὀρίζει τὸ χρόνον τελέσεως τῆς κουρᾶς· ἀποφασίζει περὶ τῆς μεταθέσεως τῶν ἐκουσίως ἀποχωρούντων ἀδελφῶν· διαγράφει ἀπὸ τὸ Μοναχολόγιο τοὺς ἀδικαιολογητῶς ἀπουσιάζοντες ἢ ἐκουσίως ἀποχωροῦντες ἀδελφούς· ἀποφασίζει περὶ τῆς ὀριστικῆς ἀποπομπῆς τῶν ἀδελφῶν, εἰσάγοντας τὴν ἀπόφασή του στὴ Σύναξη γιὰ νὰ ἐγκριθεῖ· ἀναθέτει στοὺς ἀδελφούς τὰ διακονήματα καὶ τοὺς παρέχει τὴν προβλεπόμενη ἄδεια ἀπουσίας· μὲ εἰσήγηση τοῦ πνευματικοῦ, ἀποφασίζει γιὰ τὴν προαγωγὴ τῶν ἀδελφῶν στὶς τάξεις τοῦ κλήρου καὶ τὴν ἀνάληψη ἐκκλησιαστικῆς διακονίας.

2) Ἐλέγχει τὴ νομιμότητα τῶν πράξεων τοῦ ἡγουμένου, κηρύσσει τὴ θέση του σὲ χρεία, εἰσάγει στὴ Σύναξη τὸ αἴτημα περὶ παύσεως ἢ ἐκπτώσεως τοῦ ἡγουμένου καὶ τῶν ἡγουμενοσυμβούλων. Συγκροτεῖ στὶς προβλεπόμενες περιπτώσεις τὴν ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ. Συγκαλεῖ τακτικὰ ἢ ἔκτακτα τὴ Σύναξη σὲ συνεδρία. Διορίζει τὸ νομικὸ σύμβουλο τῆς Μονῆς καὶ ἀνακαλεῖ τὸ διορισμὸ του. Ἐξουσιοδοτεῖ τὸν ἡγούμε-

νο ἢ κάποιον ἄλλο νὰ ἐκπροσωπήσει τὴ Μονὴ ἐνώπιον πάσης ἀρχῆς καὶ νομικοῦ προσώπου.

3) Παρακολουθεῖ τὴν πορεία τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Μονῆς. Συντάσσει τὸν ἐτήσιο προϋπολογισμό καὶ τὸν ἀπολογισμό καὶ τοὺς ἀποστέλλει στὸν οἰκεῖο Μητροπολίτη. Διενεργεῖ τὶς προβλεπόμενες συναλλαγές ἢ δικαιοπράξεις, ἐκποιήσεις καὶ ἀγορές, μισθώσεις καὶ ἐκμισθώσεις, συνάψεις ἐπιμόρτων ἀγροληψίων, δανείων καὶ χρησιδανείων, συστάσεις ἐμπραγμάτων ἀσφαλειῶν καὶ δουλειῶν, ἀποδοχές δωρεῶν, κληρονομιῶν καὶ κληροδοσιῶν κ.λπ. Ζητεῖ ἀπὸ τὴ Σύναξη ἔγκριση γιὰ τὶς μὴ προβλεπόμενες ἀπὸ τὸν προϋπολογισμό συναλλαγές ἢ δικαιοπράξεις καὶ τὶς διενεργεῖ. Ὑπογράφει τὶς διακηρύξεις τῶν πλειοδοτικῶν καὶ μειοδοτικῶν διαγωνισμῶν καὶ τοὺς διενεργεῖ. Ὑποβάλλει, πρὸς περιφρούρηση τῆς περιουσίας τῆς Μονῆς ἢ καὶ γιὰ ὅποιονδήποτε ἄλλο λόγο, ἀγωγές, μηνύσεις, ἐγκλήσεις, αἰτήσεις, ἔνδικα μέσα κ.λπ., ἐνώπιον παντὸς ποινικοῦ, πολιτικοῦ καὶ διοικητικοῦ δικαστηρίου. Παραιτεῖται ἢ τὰ ἀνακαλεῖ, ἀποδέχεται ἐξώδικους ἢ δικαστικούς συμβιβασμούς κ.λπ. Μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἀνέγερση καὶ συντήρηση τῶν οἰκοδομῶν τῆς Μονῆς καὶ ἀποφασίζει περὶ προσλήψεως ἢ ἀπολύσεως τοῦ ἐργατικοῦ προσωπικοῦ.

Ἄρθρο 21

Σύνθεση καὶ σύγκληση ἱ. Συνάξεως

1) Ἡ Σύναξη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν ἐγγεγραμμένων στὸ Μοναχολόγιο τῆς Μονῆς ἀδελφῶν, μὲ ἐξαίρεση τοὺς ἐκτὸς Μητροπόλεως διακονοῦντες σὲ ἐκκλησιαστικὴς θέσεις.

2) Συνέρχεται σὲ τακτικὴ συνεδρία μὲ ἀπόφαση τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, τὸ πρῶτο δεκαήμερο τοῦ Φεβρουαρίου γιὰ τὴν ἔγκριση τοῦ ἀπολογισμοῦ, τὸ πρῶτο δεκαήμερο τοῦ Ἰουνίου γιὰ τὴν ἀνακοίνωση τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου περὶ κατανομῆς τῶν κατ' ἔτος διακονημάτων καὶ τὸ πρῶτο δεκαήμερο τοῦ Νοεμβρίου γιὰ τὴν ἔγκριση τοῦ προϋπολογισμοῦ.

3) Συγκαλεῖται σὲ ἑκτακτὴ συνεδρία μὲ ἀπόφαση τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου γιὰ τὴν ἐκλογή, παύση ἢ ἔκπτωση τοῦ ἡγουμένου ἢ τῶν ἡγουμενοσυμβούλων· γιὰ τὴν ὀριστικὴ ἀποπομπὴ ἀδελ-

φοῦ ἢ δοκίμου τῆς Μονῆς· ἐὰν τὸ ζητήσει ἐγγράφως ὁ ἡγούμενος ἢ ἡ ἀπόλυτη πλειοψηφία τῶν ἡγουμενοσυμβούλων ἢ τὸ 1/4 τῶν μελῶν τῆς Συνάξεως, μὲ ρητὴ ἀναγραφὴ τῶν προτεινομένων θεμάτων· ἐὰν ὑπάρξει ἀδυναμία λήψεως ἀποφάσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου· ἐὰν τὸ ζητήσει ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης πρὸς πνευματικὴ οἰκοδομὴ τῶν ἀδελφῶν καὶ ἐνημέρωσή τους γιὰ ἐπίκαιρα θέματα.

4) Σὲ καθὲ συνεδρία τῆς ἀποφασίζει ὑποχρεωτικὰ καὶ γιὰ ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ ἐμπίπτουν στὴν ἀρμοδιότητά της.

5) Ἡ Σύναξη εὐρίσκεται σὲ ἀπαρτία, ἐὰν παρευρίσκονται τὰ 4/5 τῶν μελῶν της. Ἐὰν δὲν ἐπιτευχθεῖ ἀπαρτία, καλοῦνται ἕως τρεῖς φορὲς ἐντὸς δεκαήμερου γραπτῶς τὰ μέλη, καὶ ἐφόσον δὲν προσέλθουν, ἡ Σύναξη συγκαλεῖται καὶ θεωρεῖται ὅτι εὐρίσκεται σὲ ἀπαρτία ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παρόντων.

6) Ὁ ἡγούμενος εἰσηγεῖται τὰ θέματα, δίδει στοὺς ἀδελφούς τὸ λόγο καὶ τὸν ἀφαιρεῖ, μεριμνᾷ γιὰ τὴν εὐταξία καὶ συντονίζει τὶς ἐργασίες. Τὸν ἀπουσιάζοντα, ἀσθενοῦντα ἢ ὑπὸ κατηγορίαν ἡγούμενο ἀντικαθιστᾷ ὁ ἡγουμενεύων.

7) Οἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται μὲ σχετικὴ πλειοψηφία, ἐκτὸς ἐὰν ὀρίζει διαφορετικὰ ὁ παρὼν Κανονισμός. Σὲ περίπτωσι ἰσοψηφίας ἢ ψηφοφορία ἐπαναλαμβάνεται, καὶ σὲ νέα ἰσοψηφία ὑπερισχύει ἡ ψῆφος τοῦ προέδρου. Οἱ ψηφοφορίες εἶναι φανερές, ἐκτὸς ἐὰν ὀρίζει διαφορετικὰ ὁ παρὼν Κανονισμός. Οἱ ἀδελφοὶ ψηφίζουν μὲ τὴ σειρὰ τῶν πρεσβείων, ἀπὸ τὸ νεότερο πρὸς τὸν ἀρχαιότερο. Ἐνστάσεις ὑποβάλλονται ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς μόνο γιὰ παραβάσεις τοῦ Κανονισμοῦ, ἐκδικάζονται πάραυτα ἀπὸ τὴ Σύναξη καὶ γίνονται δεκτὲς μὲ ἀπόλυτη πλειοψηφία τῶν παρόντων.

8) Σὲ καθὲ συνεδρία, μὲ φροντίδα τοῦ γραμματέως, τηροῦνται πρακτικὰ (βιβλίον πρακτικῶν τῆς ἱ. Συνάξεως), ὅπου ἀναγράφονται ἡ ἡμερομηνία, ὁ τόπος συγκλήσεως, τὰ ὀνόματα τῶν παρόντων καὶ ἀπόντων, τὰ θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως, οἱ ἀποφάσεις, οἱ γνώμες τῶν μειοψηφούντων καὶ οἱ τυχόν ἐνστάσεις. Τὰ πρακτικὰ ὑπογράφουν ὑποχρεωτικὰ ὅλοι οἱ ἀδελφοί. Ἀρνηση ὑπογραφῆς πρακτικῶν σημειώνεται σ' αὐτὰ, ἀλλὰ δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα τῆς διαδικα-

σίας, ἐνῶ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ ἐπιτιμῇ τὸν ἀρνούμενο ἀδελφó.

9) Οἱ ἀποφάσεις τῆς Συνάξεως ἐκτελοῦνται πάραυτα. Ἀρνηση ἐκτελέσεως ἢ συμμορφώσεως πρὸς ἀπόφαση τῆς Συνάξεως ἀποτελεῖ ἰσχυρὸ λόγο γιὰ ἐνεργοποίηση τῆς διαδικασίας ἐκπτώσεως τοῦ ἡγουμένου ἢ ἡγουμενοσυμβούλων ἢ καὶ ὀριστικῆς ἀποπομπῆς ἀδελφοῦ ἢ δοκίμου ἀπὸ τῆς Μονῆς.

10) Ἐφόσον οἱ ἐγκαταβιοῦντες ἀδελφοὶ εἶναι ὀλιγότεροι τῶν πέντε (5), ὅλες οἱ προβλεπόμενες ἀρμοδιότητες καὶ ὑποχρεώσεις τῆς Συνάξεως ἀσκοῦνται ἀπὸ τοὺς ὑπάρχοντες ἀδελφούς, πάντοτε ὅμως ὑπὸ τὴν ἐγκριση νομιμότητος τῶν ἀποφάσεων ἀπὸ τὸν οἰκεῖο Μητροπολίτη.

Ἄρθρο 22

Ἀρμοδιότητες Ἱερᾶς Συνάξεως

1) Ἐγκρίνει τὶς ἀποφάσεις τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, περὶ προσλήψεως τῶν προσερχομένων σὲ προχωρημένη ἡλικία ἢ ἐξ ἐγγάμου βίου ἢ ἀπὸ τὴν ἄλλη Μονὴ ὑποψηφίων, ὡς καὶ περὶ ὀριστικῆς ἀποπομπῆς τῶν δοκίμων καὶ τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς. Ἐγκρίνει στὶς προβλεπόμενες περιπτώσεις τὶς ἀποφάσεις τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, περὶ προαγωγῆς τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς στὶς τάξεις τοῦ κλήρου καὶ περὶ ἀναλήψεως ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς κάποιας ἐκκλησιαστικῆς διακονίας ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς Μητροπόλεως.

2) Ἐλέγχει τὴ νομιμότητα τῶν πράξεων τοῦ ἡγουμένου καὶ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου. Ἐκλέγει τὸν ἡγούμενο καὶ τοὺς ἡγουμενοσυμβούλους. Παύει ἢ κηρύσσει ἐκπτώτους τὸν ἡγούμενο καὶ τοὺς ἡγουμενοσυμβούλους. Ἀποφασίζει γιὰ κάθε θέμα ποὺ εἰσάγει σ' αὐτὴν τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο λόγῳ ἀδυναμίας λήψεως ἀποφάσεως καὶ γιὰ κάθε ζήτημα ποὺ δὲν προβλέπει ρητὰ ὁ παρὼν Κανονισμός.

3) Ἐγκρίνει τὸν προϋπολογισμό καὶ τὸν ἀπολογισμό τῆς Μονῆς. Ἐγκρίνει τὶς ἀποφάσεις τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου γιὰ κάθε συναλλαγή ἢ δικαιοπραξία ποὺ δὲν προβλέπει ὁ προϋπολογισμός.

Ἄρθρο 23

Σφραγίδα καὶ τηρούμενα βιβλία

1) Ἡ Μονὴ ἔχει κυκλικὴ σφραγίδα ἢ ὁποία φέρει τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας καὶ τὴν ἐπιγραφή: «ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΗΣ». Φυλάσσεται στὸ γραφεῖο τοῦ ἡγουμένου.

2) Διατηρεῖ τὰ βιβλία: 2) πρακτικῶν Ἡγουμενοσυμβουλίου, πρακτικῶν ἱ. Συνάξεως, μοναχῶν (μοναχολόγιο), δοκίμων (δοκιμολόγιο), εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων (πρωτόκολλο)· καὶ β) ἀκινήτου περιουσίας (κτηματολόγιο) μὲ κατάλογο τῶν ἀκινήτων τῆς Μονῆς, τὰ σχετικὰ συμβόλαια καὶ τοπογραφικὰ σχεδιαγράμματα, κινητῆς περιουσίας μὲ τὰ κυριότερα κατὰ τὴν ἀξία κινητὰ τῆς Μονῆς, ἀγίων λειψάνων, κειμηλίων καὶ ἀφιερωμάτων, καὶ ταμείου. Τὰ πέντε (5) πρῶτα τηροῦνται μὲ φροντίδα τοῦ γραμματέως τῆς Μονῆς, ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα τέσσερα (4) μὲ φροντίδα τοῦ ταμία.

Ἄρθρο 24

Περὶ ἐσόδων καὶ ἐξόδων

1) Τὰ ἔσοδα τῆς Μονῆς προέρχονται:

- α. ἀπὸ εἰσφορὰς τῶν ἀδελφῶν.
 - β. ἀπὸ δωρεάς, κληρονομίες, κληροδοσίες καὶ εἰσφορὰς φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων, ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου δικαίου.
 - γ. ἀπὸ τὴν κηροπωλησίαν, τὶς ἱεροπραξίες καὶ τὴν ἐκθεση βιβλίων καὶ χειροτεχνημάτων.
 - δ. ἀπὸ προσόδους τῆς κινητῆς καὶ ἀκίνητης περιουσίας τῆς, ἐκποιήσεις, ἐκμισθώσεις, συστάσεις ἐμπραγμάτων ἀσφαλειῶν ἢ δουλειῶν ὑπὲρ τῆς Μονῆς, συνάψεις ἐπιμόρτων ἀγροληψιῶν καὶ δανείων κ.λπ.
 - ε. ἀπὸ ἐκδόσεις βιβλίων, περιφορὰ εἰκόνων καὶ ἀγίων λειψάνων, τοκοφορία τῶν καταθέσεων τῆς Μονῆς καὶ κάθε ἄλλη πρόσοδο.
- 2) Τὰ ἔσοδα διατίθενται:
- α. γιὰ τὴ συντήρηση, περίθαλψη, ἀσφάλιση καὶ τὶς ἐν γένει ἀνάγκες τῶν ἀδελφῶν.
 - β. γιὰ τὶς ἀναγκαῖες δαπάνες καὶ προμήθειες.
 - γ. γιὰ ἀναστήλωση, ἀποκατάσταση καὶ συντήρηση τοῦ ναοῦ καὶ τῶν κτισμάτων τῆς Μονῆς.
 - δ. γιὰ τὴ φιλοξενία τῶν προσκυνητῶν, τὴν ἄσκηση φιланθρωπικοῦ ἔργου, τὴν ἐνίσχυση ἐκ-

κλησιαστικῶν ἔργων, ἱερῶν μονῶν καὶ ναῶν.

ε. γιὰ τὴν ἔκδοση βιβλίων καὶ ἐντύπων.

ς. γιὰ κάθε ἄλλη περίπτωση, κατόπιν σχετικής αποφάσεως τῆς Συνάξεως.

Ἄρθρο 25

Περὶ οἰκονομικῶν συναλλαγῶν

1) Ὁ ἐτήσιος προϋπολογισμὸς καὶ ἀπολογισμὸς τῆς Μονῆς συντάσσεται ἀπὸ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο, ἐγκρίνεται ἀπὸ τὴ Σύναξη καὶ ἀποστέλλεται στὸν οἰκεῖο Μητροπολίτη πρὸς ἔλεγχον νομιμότητος.

2) Οἱ προβλεπόμενες ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸς συναλλαγές ἢ δικαιοπραξίες κ.λπ., διενεργοῦνται ἀπὸ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο.

3) Οἱ συναλλαγές ἢ δικαιοπραξίες ποὺ δὲν προβλέπονται ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸ διενεργοῦνται ἀπὸ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο μὲ ἀπόφασή του ἢ ὁποία πρέπει νὰ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὴ Σύναξη.

Ἄρθρο 26

Περὶ εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν

1) Οἱ εἰσπράξεις τῆς Μονῆς διενεργοῦνται μὲ ἀριθμημένες διπλότυπες ἀποδείξεις εἰσπράξεως ποὺ ὑπογράφουν ὁ ἡγούμενος καὶ ὁ ἡγουμενοσύμβουλος-ταμίας.

2) Οἱ πληρωμές τῆς Μονῆς διενεργοῦνται μὲ ἀριθμημένες διπλότυπες εἰσπράξεις πληρωμῆς ποὺ ὑπογράφουν ὁ ἡγούμενος καὶ ὁ ἡγουμενοσύμβουλος-γραμματέας καὶ συνοδεύονται ἀπὸ τὰ νόμιμα παραστατικά.

3) Οἱ εἰσπράξεις καὶ πληρωμές διενεργοῦνται ἀπὸ τὸν ταμία τῆς Μονῆς καὶ καταχωρίζονται πάραυτα στὸ «βιβλίο ταμείου».

4) Κάθε χρηματικὸ ποσὸ ποὺ ὑπερβαίνει τὸ ἀναγκαῖο γιὰ τὴ συντήρηση καὶ λειτουργία τῆς Μονῆς ὅριο κατατίθεται σὲ τραπεζικὸ λογαριασμὸ ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς.

5) Τὸ διαχειριστικὸ ἔτος ἄρχεται τὴν 1η Ἰανουαρίου καὶ λήγει τὴν 31η Δεκεμβρίου.

Ἄρθρο 27

Περὶ τοῦ ταμείου

Ὁ ταμίας τῆς Μονῆς εὐθύνεται γιὰ τὴν ὁμαλὴ λειτουργία καὶ λογιστικὴ τακτοποίηση τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως. Μεριμνᾷ:

α. γιὰ τὴ φύλαξη τοῦ ταμείου τῆς Μονῆς καὶ τὴν τήρηση τῶν προβλεπόμενων βιβλίων.

β. γιὰ τὴ διενέργεια τῶν εἰσπράξεων, πληρωμῶν, καταθέσεων καὶ ἀναλήψεων τῆς Μονῆς.

γ. γιὰ τὴν ἐνημέρωση τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου καὶ τῆς Συνάξεως, σχετικά μὲ τὴν πορεία τῶν οἰκονομικῶν τῆς Μονῆς.

δ. γιὰ τὴν ἀπόδοση λόγου περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως ἐνώπιον κάθε ἀρμόδιας ἀρχῆς.

ε. γιὰ τὴν ἀποσφράγιση τῶν παγκαρίων, τὴν καταμέτρηση τοῦ περιεχομένου καὶ τὴ σύνταξη τοῦ πρακτικοῦ καταμετρήσεως, σὲ συνεργασία μὲ τοὺς δύο ἀρχαιότερους μὴ κωλυομένους κατὰ τὰ πρεσβεῖα ἀδελφούς. Μετὰ τὴν καταμέτρηση συντάσσεται πρακτικὸ καταμετρήσεως ἐγκύρως ὑπογραφόμενο, ἐκδίδεται ἰσόποσο γραμμάτιο εἰσπράξεως καὶ ἐνημερώνεται τὸ βιβλίο ταμείου.

Ἄρθρο 28

Περὶ ἰσχύος καὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς θεωρεῖται ἰσχυρὸς, ἀπὸ τὴ δημοσίευσή του στὸ περιοδικὸ «Ἐκκλησία». Παραμένει ὑποχρεωτικὰ ἰσχυρὸς, ἀκόμα καὶ σὲ περίπτωση ἐκ νέου ἐπανδρώσεως τῆς Μονῆς, τελοῦσης «ἐν διακοπαῖς» καθ' ὃν χρόνον οὐδεὶς ἀδελφὸς ὑπάρχει ἐγγεγραμμένος στὸ Μοναχολόγιό της.

ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος Σφονδουλῖας,
καθηγούμενος

ἀρχιμ. Νικόδημος Δαούλκας,
σύμβουλος

διάκονος Χριστόδουλος Παπακώστας,
σύμβουλος

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ «Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ»

Πρὸς
τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον
Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΝ

Ἑρώτημα: Τὸ ἀπὸ 17 Ἰουλίου 2001 ἔγγραφον τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον μοῦ παρε - δόθη τὴν 31ην Ἰουλίου 2001.

Σχετ. τὸ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 3408/13.7.2001 ἔγγραφον τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβου - λίου Ραδιοτηλεοράσεως.

Μακαριώτατε,

Ἐπὶ τοῦ ὥς ἄνω ἐρωτήματος σὲ σχέση μετὰ τὴν τηλεοπτικὴ παραγωγή «Ὁ Μεγάλος Ἀδελφός» ἡ γνώμη μου εἶναι ἡ ἑξῆς:

Κατὰ τὸ ἄρθρον 2 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος τῆς Ἑλλάδος: «Ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ προστασία τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελοῦν τὴν πρωταρ - χικὴν ὑποχρέωσιν τῆς Πολιτείας». Ἡ προπαρα - τεθεῖσα διάταξις ἔχει, ὡς διδάσκεται (βλ. Κων. Γεωργόπουλος, “Ἐπίτομο Συνταγματικὸ Δί - καιο”, 1998 σελ. 483 ἐπ.), τόσον ἀρνητικὸ ὅσον καὶ θετικὸ περιεχόμενον, διότι ἀπευθύνεται πρὸς τὰ κρατικὰ ὄργανα, τὰ ὁποῖα ὑποχρεοῦνται τοῦτο μὲν νὰ σέβονται καὶ νὰ μὴ θίγουν μετὰ τὴν ἐνέργειάν τους τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀνθρώπου (ἀρνητικὸν περιεχόμενον), τοῦτο δὲ νὰ τὴν προσ - τατεύουν μετὰ τὴν λήψιν τῶν ἀναγκαίων μέτρων ἀπὸ κάθε προσβολῆς, εἴτε αὐτὴ γίνεται ἀπὸ ἰδιῶτες, εἴτε μετὰ ἀφορμὴν τὴν ἄσκηση τῆς κρα - τικῆς ἐξουσίας (θετικὸν περιεχόμενον). Εἶναι χαρακτηριστικὸν δὲ ὅτι ἡ διάταξις αὐτή, ὁρθῶς ἐρμηνευομένη, ἀναφέρεται καὶ σὲ προσβολὰς προερχόμενες ἀπὸ πράξεις ἰδιωτῶν πού σημαί - νει ὅτι, ὅταν ἐτέθη εἰς ἰσχὺν (1975), ἠθελήθη νὰ λειτουργήσῃ καὶ κατ’ ἐφαρμογὴν τῆς θεωρίας τῆς τριτενέργειας, ἡ ὁποία προστατεύει τὸ ἄτο - μον καὶ κατὰ πάσης προσβολῆς τῶν ἀτομικῶν του δικαιωμάτων, προερχομένης καὶ ἀπὸ πρά -

ξεις ἰδιωτῶν καὶ ὄχι μόνον ἀπὸ πράξεις τῆς κρατικῆς ἐξουσίας. Πολὺ μᾶλλον σήμερον προσ - τατεύει ἡ ὥς ἄνω διάταξις τὴν ἀνθρώπινον ἀξιο - πρέπεια καὶ ἔναντι προσβολῶν προερχομένων ἀπὸ πράξεις ἰδιωτῶν, διότι ἡ θεωρία τῆς τριτε - νεργείας εἰσάγεται πλέον εὐθέως εἰς τὴν ἑλλη - νικὴν ἐννομὴ τάξιν μετὰ τὸ ἄρθρον 25 παρ. 1 τοῦ ἀναθεωρημένου Συντάγματος. Συμπλήρῳσιν τοῦ ὥς ἄνω ἁρθρου 2 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος ἀποτελεῖ ἡ παράγραφος 2 τοῦ ἁρθρου 7 αὐτοῦ, μετὰ τὴν ὁποίαν ὁρίζεται ὅτι ἀπαγορεύονται κάθε εἶδους βασανιστήρια ἢ ἄσκηση ψυχολογικῆς βίας κ.λπ. «καθὼς καὶ κάθε ἄλλη προσβολὴ τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας». Ἐξ ἄλλου τὸ ἁρ - θρον 3 τῆς Συμβάσεως τῆς Ρώμης, περὶ προστα - σίας τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ὁρίζει ὅτι: «Οὐδεὶς ἐπιτρέπεται νὰ ὑποβληθῇ εἰς βασά - νους, οὔτε εἰς ποινὰς ἢ μεταχειρίσιν ἀπανθρώ - πους ἢ ἐξευτελιστικάς». Τέλος τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Χάρτου Θεμελιωδῶν Δικαιωμάτων τῆς Εὐρω - παϊκῆς Ἐνώσεως ὁρίζει ὅτι: «Ἡ ἀνθρώπινον ἀξιοπρέπεια εἶναι ἀπαραβίαστη. Πρέπει νὰ εἶναι σεβαστὴ καὶ νὰ προστατεύεται».

Κατὰ τὴν ὀρθὴν ἐννοίαν τῶν ὥς ἄνω διατάξε - ων, ἡ Πολιτεία, τουτέστιν κάθε δημόσια ἀρχή, ὀφείλει νὰ ἀπέχει ἀπὸ κάθε ἐνέργεια ἡ ὁποία ἐνέχει προσβολὴν τῆς ἀξιοπρέπειας συγκεκριμέ - νου ἀτόμου ἢ ομάδος ἀτόμων, ὡς καὶ νὰ ἀπαγο - ρεύει διὰ τῆς λήψεως τῶν καταλλήλων μέτρων τὴν τοιαύτην προσβολὴν ἢ νὰ προβαίνει εἰς τὴν ἄρσιν τῆς ἐν λόγω προσβολῆς. Ἡ λήψιν τῶν μέ - τρων τούτων εἶναι ἐπιβεβλημένη, ἀκόμη καὶ ἐὰν δὲν προβλέπεται ρητῶς ὑπὸ διατάξεως Νόμου, διότι εἶναι συνταγματικῶς θεμιτὸν νὰ στηριχθῇ ἀπ’ εὐθείας στὶς διατάξεις τῶν ἁρθρῶν 2 παρ. 1 καὶ 7 παρ. 2 τοῦ Συντάγματος, οἱ ὁποῖες ἐξυπη - ρετοῦν τὸ δημόσιον συμφέρον, εἶναι ἐπιτακτικοῦ χαρακτῆρος καὶ ἄρα ἔχουν ἀμεση ἐφαρμογὴ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιβολὴν πάσης φύσεως κυρώ - σεων, πλὴν ποινικῶν γιὰ τὶς ὁποῖες ἀπαιτεῖται

Νόμος – άρθρ. 7 παρ. 1 του Συντάγματος (βλ. και Γ. Κρίππα, “Νομοθετικόν κενόν συνταγματικῶς ἀνεπίρρεπτον καὶ ἐντεῦθεν ὑποχρέωση τῆς κρατικῆς διοικήσεως” καὶ “Χαριστήριον” Γ. Παπαχατζῆ, σελ. 335 ἐπ., πρβλ. καὶ ΣτΕ 1069/1984, 262/1982, 3047-48/1980).

Σημειωτέον ὅτι ὁ ἀθέμιτος χαρακτήρ τῶν πράξεων προσβολῆς τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας δὲν αἴρεται ἐκ μόνου τοῦ λόγου ὅτι ὁ ὑφιστάμενος τὴν προσβολὴν αὐτὴν ἔχει δώσει τυχόν τὴν πρὸς τοῦτο συγκατάθεσή του, διότι τὸ Σύνταγμα προστατεύει τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ προσώπου ἀντικειμενικῶς ὡς ὑπέρτατον ἀγαθόν, ἀνεξαρτήτως δηλαδὴ τοῦ συγκεκριμένου ἀνθρώπου. Τὴν προστατεύει ὡς ἀξίαν ἀποτελοῦσαν στοιχεῖον θεμελιακὸ τοῦ συγχρόνου δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, ἀπὸ τῆς ὁποίας οὐδεὶς δύναται νὰ παραιτηθεῖ. Καὶ κατὰ τοῦτο ἡ διάταξη αὐτὴ τοῦ Συντάγματος εὐρίσκεται σὲ πλήρη ἁρμονία καὶ πρὸς τὴν διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία πραγματοῦται στὴν εὐχαριστικὴ σύναξη, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ πολλοὶ ἐνοῦνται ἐπὶ τῷ αὐτῷ καὶ ὑπὸ τὸν Ἐπίσκοπον, διατηροῦντες ἅμα τὸ ἴδιον αὐτῶν πρόσωπον, δοθέντος ὅτι ἡ εὐχαριστικὴ σύναξη δὲν εἶναι ἔνωση ἀτόμων ἀλλὰ ἔνωση προσώπων. (Βλ. Περί τῆς ἐννοίας τοῦ προσώπου Χρ. Πανναγῶ, “Τὸ ὄντολογικὸ περιεχόμενον τῆς θεολογικῆς ἐννοίας τοῦ προσώπου”, 1970, καὶ Ἰωάν. Ζηζιούλα –ἡδὴ Μητροπολίτου Περγάμου– “Ἀπὸ τὸ προσωπεῖον εἰς τὸ πρόσωπον”, εἰς “Χαριστήρια” πρὸς τιμὴν Γέροντος Χαλκηδό- νος Μελίτωνος, Θεσσαλονίκη 1977).

Ὑπὸ τὰ ὡς ἄνω δεδομένα, ἡ ἐπικείμενη τηλεοπτικὴ ἐκπομπὴ «Ὁ Μεγάλος Ἀδελφός» (The Big Brother) προσβάλλουσα, κατὰ τὰ ἐν συνεχείᾳ ἐκτιθέμενα, τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια πρέπει νὰ ἀπαγορευθεῖ.

Ἡ ἀπαγόρευση αὐτὴ δὲν προσκρούει στὸ δημοκρατικὸ πολίτευμα ἢ στὴν ἐλευθερίᾳ ἔκφρασης γνώμης ἢ τὴν ἀρχὴ τῆς πολυφωνίας ἐπὶ καλλιτεχνικῶν ἢ ἄλλων κοινωνικῶν θεμάτων, διότι οἱ ἐλευθερίες αὐτές, καλυπτόμενες ἀπὸ τὸ ἄρθρον 14 τοῦ Συντάγματος τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν ἐπὶ τηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν (βλ.

ἄρθρ. 15 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος), δὲν κατισχύουν, ἐν πάσῃ περιπτώσει, τῆς ὑποχρέωσης τοῦ Κράτους νὰ προστατεύει τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ προσώπου, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ χαρακτηριστικὸν στοιχεῖον τοῦ Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος.

Συνεπῶς διαφωνῶ ριζικὰ τόσο μὲ τὴν θέση τῆς Ἐφημερίδος “Ἐλευθεροτυπία”, ἡ ὁποία ἔκανε λόγο γιὰ «ἀρχὴ προληπτικῆς λογοκρισίας», ὅσο καὶ μὲ τὴν θέση τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐκπροσώπου κ. Ρέππα, ὁ ὁποῖος συνηγόρησε ὑπὲρ τῆς ἐκπομπῆς, διότι «θέλει νὰ ἀνθίσουν ὅλα τὰ... αἰσθητικὰ πρότυπα» καὶ συνέστησε στὴν παραγωγὸ τῆς ἐκπομπῆς ἐταιρεία νὰ προσφύγει στὰ δικαστήρια (βλ. ἐφημερίδα “Ἀυγή” τῆς 8ης Ἰουλίου 2001).

Σημειωτέον ὅτι ἡ ἐκπομπὴ αὐτὴ, ὡς τουλάχιστον περιγράφεται εἰς τὸν ἡμερήσιον Τύπον, καταρακώνει τὴν ἀξιοπρέπειαν τῶν πρωταγωνιστῶν της, οἱ ὁποῖοι θὰ κλειστοῦν σὲ ἓνα σπῆτι (στὴν Παιανία) καὶ θὰ παραμείνουν εἰς αὐτὸ ἐπὶ ἱκανὸ χρονικὸ διάστημα, κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ ὁποίου θὰ τελοῦν ὑπὸ παρακολούθησιν ἀπὸ 12 κάμερες ποὺ θὰ καταγράφουν τίς πράξεις τους, τὴν συμπεριφορὰ τους, ἀκόμη καὶ τὴν πλεον προσωπικὴ καὶ εὐαίσθητη, καθὼς καὶ τὴν καθημερινὴ γενικὰ ζωὴς τους, ἡ εἰκόνα δὲ αὐτὴ θὰ μεταδίδεται ὅχι μόνον εἰς τοὺς τηλεθεατὲς ἀλλὰ καὶ εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον διὰ τοῦ Internet, γιὰ νὰ ἔχει δὲ ἡ ἐκπομπὴ αὐξημένη τηλεθέαση (θέμα ποὺ ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρει διὰ νὰ ἐξασφαλίζεται οἰκονομικὸ κέρδος ἰδίως μὲ τίς σφῆνες τῶν διαφημίσεων), θὰ ὑποχρεωθοῦν οἱ πρωταγωνιστὲς νὰ ἐκτεθοῦν δημόσια, ἀκόμα καὶ σὲ αὐστηρὰ προσωπικὲς πράξεις, π.χ. πράξεις σεξουαλικῆς. Ἐχει ἀπόλυτο δίκαιον λοιπὸν ἡ Καθηγήτρια κ. Ἀλίκη Πωτοπούλου - Μαραγκοπούλου, ἡ ὁποία ἀντιτίθεται μὲ σοβαρὰ ἐπιχειρήματα στὴν ἐκπομπὴ αὐτὴ (βλ. ἐφημερίδα “Ἀυγή” τῆς 8ης Ἰουλίου 2001) καὶ δὲν ἔχει δίκαιον ὁ κ. Θέμος Ἀναστασιάδης, ὁ ὁποῖος θεωρεῖ τὸν “Μεγάλον Ἀδελφόν” ὡς ἓνα ἀπλῶς «ἄκα- κο καὶ κακόγουστο παιχνίδι» (βλ. ἐφημερίδα “Τὸ Βῆμα” τῆς 6ης Ἰουλίου 2001), δικαιολογώντας μάλιστα καὶ τὰ διαβόητα reality shows τοῦ κ. Ἀνδρέα Μικρούτσικου, μὲ τὰ ὁποῖα κα-

ταρρακωνόταν ή αξιοπρέπεια ένδεων, δυστυχών και έχόντων ανάγκην έν γένει προστασίας ανθρώπων.

Θά ήθελα επίσης νά σημειώσω, ότι εάν, έπ' ευκαιρία της έκπομπής αυτής, δημιουργείται άρχείο προσωπικών δεδομένων, τότε έχουν εφαρμογήν και έπ' αυτής οί διατάξεις του Νόμου 2472/1997 «Περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων», έφ' όσον και εάν τά συγκεκριμένα δεδομένα των προσώπων τά όποία έμφανίζονται στην έκπομπή αυτή, είναι έξ εκείνων τά όποία προστατεύει ό ως άνω Νόμος. Τό γεγονός δέ ότι τά συγκεκριμένα πρόσωπα έχουν δώσει την συγκατάθεσή τους, άφοϋ οικειοθελώς μετέχουν εις την έκπομπήν αυτή, δέν αίρει την άπαγόρευση δημιουργίας άρχείων, διότι ή συγκατάθεση δέν είναι άπόρροια έλευθέρως βουλήσεως, αλλά έδόθη άναμενομένου κέρδους 50.000.000 δραχμών για εκείνον εκ των πρωταγωνιστών εις την έκπομπήν, ό όποιος θά άντέξει νά παραμείνη μέχρι του πέρατος αυτής.

Άλλά και εάν δέν συνεπάγεται ή έκπομπή αυτή την δημιουργίαν άρχείου, και πάλιν πρέπει νά άπαγορευθεϊ, ως προσβάλλουσα την αξιοπρέπειαν του ανθρώπου, σύμφωνα με όσα έξέθεσα άνωτέρω και συνεπώς δέν συμφωνώ με την δήλωση του Προέδρου της Αρχής κ. Δα-

φέρμου, ό όποιος φέρεται νά έχει δηλώσει ότι εάν με την έκπομπή αυτή δέν δημιουργείται άρχείο «με γειά της με χαρά της» (Βλ. ένδεικτικώς έφημερίδας “Τό Έθνος” και “ή Βραδυνή” της 6ης Ιουλίου 2001).

Ύπό τά ως άνω δεδομένα, νομίζω ότι τό Έθνικόν Συμβούλιον Ραδιοτηλεοράσεως (Ε.Σ.Ρ.), τό όποιον αποτελεί άνεξάρτητη διοικητική άρχή (άρθρον 15 παρ. 2 του Συντάγματος), όχι άπλως δύναται αλλά και όφείλει άφ' ένός μόν νά ζητήση κατ' άρθρον 15 παρ. 4 του Νόμου 2644/1998 την γνώμη της έν Ελλάδα Ι.Ορθοδόξου Εκκλησίας, και καλώς την ζητεί με τό άνωτέρω σχετικόν, και άφ' έτέρου νά άπαγορεύσει την έν λόγω έκπομπήν άνεξαορτήτως του ζητήματος εάν προβλέπεται ή λήψη του μέτρου αυτού υπό της κειμένης νομοθεσίας.

Άθήνα, 1 Αύγούστου 2001

Μετά βαθυτάτου σεβασμοϋ
Ο παρά τη Ιερᾷ Συνόδῳ
Ειδικός Έπιστημονικός Σύμβουλος
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Ν. ΜΑΡΙΝΟΣ
Έπίτιμος Άντιπρόεδρος
του Συμβουλίου της Έπικρατείας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Κενῆς οὔσης μῆς (1) θέσεως τακτικοῦ Ἱεροκῆρυκος τοῦ Ν. 1811/88 ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ καὶ ἐπιθυμοῦντες ὅπως πληρώσωμεν ταύτην, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων προβλεπόμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσδόντα ὅπως ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσι σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαραιτήτων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 14ῃ Αὐγούστου 2001

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Ἀργολίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὁργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

- 1) Ἀγίου Νικολάου Ἀγίου Δημητρίου Ναυπλίας
- 2) Ἀγίας Τριάδος Γυμνοῦ Ἄργους καὶ
- 3) Ἀγίου Νικολάου Ἡραίου Ναυπλίας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσδόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 6ῃ Ἰουλίου 2001

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Σιδηροκάστρου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς δύο κενὰς ὁργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱ. Ναῶν

Ἀγ. Τριάδος Κερκίνης καὶ

Ἀγ. Κων/νου καὶ Ἐλένης Καστανούσης

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσδόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Σιδηροκάστρῳ τῇ 23ῃ Ἰουλίου 2001

† Ὁ Σιδηροκάστρου ΙΩΑΝΝΗΣ

Ίερά Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὁργανικὰς θέσεις: 1. Ἐφημερίων: α) Προφήτου Ἡλιοῦ Κουτσοχέρας, β) Ἀγ. Νικολάου Σιμίζης, γ) Ἀγ. Δημητρίου Σπάτα. 2. Διακόνων: α) Ἀγ. Νικολάου Πύργου, β) Ἀγ. Ἀθανασίου Ἀμαλιάδος, γ) Ἀγ. Γεωργίου Ἀμαλιάδος καὶ δ) Ἀγ. Νικολάου Γαστούνης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσδόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ὑποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω θέσεων.

Ἐν Πύργῳ τῇ 8ῃ Αὐγούστου 2001

† Ὁ Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὁργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

- 1) Ἀγίας Εἰρήνης, τῆς ὁμωνύμου ἐνορίας (Βαρσόβης), 2) Ἀγίου Παντελεήμονος Ἀστερίου,
- 3) Ἀγίου Κωνσταντίνου Καστανέας Βοιῶν, 4) Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου Βασιλικῆς καὶ 5) Ἀγίας Βαρβάρας Καστρίου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, κα-

λοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσδόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 8ῃ Αὐγούστου 2001

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 590/1977 καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κανονισμῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν κάτωθι Ἱερῶν Ναῶν:

1. Ἀγίου Νικολάου Δρυοφύτου, 2. Ἀγίου Γεωργίου Καστροσυκιᾶς, 3. Ἀγίων Ἀποστόλων Δρυῶνος, 4. Ἀγίας Παρασκευῆς Ἀ. Κοτσανόπουλου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσδόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλουν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Πρεβέζῃ τῇ 18ῃ Αὐγούστου 2001

† Ὁ Νικοπόλεως ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μηθύμνης

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως λαϊκοῦ ὑπαλλήλου Κλάδου ΔΕ Κλητῆρος Ὁδηγοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους ὅπως ἐντὸς εἰκοσαήμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν κατὰ Νόμον ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν. Οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὴν κατάληψιν τῆς θέσεως ταύτης δεόν νὰ ἔχωσιν τὰ δι' ἐκκλησιαστικὸν ὑπάλληλον προσδόντα, ὡς ταῦτα ὀρίζονται ὑπὸ τῶν ἄρθρων 6 ἕως 13 τοῦ 5/1978 Κανονισμοῦ «Περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων». Ὁ διορισμὸς εἰς τὴν ὡς ἄνω θέσιν ἐνεργηθήσεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 15 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ.

Ἐν Καλλονῇ τῇ 28ῃ Αὐγούστου 2001

† Ὁ Μηθύμνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀργολίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν

ἁρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἱ. ναοῖς

α) Ἀγίου Πέτρου Ἀργους, β) Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀργους, γ) Ἀγίου Νικολάου Ἀργους, καὶ δ) Τιμίου Προδρόμου Ἀργους.

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικά καὶ νόμιμα προσδόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 13ῃ Αὐγούστου 2001

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἁρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἱ. ναοῖς

1) Ἀγίου Γεωργίου Γυθείου, 2) Ἀγίας Τριάδος Γυθείου, 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου Κάμπου Αἰθίας καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικά καὶ νόμιμα προσδόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Γυθείῳ τῇ 22ῃ Αὐγούστου 2001

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἁρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν,

1) Κοιμ. Θεοτόκου, Κάτω Χώρα - Μηλέας, 2)

Εἰσόδ. Θεοτόκου Προαστίου, 3) Εἰσόδ. Θεοτόκου - Λαγκάδας, 4) Ὑπαπ. Σωτήρος Ἐξωχωρίου, 5) Παμ. Ταξιαρχῶν Ἀρεοπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Γυθείῳ τῇ 25ῃ Αὐγούστου 2001

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κασσανδρείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἱ. ναῶ

Ἀγίου Γεωργίου - Βασιλικῶν καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσιν τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Πολυγύρῳ τῇ 27ῃ Αὐγούστου 2001

† Ὁ Κασσανδρείας ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν κάτωθι Ἱερῶν Ναῶν

1) Ἀγίου Νικολάου Δρυοφύτου, 2) Ἀγίου Γεωργίου Καστροσυκιᾶς, 3) Ἀγίων Ἀποστόλων Δρυῶνος, 4) Ἀγίας Παρασκευῆς Ἀ. Κοτσανόπουλου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πρεβέζῃ τῇ 28ῃ Αὐγούστου 2001

† Ὁ Νικοπόλεως ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 41/2001 Πράξεως ἡμῶν προκηρύσσομεν τὰς Διακονικὰς θέσεις: 1) «Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου» Σταλοῦ Κυδωνίας καὶ 2) «Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου» Κάμπων Κυδωνίας καὶ προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐνεργήσουν τὰ δέοντα διὰ τὰ περαιτέρω.

Χανιά τῇ 29ῃ Αὐγούστου 2001

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Κεντρικὴ Ὑπηρεσία Οἰκονομικῶν γνωστοποιεῖ ὅτι προτίθεται νὰ προσλάβῃ μόνιμον Ἐκκλησιαστικὸν Οἰκονομικὸν Ἐπιθεωρητὴν διὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν καθηκόντων τὰ ὅποια ὀρίζονται εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. 100/98 Κανονισμόν τῆς Ἱ. Συνόδου, διὰ τὴν θέσιν ταύτην.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι καλοῦνται νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα μας (Ἰασίου 1, 4ος ὄροφος), Βιογραφικὸν Σημεῖωμα καὶ τὰ κατὰ νόμον προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Προσόντα:

- Ἡλικία μέχρι 35 ἐτῶν.
- Πτυχίον Ἀνωτάτης Σχολῆς Νομικῶν ἢ Οἰκονομικῶν.
- Φοροτεχνικαὶ γνώσεις.
- Ἀποδεδειγμένως ἐλεγκτικὴ καὶ λογιστικὴ πεῖρα.

- Ἐκπλήρωσις στρατιωτικῶν ὑποχρεώσεων.

Θὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν:

- Προϋπηρεσία.
- Ξένη Γλῶσσα.
- Γνώσις Η/Υ.

Διὰ πλείονας πληροφορίας ἀπευθύνεσθε εἰς τὸ Γρ. Διοικητικοῦ τῆς Ε.Κ.Υ.Ο. (ἀρμόδιος κ. Ν. Τσῶλος, τηλ. 72.36.692).

Προθεσμία ὑποβολῆς τῶν αἰτήσεων ὀρίζεται ἡ 30.10.2001.

Ἐν Ἀθῇναις τῇ 27ῃ Αὐγούστου 2001

Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ε.Κ.Υ.Ο.
Κωνσταντῖνος Δ. Πυλαρινὸς